

CULTUURRAAD
VOORDE
NEDERLANDSECULTUURGEMEENSCHAP

BUITENGEWONE ZITTING 1979

Nrs. 3 en 4

HANDELINGEN
Vergaderingen van dinsdag 15 mei 1979

INHOUDSOPGAVE

MORGENVERGADERING

BERICHTEN VAN VERHINDERING

Afwezig met kennisgeving, blz. 27

VERGADERING OVER DE VERKLARING
VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE
EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE
GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GE-
WEST

**VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN
DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE
GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**

Motie van orde, blz. 27

Sprekers : de heren H. **VANDERPOORTEN**,
M. **COPPIETERS**

Verklaring van algemeen beleid, blz. 30

Spreker : mevrouw R. **DE BACKER-VAN
OCKEN**, Minister van de Nederlandse Ge-
meenschap, Voorzitter van de Executieve
van de Nederlandse Gemeenschap en het
Vlaamse Gewest blz. 30

VERGADERING OVER DE ANDERE AGEN-
DAPUNTEN

BENOEMING VAN DE COMMISSIES, blz. 36

Sprekers : de heren L. **VAN GEYT**, J.
HENCKENS

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 39

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending, blz. 39

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending, blz. 40

**VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN HET
REGLEMENT**

Indiening en verzending, blz. 40

VERSLAGEN VAN HET REKENHOF

Indiening en verzending, blz. 40

VOORSTELLEN VAN DECREET

Opnieuw aanhangig maken op voorstel van het
Bureau en verzending, blz. 41

VRAGEN (R.v.O. art. 52)

1. Vraag van de heer P. De Vlies tot de Minister van Nationale Opvoeding over het systeem voor toekenning van de Francqui-prijzen, blz. 43
2. Vraag van de heer J. Somers tot de Minister van de Nederlandse Gemeenschap over de bescherming van het domein van de Abdij van Nazareth, blz. 44

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979

— 6-B (B.Z. 1979)-Nr. 1

— 7 (B.Z. 1979)-Nr. 4 (Verslag van het Rekenhof)

Algemene bespreking, blz. 45

Spreker : de heer W. **VERLEYSSEN**, verslaggever

Artikelsgewijze bespreking, blz. 45

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. Vraag om uitleg van de heer M. Coppieters tot de Minister van Nationale Opvoeding over de onbezonnen verminking van het leervak geschiedenis in het secundair onderwijs van het type 1 en het ontbreken van de wettelijk voorgeschreven jaarlijkse evaluatieverslagen omtrent de secundair-onderwijsvernieuwing, blz. 46
Sprekers : de heren M. COPPIETERS, J. DE SERANNO, A. LARIDON, E. BALDEWIJNS, R. WINDELS, J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding
2. Vraag om uitleg van de heer J. Caudron tot de Minister van Nationale Opvoeding over de bedreiging van het vak schoolse bewegingsop-

voeding, ook lichamelijke opvoeding genaamd, in het secundair onderwijs van het type 1, blz. 54

Sprekers : de heren J. CAUDRON, A. DIEGENANT, J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden, blz. 58

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 58

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 51)

Indiening, blz. 58

MIDDAGVERGADERING**BERICHTEN VAN VERHINDERING**

Afwezig met kennisgeving, blz. 59

VERGADERING OVER DE VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**

Debat, blz. 59

Spreker : de heer H. SCHILTZ

Indiening van een voorstel van resolutie, blz. 62

Sprekers : de heren H. SCHILTZ, V. ANCIAUX, M. COPPIETERS

Debat (Voortzetting), blz. 65

Spreker : de heer H. DELEECK

VERGADERING OVER HET ANDERE AGENDAPUNT

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979

— 6-B (B.Z. 1979)-Nr. 1

— 7 (B.Z. 1979)-Nr. 4 (Verslag van het Rekenhof)

Naamstemming, blz. 67

VERGADERING OVER DE VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**

Debat (Voortzetting), blz. 68

Sprekers : de heren J. VAN ELEWYCK, J. DUPRE, A. LARIDON, R. VANKEIRSBILCK, W. SEEUWS, L. VAN GEYT, L. LINDEMANS, mevrouw J. ADRIAENSSENS, de heren R. WINDELS, L. CROUX, B. COOLS, J. VERROKEN, C. MOORS, mevrouw L. DETIEGE, de heren A. COPPIETERS, V. VANDERHEYDEN, mevrouw R. STEYAERT, Staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap, de heren D. COENS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest, P. AKKERMANS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest, J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding, M. GALLE, Minister van het Vlaamse Gewest, mevrouw R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van de Nederlandse Gemeenschap, Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN, blz. 120

BIJLAGEN

Bijlage I — Begrotingstabel, blz. 122

Bijlage II — Verklaring van algemeen beleid, blz. 125

MORGENVERGADERING

VOORZITTER : de heer H. Boel

De heer A. Laridon, Secretaris, neemt plaats aan het bureau.

De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— *De vergadering wordt geopend om 10.10 uur.*

DE VOORZITTER : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

DE VOORZITTER : Ik deel aan de Raad mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden :

M. Vandewiele, buitenslands :

R. Declercq, **J.** Gabriel, **R.** Gheysen, **R.** Hostekint, **G.** Temmerman, **Frank Van Acker**, **L.** Van Biervliet, **Robert Vandekerckhove**, **J.** Van den Eynden, **C. Van Elsen**, **A.** Vanhaverbeke, **W.** Van Renterghem, ambtsverplichtingen ;

P. D'Hondt-Van **Opdenbosch**, **M.** Panneels-Van Baelen, familieverplichtingen.

VERGADERING OVER DE VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST

VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP HET VLAAMSE GEWEST

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Het debat hierover zal, zoals aangekondigd op de agenda, hedennamiddag worden gehouden.

Motie van orde

DE VOORZITTER : De heer Vanderpoorten heeft het woord voor een motie van orde.

DE HEER H. VANDERPOORTEN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste Minister, dames en heren Ministers, waarde collega's, op de dagorde die wij voor deze vergadering van de Cultuurraad hebben ontvangen komt als eerste punt voor de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Wij hebben verleden vrijdag, sommigen veel later, een document ontvangen in verband met die verklaring en daaruit blijkt dat, ik citeer : «zij een overzicht wil geven van de beleidsopties die door deze Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest werden genomen in verband met de aangelegenheden die reeds ressorteerden onder de bevoegdheid van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, maar bovendien wil zij de grote lijnen aangeven die zij in haar beleid zal volgen ten aanzien van de bevoegdheden die straks aan de gewesten en de gemeenschappen zullen worden toevertrouwd.

In het licht van de definitieve staatsvorming,» zo wordt gezegd, «met de oprichting van één Vlaamse regering en één Vlaams parlement, lijkt het immers archaïsch een beleidsverklaring voor te leggen die zich zou beperken tot een loutere afzonderlijke opsomming, met beleidsopties, van gewestelijke en communautaire aangelegenheden».

Uit deze op pagina 4 van de bijlage van de verklaring voorkomende tekst en uit de oproeping voor deze vergadering, blijkt dat men een beleidsverklaring zal voorleggen en een debat zal houden over materies die overeenkomstig artikel 59bis van de Grondwet en de uitvoeringswet van 21 juli 1971 behoren tot de grondwettelijke en wettelijk vastgelegde bevoegdheid van de Cultuurraad maar tevens over materies die niet tot de bevoegdheid van de Cultuurraad behoren.

Het lijkt mij alles behalve archaïsch wanneer mijn fractie zich met die handelwijze niet akkoord kan verklaren. Wij menen dat én de Grondwet én de wet van 21 juli 1971 genomen in uitvoering van die Grondwet, worden geschonden. Opdat er geen misverstand zou kunnen bestaan wil ik duidelijk stellen dat wij akkoord gaan met het inzicht in de te herziene Grondwet vast te leggen dat één Gemeenschapsraad in de toekomst bevoegdheid zal hebben over de culturele en onderwijsmateries, aangevuld door de persoonsgebonden materies en de gewestelijke aangelegenheden. Daardoor zou de doorzichtigheid van de toekomstige structuren gediend worden. Onze partij heeft overigens die methode aangeprezen in haar nota van september 1976 over de staatsvorming. Wij kunnen ons verheugen over het feit dat onze liberale Frantsalige geestesgenoten met zulke structuur instemmen. Maar het regeerakkoord van 1 april 1979 tussen de meerderheidspartijen gesloten en gevoegd bij de regeringsverklaring voorziet in drie fasen voor de staatsvorming, namelijk de onmiddellijke, de voorlopige en onomkeerbare en de definitieve fase. Wanneer wij de verklaring van

algemeen beleid in haaar extensieve vorm op de dagorde van de Cultuurraad weerhouden, dan voegen wij één fase toe, namelijk de voorbarige. Op dit ogenblik is artikel 59bis van de Grondwet niet gewijzigd, noch aangevuld en het Parlement heeft de gewestelijke materies die tot de bevoegdheid van de toekomstige gewest- en/of gemeenschapsraden zullen behoren niet vastgesteld. Het Parlement heeft zelfs het ontwerp 76 houdende wijziging van de wet van 1 augustus 1974 tot oprichting van gewestelijke instellingen in voorbereiding van de toepassing van artikel 107quater van de Grondwet niet goedgekeurd. Anderzijds werd in punt 47 van het regeerakkoord bepaald dat het Parlement zekere opties zal moeten nemen onder meer over de plaats van de executieve, in of buiten de nationale regering. Ook aan die vrijheid voor het Parlement wordt blijkbaar getornd. De regering heeft uitdrukkelijk aangekondigd, waarschijnlijk op grond van de onstichtelijke ervaringen opgedaan met de pogingen tot staatsvorming op basis van de Egmont- en Stuyvenbergovereenkomsten onder de vorige regering, dat deze keer het Parlement nauw bij de staatsvorming zou betrokken worden. Bij het investituurdebat werd daarop overigens fel aangedrongen niet in het minst door de parlementsleden die tot de huidige meerderheid behoren.

«Zij wensen,» zoals de heer Storme het in de Senaat heeft gezegd, «dat alles slechts zal worden volbracht in een geest van volledige samenwerking tussen parlement en regering». Hij zei letterlijk :

«Een goedkeuring van de regeringsverklaring bindt geenszins het parlement om de uitvoering van deze verklaring zonder meer te laten doorgaan. Wij zullen oordelen op de teksten die de beleidslijnen moeten concretiseren».

Verder betoogde de heer Storme die het voorrecht had het standpunt van zijn fractie te mogen toelichten onder meer het volgende : «Aan onze zijde wensen wij te stellen dat de hervorming van de Staat dient gericht te zijn op een optimale ontplooiing van gemeenschap, gewest en Staat, dank zij slagvaardige instellingen. Een dergelijke hervorming kan vanzelfsprekend slechts geschieden in respect voor de Grondwet en voor de prerogatieven van het Parlement.. . »

De heer Storme zei verder : «U hebt, mijnheer de Eerste Minister, tijdens het formatieberaad herhaaldelijk de klemtoon gelegd op de onontbeerlijke rol van het Parlement en de inspraak van deze Kamer. Na de historische waarschuwing van Eerste Minister Tindemans op 11 oktober van vorig jaar, is dit vanwege uzelf en uw regering de bevestiging van een verheugende terugkeer naar de parlementaire orthodoxie.. . De definitieve staatsvorming zal groeien uit een ruim par-

lementair debat, maar onze zorg is dat dit debat niet wordt gehypothekerd door wat in de zogeheten voorlopige en onomkeerbare fase van de staatsvorming geschiedt :

De beleidsverklaring vanwege de voorzitters voor de verscheidene assemblées kan niet gevolgd worden door een vertrouwensvotum. Wat kan de draagwijdte van die verklaring zijn en kan zij in de huidige stand van de wetgeving op iets anders betrekking hebben dan op cultuur en onderwijs ? Het Parlement engageert zich slechts tenvolle door de Grondwet te wijzigen en regeringsontwerpen goed te keuren. Alleen het Parlement vertegenwoordigt op de meest volledige wijze de Natie. Daarom moet dit Parlement de meest ruime armslag krijgen bij het doorvoeren van de Staatsvorming». Tot daar de heer Storme.

Anderzijds heeft de CVP-fractie leider verleden week in de Senaat, naar aanleiding van de bespreking van een PSC-voorstel houdende een poging tot regeling van de situatie van Mevrouw de Senator Bernaerts gezegd dat de Staatsvorming als een globaal pakket moet beschouwd worden. Hij zei dit om het bedoelde wetsvoorstel, dat een zeer fragmentair oogmerk heeft, te verwerpen. «Mensen zijn belangrijk», zei hij — en dat klonk niet als een nagalm van enige verkiezings slogan — maar een degelijke staatsvorming is slechts mogelijk mits een globale aanpak.

Welnu, mijnheer de Voorzitter, mevrouwen, mijne heren, wanneer men door de Cultuurraad een verklaring van algemeen beleid — en ik zeg door de Cultuurraad — zou laten bespreken die materies bevat waarvan men hic et nunc niet weet tot welke wetgevende instantie ze zullen behoren en daar uiteindelijk bevoegdheid zal over uitoefenen, dan miskent men de prerogatieven van het Parlement en vooroordeelt men op lichtwaardige wijze over een zeer belangrijke aangelegenheid.

Gisteren heb ik in de Vlaamse pers gelezen dat men de zaken op hun kop zet door in de schoot van de regering drie ministeriële kernen te vormen, bevoegd voor de drie gewesten, wanneer er nog geen gewestraden bestaan. De democratie is iets dat van onderuit dient opgebouwd te worden, niet van bovenaf. Men mag niet beginnen met op het vlak van de regering de regionale kernen te vormen om later, als het meevalt, ook regionale parlementen samen te stellen. Men moet andersom werken : eerst regionale parlementen laten verkiezen en die zullen dan op hun beurt regionale regeringen aanstellen. Dat is, zo zegt men, democratie ; het omgekeerde is het niet.

Deze morgen heeft de pers nog groter onbehagen veruitwendigd. Op 11 oktober 1978 heeft Eerste Minister Tindemans gezegd — onder applaus van de rechtstaande CVP-fractie in de Kamer — dat

«de Grondwet geen vodge papier is». Wij willen dat volledig onderschrijven. Overigens wensen wij te waarschuwen voor hetgeen men zou willen doen. De Eerste Minister heeft in antwoord op een vraag van de heer Defraigne in de Kamer verklaard, dat de bijeenroeping van de Waalse en de Brusselse parlementsleden door de Voorzitters van de bedoelde executieven geen geldige wettelijke basis had.

Wanneer men onze huidige Cultuurraad laat luisteren en eventueel losweg praten over een beleidsverklaring bevattende materies die niet tot zijn bevoegdheid behoren, dan is dit niet alleen ongrondwettelijk maar zal dit de zekerheid sterken bij de Franstaligen dat het regeringsakkoord en het daarin opgenomen ontwerp tot staatsvorming ne varietur zal uitgevoerd worden. Nochtans werden aan Vlaamse zijde de grootste twijfels geopperd. Tijdens het investituurdebat in de Kamer heeft de CVP-woordvoerder, de heer Suykerbuyk, een reeks argumenten opgesomd om voorbehoud te maken. In dit debat heeft hij gezegd dat de Vlamingen geen waarborgen hebben te Brussel, dat er in de voorlopige maar onomkeerbare fase geen baricades mochten worden opgeworpen die de problemen van de Brusselse Vlamingen kunnen in de weg staan, dat er niet mocht vooruit gelopen worden op definitieve opties, dat de voorgestelde voogdij over de provinciale instellingen van Brabant, de hoofdstad Brussel en de gemeenten met bijzonder taalstatuut niet beantwoordt aan de geest noch aan de letter van onze taalwetgeving, dat de voorziene financiering geen reële aanloop is naar de eigen fiscaliteit voor de gemeenschappen en gewesten en naar de vermindering van de dotaties, dat de fusie van de Brusselse gemeenten vrijwel onmogelijk wordt, gelet op de noodzaak van een eensluidend advies van de bevoegde gewestelijke executieven, dus ook van Brussel.

Bovendien werd in de Kamer, terecht overigens, erop aangedrongen het stramien van de taalwetgeving te behouden, ook voor nieuwe entiteiten die ingevolge de gewestvorming het licht zullen zien en werd het ontbreken van enige regeling voor het gemeentelijk luik in de Brusselse gemeenten gegispt. Ik wil dan nog niet spreken over de voorziene vormen van samenwerking die potentieel nieuwe discriminaties zullen uitlokken.

Het is duidelijk, geachte collega's, dat men bezig is zijn vinger in een radarwerk te steken waarvoor geen terugweg mogelijk zal zijn. Onze Franstalige landgenoten lopen nu reeds hoog op met en sparen hun gejubel niet over de beleidsverklaringen van hun executieven.

Aan Vlaamse zijde dit spel meespelen is voor een evenwichtige en aanvaardbare staatsvorming ook aan onze kant gevaarlijk. Overigens moeten

wij vaststellen dat belangrijke fracties van de huidige regeringsmeerderheid nopens de aangevende handelwijze in verband met de opstelling van de beleidsverklaring groot voorbehoud hebben gemaakt.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Mijnheer Vanderpoorten, u weet hoe laat het is. Artikel 24 van het Reglement zegt dat een uiteenzetting in verband met een ordemotie. . .

DE HEER K. POMA : Mijnheer Van Elewyck, zijt u Voorzitter ? Het is de Voorzitter die de orde moet handhaven.

DE VOORZITTER : Mijnheer Vanderpoorten, mag ik er uw aandacht op vestigen dat ik mij tegenover u en uw fractie zeer hoffelijk heb gedragen. Het zou van mijnentwege van nog meer hoffelijkheid hebben getuigd indien ik Minister De Backer eerst het woord had gegeven. U spreekt van een voorbarige fase van de gewestvorming. Ik heb de indruk dat u ook wat voorbarig is geweest.

Bovendien overschrijdt u reeds ruim de u toegemeten tijd. Mag ik erop aandringen zo kort mogelijk te zijn ?

DE HEER F. GROOTJANS : Het is toch een belangrijke aangelegenheid.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Mijnheer Van Elewyck, ik bezit niet de gave die u blijkbaar heeft.

DE HEER J. VAN ELEWYCK : Het Reglement voorziet in een spreektijd van tien minuten.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Ik zou reeds gedaan hebben indien u mij niet onderbroken had.

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding : Dat is het klassieke argument.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Het is niet omdat Walen en Franstalige Brusselaars een voor hen gunstig ontwerp van staatsvorming zo spoedig mogelijk willen zien goedgekeurd dat wij hen op dit terrein blindelings moeten volgen.

Om al deze redenen en alle andere, mijnheer Van Elewyck, op tijd en stond te doen gelden, vragen wij u de Verklaring van algemeen beleid van de agenda van de Cultuurraad af te voeren en ons bezig te houden met deze punten van de agenda die tot onze bevoegdheid behoren. (*Applaus op de PVV-banken*)

DE VOORZITTER : De heer Maurits Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, in zoverre de tussenkomst van de heer Vanderpoorten de draagwijdte van de agenda over de beleidsverklaring betreft, kan mijn fractie het met hem eens zijn.

Het is inderdaad zo dat de vergadering van vandaag samengeroepen wordt in verband met een beleidsnota zoals wij er reeds andere hebben gekend, maar dan ook niet méér dan dat. Geen enkele beleidsnota kan in de Cultuurraad leiden tot een debat waarop een vertrouwensstemming zou volgen waarbij de kleine maat van onze culturele autonomie nog maar eens in het licht kan worden gesteld.

Maar eigenlijk staan wij vandaag voor een tweetrapsinformele vergadering en niets méér dan dat, met name de informatie die men aan ons, leden van de Cultuurraad, geeft.

Mijn fractie zal actief meewerken op het ogenblik dat deze bespreking, maar die dan dubbel informeel is, zal doorgaan vermits de Vlaamse Executieve dan niets ander meer kan doen dan ze op haar beurt bekendmaken aan de nationale regering.

Zó is thans de toestand en wij zullen aan deze dubbele informele vergadering en bespreking alleen deelnemen om te wijzen op de enorme leemten die in de beleidsnota bestaan precies op de vlakken waarvoor wij bevoegd zijn en die men duidelijk uit de weg is gegaan, om dan nog maar te zwijgen over al de punten waarvoor wij niet bevoegd zijn.

De vraag om uitstel vanwege de PVV-fractie lijkt mij zinvol. (*Applaus bij de leden van oppositie*)

DE VOORZITTER : Ik zou allereerst willen doen opmerken dat het Bureau van de Cultuurraad unaniem beslist heeft dat wij deze vergadering zouden houden en het volledig eens was met de agenda.

Thans stel ik vast dat er een andere houding wordt aangenomen.

Er is een formeel voorstel van de heer Vanderpoorten om dit punt van de agenda af te voeren. Bijgevolg zal daarover — met toepassing van het Reglement — worden gestemd bij zitten en opstaan. (*Afwijzend gebaar van de heer Vanderpoorten*)

Mijnheer Vanderpoorten, het Reglement voorziet **uitdrukkelijk** dat het de Voorzitter is die uiteindelijk beslist op welke wijze er gestemd wordt en dus zeg ik dat er zal gestemd worden bij zitten en opstaan.

DE HEER H. VANDERPOORTEN : Mijnheer de Voorzitter, ik heb u toch niet tegengesproken !

DE VOORZITTER : Mijnheer Vanderpoorten, ik ben voortgegaan op uw gebaar en niet op uw woorden, maar u gebaarde afwijzend. Ik leg het voorstel van de heer Vanderpoorten tot afwijzing van de behandeling van de Verklaring van algemeen beleid ter stemming bij zitten en opstaan.

- *De vraag tot afwijzing van de behandeling wordt bij zitten en opstaan verworpen.*

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

Verklaring van algemeen beleid

DE VOORZITTER : Mevrouw De Backer-Van Ocken, Minister van de Nederlandse Gemeenschap en Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van de Nederlandse Gemeenschap, Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste Minister, dames en heren, de Verklaring van Algemeen Beleid, die wij de eer hebben u namens de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest voor te leggen, is een nieuwe belangrijke en tevens onomkeerbare stap op weg naar de grotere autonomie van gewesten en gemeenschappen.

Het feit dat hier verenigd zijn, de vertegenwoordigers van het Vlaamse Gewest en de vertegenwoordigers van de Nederlandse Gemeenschap samen met de Vlaamse vertegenwoordigers van het Brusselse Gewest, heeft méér dan een symbolische waarde. Het is een voorafbeelding van de wijze waarop de Nederlandse Gemeenschap haar plaats ziet en zal opeisen in de definitieve staatshervorming.

Het is overigens mijn plicht de Voorzitter van deze Vergadering, het Bureau en de Fractievoorzitters te danken voor de soepelheid en creativiteit waarvan zij blijk hebben gegeven voor het sameroepen van deze vergadering.

Van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap wordt dus aangenomen dat hij als enige vergadering de verklaring zal aanhoren voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, vermits in deze Raad nu reeds de verschillende regionale groepen én met betrekking tot de gemeenschapsmateries én met betrekking tot de gewestelijke materies, samen zijn, die straks de Nederlandse Gemeenschapsraad zullen uitmaken.

Het is overigens niet de eerste maal dat de Cul-

tuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap beleidsverklaringen aanhoort en bespreekt die verder gaan dan de haar strikt toegevozen materies. Ik wil slechts herinneren aan de verklaringen over Wetenschapsbeleid en over het Algemeen Onderwijsbeleid waarover deze vergadering uitvoerig en vruchtbaar van gedachten kon wisselen.

Vele burgers die getuigen zijn geweest van de talrijke onderhandelingen, akkoorden, betwistingen en crisissen, wijzen niet ten onrechte op de traagheid waarmee onze staatsstructuren worden aangepast. Reeds op 18 februari 1970 richtte de toenmalige Eerste-Minister Gaston Eyskens een boodschap tot het Parlement waarin hij, na maandenlange bespreking in de Werkgroep van de 28, de doelstelling van de grondwetsherziening als volgt formuleerde : «De unitaire Staat met zijn structuur en zijn werkwijze zoals die thans door de wetten nog geregeld zijn, is door de gebeurtenissen achterhaald. De gemeenschappen en de gewesten moeten hun plaats innemen in de vernieuwde staatsstructuren die beter aangepast moeten zijn aan de eigen toestanden van het land». Sedertdien werd, dank zij de uitbouw van de Cultuurraden, de culturele autonomie in ruime mate werkelijkheid, kwam er een experimentele en voorbereidende gewestvorming tot stand, en werden gewestelijke ministeriële comités geïnstalleerd.

Ook talrijke instellingen die van het Rijk afhankelijk zijn of erdoor betoelaagd worden, stemden hun structuren af op de nieuwe toestand.

Deze opeenvolgende fasen en experimenten zijn zinvol gebleken omdat ze het hebben mogelijk gemaakt dat een vrij revolutionaire hervorming van dit land, zonder al te bruuske schokken kon verlopen. Zo zal de vrucht van vier jaar ervaring in het Ministerieel Comité voor Vlaamse Aangelegenheden ongetwijfeld de huidige nieuwe fasen van de staatsvorming soepelder doen verlopen.

In de nationale regeringsverklaring is voorzien dat de definitieve staatsvorming in drie fasen tot stand zal komen. De eerste onmiddellijke fase is inmiddels vrijwel geheel gerealiseerd.

In de regering werden vier executieven opgericht, voor gewesten en gemeenschappen, maar wel zo dat de Executieve van de Nederlandse gemeenschap en die van het Vlaamse gewest samenvallen.

De regering werkt thans aan de teksten voor de tweede, voorlopige en onomkeerbare fase waardoor de culturele autonomie kan worden verruimd en een aantal wettelijke bepalingen kunnen worden getroffen in uitvoering van art. 107 **quater** van de Grondwet.

De definitieve fase tenslotte zal in nauw overleg met het Parlement de staatsvorming in de Grondwet vastleggen. Maar zowel de **onmid-**

dellijke als de voorlopige fasen laten aan de executieve van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest een zeer ruim eigen beleid toe. Verschillende nieuwe belangrijke middelen staan ons ter beschikking :

- een uitbreiding van de culturele- en persoonsgebonden materies en van de gewestelijke aangelegenheden ;
- de oprichting van een eigen wetgevendende instelling ;
- de geëigende financiële middelen ;
- een eigen controle op de begroting en de uitvoering van de begroting ;
- de oprichting van eigen administratieve diensten ;
- de uitoefening van de voogdij over de gemeenten.

Laten we op een en ander even dieper ingaan :

1. De overdracht van een reeks persoonsgebonden aangelegenheden van de gewesten naar de gemeenschappen is bijzonder belangrijk voor de Nederlandse gemeenschap. Een aantal materies ivm gezondheidszorg en sociale zaken, zullen dus niet langer ressorteren onder de Brusselse gewestraad, maar zullen nu voor alle Vlamingen geregeld worden door de Nederlandse Gemeenschapsraad. Bovendien zullen bevoegdheden zoals bepaalde aspecten van jeugdbescherming en ontwikkelingssamenwerking, aan de nationale wetgever worden onttrokken om ze toe te vertrouwen aan de gemeenschapsraden. De lijst van gewestelijke aangelegenheden zal bovendien worden uitgebreid met een belangrijk aantal tot nog toe nationale materies.
2. Om hieraan gestalte te geven zal in de voorlopige en onomkeerbare fase een Nederlandse Gemeenschapsraad worden opgericht die de gewestelijke en gemeenschapsbevoegdheden zal uitoefenen.
3. In de voorlopige en onomkeerbare fase wordt de financiering van de gewesten en van de gemeenschappen geregeld. Dit blijft een delicaat punt. In onze ogen is de financiering door eventuele *ristorno's* van sommige belastingen en de mogelijkheid een eigen fiscaliteit in te voeren voor gemeenschappen en gewesten, tenminste even belangrijk als de financiering door dotaties en eigen niet-fiscale ontvangsten.
4. De volledige autonome uitoefening van de vermelde gewestelijke en **gemeenschapsaangelegenheden** veronderstelt niet alleen de beschikking over eigen financiële middelen maar bovendien de autonome uitoefening van de controle op de uitvoering van de begroting. Het koninklijk besluit van 13 april 1979 bepaalt derhalve dat de controle op de begroting, zoals

ze voorheen door de Minister van Financiën en de Minister van Begroting werd gedaan, thans zal uitgeoefend worden door de Voorzitter van de Executieve. Te dien einde werden de inspecteurs van Financiën, die een eigen kern uitmaken, ter beschikking van de Voorzitter van de Executieve gesteld.

5. In de onmiddellijke fase van de staatshervorming was de hergroepering voorzien van alle besturen die belast zijn met het beheer van autonome aangelegenheden. Inmiddels is bij koninklijk besluit van 17 april 1979 het principe vastgelegd van de oprichting van één Ministerie van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaase Gewest.

6. In de voorlopige en onomkeerbare fase van de staatshervorming tenslotte wordt de voogdij over de ondergeschikte besturen van het Vlaamse Gewest toevertrouwd aan de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Het moet de betrachting zijn van het Vlaamse Gewest de voogdij vlotter en soepeler te laten verlopen om het eigen dynamisme van de lokale besturen in vrije maar geordende banen te handhaven. De voogdij zal verlicht worden door versnelling van de procedures, uitschakeling van overbodige tussenniveaus en een gematigde toepassing van het opportuniteitstoezicht.

In verband met de voogdij is het ook van het grootste belang hier de aandacht te vestigen op de voogdij over de Nederlandse Commissie voor Cultuur van de Brusselse agglomeratie. Deze Commissie, die ingevolge het regeerakkoord een bijzondere dotatie krijgt toegewezen, om het haar mogelijk te maken haar verplichtingen na te komen, moet ook in de toekomst verder in staat blijven gesteld haar bijzondere ondersteunings- en coördinatiefunctie ten bate van de Nederlandse Gemeenschap in Brussel te blijven uitoefenen.

De beleidsverklaring waarvan de tekst in uw bezit is wil een overzicht geven van de beleidsopties die door de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest werden gedaan in verband met de aangelegenheden die nu reeds ressorteren onder de bevoegdheid van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

Ze wil bovendien ter informatie van de Nederlandse Cultuurraad, die straks Nederlandse Gemeenschapsraad wordt, de grote lijnen aanduiden die zij in haar beleid zal volgen ten aanzien van de bevoegdheden die in een korte tijdspanne aan de gewesten en gemeenschappen zullen worden toegevoegd.

In deze verklaring werd ernaar gestreefd een globaal beleid uitgaande van één enkele executieve

ten aanzien van één Vlaams parlement voor te stellen.

In het licht van de definitieve staatshervorming met de oprichting van één Vlaamse regering en één Vlaamse parlement, lijkt het immers — ik wou bijna zeggen 'archaïsch', maar dat durf ik nu niet meer — weinig aangewezen een verklaring voor te leggen die zou uiteenvallen in een loutere afzonderlijke opsomming, met beleidsopties, van gewestelijke en gemeenschapsaangelegenheden.

Wat vandaag wordt voorgelegd werd in aanzienlijke mate voorbereid door de bespreking in de Nederlandse Cultuurraad en het parlement, van de beleidsnota's die voorheen door de leden van de vroegere regeringen, belast met gemeenschaps- of gewestelijke aangelegenheden, werden opgesteld.

Sta mij toe nu even dieper in te gaan op de doelstellingen die wij voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest in de komende jaren willen verwezenlijkt zien.

De economische crisis heeft sinds medio 1974 de welvaarts groei in Vlaanderen brutaal doen afzwakken.

Deze ontwikkeling die gepaard gaat met het verdwijnen van heel wat arbeidsplaatsen komt bijzonder hard aan als men er rekening mee houdt dat juist in deze periode een sterke toename van de Vlaamse beroepsbevolking zich voordoet.

Het is duidelijk dat vanuit het Vlaamse Gewest alleen geen sluitend antwoord kan gegeven worden op deze problemen. De sterke vervlechting van de Vlaamse economie met het internationaal economisch leven en de algemene beleidsmaatregelen op het Europees en Belgisch vlak — zowel monetair, fiscaal, sociaal als algemeen economisch — zullen ontegensprekelijk een belangrijk impact behouden.

Binnen dit kader is er niettemin een eigen beleidsruimte voor een specifieke gewestelijke aanpak die gericht is op de eigen noden en mogelijkheden van de Vlaamse economie.

In dit perspectief blijven de basisopties van het Vlaamse Gewest deze van een sociaal-georiënteerde economie, gebaseerd op het marktprincipe en de gewijzigde rol van de overheid op het economisch vlak.

Vooreerst zal het expansiebeleid in hoofdzaak afgestemd worden op ondernemingen met groei- en verwachtingen, ten einde nieuwe kansen voor tewerkstelling te scheppen en de onontbeerlijke omschakeling van onze economische structuur te bewerkstelligen.

Het is dan ook een prioritaire taak van het gewest de algemene herziening van de expansiewetten aan de orde te stellen.

Een ander belangrijke optie heeft betrekking op het onderscheid tussen de middelen voor expansie en voor herstructurering.

Dit is een essentiële voorwaarde om een einde te maken aan de onderlinge concurrentie binnen het globaal pakket van beschikbare financiële middelen.

Het herstructureringsbeleid zelf zal in hoofdzaak gericht zijn op die bedrijven die niet onmiddellijk over groeimogelijkheden beschikken en die met een reeks externe en interne problemen te kampen hebben.

De bedrijven die op de herstructureringsmiddelen een beroep willen doen, dienen op middellange termijn ernstige overlevingskansen te hebben. Zij zullen gevraagd worden een duidelijk saneringsplan op te stellen. Daarbij is het wenselijk dat elke financiële inspanning van de overheid gepaard gaat met een inspanning van de eigen private belangengroepen. Tevens zal ervoor gewaakt worden dat concurrentievervalsing wordt vermeden. Betreffende de kleine en middelgrote ondernemingen moet een aangepast gewestelijk beleid deze bedrijven ertoe in staat stellen, op grond van hun specifieke economische doelmatigheid, hun concurrentievermogen te versterken en de tewerkstelling te verhogen.

Een eenvoudig beleid, ontdaan van alle rompslomp, dat aanmoedigend is voor beginnende ondernemers, dat hen werkelijk begeleidt doorheen hun vestigingsproblemen en dat de expansie van de vele kleinere bedrijven ondersteunt, zal voor de KMO's in Vlaanderen de omstandigheden scheppen, welke voor een evenwichtige en tevens kwalitatieve expansie van de Vlaamse economie onmisbaar zijn.

In het raam van het openbaar initiatief zal de Gewestelijke investeringsmaatschappij voor Vlaanderen zo vlug mogelijk operationeel worden. Zij zal over de nodige middelen en gekwalificeerde mensen kunnen beschikken om de reorganisatie of de uitbreiding van privé-ondernemingen te bevorderen alsook om openbare of gemengde bedrijven op te richten. Daarbij zal erover gewaakt worden dat het overheidsinitiatief in de concurrentieële sector — zoals voor de privé-bedrijven — onderhevig is aan de normale regels van de markt.

Inzake het tewerkstellingsbeleid zal het doorvoeren van de splitsing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening in werkloosheids- en bemiddelingsdiensten tot gevolg hebben dat de bemiddelingsdiensten zich beter zullen kunnen wijden aan hun regulerende taak op de arbeidsmarkt. Het bestrijden van de oorzaken van de werkloosheid moet — terwille van de ernst van de crisis — op korte termijn blijven gepaard gaan met maatregelen die de gevolgen van deze crisis bestrijden. In het kader van een vernieuwd tertiair beleid hoeft het verder geen betoog dat vooral in de welzijnssector nog tal van onvoldane behoeften aanwezig zijn.

Tenslotte dient de samenhang van het sociaal-economisch beleid op middellange termijn in zijn

geheel tot uiting te komen in het regionaal plan-Vlaanderen. De beleidsopties van dit plan zullen goedgekeurd worden door de Gemeenschapsraad, na overleg in de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen.

De imperatieven van de economische groei vragen een vernieuwde bezinning over de oriëntering en de ontwikkeling van onze samenleving. De huidige recessie heeft ons de grenzen van de economische groei doen inzien en suggereert ons op die manier een andere levensstijl. Hierbij moet de idee van herverdeling naar de sociaal zwakkere groepen voorop staan.

De gezondheid en het sociaal welbevinden zijn fundamentele bestanddelen voor het welzijn van de mens. Derhalve zal aan de gezondheidszorg en de andere vormen van sociale dienstverlening grote aandacht worden besteed. De beleidsvoering zal erop gericht zijn een coherent net van gezondheids- en dienstverleningsvoorzieningen tot stand te brengen, rekening houdend met de onderscheidene behoeften van stedelijke en landelijke gebieden en met de noodzakelijke bereikbaarheid van de basisvoorzieningen binnen een redelijke afstand.

Prioriteit zal gegeven worden aan preventieve acties die erop gericht zijn de gezondheid te beschermen.

Maatregelen zullen getroffen worden om de hulp- en zorgbehoevende mens zo lang mogelijk in zijn vertrouwd milieu te laten of er hem zo vlug mogelijk weer in op te nemen.

De verwezenlijking van dit centraal beleidsdoel veronderstelt een complementaire ontwikkeling van intra-murale en extra-murale voorzieningen. In de intra-murale sector zullen de inspanningen hoofdzakelijk gericht worden op het kwalitatief op peil houden van de infrastructuur en de technische uitrusting alsook op maatregelen tot humanisering en personalisering van de zorgverlening.

Tegelijk zal getracht worden aangepaste maatregelen te nemen teneinde de inspanningen van de bevolking tot zelfzorg en de zorgverstrekking in gezinsverband aan te moedigen.

Het gezin blijft de kern van onze samenleving en het eerste opvoedingsmilieu voor de kinderen.

Daarom willen wij door een coherent globaal en progressief gezinsbeleid de stabiliteit van het gezin en zijn harmonische ontplooiing waarborgen. Hierbij zullen man en vrouw op basis van gelijkheid hun verantwoordelijkheid moeten kunnen opnemen en het bewust ouderschap waarmaken. Het gezin zal geholpen worden in het realiseren van zijn taken binnen een evoluerend maatschappelijk bestel, door het stimuleren en verbeteren van de dienstverlening die op de werkelijke noden en behoeften van huwelijken en gezinnen is afgestemd.

In de toekomst zal de Nederlandse gemeenschap

zich ook inzetten voor een gevarieerd aanbod van kinderopvangdiensten die occasioneel, deeltijds en onvoorzien onthaal zullen waarborgen.

Het onderwijs en de opvoeding zijn een recht voor allen, de gemeenschap heeft als plicht elk lid door passende begeleiding maximale kansen op ontplooiing te bieden. Maar de opvoeding moet niet alleen worden gezien als een plicht van elke persoon maar is tevens een dienst van en voor de gemeenschap.

Het onderwijsbeleid zal dan ook gericht zijn op de integratie van de onderwijsinstellingen in de gemeenschap. Dat betekent dat de school moet worden opgebouwd van leerinstituut tot **schoolleefgemeenschap** die aan alle deelnemers de gelegenheid biedt de levenseisen niet alleen te leren kennen en inzien, maar ze ook werkelijk toe te passen in die schoolleefgemeenschap. Aandacht moet ook worden besteed aan voor- en naschoolse opvang en aan de organisatie van socio-culturele activiteiten.

Het onderwijs moet jongens en meisjes voorbereiden op een evenwaardige rol in de samenleving. Er zullen verdere initiatieven worden genomen om de reële vrije toegang voor jongens en meisjes tot de diverse studie- en beroepsrichtingen te bevorderen.

De school, op welk niveau ook, moet — onverminderd haar onmiddellijke opdracht — leiden naar een voorbereiden op de permanente vorming. Aandacht verdient het onderwijs voor Nederlandstaligen te Brussel.

Het stelsel der studietoelagen en sociale voorzieningen van studenten moet herzien worden, opdat de beschikbare middelen beter zouden ten goede komen aan hen die ze meest nodig hebben.

De discriminatie ten **nadele** van de studenten uit het niet-universitair hoger onderwijs, waarin vele jongeren uit minder gegoede milieus terechtkomen, moet stelselmatig afgebouwd worden. Hiertoe moeten binnen het raam van de beschikbare kredieten nieuwe formules uitgewerkt worden.

Het democratisch beleid dat op het vlak van het kunstonderwijs in Vlaanderen werd gevoerd gedurende de jongste tien jaren zal worden voortgezet.

Inzake de beroepsopleiding zullen de bestaande systemen hervormd en aangepast worden aan de reële behoeften en tewerkstellingsmogelijkheden. De permanente vorming blijft voor de toekomst een belangrijk beleidsbeginsel. De Vlaamse executieve zal het initiatief nemen om het wetgevend werk voor de volwassenenvorming verder af te werken.

Een wettelijke regeling is hoogstddringend, onder meer voor de amateuristische kunstbeoefening en voor het algemeen volksontwikkelingswerk. Ook de culturele centra zullen voortaan nog meer geplaatst worden binnen het kader van de per-

manente vorming. Daarom is eigen programmering van de culturele centra belangrijk.

Uitvoering zal worden gegeven aan het decreet op het openbaar bibliotheekwezen.

Het toerisme is een belangrijk facet van het algemeen welzijn, daarom zal een actief beleid gevoerd worden ten behoeve van de bevolkingsgroepen die nu nog weinig aan het toerisme deelnemen.

Aandacht zal besteed worden aan de ontwikkeling zowel van het eendagstoerisme als aan het verblijfstoerisme. De instellingen voor sociaal toerisme zullen aangemoedigd worden hun inspanningen te verhogen.

Ook op het vlak van het jeugd- en sportbeleid waar de autonomie van de Nederlandse **cultuurgemeenschap** reeds tot resultaten leidde, zullen we het beleid verdiepen waarbij dit jaar uiteraard een bijzondere belangstelling gaat naar het kind. Het is de bedoeling van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest om het ontwerp van decreet over het nieuw statuut voor radio-omroep en televisie opnieuw aan de Nederlandse Cultuurraad voor te leggen.

In ons streven naar meer welzijn, speelt de ruimte waarin wij leven een zeer belangrijke rol. Een globaal ruimtelijk plan voor het Vlaamse Gewest moet er voor zorgen dat er dringend halt wordt toegeroepen aan de steeds verder schrijdende verstedelijking. De bestaande openruimten moeten maximaal beschermd, de bestaande stads- en dorpskernen functioneel gherwaardeerd worden. Een multidisciplinaire benadering en een grotere inspraak van de bevolking zijn daarbij twee voorwaarden. Zij zijn een *conditio sine qua non* voor elk aanvaardbaar ruimtelijk beleid.

Bovendien menen wij dat er geen ruimtelijke ordening kan bestaan zonder een **sociaal-verantwoord** grondbeleid. De overheid moet de mogelijkheid geboden worden de grondprijzen te beheersen. Zonder de rechtszekerheid van de betrokken partijen in 't gedrang te brengen, moeten wij ons in dit verband durven bezinnen over de grenzen van het eigendomsrecht.

Bij ons huisvestingsbeleid staat ons streven naar een aangepaste woning voor elk gezin in Vlaanderen prioritair.

Binnen de imperatieven van de ruimtelijke ordening moet daarbij de vrije keuze van onze gezinnen zoveel mogelijk gewaarborgd worden. Rekening houdend met de afnemende behoeften van demografische aard en met de kwalitatieve toestand van ons woningpatrimonium op de **vernieuwbouw**. De kaderwet van 1 augustus 1978 tot aanvulling van de Huisvestingscode met bijzondere bepalingen voor het Vlaamse Gewest, biedt een instrumentarium dat ons ertoe in staat moet stellen om deze accentverlegging te concretiseren. In het Vlaamse Gewest willen we nastreven dat de

meest geschikte gronden, op het gepaste ogenblik en tegen billijke voorwaarden de bestemming krijgen die beantwoordt aan het algemeen welzijn. Niet alleen vanuit een aangepast ruimtelijk grond- en huisvestingsbeleid kan de verregaande verstedelijking en de tot nu toe stelselmatige afbrokkeling van de structuur van het landbouwgebied tegengegaan worden. Ook vanuit het landbouwbeleid kan door structuurverbeterende maatregelen, zoals de ruilverkaveling, positief meegewerkt worden.

De ruilverkaveling moet echter een vorm van landinrichting worden, waarbij de natuurbescherming en het natuurbehoud als evenwaardige componenten aanzien worden. Het bosbeleid, gesteund op een aangepast boswetboek waardoor het sociaal karakter van het bos meer beklemtoond wordt, moet samen met een intense aandacht voor de monumenten en de waardevolle landschappen, het gedifferentieerd karakter van onze leefruimte tot zijn volle ontplooiing laten komen.

Niet alleen door de verslechtering van het woningbestand, de voortschrijdende verstedelijking en aantasting van de open ruimten, niet alleen door gebreken in het grondbeleid of een niet altijd doeltreffende milieubescherming wordt onze leefruimte bedreigd. De hedendaagse mens wordt ook nog bedreigd door een angstaanjagende vervuiling, een aantasting die ons treft in vitale behoeften zoals de bodem waarop wij leven, het water, de lucht.

Een vrij recente bedreiging, rechtstreeks voortvloeiend uit onze steeds toenemende consumptiedrang, is de afvalberg. Het enig middel om dit te verhelpen ligt ongetwijfeld in een absolute prioriteit aan de ontwikkeling van technieken waarbij terugwinning en recyclage vooraan staan. De oprichting van een aantal openbare afvalmaatschappijen lijkt ons hierbij een eerste stap te zijn. Het Vlaamse Gewest kan zichzelf bevoorraden met drinkwater. Dit veronderstelt echter, na een grondige studie van de grondwaterlagen, een veilige exploitatie van deze waterlagen. In de toekomst zullen wij ons echter meer en meer moeten richten naar het oppervlaktewater. De kwaliteit hiervan is echter zodanig dat men dringend bijkomende inspanningen zal moeten doen om tot een adequate waterzuivering te komen.

Een reorganisatie en hergroepering van een aantal watermaatschappijen dringt zich op. Dit zou tevens op lange termijn in Vlaanderen moeten leiden tot een uniform tarief.

Een democratisch beleid kan slechts tot zijn volle recht komen indien alle belangengroepen meewerken aan de opbouw van Vlaanderen. Het regelmatig overleg met de sociale en culturele gesprekspartners wordt als verworven be-

schouwd bij het uitwerken van diverse beleidslijnen.

Een doorzichtige administratie van de lokale en regionale besturen met inbegrip van de intercommunale verenigingen, zal worden nagestreefd.

In afwachting van de definitieve hervorming van de instellingen zal het Gewest Vlaanderen er voor zorgen dat de autonomie van de gemeente versterkt wordt.

Een rechtvaardige en rationale verdeling van het gemeentefonds op basis van geobjectiverde economische, sociale en culturele behoeften zal nagestreefd worden.

Veel belang hechten wij ook aan het beeld en de taak van de Nederlandse Gemeenschap in de wereld. Wanneer straks onze gemeenschap zich sterker zal kunnen aftekenen in eigen land, moeten wij ons ook opnieuw bezinnen over de plaats die wij in de wereld innemen.

Veel belang moet ook gehecht worden aan de uitwerking van het Taalunieverdrag met Nederland, dat de ontwikkeling van de Nederlandse taal en letteren in de ruimste zin van het woord beoogt. Om alle beschikbare middelen te bundelen voor de uitstraling en verspreiding van de Nederlandse Cultuur in het buitenland, werd de oprichting van een Commissariaat-generaal voor internationale culturele betrekkingen door vorige regeringen voorbereid.

Wij wensen dit werk te voltooien, waarbij we evenwel nu reeds willen stellen dat bij de internationale culturele samenwerking de klemtoon minder op prestigieuze projecten in het buitenland zal liggen dan op het scheppen van mogelijkheden voor de uitwisseling van personen en ideeën met landen uit alle werelddelen.

Door de oprichting van nederlandstalige en franstalige diensten bij het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking tenslotte zal onze gemeenschap ook inzake de hulp aan de landen van de derde wereld een eigen lijn kunnen volgen.

Ziedaar, samengevat de beleidslijnen van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest die we aan deze Vergadering wilden voorleggen.

Het werk dat onze Executieve zal moeten verrichten zal op talrijke domeinen innoverend zijn. Het zal een grote creativiteit vergen zowel van de ministers en staatssecretarissen als van de administratie, alsook van de regionale en gemeenschapswetgever. Ook nieuwe, onverwachte problemen kunnen opduiken, inzake bevoegdheden, omschrijving van randgebieden of inzake de verhouding van onze instellingen tot de nationale en de andere gewest- of gemeenschapsinstellingen.

Men kan zulke onvermijdelijke conflictsituaties trachten op te schroeven tot belangrijke staatsza-

ken, met als uiteindelijk resultaat de verlamming van onze instellingen. Of men kan de hand aan de ploeg slaan met de bedenking dat voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest kanssen zijn weggelegd die we maximaal moeten trachten te exploiteren.

De Nederlandse Gemeenschap staat hier immers voor een uitdaging.

De leden van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest zijn van hun kant vastbesloten de vele uitdagingen waarvoor ze staan, resoluut het hoofd te bieden. Zij rekenen hiervoor op de positieve inbreng van zowel de meerderheidspartijen als de oppositie.

Wij zijn alleszins met de vaste wil bezield om een beleid te voeren dat gekenmerkt zal worden door dynamisme, doeltreffendheid, openheid en verdraagzaamheid, met een speciale bekommernis voor de minderheden, en dat in volledige samspraak met de bestaande en nog op te richten instellingen van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : Dames en heren, wij zullen het debat over deze beleidsverklaring, zoals vermeld op de agenda, deze namiddag aanvatten.

VERGADERING OVER DE ANDERE AGENDAPUNTEN

BENOEMING VAN DE COMMISSIES

DE VOORZITTER : Aan de orde is de benoeming van de Commissies van de Raad met uitzondering van de Commissie voor de begroting, die tijdens onze vorige vergadering reeds werd benoemd, en van de Permanente Contactcommissie Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap — Staten-Generaal der Nederlanden, die bij een volgende vergadering zal worden benoemd. De heer Van Geyt heeft het woord.

DE HEER L. VAN GEYT : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, waarde collega's, onze Raad, ditmaal de Cultuurraad, gaat nu over tot de samenstelling van haar commissies voor een korte zitting. Ik zou ter zake enkele bedenkingen willen ter overweging geven. Ik stel vast — ik maak daar heus geen Staatszaak of een Gemeenschapszaak met een grote hoofdletter van — dat tijdens de vorige zittingen van de Cultuurraad de diverse fracties het eens waren dat uw dienaar als vertegenwoordiger van een strekking volwaardig lid was van de Commissie voor het reglement. Dit is ditmaal niet het geval, maar ik maak daar geen essentieel punt van omdat het in elk geval de bedoeling is dat diegenen die niet tot

een erkende fractie behoren altijd het recht hebben, vooral wanneer ze voorstellen hebben te verdedigen, om bij elke commissie present te zijn. Ik zal van dat recht eventueel gebruik maken voor de Commissie voor het reglement. Maar betreffende het Reglement heb ik tijdens de vorige zitting de aandacht gevestigd op de anomalie die voortspruit uit het feit dat de reglementaire toepassing van de evenredige vertegenwoordiging van de samenstelling van de commissies als gevolg heeft dat één fractie — de grootste, die in deze Raad niet over de absolute meerderheid beschikt — wel over de absolute meerderheid zal beschikken in de commissies zoals ze zijn voorgesteld. In de coulissen wordt er over een gentlemen's agreement gesproken. Dit werd hier echter nooit uitdrukkelijk gezegd. Deze fractie zou volgens deze geruchten eventueel geen gebruik of misbruik maken van haar absolute meerderheid in de commissie wegens het feit dat ze geen absolute meerderheid heeft in de Raad. Ik betreur nochtans dat men de zaak niet ietwat verder heeft gedreven. Ik zou het volgende willen ter overweging geven. Ik meen het niet mis voor te hebben wanneer ik zeg dat in feite de commissies van de Cultuurraad kunnen vergeleken worden met beleidsorganen inzake het cultuurbeleid, zoals de commissies aangeduid door provincie- en gemeenteraden enz. op een ander niveau. Anderzijds zegt het Cultuurpact uitdrukkelijk dat in dergelijke beleidsorganen geen enkele fractie een absolute meerderheid van de mandaten zou hebben. Ik had dan ook verwacht dat de voornaamste fractie in onze Raad in de geest van het Cultuurpact, uit eigen beweging, zou hebben verzaakt aan deze 12 leden op de 23, in de plaats van 11. Ik betreur dat dit niet het geval is geweest. Ik erken dat de letterlijke toepassing van het Reglement, zonder rekening te houden met de letter en de geest van het Cultuurpact, als normaal gevolg heeft dat minder dan de absolute meerderheid aanleiding geeft tot 12 leden op 23. Ik wil daarbij het volgende zeggen. Ik hoop of wens — hopen is misschien te veel gezegd — dat ter zake de diverse fracties, meer in het bijzonder de fractie die daarvoor in de eerste plaats in aanmerking komt, dit probleem nog eens zouden overwegen vooral omdat indien de Regering gelijk krijgt — en daar bestaat veel kans toe — onze Raad vanaf de volgende zitting niet alleen meer een Cultuurraad zal zijn.

Ik laat hier even terzijde de verklaring van mevrouw De Backer. Op het ogenblik zou het toch wenselijk zijn dat ofwel de grootste fractie en de andere fracties in de Commissie voor het reglement de geest van het Cultuurpact zouden toepassen, ofwel zou ik zo vrij zijn — en ik meen ter zake gehoor te kunnen vinden bij heel wat leden van deze Raad, inbegrepen bij die van de grootste fractie, zo niet bij al de leden van deze fracties — een voorstel in te dienen dat voor de samenstelling

van de commissies, het huidige systeem van de automatische toepassing van de proportionele vertegenwoordiging op basis van de aantallen van de grote groepen — want daarop komt het in feite neer — zou gebeuren op basis van een stemming waaraan al de leden van de Raad zouden deelnemen, zodanig dat in feite de relatieve meerderheid, maar niet de absolute meerderheid in de Raad, een overeenstemmende vertegenwoordiging in de commissies zou krijgen en niet een absolute.

Ik neem mij dus voor dit probleem in de Commissie voor het reglement ter sprake te brengen, met een alternatief. Ik hoop dat iedereen zal instemmen met de toepassing van de geest van het Cultuurpact. Mocht dat niet het geval zijn, dan zou ik zo vrij zijn een amendement bij ons Reglement in te dienen, zoals ik het heb geschetst.

DE VOORZITTER : De heer Henckens heeft het woord.

DE HEER J. HENCKENS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, voor wat de heer Van Geyt hier in vele bewoordingen is komen uiteenzetten, is geen reglementswijziging nodig. Mijnheer van Geyt, daarover hebben wij een afspraak. Wees gerust, wanneer zich controversiële problemen stellen, waar één partij frontaal tegenover al de andere partijen staat, dan hebben wij daarvoor passende oplossingen opdat niet één fractie die niet de meerderheid heeft in deze Raad haar wil zou kunnen opdringen. Ik denk dat het veel beter is dit praktisch op te lossen, dan wel met reglementen te zwaaien, want uiteindelijk zou het zo kunnen zijn dat de minderheid de meerderheid wordt en dat is zeker niet wat wij wensen. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De heer Van Geyt heeft het woord.

DE HEER L. VAN GEYT : Mijnheer de Voorzitter, het verheugt mij dat door middel van de verklaring van de heer Henckens, de leden van deze Raad en de opinie weten dat er een afspraak bestaat waardoor bepaalde euvelen van de toestand kunnen worden vermeden. Ik hoop dat de praktijk zal uitwijzen dat deze afspraken doeltreffend zijn. Ik neem mij dan ook voor, in functie daarvan, de voorstellen die ik op de tribune heb verdedigd, ofwel aan te passen ofwel in te trekken, indien de praktijk aantoont dat het op die manier kan gaan zonder de euvelen die zich eventueel zouden kunnen voordoen.

DE VOORZITTER : De lijsten met de kandidaten van de verschillende fracties zijn aan de leden rondgedeeld.

Vraagt iemand hieromtrent het woord ? (*Neen*)
Er zijn geen andere voorstellen.

Ik constateer de eenstemmigheid van de fracties omtrent de verdeling van de mandaten in de commissies.

Daar het aantal kandidaatstellingen voor elke commissie gelijk is aan het aantal te begeven mandaten, verklaar ik alle leden die op de lijsten voorkomen, verkozen tot lid van de commissie waarvoor zij respectievelijk werden voorgedragen. De commissies van de Raad zijn aldus samengesteld.

Samenstelling van de commissies.

Commissie voor samenwerking :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Croux L., De Vlies P., Devos G. (mej.), Henckens J., Lindemans L., Vanackere Leo, Verleysen W., Verroken J.
- plaatsvervangers : De Keersmaecker P., Mesotten W., Suykerbuyk H., Vandekerckhove Robert

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Laridon A., Temmerman G., Wyninckx J.
- plaatsvervangers : Detiège L. (mevr.), Van Elewyck J.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : Bascour J., Poma K., Waltniel L.
- plaatsvervangers : Bonnel R., Kenens M.

voor de VU-fractie :

- vast lid : Vandezande R.
- plaatsvervanger : Coppieters M.

Commissie voor het reglement :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Bourgeois A., Devos G. (mej.), Henckens J., Kelchtermans L., Lindemans L., Mesotten W., Uyttendaele R., Vanackere Leo
- plaatsvervangers : Blanckaert K., d'Alcantara A., Leemans E., Verleysen W.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Van Acker Frank., Vanderheyden V., Van der Niepen P.
- plaatsvervangers : Férir J., De Graeve J.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : Bascour J., Poma K., Waltniel L.
- plaatsvervanger : Bonnel R., Kenens M.

voor de VU-fractie :

- vast lid : Baert F.
- plaatsvervanger : De Beul A.

Commissie voor buitenlands cultuurbeleid :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Declercq Tijl, Gerits J., Gheysen

R., Kelchtermans L., Otte R., Piot F., Smets A., Steverlynck A., Suykerbuyk H., Turf-De Munter G., Van Canneyt J., van Waterschoot J.

- plaatsvervangers : Claeys Dries, Claeys Walter, De Vliesp., Peeters R., Vangronsveld F., Weckx H.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Boeykens G., Canipel A., Coppens E., Temmerman G., Van Elewyck J.

- plaatsvervangers : Egelmeers I., Vanderheyden V., Vandenhove M.

voor de PVV--fractie :

- vaste leden : Bascour J., Kempinaire A., Nutkewitz J., Waltniel L.

- plaatsvervangers : Boey F., Lahaye H.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : de Bruyne H., Van Grembergen P.

- plaatsvervanger : De Rouck G.

Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Aerts F., Bourgeois A., Coppieters Alfons, Demeulenaere-De Wilde F., De Serranno J., Desutter E., Smeers T., Tyberghien-Vandenbussche M., Van den Nieuwenhuijzen J., Vangronsveld F., Van Herreweghe M., Verhaegen Guido

- plaatsvervangers : De Weweire M. (mej.), Dewulf Maurice, Nauwelaerts René, Suykerbuyk H., Vankeirsbilck E., Vergeylen J.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Carpels O., Cools B., De Baere A., Detiège L. (mevr.), Van Elewyck J.

- plaatsvervangers : Adriaensens Hugo, Van der Niepen P., Van Lent A.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : Daems J., De Cordier A., De Grève L., D'Haeyer R.

- plaatsvervangers : Duclos A. (mevr.), Buchmann J.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : De Beul A., Van Ooteghem O.

- plaatsvervanger : Somers J.

Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Breyne P., De Clercq Constant., Dielens G. (mevr.), Olivier M., Peeters R., Rutten André, Smet M. (mevr.), Smitt C. (mej.), Vangeel J., Vanhaverbeke A., Van-nieuwenhuyze R., Windels R.

- plaatsvervangers : De Loore-Raeymaekers J., Diegenant A., Lenaerts L., Staels-Dompas N., Van Canneyt J., Vankeirsbilck E.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Adriaensens Hugo, Adriaensens J. (mevr.), Hancké L., Seeuws W., Vernimmen W.

- plaatsvervangers : Baldewijns E., Egelmeers I., Houben F.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : De Coster M., Van Belle I., Van Den Broeck O., Verberckmoes F.

- plaatsvervangers : Cuvelier E., Van De Velde L.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : Anciaux V., Van Elsen C.

- plaatsvervanger : Caudron J.

Commissie voor mediabeleid :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Claeys Walter, De Loore-Raeymaekers J., De Vlies P., D'Hondt-Van Opdenbosch P., Gijs R., Lenaerts L., Lenssens J., Piot F., Storme M., Swaelen F., Vanderborgt F., Vergeylen J.

- plaatsvervangers : Bourgeois A., Cauwenberghs F., Desutter E., Kuylen R., Tyberghien-Vandenbussche M., Van Herreweghe M.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Mangelschots J., Seeuws W., Temmerman G., Van den Eynden J., Van Elewyck J.

- plaatsvervangers : Egelmeers I., Nauwelaerts-Thues J., Vanderheyden V.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : Colla F., De Winter G., Grootjans F., Nutkewitz J.

- plaatsvervangers : De Croo H., Lahaye

voor de VU-fractie :

- vaste leden : Jorissen W., Schiltz H.

- plaatsvervanger : Gabriels J.

Commissie voor onderwijs :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Cardoen G., De Bondt F., Deleek H., Demeester-De Meyer M., Dupré J., Kuylen R., Mesotten W., Moors C., Nauwelaerts René., Otte R., Planckaert-Staessens C., Van den Brande L.

- plaatsvervangers : Breyne P., Dielens G. (mevr.), Panneels-Van Baelen M., Storme M., Swaelen F., Windels R.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Baldewijns E., De Rore A., Hostekint R., Laridon A., Temmerman G.

- plaatsvervangers : Bourry M., Nauwelaerts-Thues J., Seeuws W.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : Bonnel R., De Croo H., Taelman W., Vandersmissen E.
- plaatsvervangers : Lahaye H., Sprockeels G.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : Capoen M., Kuijpers W.
- plaatsvervanger : Vandekerckhove Rik

Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Cauwenberghs F., De Kerpel P., Deleeck H., De Loore-Raeymaekers J., Deneir A., Lindemans L., Panneels-Van Baelen M., Staels-Dompas N., Tanghe F., Turf-De Munter G., Van Canneyt J., Vankeirbilck E.
- plaatsvervangers : Claeys Dries, Cooreman E., Desutter E., Van Herreweghe M., Verbist A., Weckx H.

voor de BSP-fractie :

- vaste leden : Deconinck A., Egelmeers I., Férir J., Nyffels G., Van den Eynden J.
- plaatsvervangers : De Baere A., De Smeyter G., Sleecx J.

voor de PVV-fractie :

- vaste leden : Claes Albert, Flamant E., Herman-Michielsens L., Vanderpoorten H.
- plaatsvervangers : De Grève L., Février S.

voor de VU-fractie :

- vaste leden : De Rouck G., Valkeniers J.
- plaatsvervanger : Vandezande R.

Commissie voor de verzoekschriften :

voor de CVP-fractie :

- vaste leden : Diegenant A., Piot F., Uyttendaele R., Willems G.
- plaatsvervangers : Desutter E., Van Herreweghe M.

voor de BSP-fractie :

- vast lid : Van der Niepen P.
- plaatsvervanger : Danschutter L.

voor de PVV-fractie :

- vast lid : Duclos A. (mevr.).
- plaatsvervanger : Pans L.

voor de VU-fractie :

- vast lid : Vansteenkiste E.
- plaatsvervanger : Van Biervliet L.

ONTWERP VAN DECREET

Indiening en verzending

Het volgende ontwerp van decreet werd ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979 — 6-B (B.Z. 1979)-Nr. 1.

Verzonden naar de Commissie voor de begroting.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Indiening en verzending

De volgende voorstellen van decreet werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

- Voorstel van decreet van mevrouw L. Detiège houdende subsidiëring voor 1979 van de bestendige symfonieorkesten — 17 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
- Voorstel van decreet van De heer J. Somers tot bevordering van De beiaardkunst in Vlaanderen — 21 (B.Z. 1979) — Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer W. Jorissen houdende oprichting van een fonds ter bevordering van de publikatie van recente studies over de geschiedenis van de arbeidersbeweging in Vlaanderen en over de geschiedenis van de Vlaamse beweging — 22 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer W. Kuijpers tot oprichting van een nationaal pedagogisch studiecentrum voor de Nederlandse cultuurgemeenschap — 67 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer W. Kuijpers houdende invoering van het creatief musiceren in het lager onderwijs — 68 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer W. Kuijpers houdende subsidiëring van nationale organisaties van verenigingen van hobbybeoefenaars — 69 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van decreet van de heer W. Kuijpers

houdende oprichting van een rijksinstelling voor lectuurvoorziening aan visueel en anders gehandicapten — 70 (B.Z. 1979)-Nr. 1.

Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

- Voorstel van decreet van de heer W. Kuijpers tot erkenning en subsidiëring van levende ambachtelijke activiteiten-71 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

VOORSTELLEN VAN RESOLUTIE

Indiening en verzending

De volgende voorstellen van resolutie werden ingediend en naar de bevoegde commissies verzonden :

- Voorstel van resolutie van de heer C. Van Elsen betreffende de werking van het Commissariaat-generaal voor Toerisme — 19 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van resolutie van de heer W. Kuijpers betreffende de oprichting van een werkgroep vakantiespreiding — 23 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van resolutie van de heer W. Kuijpers betreffende de benaming van het departement van de minister tot wiens bevoegdheid de onderwijszaken behoren — 24 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van resolutie van de heer H. de Bruyne betreffende een rapport over het aandeel van de Nederlandse cultuurgemeenschap in de uitvoering van de door België gesloten culturele verdragen — 26 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor buitenslands cultuurbeleid.
- Voorstel van resolutie van de heer H. de Bruyne betreffende de rechtsgeldige tekst van de door België gesloten culturele verdragen — 27 (B.Z. 1979) — Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor buitenslands cultuurbeleid.
- Voorstel van resolutie van de heer W. Jorissen betreffende een onderzoek naar de gevolgen op cultureel gebied van de naoorlogse repressie — 28 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor het reglement.
- Voorstel van resolutie van de heer W. Kuijpers

betreffende het muziekonderricht en -patrimonium in Vlaanderen — 72 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

VOORSTELLEN TOT WIJZIGING VAN HET REGLEMENT

Indiening en verzending

De volgende voorstellen tot wijziging van het Reglement werden ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Voorstel van de heer F. Baert tot wijziging van artikel 45 van het Reglement van Orde van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap — 18 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor het reglement.
- Voorstel van de heer C. Van Elsen tot wijziging van artikel 13 van het Reglement van Orde van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap — 20 (B.Z. 1979)-Nr. 1. Verzonden naar de Commissie voor het reglement.

VERSLAGEN VAN HET REKENHOF

Indiening en verzending

De volgende verslagen werden ingediend en naar de bevoegde commissie verzonden :

- Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van het ontwerp van decreet houdende begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1979 — Sector Landbouw — 7 (B.Z. 1979)-Nr. 2.
- Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van het ontwerp van decreet houdende begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1979 — Sector Nederlandse Cultuur — 7 (B.Z. 1979)-Nr. 3.
- Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979 — 7 (B.Z. 1979)-Nr. 4.

- Verslag van het Rekenhof over het onderzoek van het ontwerp van decreet houdende de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1979 — Sector Dotaties — 7 (B.Z. 1979)-Nr. 5.
Verzonden naar de Commissie voor de begroting.

VOORSTELLEN VAN DECREET

Opnieuw aanhangig maken op voorstel van het Bureau en verzending

Met toepassing van artikel 2, le lid, van het decreet van 21 juli 1972 betreffende de gevolgen van een vernieuwing van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap ten aanzien van de bij de Cultuurraad aanhangige ontwerpen en voorstellen van decreet, stelt het Bureau voor een reeks voorstellen van decreet, die ingevolge de vernieuwing van de Raad als niet bestaand moeten worden beschouwd, opnieuw aanhangig te maken.

Het betreft :

- Voorstel van decreet van de heer R. Nauwelaerts houdende herdruk van werken uit de Zuidnederlandse letterkunde — 29 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
- Voorstel van decreet van de heer Leo Vanackere C.S. houdende instelling van een jaarlijkse staatsprijs voor vertaling van Nederlandse letterkunde — 30 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
- Voorstel van decreet van de heer L. Lindemans C.S. tot wijziging van artikel 12 van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken — 31 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
- Voorstel van decreet van de heer L. Lindemans C.S. betreffende de Vlaamse uitwijkingen naar Brussel-Hoofdstad — 32 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor het reglement.
- Voorstel van decreet van de heer L. De Grève C.S. betreffende de kandidatuur, de licentie en het doctoraat in de moraalwetenschappen, alsmede de aggregatie voor het hoger secundair onderwijs in de moraalwetenschappen — 33 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer J. Gabriëls tot bescherming van de houtkanten, houtwallen en holle wegen — 34 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
- Voorstel van decreet van de heer J. Gabriëls houdende verplichte invoering van het vak ecologie in het lager en in het secundair onderwijs — 35 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. ter bevordering van de eigen muziekcultuur — 36 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
- Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. houdende opheffing van artikel 10 van het decreet van 22 januari 1975 tot regeling van de erkenning en subsidiëring van het landelijk georganiseerd jeugdwerk — 37 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. houdende wijziging, enerzijds van de wet van 2 augustus 1973 tot wijziging van de huisvestingscode vastgesteld bij het koninklijk besluit van 10 december 1970 en bekrachtigd door de wet van 2 juli 1971 en, anderzijds, van de wet van 22 december 1970 tot wijziging van de wet van 29 maart 1962 houdende organisatie van de ruimtelijke ordening en van de stedenbouw, tot het inrichten van groeps- en van recreatieve spel- en sportruimten in de woonwijken — 38 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. betreffende de Nederlandse benaming van buiten het Nederlandse taalgebied gelegen plaatsen — 39 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
- Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant c. s. betreffende de in het buitenland gevestigde Belgische scholen van het Nederlandse taalstelsel — 40 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer A. Diegenant C.S. betreffende het beoefenen van topsport door jongeren — 41 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van decreet van mevrouw W. De-meester-De Meyer C.S. houdende de rijkssub-

- sidieregeling voor vormingsboerderijen — 42 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
- Voorstel van decreet van de heer R. Vandezande C.S. houdende wijziging van de gebruikelijke eedformules -43 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor het reglement.
 - Voorstel van decreet van de heer R. Vandezande C.S. houdende verbod tot oprichting van naschoolse facultatieve taalcursussen in schoolinstellingen voor lager onderwijs in het Nederlands taalgebied-44 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
 - Voorstel van decreet van de heer R. Vandezande C.S. betreffende het bewijs van de kennis van het Nederlands voor de geneesheren die zich vestigen in het Nederlandse taalgebied — 45 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
 - Voorstel van decreet van de heer R. Vandezande C.S. betreffende het bewijs van de kennis van het Nederlands in de verzekeringsgeneeskundige diensten — 46 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
 - Voorstel van decreet van de heer R. Vandezande C.S. houdende regeling van de aanwerving van personeel en het verlenen van opdrachten door overheidsdiensten en door natuurlijke personen of rechtspersonen die onder de toepassing vallen van artikel 1, § 1, 2, van de wet op het gebruik van de talen in bestuurszaken van 2 augustus 1963 -47 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
 - Voorstel van decreet van de heer R. Vandezande C.S. ter aanvulling van sommige bepalingen van de bij koninklijk besluit van 18 juli 1966 gecoördineerde wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken — 48 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
 - Voorstel van decreet van de heer B. Cools tot bescherming van de namen van gemeenten die worden opgenomen in een samenvoeging van gemeenten — 49 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
 - Voorstel van decreet van de heer C. De Clercq C.S. tot inrichting van een voortdurende scholing van de overheidsambtenaren — 50 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
 - Voorstel van decreet van de heer C. De Clercq C.S. betreffende het onthaal van de jonge personeelsleden in de overheidsdiensten — 51 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
 - Voorstel van decreet van de heer C. De Clercq houdende goedkeuring van het Europees handvest «Sport voor Allen», aangenomen te Brussel op 21 maart 1975 door de Eerste conferentie van Europese ministers verantwoordelijk voor de sport — 52 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor buitenslands cultuurbeleid.
 - Voorstel van decreet van mevrouw J. De Loore-Raeymaekers houdende verplichte invoering van ecologie als vak in de respectieve leerprogramma's voor het lager en het secundair onderwijs — 53 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
 - Voorstel van decreet van de heer P. De Keersmaecker C.S. houdende regeling van het taalgebruik inzake bepaalde voor het publiek bestemde mededelingen — 54 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor taalwetgeving en taalbescherming.
 - Voorstel van decreet van de heer S. Février tot oprichting van een Nationaal Vlaams Filmfonds — 55 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
 - Voorstel van decreet van de heer S. Février houdende oprichting van een Bestuurschool voor het Rijkspersoneel-56 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
 - Voorstel van decreet van de heer S. Février houdende oprichting van schoolparlementen in de rijksinstellingen voor middelbaar en technisch onderwijs en voor normaalonderwijs — 57 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
 - Voorstel van decreet van de heer S. Février C.S. betreffende de amateuristische beoefening van de beeldende kunsten — 58 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor jeugdbeleid, permanente vorming en sport.
 - Voorstel van decreet van de heer K. Poma tot het verbieden van tekens die storend zijn voor

de aard of de gaafheid van het landschap — 59 (B.Z. 1979)-Nr. 1.

Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.

- Voorstel van decreet van de heer K. Poma C.S. houdende wijziging van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het Cultuurpact — 60 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor het reglement.
- Voorstel van decreet van de heer J. Bascour tot erkenning van het Staatsdomein van Gaasbeek als wetenschappelijke instelling — 61 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
- Voorstel van decreet van de heer J. Bascour C.S. tot oprichting van een vrije leerstoel «geschiedenis van de Vlaamse Beweging» in het universitair onderwijs — 62 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer A. Keminaire C.S. ter aanmoediging van het gebruik van het Algemeen Beschaafd Nederlands in het onderwijs — 63 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer A. Laridon ter bevordering van de uitstraling van de Nederlandse cultuur van België — 64 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium.
- Voorstel van decreet van de heer A. Laridon tot oprichting van een pluralistisch centrum voor bijscholing van de leerkrachten — 65 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor onderwijs.
- Voorstel van decreet van de heer M. Van Herweghe C.S. houdende oprichting van een opera van Vlaanderen en regeling van rijks-toelagen aan de vaste operatheaters van Antwerpen en Gent — 66 (B.Z. 1979)-Nr. 1.
Verzonden naar de Commissie voor culturele promotie en het cultureel patrimonium

Geen bezwaar ? (Neen)

Dan zijn voormelde voorstellen van decreet opnieuw aanhangig bij de Raad en naar de respectieve bevoegde commissies verzonden.

VRAGEN (R.v.O. art. 52)

1. Vraag van de heer P. De Vlies tot de Minister van Nationale Opvoeding over het systeem voor toekenning van de Francqui-prijzen

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer De Vlies tot de Minister van Nationale Opvoeding over het systeem voor toekenning van de Francqui-prijzen.

De heer De Vlies heeft het woord.

DE HEER P. DE VLIES (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste Minister, heren Ministers, dames en heren, sinds 1963 werden de jaarlijkse Francqui-prijzen driemaal toegekend aan Vlamingen en dertien maal aan Frans-taligen.

Vermoedelijk is deze verhouding geenszins het gevolg van de mindere waarde van de Nederlandstalige research in België, maar het gevolg van een toekenningssysteem dat geen vertrouwen verdient vanwege de Vlaamse wetenschappelijke gemeenschap. Hiertegen werd reeds scherp gereageerd, o.a. in de vergadering van 14 december 1978 van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

De geachte Minister gelieve mij mede te delen hoe het mogelijk is nog een Beheerraad van de Francquistichting aan te houden die niet voldoende representatief handelt voor de beide cultuurgemeenschappen en dit in een instelling van openbaar nut, waaraan derhalve ook de Koning op voorstel van de bevoegde Minister zijn goedkeuring hecht ?

DE VOORZITTER : De heer Ramaekers, Minister van Nationale Opvoeding, heeft het woord.

DE HEER RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, het Francqui-fonds is een instelling van openbaar nut en heeft tot doel de ontwikkeling van het onderwijs en het wetenschappelijk onderzoek in België te bevorderen. Dit gebeurt met privé-gelden. Het departement van Nationale Opvoeding subsidieert niet.

Zijn Raad van Beheer is samengesteld uit 10 Nederlandstalige en 10 Franstalige leden, belast met een vijfjarig mandaat, dat hernieuwbaar is.

De VLIR heeft bij brief van 20 december 1978 gericht aan de voorzitter van het Francqui-fonds geprotesteerd tegen een situatie welke de Vlaamse wetenschappelijke gemeenschap onvoldoende aan haar trekken doet komen. Nochtans kan ik thans meedelen dat de Francqui-prijs dit jaar toegekend wordt aan Professor Dr. Schell, titularis van de leerstoel voor algemene genetica aan de RUG en tevens belast met leeropdracht aan de VUB.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

2. Vraag van de heer J. Somers tot de Minister van de Nederlandse Gemeenschap over de bescherming van het domein van de Abdij van Nazareth

DE VOORZITTER : Aan de orde is de mondelinge vraag van de heer Somers tot de Minister van de Nederlandse Gemeenschap over de bescherming van het domein van de Abdij van Nazareth.

DE HEER SOMERS : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, het eeuwenoude domein van de Abdij van Nazareth te Lier kwam de jongste dagen tweemaal in de publieke belangstelling. Het voortbestaan van dit uniek domein, waarvan de geschiedenis teruggaat tot in de XIIIe eeuw, wordt door twee gevaren bedreigd.

Enerzijds is er de geplande openbare verkoop van het domein in 22 kavels ; anderzijds wordt het voortbestaan van het domein in gevaar gebracht door de plannen welke de ring van Lier zouden doortrekken dwars door dit domein en zijn recreatiezone heen. De resterende gebouwen en het prachtige natuurgebied eromheen zouden nochtans voor het nageslacht moeten bewaard blijven. Ondermeer zou dit domein uitermate geschikt zijn voor een project van opgravingen in de aard van het project «Abdij Ter Duinen» te Koksijde. De resterende hoevegebouwen zouden zich eveneens kunnen lenen tot het inrichten van een museum waarin de evocatie van de abdij en van het kloosterleven in het algemeen zou kunnen worden geschetst. Dergelijke projecten passen trouwens volledig in het kader van een recreatiezone, waar de rust dient te primeren.

Dienaangaande had ik aan de Minister graag de volgende vragen gesteld :

1. Welke maatregelen overweegt de Minister te treffen om het behoud van dit stuk cultureel erfgoed te waarborgen ?
2. Acht de Minister het niet noodzakelijk voor het behoud van het domein van de Abdij van Nazareth dat de beschermingsprocedure zou worden ingezet ?

DE VOORZITTER : De Minister van de Nederlandse Gemeenschap heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER- VAN OCKEN, Minister van de Nederlandse Gemeenschap (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, op de vraag van het geachte lid kan ik het volgende antwoorden. Het domein van de vroegere Abdij van Nazareth te Lier, gelegen tussen Kleine Nete en Netekanaal, is mij wel bekend. Met het oog op een groot recreatiepark krijgen deze gronden in het gewestplan Mechelen de bestemming van recreatiezone voor dagrecreatie. Vandaar dat het Bestuur der Wegen van het departement van Openbare Wer-

ken destijds afzag van de verwezenlijking van het Oostelijk gedeelte van de Ring rond Lier en slechts het Zuid- en Noordelijk deel verwezenlijkte.

De Rijksdienst voor Monumenten en Landschappen kreeg vorig jaar de opdracht de inventaris op te maken van de stad Lier.

Gezien het zeer belangrijk cultuurpatrimonium van deze stad, is men eerst begonnen de binnenstad te inventariseren.

Als belangrijkste voorbeelden werden me volgende voorstellen voorgelegd : De panden gelegen in de Berlaarsestraat 10 en 14, links en rechts van de Jezuïetenkerk St. Jozef als monument, de smidse Declerck, Rechtestraat 17 als stadsgezicht, de huizen gelegen Werf 2, 3, genaamd «Bargy» of «Het Schipke», 4 genaamd «De Anker», 5 genaamd «Vijf Ringen» of «Sint Jonas» en 7 genaamd «De Tiber» als monument, en het geheel van deze huizen en uitbreiding 2 t/m 10 als stadsgezicht.

Hierin zijn de monumenten beeldbepalende erkenningspunten.

Verder is het koninklijk besluit bij de administratie in opmaak van het voormalig Sint Jacobsgasthuis, genaamd «De Sonne», gelegen in de Huibrechtsstraat en de oude delen van het refugium van de Nazarethabdij, gelegen in de Blokstraat.

Het lag in de lijn van de planning van de Rijksdienst om na behandeling van het refugium binnen de stadskern eveneens het domein van de vroegere abdij van Nazareth buiten de stad te inventariseren. Gezien echter de gestelde problemen heb ik opdracht gegeven aan mijn terzake bevoegde diensten, de monumentale waarde van het domein en de resterende hoevegebouwen bij prioriteit op hun cultuurhistorische waarde te onderzoeken en mij dringend een passend voorstel over te maken.

Samen met de beschermingsvoorstellen wordt te Lier een inspanning gedaan voor de restauratie. Vermelden we in dit verband de restauratie van de Sint Gummaruskerk, het Spui waarbij geopteerd wordt voor een zachte restauratie, de grachtkant Begijnhof en het Sint Anna Bea Godshuis.

Verder heb ik voor het Begijnhof van Lier een werkgroep geïnstalleerd. Dit gaf volgende resultaten :

De restauratie van de huizen aan de Grachtkant wordt terug opgenomen. Samen met de Stad maakt de Rijksdienst voor Monumenten en Landschappen een rapport op van de staat van bevinding van alle huizen die dringend aan restauratie toe zijn.

Verder werd een architect aangeduid voor het restauratiedossier van de Begijnhofkerk.

Ik meen dat uit het voorgaande door het geachte lid kan opgemaakt worden, dat in de Stad Lier een inspanning wordt gedaan het cultureel erfgoed te bewaren.

In het licht hiervan zal ook het Domein van de

Abdij van Nazareth aan een grondig cultuurhistorisch onderzoek onderworpen worden.

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalige Regime, voor het begrotingsjaar 1979 — 6-B (B.Z. 1979)-Nr. 1 en 7 (B.Z. 1979)-Nr. 4 (Verslag van het Rekenhof)

Algemene bespreking

DE VOORZITTER : Aan de orde is het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979.

De algemene bespreking is geopend.

De heer Verleysen, verslaggever, heeft het woord.

DE HEER W. VERLEYSSEN, verslaggever (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, geachte collega's, andermaal moeten wij u verzoeken voorlopige kredieten ter beschikking te willen stellen van de onderscheiden ministers en ministeries om de werking van de Diensten gedurende de maanden juni en juli te verzekeren.

Deze werkwijze is noodzakelijk omdat de begroting voor de Culturele Dotaties niet zal goedgekeurd worden vóór het einde van deze maand.

Wij dringen er nochtans bij de bevoegde parlementscommissies op aan dat deze begroting met bekwame spoed zou worden onderzocht en ter goedkeuring aan het Parlement worden voorged.

Wij doen deze oproep met zoveel nadruk omdat wij door deze nieuwe 2/12 reeds een totaal van 7/12 zullen hebben toegekend. Méér nog, voor het Departement van Middenstand worden deze 7/12 overschreden om toe te laten de toelagen aan de permanente opleiding en de aanvullende cursussen hoofdzakelijk in de loop van het eerste semester te vereffenen.

Gezien het hier gaat om traditionele uitgaven is deze handelwijze niet in strijd met artikel 3 van dit ontwerp, waarin uitdrukkelijk bepaald wordt dat de toegestane kredieten niet mogen aangewend worden tot betaling van nieuwe, door de Wetgevende Macht nog niet toegelaten uitgaven.

Het zal u waarschijnlijk opgevallen zijn dat dit ontwerp ons niet meer voorgelegd wordt door de Eerste Minister, de Minister van Financiën en de Staatssecretaris voor de Begroting, maar wel door de Minister van de Nederlandse Cultuurgemeenschap. Dit gebeurt ter uitvoering van de Regeringsverklaring.

Ik zou willen doen opmerken dat het Rekenhof bepaalde bedenkingen heeft gemaakt in verband met de presentatie van de artikelen. Deze zijn inderdaad nog op dezelfde wijze voorgesteld als bij de voorgaande ontwerpen, wat voor gevolg heeft dat wij een vertrouwd beeld hebben, hetwelk bevorderend werkt om met kennis van zaken de bespreking te kunnen afhandelen.

Wij dringen er nochtans op aan dat de nieuwe begrotingen derwijze zouden worden voorgesteld dat kan worden nagegaan of de koninklijke besluiten van 13, 14 en 17 april 1979 worden geëerbiedigd.

Uw Commissie voor de begroting heeft het ontwerp onderzocht en met 11 ja-stemmen bij 1 onthouding goedgekeurd.

Wij nodigen u uit het ontwerp op uw beurt eveneens goed te keuren. (*Applaus bij de meerderheid*)

DE VOORZITTER : Vraagt nog iemand het woord ? (*Neen*)

Aangezien niemand nog het woord vraagt, verklaar ik de algemene bespreking voor gesloten.

Artikelsgewijze bespreking

DE VOORZITTER : We gaan thans over tot de artikelsgewijze bespreking van het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979.

Artikel 1*

De bestemming van voorlopige kredieten welke in mindering komen van de kredieten der sectoren der begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap voor het begrotingsjaar 1979, wordt vastgesteld als volgt :

Aan de Minister van Nationale Opvoeding en aan de Minister van de Nederlandse Gemeenschap, voor de Dotaties :

* De bij dit decreet gevoegde tabel wordt gepubliceerd in bijlage bij dit nummer van de Handelingen.

a) Lopende uitgaven :	F 19 200 300
Aan het Ministerie van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Ge- west :	
a) Lopende uitgaven :	F 1 309 400 000
b) Kapitaaluitgaven :	
— Niet gesplitste kredieten	F 25 800 000
— Ordonnanceringskredieten	F 236 800 000
Aan het Ministerie van Middenstand :	
Lopende uitgaven :	F 140 125 000
Aan de Minister van Verkeerswezen :	
a) Lopende uitgaven :	F 33 941 700
b) Kapitaaluitgaven :	
— Niet gesplitste kredieten	F 2 541 700
— Ordonnanceringskredieten	F 107 733 300
Aan het Ministerie van Volksgezond- heid en van het Gezin :	
a) Lopende uitgaven :	F 86 458 300
b) Kapitaaluitgaven :	
— Niet gesplitste kredieten	F 9 441 700
Aan het Ministerie van Landbouw :	
a) Lopende uitgaven :	F 3 941 700
b) Kapitaaluitgaven :	
— Niet gesplitste kredieten :	F 140 000
Aan het Ministerie van Economische Zaken :	
Lopende uitgaven :	F 21 166 700
— <i>Aangenomen.</i>	

Art. 2

Voorlopige kredieten ten belope van 347 900 000 frank en 12 900 000 frank, respectievelijk voor de lopende uitgaven en voor de kapitaaluitgaven, welke in mindering komen van de kredieten van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979, zijn bestemd voor de Minister van Nationale Opvoeding.

— *Aangenomen.*

Art. 3

De voorlopige kredieten waarvan de bestemming bij dit decreet wordt bepaald, mogen niet aangewend worden tot nieuwe lopende en kapitaaluitgaven vroeger niet toegelaten door de Legislatuur.

— *Aangenomen.*

Art. 4

Dit decreet treedt in werking op 1 juni 1979.

— *Aangenomen.*

DE VOORZITTER : De artikelsgewijze bespreking is gesloten. De naamstemming over het ge-

hele ontwerp van decreet wordt, zoals aangekondigd, hedennamiddag om 15 uur gehouden.

VRAGEN OM UITLEG (R.v.O. art. 49)

1. Vraag om uitleg van de heer Maurits Coppie-ters tot de Minister van Nationale Opvoeding over de onbezonnen verminking van het leervak geschiedenis in het secundair onderwijs van het type 1 en het ontbreken van de wettelijk voorgeschreven evaluatieverslagen omtrent de secundair-onderwijsvernieuwing

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Maurits Coppie-ters tot de Minister van Nationale Opvoeding over de onbezonnen verminking van het leervak geschiedenis in het secundair onderwijs van het type 1 en het ontbreken van de wettelijk voorgeschreven evaluatieverslagen omtrent de secundair-onderwijsvernieuwing.

De heer Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouwen en heren Ministers, geachte collega's, ter uitvoering van de in 1978 aangenomen anticrisiswet werd bij koninklijk besluit van 21 augustus 1978 de inkrimping aangekondigd van de uurroosters tot 32 uur per week. De omzendbrief van het Ministerie van Nationale Opvoeding, gedateerd 16 maart 1979, bepaalt de uitvoering van dit KB en omschrijft meteen de nieuwe structuur voor het secundair onderwijs van het type 1.

Mijnheer de Minister, deze vraag om uitleg of interpellatie rond het leervak geschiedenis heeft dan ook een veel grotere draagwijdte want het gaat opnieuw om de structuur van het VSO, het gaat opnieuw om de onrust die we best konden missen na de periode van uw voorganger die na iedere nachtelijke lectuur de volgende morgen in het VSO wat wou veranderen. Het spijt mij dat, alhoewel u vroeger aan mijn zijde stond om deze onrust aan te klagen, u thans de fout begaat deze onrust aan te wakkeren.

Uit voormelde omzendbrief blijkt dat de inkrimping van de uurroosters hoofdzakelijk gebeurt ten nadele van de vakken die men in de goede oude tijd «bijvakken» noemde en die men thans onderbrengt bij de categorie van de menswetenschappen, de geschiedenis, de aardrijkskunde en de biologie.

Mijnheer de Minister, ik had even goed één van deze andere vakken als voorwerp van mijn interpellatie kunnen nemen, onder meer de biologie, maar dit is niet mijn discipline, de mijne is de geschiedenis en ik dacht dat het wijzer was dit vak als voorbeeld te nemen.

Mijnheer de Minister, ik kom uit de historische

school van Gent, waar door de vernieuwingen ingevoerd door mijn overleden vriend, Professor doctor Jan Dhondt, de geschiedenis uit zijn wereldvreemdheid was gehaald. Het is ook met deze verontwaardiging dat ik deze vragen stel.

Ik weet dat een inkrimping van lesroosters een moeilijke en kiese operatie is en voor een Minister van Onderwijs een weinig benijdenswaardige opdracht. Ik wil hiervoor best begrip opbrengen. Ik neem eveneens akte van het feit dat de Overleg- en Verbeteringscommissie, een orgaan dat alle onderwijssnetten groepeerd, geen globaal advies hieromtrent heeft kunnen bezorgen. Toch acht ik het volkomen onaanvaardbaar dat ten gevolge van de anticrisiswet opnieuw het geschiedenisonderricht geslachtofferd wordt, en dit voor de tweede maal in minder dan tien jaar.

In 1970 noemde de auteur Marnix Gijzen de drastische beperking van het geschiedenisonderricht «een blijk van barbaendom zonder weerga».

In 1971 kwamen de interpellaties van de heren Larock en Raskin; de hoogstaande, ja, onvergetelijke interpellatie van de heer Larock gericht tot zijn partijgenoot de heer Vermeylen, die op zulke onvoorzichtige wijze zijn eerste stappen deed op het VSO-terrein.

De vele en vinnige reacties vanwege auteurs en hoogleraren van allerlei disciplines hebben blijkbaar weinig indruk gemaakt op het departement Nationale Opvoeding. Ook bij uw voorgangers, met één uitzondering, met name de korte tijdsperiode dat de heer Willy Claes Minister van Nationale Opvoeding was, is de enige periode geweest dat naar enige rust en matiging werd gestreefd.

Met de aanvang van het volgend schooljaar wordt het leervak geschiedenis in het eerste jaar gehalveerd. In de aanpassingsklas verdwijnt het gewoonweg. In oriëntatie- en determinatiegraden komt het niet meer in de gemeenschappelijke stam voor. De heroriëntering van het vak Maatschappelijke Vorming naar het nieuwe leervak Sociale Vorming zal niet meebrengen dat het noodzakelijk inzicht in het verleden als wezenlijk cultuurbestanddeel gered wordt. Wat baten immers enkele uren los gepraat over sociale wetgeving en maatschappelijke vorming, wanneer men niet eens de achtergrond kan vatten wegens een storende wegwerking van het vak Geschiedenis?

Ik herinner mij mijn eigen lessen, mijnheer de Minister; en ik zou wel eens willen weten wat men over de Sociale Zekerheid in België kan zeggen zonder eerst les te hebben gegeven over Emiel Moyson en Anseele.

Ingenieur Van de Pitte, rector van de Rijksuniversiteit Gent, schreef in 1971 aan uw voorganger:

«Ik kan mij nauwelijks voorstellen dat zekere leerlingen aan het einde van het middelbaar onderwijs, op ongeveer 18-jarige leeftijd, geen idee

zouden hebben van wat er in de loop van de eeuwen is gebeurd en van de weg die de mensheid heeft afgelegd. Mij dunkt dat het geheel wegvallen van het vak geschiedenis voor heel wat leerlingen een zware verliespost zou zijn».

In hun protest tegen uw maatregelen stellen de studenten, het wetenschappelijk personeel en de professoren van de sectie geschiedenis en van het departement geschiedenis van de UFSIA terecht het volgende:

1. De geschiedeniswetenschap heeft de voorbije 20 jaar door een vernieuwing van probleemstelling en methode opmerkelijke resultaten geboekt. Deze inzichten mogen blijkbaar niet langer aan bod komen in het VSO.
2. Ieder mens ervaart als vanzelfsprekend een behoefte aan contact met degenen die hem zijn voorgegaan (geschiedenis) en met zijn omgeving (aardrijkskunde, studie van maatschappij en cultuur). Enkel door hieraan te beantwoorden kan het onderwijs de ontwikkeling van een evenwichtige persoonlijkheid waarborgen, zoniet dreigt een jonge generatie te worden herleid tot een gemakkelijk manoeuvreerbare groep.
3. Kennis van het verleden is onmisbaar voor een oriëntatie in het heden. Geheugenverlies — en in sommige landen behoort dat zelfs tot de schrappingen en het herdrukken van Encyclopedieën — maakt ieder doeltreffend handelen in het heden onmogelijk en veroordelen tussen volken en klassen krijgen vrij spel. Daarom hebben ondemocratische regeringen al eerder het vak geschiedenis verminderd, afgeschaft of dienstbaar gemaakt om aldus de mondigheid van de komende generaties te snoeien.
4. De vormende waarde van geschiedenis, voorkomt geestelijke verenging.

Het protest tegen de huidige plannen is helemaal niet te herleiden tot een korporatistisch geïnspireerd verzet uit conservatieven huize.

Integendeel, in een merkwaardige toespraak voor de oudstudenten en studenten geschiedenis van de Rijksuniversiteit te Gent heeft professor Balthazar terecht de goede basisprincipes van het VSO als uitgangspunten voor het formuleren van de bezwaren gekozen.

De historicus, aldus professor Balthazar, moet vertrekken vanuit de eigen crisis. Wij bevinden ons nu in een fase van zoeken, wat voor ons geen kwade zaak is maar wat ons wel veel last bezorgt. De behoefte aan verantwoording — ook bij anderen, zowel in positieve als negatieve zin — toont aan dat wij in een versnellingsfase zitten, die veroorzaakt wordt door ons hele cultuurtype, namelijk de post-industriële maatschappij. Dit moet het uitgangspunt zijn.

De geschiedenis wordt niet alleen teruggedrongen in het secundair onderwijs. De situatie deed zich ook voor aan de universiteit, waar de geschiedenis beperkt werd tot ongeveer de sectie Geschiedenis zelf. De gevolgen hiervan zijn op korte termijn erg voor de geschiedenis, maar op lange termijn ook voor de andere richtingen.

Het feit dat de historici het noorden verloren, leidde tot communicatiestoornissen. In eigen milie immers ontstond er een tegenstroming met enorme positieve veranderingen, die echter wegens die communicatiestoornis niet gehoord werden. Het oude geschiedenisonderricht dat men wilde wegwerken, bestaat niet meer. Volgens professor Balthazar moet geschiedenis worden opgenomen als basisvak in de stam van het VSO, dus zowel voor de alfa-, beta- als gammawetenschappen. Waar vroeger in het middelbaar onderwijs de minst begaafden afvloeiden naar richtingen waar nog een beetje geschiedenis werd gegeven, krijgen de meest begaafden in het VSO nu helemaal geen geschiedenis meer. En geschiedenis, het basisvak van de menswetenschappelijke vorming, is het enige vak dat breed genoeg is om in het stamprogramma de menswetenschappelijke vorming te valoriseren. Geschiedenis is het enige vak dat de leerlingen kan vormen tot het kritisch benaderen van de «consumptie van geschiedenis».

Mag ik nog een laatste getuige ten gunste van dit geschiedenisonderricht oproepen. Ik bedoel de Minister zelf, in zijn voorrede tot de Wereldgeschiedenis, atlas verschenen bij Orion te Brugge in 1978.

Ik citeer uitgebreid : «Hoe zou men kunnen leven in een wereld met één dimensie, wanneer men overal de sedimenten ziet, die door de tijd zijn nagelaten ? Een dergelijk leven zou zinloos, arm en vulgair zijn... »

DE HEER J. DE SERANNO : Schoon gezegd !

DE HEER M. COPPIETERS : «Beweren dat de wereld, zoals wij hem geërfd hebben volledig van ons is, geen enkele erfenis van onze voorgangers erkennen, leven in de arrogante voorstelling dat de werken, het genie en het lijden van het verleden geen enkel belang voor ons hebben en dat alle uitvindingen van het machinisme, die wij benutten, al de beroepen, die wij leren, alle kansen, waarvan wij genieten, de onze zijn, eenvoudig door het geboorterecht, dit alles lijkt ons een volledig gebrek aan bescheidenheid». En verder dezelfde Minister, in hetzelfde boek : «De geschiedenisdiscipline in Vlaanderen, heeft, vooral in het secundair onderwijs, in de voorbije twintig jaren een diepgaand vernieuwingsproces doorgemaakt. Leerplanontwikkeling, doelstellingenformulering, evaluatie en didactische infrastructuur kwamen centraal te staan in het hernieuwd onderzoek. Mede door deze reflex van

zelfverdediging verwierf het geschiedenisonderwijs opnieuw een duidelijke en continue aanwezigheid in de drie secundaire onderwijsgraden. De kentering in en de revalorisatie van het vak geschiedenis is onverbrekkelijk verbonden met de ontwikkeling van een overvloedige vakwetenschappelijke begeleiding en van een passende didactische infrastructuur. Zonder deze was geen succesvol resultaat mogelijk geweest».

Nog altijd danken de historici u voor deze mooie woorden die u vandaag helaas hebt verraden.

In het licht van deze ministeriële beschouwingen lijken de jongste ministeriële maatregelen bijzonder vreemd.

Hoe kan de Minister deze tweede aanslag op het leervak geschiedenis verantwoorden wanneer in heel Europa stemmen opgaan dat een zinnige hervorming van het voortgezet onderwijs pas kan slagen wanneer juist het geschiedenisonderricht geherwaardeerd wordt ?

Hoe kan de Minister zijn beleid verdedigen dat erop gericht is het zelfstandig vak geschiedenis af te schaffen en in de twee hoogste jaren van het secundair onderwijs voor de opties klassieke en moderne talen niet eens meer geschiedenis als verplicht leervak te voorzien ? Begrijpt de Minister dan werkelijk niet dat toekomstige onderwijzers en regenten kans lopen vanaf hun 13e jaar geen letter geschiedenis geleerd te hebben en dat de historische basisvorming van talloze universiteiten uit de menswetenschappen volkomen verminkt zal zijn ?

Oordeelt de Minister niet dat zijn ingrijpende hervormingen van het rijksonderwijs eens temeer het vertrouwen van de ouders in dit net aan het wankelen brengen en dit ondanks zijn dure belofte in deze Cultuurraad afgelegd dat hij rust zal brengen in de onderwijsvernieuwing ?

Voor deze noodzakelijke rust, waarvoor de Minister zelf pleitte in zijn opmerkelijke beleidsnota aan de Cultuurraad van 18 oktober 1977, komen allen op wie het rijksonderwijs dierbaar is. Voor die rust pleiten ook zij die principieel voorstander waren en zijn van het VSO.

Rector Gerlo heeft zich in De Standaard tot tolk gemaakt van deze verontrusting. Uit zijn merkwaardig betoog citeer ik :

- «Vooral de kinderen -om wie het in de eerste plaats gaat, zegt de Minister — zijn letterlijk de speelbal van deze steeds maar improviserende experimenteerwoede».
- «Vernieuwen moet betekenen verbeteren, zo niet moet men zich onthouden, vooral in het onderwijs. »
- «Echte democratisering betekent : het beste is net goed genoeg voor de kleine man».

Meent de Minister niet dat hij nieuwe argumenten heeft bezorgd aan de tegenstanders van veral-

gemeening van het onderwijs van het type 1 voor alle netten met ingang van het schooljaar 1983-1984 inzonderheid wanneer men de terechte bekommerning kent van het vrij gesubsidieerd onderwijs om de leervakken menswetenschappen als geestelijk erfgoed gaaf te blijven houden ?

En tenslotte een laatste, meer algemene, maar zeer principiële vraag :

Hoe kan de Minister het verantwoorden dat hij de wettelijke voorgeschreven verplichting om jaarlijks een rapport in te dienen over de evolutie van de onderwijsvernieuwing gewoon in de wind slaat ? Terwijl sinds 1971 wettelijk acht evaluatierapporten het voorwerp hadden moeten zijn van een ruim debat hier werd tot op heden slechts één enkel rapport gepubliceerd over de hervorming van het secundair onderwijs en door zijn voorganger in 1975 aan deze Raad voorgelegd.
(*Applaus op vele banken*)

DE VOORZITTER : Dames en heren, er zijn twee sprekers, met name de heren Laridon en Baldewijns, die gevraagd hebben om tussen te komen bij deze vraag om uitleg. Indien de Minister akkoord is en eveneens de leden van deze vergadering het er mee eens zijn, dan stel ik voor dat zij eerst het woord zouden nemen en de Minister nadien een antwoord zou verstrekken aan de drie sprekers. (*Instemming*)

De heer Laridon heeft het woord.

DE HEER A. LARIDON (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, ik neem deze gelegenheid te baat om aan de vraag om uitleg van de heer Coppieters nog een paar bedenkingen en vragen toe te voegen. Ik zal misschien niet dezelfde passie en dezelfde emotie aan de dag leggen als de heer Coppieters, maar zou toch in de eerste plaats willen benadrukken dat de vermindering tot 32 à 34 uren in feite het gevolg is van de crisiswet (KB van 21 augustus 1978), die door alle parlementsleden die toen tot de meerderheid behoorden werd goedgekeurd, ook door u, mijnheer Coppieters. Bijgevolg hebben wij voor de huidige toestand allen een zekere verantwoordelijkheid te dragen en dus niet alleen de Minister.

Het spreekt vanzelf, wanneer men voor een taak komt te staan en de uren moet verminderen — u heeft er zelf allusie op gemaakt — dat dit een zeer moeilijke, kiese, delicate taak is en waar men ook aan raakt of aan roert, bij om het even welk vak komt er automatisch reactie omdat personen die nauw betrokken zijn bij het geven van een of ander vak in hun wieden schieten of dat er gevaar bestaat voor verlies van betrekking. Het is dus voor de Minister die dit moet doen niet gemakkelijk, vooral wanneer wij vaststellen dat de overleg- of verbeteringscommissie helemaal niet heeft beantwoord aan de eisen die wij eraan stelden en

zich over die zaak niet heeft kunnen of willen uitspreken. Vandaar dat tenslotte de ganse verantwoordelijkheid van deze zaak bij de Minister en bij het Kabinet berust.

Waar ik u wel kan volgen, mijnheer Coppieters, is waar u uw spijt uitdrukt over de keuze van de vakken die men in het gedrang brengt. Ik ben ook niet gelukkig met de vermindering van het lessenrooster. Ik had meer gevoeld voor een evenwichtiger verdeling en het spijt mij ook dat het juist de menswetenschappen zijn die alleen, bijna uitsluitend, worden getroffen. Het gaat hier ondermeer om de vakken geschiedenis, aardrijkskunde en biologie. Vooral voor het vak geschiedenis is dit een spijtig iets omdat het reeds de tweede maal is dat dit vak onderhevig is aan besnoeiing of vermindering, eens met pedagogische argumentatie, een andere maal met budgettaire argumentatie. Het spijt mij inderdaad dat die verminderingen eenzijdig zijn geweest, niet evenwichtig genoeg, maar wat de geschiedenis betreft kan ik u toch doen opmerken, mijnheer Coppieters, dat alles zal afhangen van de inhoud die men aan het vak sociale vorming zal geven. Vandaag de dag is de situatie nog niet heel duidelijk, maar ik zou de Minister toch willen vragen een compensatie te voorzien voor de uren geschiedenis die wegvallen. Ook zou ik enkele woorden willen zeggen bij het opmaken van het programma voor de Sociale Vorming. Ik wens dat men degelijk rekening zou houden met de argumentatie die de heer Coppieters daarnet naar voren heeft gebracht in verband met het vak geschiedenis, waarmee ik mij niet onvoorwaardelijk akkoord verklaar omdat hij hier en daar overdrijft, maar waar ik het toch grotendeels mee eens ben wat het verlenen van compensaties betreft voor het vak geschiedenis.

Ik ben het ermee eens dat het spijtig is dat men zo eenzijdig is tewerk gegaan. Ik heb de indruk dat wij vandaag leven in een tijdperk van fetisjisme voor de wiskunde en voor de technologie en dat men te veel de menswetenschappen verwaarloost. Hoe dan ook, u begrijpt, mijnheer Coppieters, dat men ergens het aantal uren moest verminderen. Mijnheer de Minister, graag wilde ik u enkele vragen stellen omdat wij absoluut uit de dubbelzinnigheid moeten geraken. Inderdaad, ik wilde u de pertinente vraag stellen of het hier nu eigenlijk gaat om een bezuinigingsmaatregel of over een pedagogische maatregel. Er werd de jongste tijd veel geschreven en vele petitiees werden opgesteld. Wanneer ik de antwoorden lees op al deze protesten dan stel ik vast dat wij volledig in de dubbelzinnigheid zijn geraakt. Ofwel gaat het om bezuinigingsmaatregelen — dat zou normaal zijn want deze werden in de anti-crisiswet opgenomen — ofwel gaat het om pedagogische maatregelen. In de tekst van Vice-Premier Hurez staat de vermindering van het aantal uren in het secundair onderwijs duidelijk vermeld als bezuinigingsmaat-

regel. In de Schoolpactcommissie werd daarover trouwens gesproken. Op een bepaald ogenblik werd door een lid de opmerking gemaakt dat de vermindering van die uren in strijd zou zijn met artikel 6 van het schoolpact wat het gesubsidieerd onderwijs betreft. Men heeft daarop geantwoord dat men het gesubsidieerd onderwijs moeilijk kan verplichten de uren te verminderen, maar dat men wel het aantal subsidieerbare uren kan bepalen. Ik concludeer uit dit alles dat het inderdaad ging over besparingen in het kader van de anti-crisiswet.

Aan de andere kant lees ik soms of worden er opmerkingen gemaakt in verband met deze maatregel die erop wijzen dat er helemaal geen sprake is van het wegvallen van opdrachten en dat de leraars die geschiedenis of aardrijkskunde geven geen schrik moeten hebben want dat deze uren niet worden geschrapt.

Het is dus het een of het ander. Als er geen opdrachten wegvallen dan zijn er geen besparingen, als er geen besparingen zijn dan vraag ik mij af waarom deze kwestie moest worden behandeld in het kader van de anti-crisiswet. Wanneer het integendeel om een pedagogische maatregel ging, dan had deze kwestie op een volledig andere manier moeten worden behandeld.

Er is op dat punt volledige onzekerheid. Volgens sommige bronnen zouden er tientallen betrekkingen verloren gaan — men heeft op een bepaald moment zelfs gesproken van meer dan 100 betrekkingen — volgens andere bronnen is dat helemaal niet juist. Volgens deze laatste werden er compensatiemaatregelen getroffen, onder andere de kredieturen onder de vorm van heroriënteringslessen, inhaallessen, recyclagelessen, enzovoort. Graag kregen wij van de Minister hieromtrent een duidelijk antwoord.

Ten slotte wilde ik nog een laatste vraag stellen. Hoever staat men met het bepalen van de inhoud van het vak sociale vorming en wie zal dit vak geven, de leraars geschiedenis, economie of anderen? Hierover zouden wij ook graag vandaag worden ingelicht. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Baldewijns heeft het woord.

DE HEER E. BALDEWIJNS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, geachte collega's ik wil hier helemaal niet in herhalingen vallen, maar toch, aansluitend op de slotvraag van de heer Coppieters over de evolutie van het VSO, had ik graag enkele korte bijkomende bedenkingen gemaakt. In 1971 werd overeengekomen dat de bevoegde Minister van Nationale Opvoeding jaarlijks verslag zou uitbrengen over de evolutie van de onderwijsvernieuwing. Toch kregen wij pas het eerste maar meteen ook het laatste verslag in 1975. Omwille van de problemen voortvloeiend uit de

maatregelen inzake de crisiswet, tot vermindering van de lesroosters ; omwille van de keuze van de prioriteiten inzake de samenstelling van de globale leerstof, die men heeft moeten toepassen, en waarover de heren Coppieters, Laridon en ook andere collega's het hadden ; omwille van de terugkeer naar de basisprincipes van het VSO, waarvoor ik u terloops loof, mijnheer de Minister ; omwille ook van het rumoer rond de schoolgemeenschappen en de op komst zijnde rationalisatieplannen, acht ik het nuttig en nodig opnieuw, na de talrijke hervormingen, een «round-up» te maken van het VSO. Een degelijk verslag zal wellicht toelaten de nodige verbeteringen aan te brengen, bepaalde accenten anders te leggen, of in een meer eufemistische zin, de twijfelaars te overtuigen, waardoor deze oneffenheid tussen de verschillende onderwijsnetten, in een nabije toekomst, gemakkelijker kan worden overbrugd.

Om orde op zaken te stellen, om het geloof van het rijksonderwijspersoneel in het VSO te sterken, om de twijfelaars te overtuigen, zou ik u eveneens willen vragen om in deze Raad, binnen een haalbare termijn, bijvoorbeeld vóór het parlementair verlov van 1980, een omstandig verslag uit te brengen over het VSO, na tien jaar bestaan. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De heer Windels heeft het woord.

DE HEER R. WINDELS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, collega's, ik was niet van plan tussen te komen, maar het betoog van collega Coppieters en het feit dat ik toch ook 25 jaar geschiedenis heb gegeven in het normaalonderwijs, hebben mij niet kunnen weerhouden even het woord te vragen.

Ik wens alleen één zijde te belichten, met name de enorme vormende waarde van het vak geschiedenis en de pedagogische inspanningen die ter zake tijdens de laatste jaren werden getroost. Ik denk hierbij aan namen van mensen die u zeer goed moeten bekend zijn, met name Mikkell en Coryn en aan inspecteur Flamme, die een enorme inspanning hebben gedaan om dit vak op een niveau te brengen waarvan de afschaffing ons werkelijk k diep aangrijpt.

Het is toch niet meer de kwestie van de «histoire bataille». Dat wordt niet meer gegeven. In deze omstandigheden zou men dit terecht van het programma kunnen schrappen.

Het is ook niet langer meer een opeenstapeling van «l'histoire des faits et des rois». Dit is lang voorbij. Ik wil slechts drie delen onderlijnen. De geschiedenis geeft aan onze opgroeiende generatie een zin voor synthese. Men zal dat zeer moeilijk terugbrengen in een sociale opvoeding, waar de caleidoscopische feiten van elke dag zouden

moeten opgewogen worden, zonder enig historisch perspectief maar, in diepe zin voor synthese, uit miljoenen feiten die zich in het verleden hebben voorgedaan, degene uithalen die exemplarisch zijn en ons tot nadenken stemmen. Het is een werkelijk tegengewicht tegen de noodzakelijke vervlakkings die kan optreden wanneer men elk historisch perspectief mist.

Een tweede belangrijke composante in deze vormende waarde, lijkt mij het inzicht dat men onze generatie meegeeft in een evolutie, dit in vergelijking met wat zich nu op elk ogenblik voordoet en waarbij wij aan de oppervlakte blijven staan van alles wat zich in deze maatschappij afspeelt. Een historisch perspectief, bijvoorbeeld in de evolutie in de groei naar democratie, grijpt in de hogere jaren onze studenten aan. Het is een kennismaking met de verschillende trappen van het moeizaam menselijk worstelen dat uiteindelijk uitgegroeid is tot een regeringsvorm waaraan wij gehecht zijn. De zin voor evolutie dreigt verloren te gaan.

Tenslotte en ten derde, wens ik de nadruk te leggen op het feit dat de vormende waarde van die vakken, een kritische zin bevorderen. Ik stel dit opnieuw tegenover het oppervlakkig redeneren waarbij men dag na dag alleen met de dagelijkse feiten wordt geconfronteerd. Zin voor kritische benadering van theoriën die aangekondigd worden, van personen die naar voren worden geschoven. Dat zijn dingen die in de geschiedenis worden gevonden. Wij twijfelen er werkelijk aan of deze zaken in het vak sociale vorming kunnen worden opgenomen.

Ik heb dit pedagogisch en vormend aspect nog even willen onderstrepen. Voor deze zeer zware beslissing zou ik met nadruk willen vragen nog even te willen nadenken alvorens de definitieve beslissing te nemen. (*Applaus op vele banken*)

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, in feite ben ik de interpellanten dankbaar dat zij mij de gelegenheid geven een aantal zaken recht te zetten. Ik geloof dat een gebrek aan informatie er oorzaak van is dat al deze kritiek is losgekomen. Zoals de heer Coppieters heeft gesteld, is het dus het koninklijk besluit nr. 2 dat een vermindering van het aantal wekelijkse lessen oplegt. Mijnheer Coppieters, ik zou willen herhalen wat de heer Laridon heeft gezegd en wat ik ook reeds op andere plaatsen heb gezegd ; het verwondert mij toch enigszins dat nadat wij de crisiswet hebben goedgekeurd, de parlementairen nu plotseling ontdekken wat daarin staat en wat daarbij werd opgelegd. Dat is overigens geen reden om te zeggen dat alles wat daarin staat goed is, maar ik zou er willen op wijzen dat u voor een stuk mede verantwoordelijk bent.

DE HEER M. COPPIETERS : Voor het globale pakket, ja.

DE HEER F. SWAELEN : Inderdaad, voor het globale pakket.

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding : Mijnheer Swaelen, dat zat in het globale pakket. Mijnheer Swaelen, als u het wilt uitleggen, kom dan zelf op de tribune. Om te beginnen zou ik willen zeggen dat de strikte toepassing van dat koninklijk besluit een verlies zou meebrengen van ongeveer 1600 ambten.

Anderzijds zouden een aantal leervakken verdwijnen. Hoe hebben wij dit voorkomen ? Bepaalde basisprincipes van het VSO boden ons, zowel voor de leervakken als voor de werkgelegenheid, daartoe de mogelijkheid.

Wanneer men denkt dat wij zo maar gehandeld hebben en wanneer men ons zegt dat er nergens inspraak is geweest, dan zou ik willen stellen dat wij teruggekeerd zijn naar de principes van het VSO, ons steunend op een advies van de Nationale Raad voor het Rijksonderwijs, meer bepaald naar de volgende doelstellingen — ik ben ervan overtuigd dat de heer Coppieters met deze doelstellingen akkoord is — : de organisatie van de permanente studiebegeleiding, het voorzien in een progressieve oriëntering der studies volgens een systeem van opties, het streven naar een onderwijs afgestemd op het individu, de samenstelling van een eigen studiepakket onder meer door het invoeren van complementaire activiteiten. Het samenstellen van de eigen studiepakketten lijkt mij toch iets zeer belangrijk in het vso.

Tevens lijkt het gewenst, enerzijds de gemeenschappelijke stand te vergroten en anderzijds de mogelijkheden tot differentiatie te verruimen opdat de leerlingen — en daar gaat het toch om — dank zij het voorziene optioneel gedeelte naar eigen aanleg, naar eigen belangstelling en naar eigen motivatie hun studiepakket kunnen samenstellen.

Dames en heren, ik dacht dat wij sedert geruime tijd over deze principes akkoord gingen, maar ik stel vast dat wanneer men deze gaat toepassen, sommigen deze principes niet volledig blijven onderschrijven.

Daar het verminderen van het totaal aantal lessen fataal met zich meebrengt dat in elk van de leerjaren het aantal uren van bepaalde vakken vermindert of dat in bepaalde studierichtingen sommige kleine vakeenheden verdwijnen, werd gepoogd een middel te vinden waardoor verloren eenheden door alle leerlingen die dit wensen terug kunnen opgenomen worden. Hiervoor werd het aantal complementaire activiteiten uitgebreid. Als complementaire activiteiten werden in eerste instantie de leervakken opgenomen die in het lessenpakket

van de opties met een of twee uren per week voorkomen.

Wij verheugen ons dat het geachte lid begrip kan opbrengen voor deze moeilijke operatie — want dat is het — waarbij de inhoud van de gereduceerde lessentabel en de omvang van de leervakken moesten bepaald worden.

Wat nu meer bepaald het leervak geschiedenis betreft zouden wij, in tegenstelling tot wat hier gezegd werd, uitdrukkelijk willen stellen dat de historische vorming van de in het Rijkssecundair Onderwijs studerende jongeren helemaal niet in het gedrang wordt gebracht. Precies het tegenovergestelde is waar, vermits aan die vorming voortaan meer aandacht wordt besteed dan voorheen en dit ondanks de door de toepassing van het koninklijk besluit noodzakelijk geworden inkrimping van de lesroosters.

In de observatiegraad krijgen alle leerlingen een historische initiatie. In de oriënterings- en determinatiegraden wordt via de leeractiviteit «sociale vorming» — en daar kom ik aanstonds op terug — een diepgaande en verantwoorde menswetenschappelijke opvoeding verzekerd, met geschiedenis als basiselement en dit voor alle leerlingen en naar rato van twee lessen per week.

De heer Coppieters vergist zich wanneer hij sociale vorming vereenzelvigt met enkele uren los gepraat over sociale wetgeving en maatschappelijke zekerheid. Ik weet niet waar hij dat haalt.

DE HEER M. COPPIETERS : Uit de praktijk !

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding : Uit de praktijk die reeds bestond. Wij wensen dat te verbeteren. Wij gaan dus wel akkoord. U verwacht hier blijkbaar het aantal lessen en dé inhoud van de geschiedenis. In werkelijkheid zal deze leeractiviteit op geordende wijze bijdragen tot de kennis van en het inzicht in de grote politieke, economische, sociale en culturele krachtlijnen van de geschiedenis, het gemeenschappelijk geestelijk erfgoed, de geschiedenis van België, de opbouw van de internationale samenleving, de sociale relaties en de structuren die de moderne samenleving samen brengen.

Mijnheer Coppieters, ik heb hier het ontwerp van leerplan waaraan de inspecteur geschiedenis en de leraren geschiedenis werken. Is het geschiedenis of niet wanneer men de typische maatschappijvormen door de eeuwen heen zal bestuderen ? Is het geschiedenis of niet wanneer men de maatschappelijke processen in de hedendaagse samenleving onderzoekt ? Is het geschiedenis of niet wanneer men de determinanten van de hedendaagse maatschappij en beschaving, de geschiedenis van het hedendaagse België, de maatschappelijke situatie in de hedendaagse samen-

leving, de internationalisering van het openbaar en privéleven behandelt ? Wanneer men dit alles omzet in leerprogramma's, dan ben ik volledig op dezelfde golflengte van wat u en de collega voor u hier op de tribune hebben gezegd.

Collega's, men moet zich wel rekenschap geven van het feit dat geschiedenis een wetenschap is, maar dat het niet de taak van het secundair onderwijs is, geschiedenis omwille van de geschiedeniswetenschap te bestuderen, maar geschiedenis aan te wenden als middel tot vorming en opvoeding.

Sinds vele jaren wordt de opbouw van het socio-cultureel geheugen als hoofddoel van de historische vorming erkend en wordt de studie van het verleden in het secundair onderwijs opgevat als een op het heden en de toekomst gericht opvoedingsproces.

Het geachte lid moge worden herinnerd aan de doeleinden van het VSO waartoe het doorbreken van de schotten tussen de vakken behoort. Daaraan beantwoordt precies het invoegen van de sociale vorming als een leerpakket van de menswetenschappen. Als voorbereiding op het leven dat in al zijn geledingen interdisciplinair en multidisciplinair verloopt is dit concept wezenlijk belangrijk.

Er moge verder op worden gewezen dat voor bepaalde studies, waarvoor een complement aan historische vorming is aangewezen, er nog eens in supplementaire uren geschiedenis wordt voorzien.

Het betreft de studierichtingen klassieke talen, kunsten en menswetenschappen.

Ten slotte is het eveneens mogelijk in alle studierichtingen het vak geschiedenis als complementaire activiteit te kiezen.

Mijnheer Coppieters, de kans dat de toekomstige onderwijzers en regenten vanaf hun dertiende jaar geen letter geschiedenis meer zouden leren is werkelijk miniem, om niet te zeggen onbestaande.

Het spreekt vanzelf dat de leerlingen bij hun keuze begeleid zullen worden. Dàt staat trouwens ook in de omzendbrief. Zij zullen ondermeer kunnen steunen op het advies van de klasseraad om hun studiepakket zinvol te combineren. De complementaire activiteit geschiedenis is uit de meeste van deze zinvolle combinaties niet weg te denken.

Ik zou het zo stellen dat wij, in plaats van een aanslag te plegen op de leeractiviteit geschiedenis, zoals in de vraag om uitleg wordt gesuggereerd, de historische vorming hebben gerevalueerd en beter verzorgd dan voorheen het geval was.

Wanneer u spreekt, mijnheer Coppieters, over een aanval op het rijksonderwijs, dan wil ik u toch volledig informeren. De vermindering van het aantal lessen is ook toepasselijk voor het vrij gesubsidieerd onderwijs en voor het gemeentelijk en provinciaal onderwijs.

Trouwens, in het VSO van het vrij gesubsidieerd

katholiek onderwijs heeft men de uren reeds verminderd.

Wanneer u, mijnheer Coppieters, verwijst naar mijn woorden, dan moet ik u zeggen dat ik van mijn citaat over de wereldatlas geen woord terug te nemen heb. Wanneer u mijn woorden citeert en zegt dat ik de belofte aflegde rust te brengen in het onderwijs, dan zou u mij toch volledig moeten citeren want dan zou alles toch enigszins anders klinken.

Ik heb in deze Cultuurraad daarover gezegd dat de verwarring en onzekerheid, waarmede velen die bij het VSO betrokken zijn te kampen hebben, zou weggenomen worden, dat informatie, bezinning en rust in de plaats moeten komen van verwarring en onzekerheid.

Maar ik heb daaraan toegevoegd dat een zo groot mogelijke polyvalente vorming zou worden nagestreefd met een geleidelijke terugkeer naar een gemoduleerd systeem. Ik heb dat nog anders uitgedrukt en gesproken over het brengen van rust, maar ook een geleidelijk bijsturen naar de oorspronkelijke vorm van het VSO.

Wanneer men nu zegt dat in gans Europa stemmen opgaan tot herwaardering van het **geschiedenis**-onderricht, dan wil ik stellen, mijnheer **Coppieters**, dat, in vergelijking met onze buurlanden, het Nederlandstalig rijksonderwijs sinds dertig jaar aan de spits staat van de vernieuwing van het geschiedenisonderwijs.

Wat echter de belasting van onze jonge studenten betreft — en hiermede antwoord ik op de vraag van de heer Laridon — blijkt dat, in vergelijking met onze buurlanden, onze studenten tot op heden overbelast zijn. In de ons omringende landen ligt het aantal wekelijkse lessen immers lager dan bij ons en daarover heb ik nog niemand horen spreken. In Luxemburg bedraagt het aantal uren in het secundair onderwijs 30 ; in Nederland schommelt het tussen 29 en 32 uren en in Duitsland tussen 30 en 32 uren, terwijl in Frankrijk de leerlingen bij de aanvang van het secundair onderwijs, slechts 24 uur verplicht aanwezig moeten zijn.

Ik herhaal de stelling die ik heb verdedigd. Ik meen dat de vermindering van het aantal lessen ook een pedagogische maatregel is.

Dames en heren, denk maar eens : veertig lessen op vijf dagen en gedurende acht uren per dag. Hierbij komen dan nog de opdrachten en thuiswerk van leraar X, Y en Z en nog andere. Bovendien stellen wij dan nog de eis dat de leerlingen zich cultureel moeten ontwikkelen door regelmatig naar de bibliotheek te gaan en goede boeken te lezen, aan sport te doen en noem maar op. Wij zijn het laatste land van West-Europa waar nog in sommige afdelingen 40 uren les in het secundair onderwijs wordt gegeven.

Mijnheer de Voorzitter, ten slotte zou ik nog de aandacht van de heer Coppieters willen vestigen op het feit dat de wet van 19 juli 1971 niet bepaalt

dat er een jaarlijks verslag over de evolutie van de onderwijsvernieuwing dient te worden neergelegd. In dit verband is er dus geen enkele wettelijke verplichting. Het is evenwel zo dat in 1975, door mijn geachte voorganger de heer De Croo, verslag werd uitgebracht over het vernieuwd secundair onderwijs . Hierdoor werd een belofte, die in de regeringsverklaring d.d. 30 januari 1973 van een vorige regering was vervat, ingelost.

Nu wil ik tegemoet komen aan de vraag van de heer Baldewijns. Het is inderdaad mijn bedoeling in de loop van 1980 een tweede rapport over het vernieuwd secundair onderwijs neer te leggen. Ik ben inderdaad de mening toegedaan dat dit noodzakelijk is omdat de openbare opinie dient te worden voorgelicht over hetgeen in het onderwijs gebeurt. Er is veel te weinig informatie naar het personeel én naar de ouders toe, niettegenstaande de grote inspanningen die wij desbetreffend tijdens het voorbije jaar hebben gedaan, zowel ten opzichte van het personeel als ten opzichte van de ouders. Maar, wij moeten deze informatie nog uitbreiden.

Nadat ik deze zaak op punt heb gesteld, wil ik er nog aan toevoegen dat ik de geachte interpellanten dankbaar ben wegens het feit dat het debat van vandaag in onze Cultuurraad voor de openbare mening een vorm van informatie is. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De heer Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, ik ga niet over tot een algemene weerlegging, maar het antwoord van de Minister is ontgoochelend omdat ik precies heb trachten aan te duiden dat het leervak geschiedenis niet mag behoren tot de keuzepakketen maar vanaf het eerste tot het derde niveau, moet behoren tot de algemene stam.

Sociale vorming is helemaal niet het geven van bijvoorbeeld een overzicht van economische of maatschappelijke stelsels maar een samenbrengen van geschiedenis en aardrijkskunde als stramien van de gehele opleiding. Sociale vorming, zoals ik het heb geleerd tijdens mijn VSO-stages in het buitenland, moet eigenlijk een coördinatie van de menswetenschappen zijn aan de hand van geschiedenis en aardrijkskunde, zodat het verleden, met zijn uitdaging en antwoorden, het milieu, bijvoorbeeld van klimaatgordel naar armoedegordel, en de mens — biologie, antropologie — de vaste zuil vormen op ieder niveau en voor alle leerlingen. Het is dan ook helemaal geen antwoord op het verminderen of het verdwijnen van het leervak geschiedenis in het secundair onderwijs.

Mijnheer de Minister, u hebt voorzichtig geantwoord, maar er is méér. Er bestaat een wis-

kundige zekerheid — de Minister zegt «een minime kans» — dat men in dit land leraar kan worden zonder geschiedenis te hebben gekregen. (*Protest van de heer Minister van Nationale Opvoeding*)

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

2. Vraag om uitleg van de heer J. Caudron tot de Minister van Nationale Opvoeding over de bedreiging van het vak schoolse bewegingsopvoeding, ook lichamelijke opvoeding genaamd, in het secundair onderwijs van het type 1

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de vraag om uitleg van de heer Caudron tot de Minister van Nationale Opvoeding over de bedreiging van het vak schoolse bewegingsopvoeding, ook lichamelijke opvoeding genaamd, in het secundair onderwijs van het type 1. De heer Caudron heeft het woord.

DE HEER J. CAUDRON (*op de tribune*) : In 1879, honderd jaar geleden, mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, waarde collega's, werd de lichamelijke opvoeding als verplicht leer vak in het onderwijs bij wet ingevoerd.

Uiterekend gedurende dit eeuwfeestjaar, toevallig ook het jaar van het kind genoemd, wordt de schoolse bewegingsopvoeding bedreigd en dit door de uitvoering van de anti-crisiswet.

Deze anti-crisiswet hebben wij vorig jaar weliswaar mede goedgekeurd, omdat wij inzien dat in het belang van het land en van zijn bevolking de staatsuitgaven moeten gesaneerd worden en er bijgevolg moet bespaard en gesnoeid worden in de overheidshuishouding.

Meer nog, wij zijn er van overtuigd dat er kan bespaard worden, ook in het onderwijs. Maar wij kunnen niet aanvaarden dat er zou worden gesnoeid op een terrein dat nu al stiefmoederlijk wordt behandeld, met name de schoolse bewegingsopvoeding. Dit vak heeft volgens ons, en volgens de deskundigen ter zake, eerder uitbreiding dan wel inkorting nodig.

Wij kunnen er mee akkoord gaan dat u het lessenrooster van 36 tot 32 uur per week wilt terugbrengen, want onze leerlingen worden inderdaad vooral in het secundair onderwijs overbelast. De leerstof en het aantal vakken groeit steeds maar aan zodat onze scholieren thuis of in de studie nog verschillende uren per dag moeten studeren om mee te kunnen en bij te blijven.

Op een ogenblik dat men de mond vol heeft van arbeidsduurverkortings voor de werknemers tot 36 uur per week, verplicht men onze toekomstige werknemers in de scholen tot een werkritme dat geen enkele vakbond in het gewone arbeidsproces zou dulden. En terecht !

De schoolstress is een moderne kwaal waar teveel

van onze jongeren onder lijden. Wanneer wij daarnaast weten dat 80 % van de vrije tijd van onze kinderen naar TV-kijken gaat, dan hoeft het ons niet te verwonderen dat 65 % van de jeugd houdingsafwijkingen vertoont en dat 16 % van de 18-jarige dienstplichtigen worden afgekeurd. Terloops wil ik hier verwijzen naar de uitspraken van oud-premier Theo Lefèvre die meende dat onze soldaten kiekenborsten hebben en van de Minister van Landsverdediging Vanden Boeynants die na een inspectie bij de Navo-troepen van oordeel was dat onze soldaten er tenger uitzien vergeleken met de andere wapenbroeders. Uit de resultaten van de Coopertest, die een paar jaar geleden bij 15.727 Belgische soldaten werd uitgevoerd, blijkt dat onze Minister van Landsverdediging gelijk heeft.

Deze Coopertest bestaat er in om binnen de tijdsduur van 12 minuten een maximale afstand op vlakke grond te lopen. De uitslagen van onze dienstplichtigen waren teleurstellend en onrustwekkend. Waar 75 % van de Oostenrijkers en 59 % van de Amerikanen zeer goed en goed presteerden, werd deze uitslag slechts door 25 % van de Belgische dienstplichtigen gescoord, terwijl 39 % van de Belgen slecht en zeer slecht presteerden, waar dit cijfer maar door 4 % van de Oostenrijkers en 10 % van de Amerikanen werd gehaald. Dames en heren, de tijden zijn veranderd. Vroeger werd het gemis aan Lichamelijke opvoeding op de school opgevangen door spontane spel- en sportactiviteiten buiten de school : er was niet zoveel huiswerk, de leerlingen gingen per fiets of te voet naar school terwijl zij nu met de wagen tot voor de school, en als het kan tot voor de deur van de klas worden gebracht. De kinderen speelden vroeger ook meer op de straat. Er was minder comfort, minder auto's, geen TV en geen liften. Wij leven in een geïndustrialiseerde wereld waarin men er bijna in geslaagd is elke vorm van lichamelijke inspanning te verbannen en waarin prioriteit verleend wordt aan hospitalisatie en geneeskundige zorgen. Wij zijn het slachtoffer van onze eigen leefgewoonten.

De eerste doodsoorzaak in ons land zijn de hart- en vaatziekten. Iedereen vreest het hartinfarct maar weinigen treden er preventief tegen op. Wie de risicofactoren beperkt door een verstandige voeding, niet te roken, minder stress en meer ontspannen beweging, ondervangt de vrees voor vroegtijdige dood of invaliditeit en leeft dus rustiger en gelukkiger.

In de gezondheidssector investeert men jaarlijks' ettelijke miljarden in de revalidatieprogramma's na hartinfarct, embolie en trombozen. Artsen schrijven lichaamsbeweging systematisch voor als middel voor het verbeteren en onderhouden van de gezondheid. Lichaamsbeweging wordt erkend als therapie voor hart- en andere kwalen.

In de geneeskunde heeft de bewegingsterapie aan

invloed gewonnen. Men heeft de oude rusttheorie verlaten omdat rust het lichaam afbouwt door spieratrofie, beenderontkalking, nierstenen, hartverzwakking en verminderde longfunctie. De moderne geneeskunde zegt : «Zo vlug mogelijk bewegen na operatie, na kraambed, na hartinfarct en andere aandoeningen. «Rust roest».

Een groot gedeelte van die miljarden voor revalidatie zou men kunnen besparen door een heropvoeding van de bevolking die hierin zou bestaan ze aan te zetten tot méér sport en krachtinspanning. Dit aanleren zou een essentiële taak van de school moeten zijn en vooral de opdracht van de leraar lichamelijke opvoeding, die hiervoor over voldoende tijd en accommodatie moet kunnen beschikken.

De samenleving en bijgevolg wij allemaal staan voor een bewuste keuze : ofwel leggen wij ons domweg neer bij het degeneratieproces dat de moderne mens bedreigt en aanvaarden wij zomaar dat wij vroeg of laat getroffen worden door de kwaal van de eeuw, ofwel doen wij er eindelijk iets aan.

Ik wil hier een schokkende vraag stellen : Hoeveel van de 221 leden van deze Cultuurraad werden reeds door een hartaanval getroffen ? Ik ben er zeker van dat dit cijfer ons moet beangstigen.

Hoewel ik over uitgebreide statistieken en cijfermateriaal beschik wil ik de Vergadering niet vermoeien met lange opsommingen waaruit duidelijk blijkt dat méér lichaamsbeweging niet alleen de fysieke, maar ook de intellectuele prestaties ten goede komen.

Ik zal mij beperken tot één enkele proef die in 1968 uitgevoerd werd onder de leiding van dokter Van den Bossche, adviseur bij BLOSO.

Leerlingen van twee verschillende scholen met een verschillend regime werden aan dezelfde proeven onderworpen.

In de school van Cuesmes wordt het half-time systeem toegepast met een halve dag theorie en een halve dag sport en lichamenlijk opvoeding. De school van Hornu kent het klassiek onderwijs.

Ziehier de besluiten van deze wetenschappelijke studie :

1. schooluitslagen, psychologisch rendement en de aandachttesten waren in beide scholen gelijkwaardig ;
2. minder afwezigheid wegens ziekte en minder ongevallen niettegenstaande meer sport te Cuesmens ;
3. meer enthousiasme en levensvreugde, betere morfologie en betere fysieke conditie te Cuesmes ;

Mijnheer de Minister, de bewegingsopvoeding is geen gewoon vak in het onderwijs. Het is meer. Het is een allesomvattende opvoedingsfactor, die niet alleen de lichaamsconditie verbetert maar tevens het karakter vormt, de sociale omgang nor-

maliseert en, wat zeer belangrijk is, ook het reactievermogen aanscherpt. De motorische vaardigheid, verworven via training, is essentieel voor een harmonische persoonlijkheidsontplooiing. Een minimaal en praktisch gericht bij de hand zijn wordt meer en meer een noodzakelijkheid die men dagelijks ervaart. Het is niet zonder reden dat in bepaalde kringen het begrip «motorische debiliteit» gehanteerd wordt. Sommigen beweren dat President Kennedy in november 1963 misschien niet de dood zou gevonden hebben indien hij over een normaal ontwikkeld motorisch reactievermogen had beschikt. Tussen het eerste schot, dat niet dodelijk was, en het tweede fatale schot telde men zeven lange seconden. Het gebrek aan motorische reactie dat Kennedy belette zich vlug op de bodem van zijn statiewagen te gooien, heeft hem het leven gekost.

Mijnheer de Minister, wij begrijpen best dat het onmogelijk is te snoeien in een lessenrooster zonder bepaalde vakken in te korten. Wij beseffen ook dat elk vak zichzelf als onmisbaar beschouwt. Vraag ons niet welke vakken er moeten aan geloven, maar geloof mij, wanneer ik u zeg dat de schoolse bewegingsopvoeding omwille van onze volksgezondheid moet verruimd worden. En dit kan. Kijken wij maar naar wat wél kan in de ons omringende landen.

In Frankrijk bijvoorbeeld krijgen de leerlingen gemiddeld 5 uur lichamenlijk opvoeding per week, in Zwitserland 3 uur per week. Het gemiddeld aantal lesuren per week in heel Europa bedraagt 2 à 3 uur.

Hiermede vergeleken, kennen wij in Vlaanderen een merkbare achterstand die volgens ons zo vlug mogelijk moet ingelopen worden.

De Hoge Raad voor de Lichamenlijk Opvoeding, de Sport en het Openluchtlevens is het hoogste adviesorgaan en heeft zich onlangs in een motie met kracht verzet tegen een eventuele vermindering van het aantal lesuren lichamenlijk opvoeding in het onderwijs.

Waarom zouden wij niet luisteren naar wat kinderen zelf hierover denken ? Zeker in het Jaar van het Kind, willen wij inspraak geven aan de kinderen. Welnu, als voorbeeld vermelden wij wat in de gemeente Liedekerke uit de bus kwam en door kinderen zelf geschreven werd in honderden opstellen : «Graag hadden wij meer zwemmen, turnen, wandelen, meer beweging» !

Wij mogen zelfs de bal niet doorspelen naar de sportclubs, omdat hier het competitieaspect primeert. Indien wij dit doen moeten wij goed weten dat wij precies de zwakkeren verwaarlozen die het meest behoefte hebben aan spel, gymnastiek en sport. Geen 10 % van onze middelbare scholieren doet aan sport buiten de school.

Daar de opvoeding van onze jeugd een belangrijke investering betekent voor de toekomst mag er ons inziens niet gesnoeid worden in een vitaal hoofd-

vak zoals de bewegingsopvoeding. Langs de weg van de geleidelijkheid zouden wij tot één uur per dag lichamelijke opvoeding moeten komen.

Wij vragen een verlichting van de dag- en weekbelasting, d.w.z. een vermindering van het aantal uren cognitieve vakken per dag en per week. Daar tegenover stellen wij een uitbreiding van het aantal lesdagen per jaar, wat neerkomt op een vermindering van de vacaties en van de snipperdagen. Geef onze leerlingen één uur per dag bewegingsopvoeding en u zult zien, mijnheer de Minister, dat de besparing die u beoogt uiteindelijk zal verwezenlijkt worden door de verminderde deficits van het RIZIV.

(Applaus bij verschillende leden)

DE VOORZITTER : De heer Diegenant heeft het woord.

DE HEER A. DIEGENANT *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Minister, dames en heren, onmiddellijk wens ik te zeggen dat ik het betoog van onze collega, de heer Caudron, in wat hij heeft gezegd over de noodzaak aan lichamelijke opvoeding op de school, ten volle bijtreed. Wij moeten er immers van uitgaan — en ik meen dat dit een basisgegeven is — dat het onderwijs er is voor het kind ; dat, wanneer wij scholen bouwen en bemannen, wij die scholen moeten zien in functie van het kind ; dat het kind iets meer is dan louter datgene wat de volwassen er in projecteert ; dat het kind iets meer is dan gewoon datgene wat de volwassene ervan verwacht.

In het onderwijs zijn de leerkrachten enorm belangrijk. Zonder leerkrachten is geen onderwijs mogelijk, zoals klinieken niet zonder verplegend personeel kunnen draaien. Klinieken moeten er zijn voor zieken, maar men moet geen zieken creëren ten behoeven van de klinieken.

In dezelfde gedachtengang leg ik er de nadruk op dat de scholen er in de eerste plaats voor de kinderen moeten zijn. Het kind heeft een zekere autonomie, het is een waarde op zichzelf.

In dit gesprek over het onderwijs vragen wij ons soms af wie de kinderen verdedigt. Het verheugt mij, mijnheer de Minister, dat u vandaag in uw betoog aan de kinderen gedacht heeft. Naar uw mening zijn 32 lessen per week pedagogisch verantwoord. Ik ben dezelfde mening toegedaan. 32 lessen per week bieden voldoende kans om de kinderen te prikkelen in hun groei. Met het onderwijs willen wij hun lust tot het vergaren van cognitieve kennis bevredigen. Even noodzakelijk is het dat wij tegemoet komen aan de grote nood van het kind aan beweging en fysieke ontplooiing ; in zoverre fysiek en geest van elkaar kunnen worden gescheiden. Ook op dat vlak moeten de kinderen voldoende ontplooiingskansen krijgen.

De reductie van 36 naar 32 lessen, via 34, mag in

geen geval ten koste van de bewegingsopvoeding van de mens, die een ideaal van onze westerse cultuur is. «Jong geleerd is oud gedaan», en «non scholae, sed vitae discimus» zijn twee waarheden en geen doodoenders. Minder prikkel tot bewegen vormt een aantasting van het algemeen welzijn van de bevolking.

Het verheugt mij dat wij hierover vandaag in het Vlaams Parlement een uitgebreid gesprek kunnen houden. Een afbraak in plaats van een opbouw van het bewegingsonderwijs zal nefaste gevolgen hebben voor de Vlaamse gemeenschap.

Bij het samenstellen van het leerprogramma de voorbije jaren, bestonden gegronde redenen om een bepaald aantal lessen en bepaalde vakken op te nemen. Dat is erg belangrijk.

Bij het reduceren van het aantal uren gaat het niet op, een percentgewijze vermindering op alle vakpakketten toe te passen. Er moet een inspanning worden geleverd om de inhoud en de doelstellingen van het onderwijs te herdenken. Op basis van een reeks algemene bepalingen die voor beide gemeenschappen gelden, heeft onze Cultuurraad de mogelijkheid om het onderwijs een eigen inhoud te geven. Kunnen wij de creativiteit opbrengen om de inrichting en de inhoud van ons onderwijs naar eigen ideeën uit te bouwen ?

Ik ga met u akkoord, mijnheer de Minister, wanneer u zegt — en onze collega beaamde dit — dat er waarschijnlijk geen enkele leraar is, en ik meen dit te mogen zeggen omdat ik ook tot het lerarenkorps behoor, die zoveel uren per week presteert als de gemiddelde leerling in het middelbaar onderwijs.

Ik heb op het ogenblik drie kinderen in het middelbaar en drie in het lager onderwijs. Ik zou het niet mogen zeggen en ik hoop dat het niet in de krant komt, maar het doet mij soms pijn wanneer ik hen moet aanzetten steeds opnieuw naar hun studietafel te trekken omdat ze anders niet klaar komen met wat van hen gevraagd wordt. Ze zijn niet meer begaafd maar zeker ook niet minder begaafd dan anderen.

Ik ben er mij van bewust dat ook voor de zelfstandige Vlaamse gemeenschap kennis en prestatiebereidheid de voornaamste troeven zullen zijn, hun eerste grondstoffen, maar ik meen dat mens worden meer is dan alleen maar het verzamelen van cognitieve kennis of de prestatiebereidheid op dit vlak opdrijven.

In een gesprek over dit probleem moet men oog hebben voor het kind. In dit debat over het totale urenpakket is het probleem van de leerkrachten en van de tewerkstelling ervan enorm belangrijk maar het moet op een andere wijze geregeld worden dan ten aanzien van het aantal uren schoolse belasting van het kind. Ik zou een zeer duidelijk onderscheid willen maken op dit stuk. Economische redenen zijn de aanleiding geweest mischien, pedagogische redenen zijn in mijn ogen

een diepere motivering voor de reductie van 36 naar 32 uren. Het probleem van de tewerkstelling dat ongetwijfeld gecreëerd wordt, moet op een andere wijze geregeld worden dan via het eventueel opnieuw opdrijven naar een hogere urenquantum.

Het verheugt mij dat u, mijnheer de Minister, en uw medewerkers telkens wanneer ze de kans krijgen bevestigen dat ze de beslissing gestand doen in verband met de 32 uren.

Ik wens u hier te zeggen dat ik u hierin volledig steun. Laten wij niet uit het oog verliezen dat de harmonische vorming belangrijk is, laten wij eraan denken dat de kans op welzijn voor de bevolking samengaat met voldoende beweging, met voldoende sport en haar opleiding daartoe. (*Applaus op de banken van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De Minister van Nationale Opvoeding heeft het woord.

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, een onderwijsbeleid steunt op een aantal politieke opties, algemene principes, richtlijnen die dan bij het behandelen van elk onderwerp, van elk concreet geval gevolgd worden.

Het is een politieke optie dat we ernaar streven elk individu de mogelijkheid te schenken zich volledig te ontplooien in de gemeenschap.

Een van onze algemene principes wordt verwoord door het geachte lid, waar door hem gesteld wordt dat aandacht dient besteed te worden aan de opvoedingsfactoren die instaan voor de karaktervorming, de sociale omgang, de gezondheidsopvoeding. Aan deze totaliteit beantwoordt volgens hem en ook volgens ons o.m. het vak bewegingsopvoeding.

Onze bekommernis omtrent de lichamelijke opvoeding en sport in schools verband dateert trouwens niet van vandaag. Vanaf 1972 werden in het kader van het vernieuwd secundair onderwijs sporthumaniora opgericht, die vandaag een groot succes kennen. De eigenlijke bedoeling van de zogenaamde sporthumaniora is tegemoet te komen aan de opvoedingsbehoeften van topsporters, en sportleerkrachten. De bijzondere optie «sport» die in deze inrichtingen georganiseerd wordt vanaf de oriënteringsgraad, omvat 11 uren lichamelijke opvoeding en sport, meer in het bijzonder 1 uur turnen, 1 uur zwemmen, 1 uur atletiek, 2 uren ploegsporten en 6 uren keuzesport.

Naast die gespecialiseerde sporthumaniora bleek het ook nog noodzakelijk een afdeling sport-wetenschappen te voorzien, bestemd voor die leerlingen die menen dat hun opleiding meer evenwichtig moet zijn dan in andere afdelingen. Het aantal van die doorstromingssportafdelingen werd

onlangs door mij bij de uitbouw van de scholengemeenschappen, nog vergroot.

In de afdeling sport-wetenschappen bedraagt het aantal uren lichamelijke opvoeding en sport in het totaal 7 uren met daarin begrepen 1 uur turnen, 1 uur zwemmen, 1 uur atletiek, 2 uren ploegsporten, 2 uren keuzesport.

Wat de toepassing van het KB nr. 2 betreft, brengt het verminderen van het totaal aantal lesuren fataal met zich mede, dat in elk van de leerjaren het aantal uren van bepaalde vakken vermindert, of dat in bepaalde studierichtingen bepaalde kleine vakeenheden verdwijnen. De vermindering werd evenwel in de mate van het mogelijke gelijkmatig over alle leervakken verdeeld.

Daar we er echter van overtuigd waren dat, zoals door het geacht lid trouwens zelf gesteld wordt, de schoolse bewegingsopvoeding een allesomvattende opvoedingsfactor is, hebben we gepoogd de weerslag op deze discipline tot een minimum te beperken.

Met uitzondering van het 5e en het 6e leerjaar, blijft het aantal lesuren lichamelijke opvoeding in alle leerjaren ongewijzigd, en blijft het zoals voorheen opgenomen in de gemeenschappelijke stam. Dit betekent 3 uren lichamelijke opvoeding en sport in elk leerjaar van de observatiecyclus, 3 uren lichamelijke opvoeding in de oriënteringsgraad en 2 uren lichamelijke opvoeding in de determinatiegraad.

Ik zou er de heer Caudron willen op wijzen, wanneer hij cijfers citeert van naburige landen, dat blijkt dat wij netjes zitten en er niet slecht uitkomen, behalve die zes uur van Frankrijk.

Uit de enquête uitgevoerd door het UNIOP (Universitair Instituut voor Opiniepeiling) op vraag van het BOC (Belgisch Olympisch Comité) blijkt duidelijk dat het voorziene aantal uren in het Rijksonderwijs ruimschoots aan de als ideaal gestelde norm beantwoordt. Het hoogste percentage ondervraagden opteert namelijk voor 2 uur lichamelijke opvoeding per week, terwijl, zoals daarnet gezegd, in de meeste leerjaren 3 uren voorzien worden.

Ter compensatie van de zeer beperkte vermindering — de voorbarige reacties namen trouwens vlug een einde, daar ook kreeg ik de informatie bij de start — werd een middel gevonden om verloren eenheden terug op te nemen voor alle leerlingen die ze wensen te volgen. Dit is zo voor alle leervakken.

In het bijzonder wat de sport betreft, bestaat in de complementaire activiteiten die toegevoegd worden vanaf het derde leerjaar, de keuze van twee uren sport.

Ik zou het geachte lid dus nadrukkelijk willen doen opmerken dat vanaf het 3e leerjaar de complementaire activiteit «Sport» niet meer een privilegie is voor de scholen waar de studierichting sport-wetenschappen ingericht wordt, maar nu

kan gekozen worden door praktisch alle leerlingen, wat vroeger niet het geval was.

Dit betekent dat vanaf volgend schooljaar sport voorzien wordt op 3 niveaus, namelijk als complementaire activiteit, als algemene optie in de doorstroming en als bijzondere optie in de kwalificatie.

Daarenboven zou ik het geachte lid willen vragen ook rekening te houden met het feit dat aan alle scholen de gelegenheid geboden wordt op zeer ruime schaal deel te nemen aan de diverse sportmanifestaties in het kader van de bijschoolse activiteiten.

In 1972 werd immers gestart met de werking van een sportsecretariaat. Sedert deze datum werkten zowat 600 scholen uit het rijksonderwijs en 150 scholen uit het provinciaal en het gemeentelijk onderwijs met de sportsecretariaten samen, om aan de schoolgaande jeugd de elementairste begrippen van recreatieve sportbeoefening bij te brengen.

Vorig schooljaar werden niet minder dan 18.000 zwembrevetten aan jongeren uitgereikt, werden 204 basisscholen uitgeroepen tot sportieve school, en werden 20.000 deelnemers genoteerd tijdens de wandeltocht te Blankenberge. Naast dit alles werden diverse gewestelijke veldlopen ingericht (die in het basisonderwijs alleen reeds, vorig jaar 21.000 deelnemende kinderen lokten), zwemmanifestaties en talrijke balsporttornooien georganiseerd.

Wat tenslotte de vraag van het geachte lid betreft aangaande de afschaffing van de minimumnorm van 320 leerlingen voor het toekennen van een bijzondere leermeester lichamelijke opvoeding, kan ik hem het volgende meedelen. In de sectoriële onderhandelingen, voorzien in de collectieve overeenkomst 1978-1979, die momenteel plaatsgrijpen met het Gemeenschappelijk Front der Vakbonden wordt een verlaagde norm voorzien, waarbij bestaande ambten kunnen behouden worden, indien 90 % van de huidige leerlingennorm bereikt wordt.

Op dit ogenblik is dit onderhandelingsmaterie voor het vakbondsfront.

Ik hoop, dames en heren, het geachte lid overtuigd te hebben van onze voortdurende en blijvende bekommernis om de harmonische opvoeding van onze jeugd.

(Applaus bij de leden van de meerderheid)

SAMENSTELLING VAN EEN COMMISSIE

Wijzigingen onder de vaste en de plaatsvervangende leden

DE VOORZITTER : Door de CVP-fractie wordt voorgesteld in de Commissie voor de begroting : de heer Dries Claeys als vast lid te vervangen door de heer Weckx ; de heren Deneir en Van den Brande als plaatsvervangers te vervangen door de heren Van Canneyt en Van Nevel.

Is de Raad het hiermede eens ?

(Instemming)

Dan is aldus besloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Dames en heren, wij vergaderen opnieuw deze namiddag om 14.30 uur om het debat over de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest en de naamstemming over het afgehandelde ontwerp van decreet houdende voorlopige kredieten te houden.

— *De vergadering wordt gesloten om 12.50 uur.*

SCHRIFTELIJKE VRAGEN (R.v.O. art. 51)

Indiening

Schriftelijke vragen werden ingediend door de heren C. De Clercq, M. Coppieters, L. Hancké, W. Kuijpers, K. Poma, R. Vandezande, C. Van Elsen.

MIDDAGVERGADERING

Voorzitter : **de heer H. Boel**

De heren A. Laridon en M. Olivier, secretarissen, nemen plaats aan het bureau.
De notulen van de jongste vergadering worden ter tafel gelegd.

— *De vergadering wordt geopend om 14.40 uur.*

DE VOORZITTER : Dames en heren, de vergadering is geopend.

BERICHTEN VAN VERHINDERING

DE VOORZITTER : Ik deel aan de Raad mee dat zijn ingekomen berichten van verhindering van de leden :

M. Vandewiele buitenslands ;
Roger Declercq, F. Demeulenaere-De Wilde, G. Dielens, G. Gabriels, R. Hostekint, H. Lahaye, F. Van Acker, L. Van Biervliet, Robert Vandekerckhove, C. Van Elsen, W. Van Renterghem, ambtsverplichtingen ;
P. D'Hondt-Van Opdenbosch, familieverbindingen.

VERGADERING OVER DE VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST****Debat**

DE VOORZITTER : Aan de orde is het debat over de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

De heer Schiltz heeft het woord.

DE HEER H. SCHILTZ (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, wanneer ik gisteravond het nieuws uit radio en televisie over mij heen liet gaan, moet ik zeggen dat op een bepaald moment mijn oren begonnen te tuiten. Inderdaad, het was al regering, parlement, eerste minister, Waals parlement, Waalse regering, Brusselse regering, Brussels parlement, zelfs

Brusselse eerste minister, dat de klok sloeg. Ik moet zeggen dat ik daarbij wel even een reactie heb gehad. Ik zag daarin het bewijs dat de nieuwsmakers op een vrij spontane manier uiting gaven aan datgene wat waarschijnlijk ergens onbewust leeft, met name de idee, dat wanneer men over autonomie spreekt, daaraan normalerwijze beantwoordt en moet beantwoorden een parlement, een regering, een eerste minister.

Deze logische reflex zou mij kunnen verheugen als overtuigd federalist. Alleszins heeft dit het voordeel dat de journalisten het taboe hebben doorbroken dat ons sedert enkele jaren verveelt en dat sedert de onderhandelingen en besprekingen over de staatshervorming telkens opnieuw aanleiding gaf tot voor de toeschouwer waarschijnlijk nog onbegrijpelijke disputen.

Ik zie daar Minister Galle zitten die zich ook mede heeft ingespannen om de barbarismen uit ons staatshervormingsvocabulaire te weren. Verleden jaar heb ikzelf ook aangedrongen om de termen «executieven» en dergelijke te laten varen en opdat men de zaken bij hun naam zou noemen. Daartegen kwam steeds politieke objectie, waaruit duidelijk bleek dat deze barbaarse termen niet toevallig waren gekozen maar wel omdat men niet wenste echte parlementen en echte regeringen voor de gemeenschappen of de gewesten te krijgen.

Zoals het in het leven gewoonlijk gaat, is de werkelijkheid sterker dan de politieke berekeningen. In het spraakgebruik althans denk ik dat men niet vlug zal terugkomen op de wending die de zaak gisteren heeft genomen. In zoverre het van ons afhangt, zullen wij inderdaad ons best doen opdat het spraakgebruik ook dit van de politiek wordt.

Maar, het is een zeer grote maar en op voorwaarde vanzelfsprekend dat deze doorbraak in het spraakgebruik ook beantwoordt aan de politieke realiteit. Dat is helaas niet zo. Eens te meer moeten we vaststellen dat inzake alles wat met de staatshervorming te maken heeft, de dubbelzinnigheid opnieuw hoogtij viert. Het stelsel van de dubbele moraal doet opnieuw zijn intrede. Inderdaad, de vergadering van vandaag moet en kan niet anders dan beschouwd worden als een tamelijk hypocriete poging om de werkelijke toestand inzake de staatshervorming te verbergen en te camoufleren.

Ten eerste is het evident en hoeft het zelfs geen betoog dat wat wij doen ongrondwettelijk is. In die zin heeft de heer Vanderpoorten de vinger op de wonde gelegd. Ik zeg er onmiddellijk bij dat ten gronde u van mij zeker niet zal verwachten dat ik als Vlaams nationalist en federalist overdreven zwaar til aan die argumenten. Bovendien ben ik nogal progressief jurist. Men heeft mij altijd ge-

leerd dat zeker in de huidige tijd met zijn snelle evolutie bij volkswil een parlementaire meerderheid wordt gecreëerd die voldoende duidelijk en stabiel is en de constitutionele wil van deze meerderheid moet primeren boven de casuïstische interpretatie en de statistische interpretatie van de letter van de grondwet. Ik stel alleen maar vast dat de visie op die vraag bij bepaalde politieke groepen en partijen nogal fluctueert en zich wijzigt al naar gelang van de noodzaak van de politieke tactiek. Dat is iets dat mij veel minder bevalt. Het is volgens mij een veel ergere bedreiging voor de democratie dan de kunstmatige opgefokte **betwistingen** over de al dan niet letterlijke interpretaties van de grondwet. Ik stel vast dat, al naar gelang van de partijpolitieke verhoudingen, de eerbied voor de grondwet en het argument dat deze grondwet geen vodge papier mag zijn, zwaar doorwegen. Maar op andere momenten legt men met een licht gemoed deze grondwet als vodge papier naast zich, bijvoorbeeld door deze vergadering bijeen te roepen om dingen te doen die zeer duidelijk niet conform zijn met de grondwet. Voor mij niet gelaten wat dit betreft. Ik denk dat men eerlijkheidshalve er niet mag aan voorbij gaan te zeggen dat de heer Vanderpoorten principieel gelijk heeft en dat ook op dit vlak inderdaad de dubbele moraal blijkbaar hoogtij viert.

Mij interesseert veeleer de dubbelzinnigheid, de hypocrisie die verweven is rond de politieke betekenis van deze vergadering en de werkzaamheden waarmee wij bezig zijn. Dit lijkt mij veel erger dan de formele juridische bezwaren.

Mevrouw de Minister, u heeft ons verrast met een rozige schets van een Vlaamse gemeenschap, van een regio, waar wij wensen dat alles paradijselijk zou zijn, waar ongetwijfeld de appreciatie over alles wat al dan niet paradijselijk is, voor eenieder wel enigszins verschilt, maar wij kunnen niet ontkennen dat de opstellers van de schets edelmoedig en met veel goede wil zijn beziel. Ongetwijfeld zijn ook wij geïnteresseerd in een gesprek op hoog niveau onder Vlamingen over datgene wat wij met onze autonomie dan wel zouden doen en hoe wij ons onze samenleving voorstellen, waarvan de politiek wezenlijk zou gebaseerd zijn op een grote consensus rond de twee basisbeginselen van rechtvaardigheid en gelijkheid, van verdraagzaamheid en pluralisme. Maar bij het voorbrengen van deze rozige schets, verzwijgt men zorgvuldig dat men eigenlijk spreekt over een samenleving, over een maatschappij, over een politieke entiteit die niet bestaat, althans niet in een mate die nodig zou zijn om deze visie in een concrete politiek om te zetten. Vlaanderen beschikt nog altijd niet over een onherroepelijk en definitief wettelijk vastgelegd grondgebied. Integendeel, blijkens de regeringsverklaring is de afbakening van het Vlaamse grondgebied precies een van die dingen die slechts gelden voor de overgangperiode en moet daar-

voor opnieuw het gesprek worden aangevat wanneer de definitieve staats hervorming ter sprake zal komen.

Wij bevinden ons helaas in het voorlopige. Wij weten niet in welke mate onze gemeenschap over voldoende financiële middelen, over voldoende financiële autonomie zal beschikken, om, wanneer het er op aan komt, zelf haar volgorde van prioriteiten te kunnen bepalen, zelf uit te maken in welke mate en aan welk tempo de beleidsvisie, die in uw nota is ontwikkeld, concreet zal gerealiseerd worden.

Wij bevinden ons in een toestand waarin de Vlaamse gemeenschap — niet het Vlaamse gewest — nog altijd niet weet hoe en in welke mate haar rechtmatig aandeel in het bestuur van de gemeenschappelijke hoofdstad Brussel zal gegarandeerd zijn en op welke wijze wij als gemeenschap binnen het grondgebied van deze hoofdstad zelf, de zorg voor onze mensen zullen kunnen opnemen tot in de gemeentelijke structuren, een Vlaamse gemeenschap waarvoor de mate van reële autonomie nog altijd twijfelachtig is. Hoorden wij niet een gezaghebbend lid van de CVP-fractie in de Senaat — voorzichtig weliswaar, maar voor een goed verstaander toch wel duidelijk — opnieuw het beginsel in discussie stellen van de juridische gelijkwaardigheid van de wet, het decreet en de ordonnantie, een van de sleutelkwesties in de federalisering. Hiervan hangt inderdaad af of wij ons voor een aantal gebieden in de toekomst echt autonoom zullen kunnen noemen, dan wel integendeel een gedecentraliseerd beleidsniveau onder de voogdij van een centraal, unitair en helaas paritair gezag, een gemeenschap en een gewest ook dat nog altijd niet weet hoe omvangrijk, hoe talrijk en hoe geschakeerd de bevoegdheden zullen zijn. Wat erger is, het heeft er de schijn van dat het offensief tegen een uitgebreide interpretatie van de herverdeling van de bevoegdheden naar gemeenschappen en gewesten los is gekomen, vermits wij ook in de jongste regeringsverklaring een verontrustende passus aantreffen van een aantal zaken die in ieder geval en zonder verdere discussie aan het centraal gezag zullen voorbehouden worden.

Mevrouw de Minister, neem mij niet kwalijk, ons in deze vergadering trachten te verleiden — en u doet het op een elegante manier — met voorspiegelingen dat wij een eigen economisch beleid zullen kunnen voeren — is misleiden van de goegemeente, dat is de aandacht afleiden van het essentiële. U weet zeer goed dat wij geen reëel eigen economisch beleid kunnen voeren met de middelen en bevoegdheden zoals zij schijnen voorbehouden te worden aan de gewesten en de gemeenschappen in de voorbereidende besprekingen.

U weet zeer goed dat wanneer de dubbelzinnigheid en de overlapping blijven bestaan tussen wat

men een gewestelijke economische politiek noemt en de zogenaamde sectoriële of nationale politiek, iedere gewestelijke inspanning om de haverklap kan doorkruist worden -ja zelfs geneutraliseerd — door economische beleidsbeslissingen, door infrastructuurbeslissingen op nationaal niveau waarbij steeds ontzaglijke kapitalen gemoeid zijn dan de schamele middelen waarover de gewesten beschikken.

U weet zeer goed dat zolang er geen gedifferentieerd beleid inzake arbeidsverhoudingen kan ingevoerd worden, wanneer de absolute eenheid van de politieke arbeidswetgeving gehandhaafd wordt, het voor de Vlaamse regio onmogelijk is een eigen economisch beleid te voeren, vermits men deze twee factoren niet van elkaar kan scheiden.

Wat dat betreft, wil ik zeer duidelijk onderstrepen dat wij niet behoren tot degenen die van de economische autonomie van het Vlaamse gewest gebruik willen maken om de slagvaardigheid van de arbeidersbeweging te verzwakken, dat wij niet behoren tot degenen die er gebruik willen van maken om de arbeidersklassen tegen elkaar op te zetten. Dan vragen wij alleen dat men in dit midden zou beseffen en zou nadenken dat de sociale rechtvaardigheid in concreto op verschillende wijzen kan belichaamd worden in **beleidsmaatregelen** naar gelang van de omstandigheden, territoriale, sociologische en andere, en dat de beste oplossing inzake sociale rechtvaardigheid, bijvoorbeeld zoals in Zuid-Italië, niet een oplossing is die voor Vlaanderen geschikt is en dat het bijgevolg niet sociaal reactionair is te stellen dat op dat vlak een zekere differentiëring van beleid moet mogelijk zijn.

Welnu, mevrouw de Minister, wanneer men dit alles nagaat, dan kan men alleen maar tot de conclusie komen dat de Verklaring van algemeen beleid die zo vlijtig door uw medewerkers is opgesteld, in feite diende om te verbergen dat wij inzake het reële federalisme nog nergens staan, dat het essentiële knelpunt, de herverdeling van de macht, maar dan een werkelijke herverdeling, dat de herverdeling van de middelen, maar dan een werkelijke herverdeling, de afbakening van ons grondgebied, het regime van onze gemeenschappen, de hoofdstad Brussel, nog moet worden uitgevochten met de Franstaligen en dat wij op dat vlak niets **definitiefs** in handen hebben.

Uw beleidsnota met andere woorden is een alibi en dat is veel erger dan het grondwettelijk bezwaar dat de heer Vanderpoorten aanhaalde, want op die manier wordt de bevolking meer bepaald de Vlamingen, in slaap gewiegd.

Ik zou deze beleidsnota eigenlijk een «operatie anesthesie» willen noemen die erop gericht is inderdaad de aandacht van het Vlaamse publiek te verzwakken en in slaap te wiegen om alzo, op een pijnloze wijze, de voorgenomen ingrepen uit te

voeren, om de aandacht af te leiden van het essentiële. Dat essentiële op dit moment althans, is de noodzaak een Vlaamse deelstaat, een Vlaamse deelstaat werkelijk die naam waardig, los te wrikken uit het keurslijf waarin de noodlottige **grenzelwet** ons heeft gesloten.

Welk is de toestand ? Wij leven nog altijd in een fundamentele unitaire staat, maar die paritair beheerd wordt en waar de beslissingsmacht paritair is verdeeld. De Vlaamse meerderheid is definitief parlementair geneutraliseerd. Een regering kan zich in dit land op centraal vlak slechts staande houden zolang zij beschikt over een politieke meerderheid in de twee taalgemeenschappen.

Mevrouw de Minister, dit brengt de paradoxale toestand teweeg dat uzelf, met uw Vlaamse executieve, uw beleidsvisie slechts kan realiseren in de mate dat de meerderheid van de Franstaligen het daarmee eens is, want wanneer de Franstaligen inderdaad in de centrale regering moeilijkheden maken, blokkeert men op die manier dood-eenvoudig de Vlaamse executieve.

Ziedaar de politieke betekenis van datgene wat men vandaag doet : verbergen dat we nog geen stap verder staan en dat inderdaad een meerderheid van Franstaligen ons nog altijd kan beletten een Vlaamse politiek te voeren, zelfs op terreinen waarvoor wij autonome bevoegdheid hebben.

Natuurlijk kunnen wij stellen dat wij, Vlamingen, precies dezelfde macht en precies dezelfde mogelijkheden hebben. Wanneer de Waalse **beleidsvisie** of het Waalse beleid ons niet aanstaan kunnen wij inderdaad in de centrale regering de zaken blokkeren en de Walen op hun honger laten. U zult het mij niet ten kwade duiden dat ik dit een zeer magere troost vind. In feite wil dit zeggen dat de enige autonome macht waarover wij reëel beschikken de mogelijkheid is om de andere partij te neutraliseren ; dit is met andere woorden een compleet negativistische vorm van autonomie. Bovendien rijst dan ook de vraag hoe en wanneer wij als Vlamingen onder elkaar voldoende politieke cohesie aan de dag zullen leggen om het ooit zo ver te drijven wanneer dit nodig mocht zijn.

Inderdaad, zoals ik tijdens het debat over de regeringsverklaring, zonder overigens op tegenspraak te zijn gestuit en zonder overigens een antwoord te hebben gekregen, heb kunnen onderstrepen, zijn de Franstaligen er inderdaad in geslaagd een voldoende stevige politieke alliantie te vormen om, via de mechanismen van de paritaire besluitvorming in de centrale regering en tijdens het stadium van de regeringsvorming, de procedure, het tempo van de staatshervorming zoals zij die wensten en zoals zij die zagen, te doen aanvaarden door een meerderheid in het Parlement, door een meerderheid van de politieke partijen, Vlamingen inbegrepen. Wie kan nog langer blind blijven voor het feit dat de Franstaligen, wat wij erover mogen denken, sedert 1974, erin geslaagd zijn duchtig gebruik te

maken van de gevolgen van de grendelgrondwet, om stap voor stap, misschien minder snel dan zij wensten, uiteindelijk toch te krijgen wat zij verlangden, namelijk ons te dwingen datgene te realiseren wat voor hen in de eerste plaats van belang was en ons in het vooruitzicht te stellen dat, indien wij op dat vlak toegeven, nadien kon worden gesproken, in de definitieve fase, over wat ons vooral aan het hart ligt.

Tegenover dit Franstalig bondgenootschap staat, helaas, geen gelijkwaardige Vlaamse alliantie die desgevallend aan de Franstaligen kan tonen wie de sterkste is in dit land. Ik zeg dit niet omdat ik per se het conflict wil en van het conflict hou, maar het is duidelijk dat wanneer de wet van het aantal niet meer wordt toegepast — dat is in de Belgische politiek het geval, — wanneer er geen verstandhouding bestaat, er op zeker ogenblik duidelijk moet worden gemaakt wie het laatst het been stijf kan houden. Tijdens de voorbije maanden zijn dat zeer duidelijk de Franstaligen geweest. Wij zijn niet langer dan vier dagen in staat geweest het vol te houden. Daarom menen wij dat duidelijkheid moet worden geschapen en dat het niet opgaat hier een debat over een beleidsvisie op gang te laten komen, wanneer wij het nog niet eens zijn over een essentiële en een duidelijke Vlaamse meerderheid, en nog niet, na een grondig debat, de basisopties voor de verwezenlijking van de autonomie, voor de voltrekking van het federalisme hebben vastgelegd.

Wij vragen uitdrukkelijk dat prioritair en vóór de voortzetting van het debat over deze beleidsvisie, het debat over de Vlaamse visie betreffende de federalisering van de staat zou gevoerd worden. Misschien zal men zeggen dat zulks inderdaad wel interessant zou zijn en wellicht een betere en meer geautoriseerde Staten-Generaal van Vlaanderen zou zijn dan sommige andere, maar de Cultuurraad is daarvoor helaas niet bevoegd.

Het antwoord daarop hebt u zelf reeds gegeven door het debat over deze beleidsvisie aan te vatten. U hebt zelf uiting gegeven aan uw wil om van uw feitelijk en soeverein bestaan gebruik te maken om inderdaad buiten de enge perken van de grondwet en haar interpretatie hieromtrent te treden.

En wie zou ons dat kunnen beletten? Wie heeft de Franstalige Cultuurraad belet, tegen de grondwet en tegen de wet, mevrouw Bernaerts uit zijn Raad te sluiten? Bijgevolg, waarom zouden zij meer mogen dan wij? Waarom zouden zij zelfbewuster mogen optreden dan wij? Wie zou onze Cultuurraad kunnen beletten inderdaad gebruik te maken van het feit dat wij bestaan en soeverein zijn om in deze Raad als de enige legitieme vertegenwoordigers van Vlaanderen onder elkaar te beraadslagen over de mate, de inhoud en de vorm van Vlaams zelfbestuur, over wat de Vlaamse deelstaat moet zijn, zijn verhouding tot de Franstaligen en tot het

centrale gezag, opdat wij aldus, als legitieme, democratisch verkozen vertegenwoordigers van de Vlaamse gemeenschap de essentiële voorwaarden zouden formuleren op basis waarvan het paritaire gesprek over de **staats Hervorming** met de Franstaligen moet worden gevoerd? Dit zou een reëel debat zijn dat naar de kern van de zaak gaat en dat uitgevochten moet zijn vooraleer wij onder mekaar kunnen zeggen wat wij met die autonomie gaan doen.

Nu keert men de zaken om, spant men de wagen vóór de paarden en discussieert men over datgene wat wij gaan doen met een autonomie die wij niet hebben.

Zolang een dergelijk debat niet plaatsgrijpt — en het spijt mij dit te moeten zeggen — kan ik niet anders dan besluiten dat verklaringen van algemeen beleid zoals de huidige slechts **shownummers** zijn, bedoeld om de aandacht van dit essentiële debat af te leiden.

Indiening van een voorstel van resolutie

Dat is de reden, mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Voorzitter, geachte collega's waarom ik namens mijn groep de eer heb een resolutie in te dienen in deze Raad, luidend als volgt:

«De Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap,

gehoord de «Verklaring van algemeen beleid», is van mening dat een eigen Vlaams beleid slechts kan verwezenlijkt worden indien de Vlamingen beschikken over een eigen wetgevend parlement, een eigen regering, verantwoordelijk tegenover dit eigen parlement, autonoom beschikkend over eigen financiële middelen, onverdeeld bevoegd over het hele Vlaamse grondgebied en over de Vlamingen in Brussel,

meent bijgevolg dat vooraleer een zinnige discussie over een mogelijk algemeen beleid kan gehouden worden, de zogenaamde «Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaams Gewest» eerst een beleidsverklaring ter bespreking zou moeten voorleggen «over de inhoud van de staats hervorming, de wijze en het tempo van verwezenlijking».

Het eerste gedeelte van deze resolutie, dames en heren, bevat tekstueel de beginselen die ten grondslag lagen aan de gemeenschappelijke verklaring van 7 maart 1979, ondertekend door de geautoriseerde vertegenwoordigers van de drie partijen die nog in dit halfroond aanwezig zijn — excuseer me, ik zie de heer Dillen en ik weet niet of de heer Van Geyt nog aanwezig is — in ieder geval ondertekend door de vertegenwoordigers van de overwegende meerderheid van de partijen die thans in dit halfroond aanwezig zijn.

Het tweede gedeelte is de uiting van onze bekommernis klaarheid te scheppen en er inderdaad de

aandacht op te vestigen dat vooraleer wij over het beleid gaan spreken, men eerst moet spreken over de instrumenten van dit beleid, met andere woorden over de federalisering van de Belgische staat en over de oprichting van een Vlaamse deelstaat. Mijnheer de Voorzitter, wij vragen dan ook dat deze resolutie bij hoogdringendheid door uw Raad in behandeling zou worden genomen.
(*Applaus bij de leden van de Volksunie*)

DE VOORZITTER : Ik zou onmiddellijk aan de heer Schiltz het volgende willen doen opmerken, namelijk dat het Bureau van de Cultuurraad unaniem beslist heeft dat deze vergadering enerzijds uit een formeel gedeelte en anderzijds uit een informeel gedeelte zou bestaan.

Wij bevinden ons, op dit ogenblik, in het informeel gedeelte. Dit betekent dat wij hier dus gewoon luisteren naar een beleidsverklaring en dat er ook daarover wordt gediscussieerd. Ik wil hierbij verwijzen naar hetgeen de heer Anciaux gisteren — als ik mij niet vergis in de Brusselse Gewestraad — verklaard heeft, toen hij zegde : «Het gaat hier om een informeel vergadering. Bijgevolg kan hier over geen moties worden gestemd».

Ik meen dan ook te mogen zeggen dat deze resolutie niet ontvankelijk is vermits het hier gaat om een informeel vergadering in verband met een beleidsverklaring.

DE HEER H. SCHILTZ : Mijnheer de Voorzitter, mag ik ten eerste doen opmerken dat, zowel in de informeel Waalse vergadering als in de informeel Brusselse vergadering, moties ter stemming werden gelegd en dat zij overigens werden goedgekeurd, en ten tweede wil ik ook nog duidelijk zeggen dat, indien het hier een informeel vergadering betreft, het niet opgaat bij de bevolking de indruk te wekken dat hier vandaag een geconstitueerd lichaam namens de Vlaamse gemeenschap over deze zaken debatteert. Dit is gewoon de mensen misleiden.

(*Levendig applaus bij de leden van de Volksunie*)
In een dergelijk geval hadden wij beter in de Magdalenazaal vergaderd !
(*Voortdurend applaus bij de leden van de Volksunie*)

DE VOORZITTER : Mijnheer Schiltz, ik kan u werkelijk niet meer volgen. U komt zojuist te zeggen dat wij onze eigen positie moeten bepalen en u verwijst daarbij naar de houding die door de Waalse en de Brusselse Gewestraden werd aangenomen. U voegde er ook aan toe dat wij ons moeten gedragen op dezelfde manier als de leden van voornoemde Gewestraden.
(*Heftig geroep bij de leden van de Volksunie*)

DE HEER H. SCHILTZ : Mijnheer de Voorzitter, u tracht de vis te verdrinken. Ofwel zijt u de

Voorzitter van de Cultuurraad en dan moet u het Reglement van deze Raad volgen, ofwel zijt u Voorzitter van de Executieve en dan hebt u hier niets te maken.

DE VOORZITTER : Ik heb u niet onderbroken en ik wil u dan ook vragen hetzelfde te doen. Het komt mij toch eigenaardig voor dat u zo maar het geweer van schouder verandert naargelang de leden van uw fractie ofwel in de Brusselse Gewestraad zitting hebben, ofwel zich in de Cultuurraad bevinden.

Ik blijf bij mijn standpunt dat deze resolutie ontvankelijk is.

De heer Anciaux heeft het woord.

DE HEER V. ANCIAUX : Mijnheer de Voorzitter, ik vraag het woord in verband met wat u hebt gezegd.

DE VOORZITTER : De heer Anciaux heeft het woord.

DE HEER O. VAN OOTEGHEM : Waar is de voorzitter van de CVP ?

DE HEER F. BAERT : Hij heeft grondwettelijke bezwaren !

DE HEER V. ANCIAUX (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mijnheer de Eerste Minister, dames en heren. Mijnheer de Voorzitter van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, u heeft zo even tweemaal verwezen naar wat gisteren in een vergadering van de Brusselse parlementsleden is gebeurd, waarna u een vergelijking met deze vergadering heeft gemaakt.

DE VOORZITTER : De heer Schiltz heeft daarover gesproken, mijnheer Anciaux.

DE HEER V. ANCIAUX : Neen, mijnheer de Voorzitter, u zijt het die erover gesproken heeft, en dit in antwoord op opmerkingen van de heer Schiltz.

Mijnheer de Voorzitter, er is geen vergelijking mogelijk. Een Brusselse Gewestraad bestaat er momenteel niet. Deze is noch wettelijk noch grondwettelijk. Een samenroeping van een aantal parlementsleden door een minister is altijd mogelijk. Alleen dat kon gisteren gebeuren. Ook dat alleen is gebeurd, alhoewel de bedoelingen anders waren. De bedoeling was deze vergadering te institutionaliseren en een bureau te verkiezen. Dat is niet gebeurd omdat er duidelijk werd gewezen op de onwettelijkheid en de ongrondwettelijkheid van wat deze parlementsleden van zins waren. Hetzelfde geldt wat de Waalse Gewestraad betreft. Vandaag vergadert hier echter de Cultuur-

raad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap. U zegt dat deze grondwettelijke vergadering informeel vergadert.

DE HEER F. BAERT : De bespreking van de Verklaring van algemeen beleid staat trouwens vermeld in de dagorde.

DE HEER V. ANCIAUX : Ten eerste, staat dit op de uitnodigingen van een formele agenda, ten tweede is er door de diensten van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap een Beknopt Verslag gemaakt over de uiteenzetting van de Minister en tenslotte zit u de vergadering voor samen met het Bureau van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap. Het is dus onmogelijk te zeggen dat hier op een informele wijze wordt vergaderd op uitnodiging van «God weet wie».

Neen, mijnheer de Voorzitter, u moet hier niet sibillijns en dubbelzinnig een houding aannemen. Ik zou nog kunnen aanvaarden dat bepaalde personen van de regering dit trachten te doen omwille van de show die ze willen opvoeren en omwille van het misleiden van de publieke opinie, alsof het hier om een Vlaams Parlement gaat. Wij van onze kant, moeten in het licht stellen wat hier gebeurt. Mijnheer de Voorzitter, ik kan niet aannemen dat u, als Voorzitter van de Cultuurraad voor de Nederlandse Cultuurgemeenschap, dat spelletje meespeelt. Dat is hoegenaamd niet te aanvaarden. U zijt Voorzitter van een officieel grondwettelijk lichaam. U moet bijgevolg niet beweren dat wij hier informeel vergaderen.

Ik wil er trouwens bij deze gelegenheid op wijzen dat de publieke opinie nog op een andere wijze wordt misleid, door de uiteenzetting, door de beleidsnota en door de verklaringen die regelmatig door de regering wordt afgelegd, namelijk dat zelfs op het executieve vlak — hier zitten wij op het wetgevende vlak — de gemeenschapsexecutieve bevoegd zou zijn tot in Brussel.

Dat is eveneens een dode letter en een misleiding, want alleen voor de eentalige instellingen op het gebied van de welzijnszorg en van de gezondheid is de executieve bevoegd. Dit is maar over een uiterst gering gedeelte van de instellingen. Want al de gemeentelijke diensten en deze van de OCMW zijn officieel tweetalig en vallen dus niet onder haar bevoegdheid.

Het is dus maar een heel klein percentage.

Tot slot, mijnheer de Voorzitter, dames en heren, wens ik er nogmaals op te wijzen dat wij hier, zoals onze nationale voorzitter heeft gezegd, met onze vergadering, met onze Cultuurraad als zodanig, een taak kunnen vervullen die erin bestaat van deze Cultuurraad inderdaad een Vlaams parlement te maken, zoals u het voorstelt. Daarover dient echter eerst een algemene eensgezindheid te ontstaan. Daarom dient over de door ons inge-

diende resolutie — waarvan ik mij kan voorstellen dat iedereen van u, als u tenminste uw woorden getrouw wilt zijn en ook in daden wenst om te zetten, ermede akkoord gaat — gestemd. Dan kunnen wij over het beleid voor het autonome Vlaanderen praten. Eerst over het beleid voor het autonome Vlaanderen praten, terwijl wij dat niet hebben, is een misleiding van de publieke opinie, een bedrog dat wordt gepleegd en waartegen wij ons als rasechte autonomisten en federalisten, willen verzetten.

Wij willen dat federalisme, wij willen die autonomie, maar dan reëel, niet een show en een misleiding van de Vlaamse bevolking.

Mijnheer de Voorzitter, wij hopen dat, in de objectiviteit en de neutraliteit een Voorzitter van de Cultuurraad waardig, u de moed zult opbrengen dit spelletje van de regering niet mee te spelen. *(Applaus bij de leden van de Volksunie en de heer K. Dillen)*

DE VOORZITTER : Dames en heren, ik wens opnieuw te herhalen dat het Bureau van deze Cultuurraad het er unaniem over eens was de rondgedeelde agenda te volgen. Tevens ging iedereen akkoord met de stelling dat er een formeel gedeelte en een informeel gedeelte zou zijn en dat geen enkele stemming in verband met deze beleidsverklaring en met de besprekingen en de uiteenzettingen over deze beleidsverklaring kon plaatshebben.

Ik blijf bij mijn stelling en verklaar deze resolutie niet ontvankelijk. Vermits ik evenwel van mijnentwege geen blijk van willekeur naar voren wil laten komen, vraag ik dat daarover bij zitten en opstaan zou worden gestemd.

DE HEER M. COPPIETERS : Ik vraag het woord vóór de stemming, mijnheer de Voorzitter.

DE VOORZITTER : De heer Maurits Coppieters heeft het woord.

DE HEER M. COPPIETERS *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, de situatie lijkt vrij eenvoudig. Verkeren wij niet in een informele vergadering dan moet volgens ons reglement de resolutie eerst worden behandeld. Dit is zelfs geen voorrecht. Het reglement voorziet dat de resolutie onmiddellijk moeten worden behandeld tenzij zij naar de Commissie worden gestuurd. Zijn wij inderdaad wel in een informele vergadering, dan mag er geen Bureau en geen verslag zijn, maar dan zijn ook alle ingediende moties ontvankelijk. Wij zeggen dan zeer duidelijk dat wij niet stemmen en ons ook niet tot deze show lenen.

DE VOORZITTER : Dames en heren, ik dacht dat, tot nader order, het de Voorzitter van deze

Cultuurraad is die nog altijd deze vergadering leidt.

(Protest bij de leden van de Volksunie)

Ik **vraag** dat deze vergadering zich bij zitten en opstaan zou uitspreken over de ontvankelijkheid van de door de heer Schiltz ingediende resolutie. — *Het voorstel van resolutie wordt bij zitten en opstaan niet-ontvankelijk verklaard.*

DE HEER M. COPPIETERS : In deze omstandigheden is het nutteloos dat wij verder gaan !

DE VOORZITTER : Het incident is gesloten.

(De leden van de VU en de heer K. Dillen verlaten de zaal)

Debat (Voortzetting)

DE VOORZITTER : Dames en heren, thans zetten wij het debat voort over de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. De heer Deleeck heeft het woord.

DE HEER H. DELEECK *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, dames en heren, de CVP-fractie beschouwt het bestaan en de bespreking van de beleidsnota als een waarachtig historisch moment. Wij gaan naar een Vlaams Parlement, een Vlaamse regering en een Vlaamse administratie, wat ons in staat moet stellen een belangrijk gedeelte van ons economisch en sociaal beleid zelf te formuleren, volgens onze eigen denkwijze, aansluitend bij de noden en de behoeften van de bevolking en met de middelen die wij het meest aangepast achten.

De beleidsnota is een eerste poging om van dit alles een inventaris te maken, in eigen termen.

Vooraf zouden wij duidelijk willen stellen dat wij inderdaad een beleidsnota bespreken en niet een regeerakkoord. Het is dan ook logisch dat er na deze discussie geen stemming volgt. Zoals mevrouw De Backer vanmorgen zegde, blijft dit gesprek algemeen. Het betreft de grote lijnen van de toekomstige activiteiten van de executieven. Dit gesprek blijft ook algemeen in deze zin dat het onbegonnen werk zou zijn alle details van deze nota uitvoerig te bespreken. Wij gaan daarvoor later de gelegenheid hebben hetzij bij de behandeling van de begroting die financiële middelen moet bepalen voor het te voeren beleid, hetzij bij de bespreking van concrete ontwerpen van decreet die dit beleid gestalte zullen geven.

De materie die hier vandaag behandeld wordt, reikt verder dan de huidige bevoegdheid van onze vergadering.

Het is evenwel noodzakelijk dat de regeringsleden en niet alleen de leden van de Vlaamse executieve,

aandachtig toezien op de aflijning van de bevoegdheden tussen het centraal gezag, de gewesten en de gemeenschappen, dat de aflijning op dezelfde wijze geldt voor Vlaanderen, Brussel en Wallonië, voor Nederlandstaligen als voor Franstaligen.

Het woord «historisch», mevrouw de Minister, heeft ook een andere betekenis. Het uur van de waarheid is thans angebroken. Wij werken niet meer vrijblijvend met verklaringen, met studies, of louter eisenprogramma's. Wij moeten op gebied van de welvaart, maar nog meer op gebied van het welzijn inhoudelijk een beleid in Vlaanderen waar maken. Ik zal mijn betoog vooral richten naar meer kennis van wat in Vlaanderen gebeurt, naar aangepaste instellingen en naar de nieuwe mensen die zullen nodig zijn. Over elk van deze punten had ik graag iets willen zeggen.

De beleidsnota geeft een algemeen inventaris, maar er zal nog een hele weg moeten worden afgelegd om dit welzijnsbeleid naar Vlaams model te concretiseren. Dit vereist meer kennis en het tot stand brengen van een eigen intellectuele infrastructuur. De kennis van de economie is verder geëvolueerd dan de kennis op sociaal gebied. Wij beschikken nochtans over een uitstekende en actuele vertrekbasis. Op initiatief van de Minister van Wetenschapsbeleid werd gedurende meer dan drie jaar door verschillende universiteiten van Vlaanderen een grootscheeps onderzoek ingesteld naar sociale aangelegenheden, het Nationaal Project Sociale Wetenschappen.

Het gaat hier over een inventaris van de **welzijnsbehoeften** en -noden in alle aspecten. De rapporten hiervan, keurig uitgegeven, door Wetenschapsbeleid, hebben een totale lengte van meer dan 1 meter. Ik vraag de executieve een specifiek initiatief te nemen om de resultaten, niet alleen bij gespecialiseerde instellingen, maar bij al degenen die politieke en sociale verantwoordelijkheden dragen in ons land, ruim bekend te maken. Wij zouden dan een vulgarisatie krijgen, die het politiek gesprek op korte tijd een sprong vooruit zou helpen. Een bijzonder initiatief moet ook genomen worden om het eigen beeld van de toekomstige Vlaamse samenleving scherp te stellen bijvoorbeeld door een studieproject «Vlaanderen 2000» tot stand te brengen, zoals dat in verschillende andere landen gebeurt. Dit biedt de gelegenheid om alle universiteiten rechtstreeks bij het beleidsvoorbereidende werk te betrekken.

Wat de instellingen betreft moeten wij tot een eigen Vlaams model van welvaart en **welzijnsbeleid** komen. Wij willen het Belgisch centralisme niet vervangen zien door een Vlaams centralisme. Wij willen dat het bepalen van de behoeften en de uitvoering van het beleid vanuit en door de Vlaamse bevolking geschieden, met andere woorden vanuit en door de subgewesten en op gemeentelijk niveau, zodat wij een nieuw beleid krij-

gen dat niet van bovenuit naar beneden gaat, maar dat vanuit de basis naar boven toe werkt.

Op politiek gebied betekent dit dat wij voorstander zijn van het behoud van een politiek intermediair niveau. Ik veronderstel dat collega Croux hierover straks nog meer zal zeggen.

Op sociaal gebied zullen wij eveneens verschillende niveaus moeten structureren. De sociale planning op nationaal vlak schept het kader voor de behoeftenraming en voor de beleidsuitvoering en men kan hier verder bouwen binnen het raam van de regionale sectie van het Planbureau.

De ondervinding heeft helaas geleerd dat in dit geval het sociale teveel in de schaduw van het economische blijft en het is met spijt dat ik moet vaststellen dat ook de beleidsnota zelf over het regionaal plan-Vlaanderen slechts spreekt in het hoofdstuk Economie.

Een andere oplossing zou erin bestaan dat wij metertijd tot stand brengen een afzonderlijk Vlaams Sociaal en Cultureel Planbureau waarbij wij zouden navolgen wat in Nederland sedert 1973 bestaat.

Op subgewestelijk niveau — concreet : de provincies — is op het ogenblik de sociale ontwikkeling toevertrouwd aan de GOM's die trouwens ook het regionaal gedeelte van het plan voorbereiden. Ook hier wordt in feite het sociale luik overschaduw door het economische zodat het wellicht beter zou zijn speciale afzonderlijke provinciale instituten tot stand te brengen, verbonden met de GOM's, die belast worden met studie, overleg en stimulering van het welzijnsbeleid op het provinciaal niveau. Het voorbeeld van het Limburgs Instituut voor Samenlevingsopbouw mag hier worden geciteerd.

Tevens mogen wij verwijzen naar ons eigen recent verleden : het regionaal economisch beleid in Vlaanderen is met succes uitgegaan van de plaatselijke provinciale instellingen, met name van de provinciale economische raden.

Ten slotte zullen wij in Vlaanderen vaker een beroep moeten doen op de gemeenten of op groepen van gemeenten omdat de gemeenten in feite de kleine gemeenschappen zijn waar de behoeften het best gekend zijn en waar binnen het raam van het regionaal en nationaal socio-economisch beleid aangepaste initiatieven kunnen worden genomen.

Heren en mevrouwen Ministers en Staatssecretarissen, naast de intellectuele voorbereiding en naast de instellingen zullen wij vooral mensen nodig hebben. Wij moeten met een kleine bevolking veel taken waarnemen ; het klinkt misschien eigenaardig in deze tijd van meer dan 150.000 werklozen te moeten vrezen dat wij te weinig knappe, hooggeschoolde en toegewijde mensen zullen hebben om alle taken in Vlaanderen in de sociale sector te vervullen. Ik pleit dus zeer uitdrukkelijk opdat wij niet bang zouden zijn in de

komende jaren veel verantwoordelijkheid te geven aan jonge mensen, te meer daar de jonge generatie op het gebied van het welzijnsbeleid een bijzondere gevoeligheid heeft en dus duidelijk een eigen inbreng kan doen. Vergeten we niet : de enige diepgaande revolutie is de demografische ! Tot nu behandelde ik de basisvoorwaarden nodig om een Vlaams model van welzijnsbeleid inhoudelijk waar te maken. Thans in het kort enkele beschouwingen in verband met Titel II van de beleidsnota. Deze zullen zeer fragmentair zijn en het is duidelijk dat de beknoptheid van de beschouwingen geen conclusie insluit omtrent dat wat niet ter sprake komt.

Wat de plaatselijke welzijnszorg in de strikte zin van het woord betreft staan wij erop dat het Vlaams model zou steunen op twee typische kenmerken, met name de kleinschaligheid en de inzet van de vrije organisaties. Er bestaat in Vlaanderen een grote inzet van mensen die vrijwillig en kosteloos meewerken. De rijkdom van dit **volontariaat** moet volledig worden gerespecteerd en benut. Wij vragen dat de wettelijke maatregelen verder zouden worden uitgewerkt ter bevordering van het buurtwerk.

In verband met het gezin zijn wij van mening dat de beleidsnota eerder bondig is. Het gezinsbeleid moet duidelijk verder worden uitgepraat en er zal in elk geval ruimte moeten worden geschapen voor twee modellen van gezinnen, enerzijds datgene wat men kan noemen het «traditioneel gezin» en anderzijds wat men het «moderne gezin» kan noemen. In elk geval willen wij de functie van het gezin in de opvoeding zeer sterk onderstreept zien en niet minder de blijvende functie van het gezin op het stuk van de verzorging en de bestaanszekerheid. Terecht wordt in de beleidsnota, bijvoorbeeld, gezegd dat er een bijzondere zorg moet worden besteed aan de verpleging van bejaarde personen thuis, meestal door familieleden. Wij menen dat die formules moeten worden gesteund, niet enkel omwille van de personen die verpleegd worden maar ook ten gunste van degenen die deze sociale onvervangbare prestaties leveren.

Op het stuk van het onderwijs, mevrouw de Minister, mijnheer de Minister, hebben wij een goed debat gehad naar aanleiding van de beleidsnota die de Minister van Onderwijs vorig jaar in deze vergadering heeft ter sprake gebracht. Wij verwijzen naar de standpunten die door leden van onze partij toen werden naar voren gebracht. Het is in elk geval zo dat deze voor ons landsgedeelte zo belangrijke materie in haar totaliteit opnieuw diepgaande besprekingen wenselijk maakt.

Naar aanleiding van de inhoudelijke **onderwijs**-vernieuwingen, meer bepaald in het secundair onderwijs, is het zo dat de jongste weken in de scholen veel onzekerheid en spanning is gerezen. Wij zouden met nadruk willen vragen dat deze zeer diep ingrijpende hervormingen zouden worden

doorgevoerd met grote omzichtigheid en slechts op basis van stevig voorbereidend werk, zoniet dreigt er een vertrouwenscrisis, niet in de eerste plaats tussen de verschillende onderwijsnetten maar wel bij het onderwijzend personeel zelf, wat zeer erg zou zijn.

Wat de democratisering van het hoger onderwijs betreft blijft de beleidsnota te veel in het traditionele spoor. Het geheel van specifieke maatregelen ter democratisering van het hoger onderwijs moet opnieuw worden bekeken. Wij zijn met deze democratisering in het Vlaamse land op een dood punt gekomen en het is pijnlijk te moeten vaststellen dat niemand precies schijnt te weten hoe aan dit proces van democratisering op dit ogenblik een nieuwe impuls zou kunnen worden gegeven. Het hoofdstuk over de beroepsopleiding, vooral over omscholing en bijscholing, is uitermate belangrijk. De vraag moet worden gesteld welke instantie dit alles efficiënt kan uitvoeren. Een bijkomende vraag is of er niet een directe band moet worden gelegd tussen de beroepsscholing enerzijds en de permanente vorming anderzijds. Zeer ten onrechte wordt dikwijls over de permanente vorming de indruk gegeven alsof dit niet in de eerste plaats met betere beroepskwaliteiten zou te maken hebben. De binding tussen de twee is voor de toekomst van onze bevolking uitermate belangrijk.

Mijnheer de Voorzitter, met deze nota is een start gegeven, maar het blijft voorlopig niet meer dan een agenda voor verdere studie en voor verder gesprek. Het is een uitdaging en de groep waartoe ik behoor is bereid om aan deze uitdaging constructief mede te werken.

Tenslotte een «envoi» aan twee personen. Ten eerste, aan Mevrouw «de Eerste Minister van Vlaanderen». De term «Eerste» Minister kan hier inderdaad in twee betekenissen worden opgenomen. Onze fractie is er fier op dat de eerste Vlaamse regering onder uw voorzitterschap aantreedt. Wij vinden het bijzonder betekenisvol voor de voortschrijdende emancipatie van onze bevolking dat deze Eerste Minister een vrouw is.

Ook een «envoi» aan de Minister van het Vlaamse Gewest. Wij kennen de baanbrekende activiteiten en de bijzondere liefde van Marc Galle voor onze taal. Zou ik mogen vragen, nu hij Minister geworden is, of hij niet over meer macht beschikt om het zo lelijke woord «executieve» te vervangen door een term die door de hele bevolking verstaanbaar is? Dit is misschien één punt waarover oppositie en meerderheid het eens kunnen zijn. *(Applaus)*

VERGADERING OVER HET ANDERE AGENDAPUNT

ONTWERP VAN DECREET waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kre-

dieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979 — 6-B (B.Z. 1979)-Nr. 1

Naamstemming

DE VOORZITTER : Dames en heren, zoals aangekondigd, onderbreken wij thans even dit debat om de naamstemming te houden over het vanmorgen afgehandelde ontwerp van decreet.

Aan de orde is de naamstemming over het ontwerp van decreet waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979.

Er wordt overgegaan tot de naamstemming.

Uitslag van de stemming :

112 leden hebben aan de stemming deelgenomen ;
112 leden hebben ja geantwoord.

Dientengevolge neemt de Raad het ontwerp van decreet aan ; het zal aan de Koning ter bekrachtiging worden overgezonden.

JA hebben geantwoord :

Adriaensens H.	De Clercq Constant
Adriaensens J. (Mevr.)	Declercq Tijn
Aerts F.	Deconinck A.
Akkermans P.	De Graeve J.
Baldewijns E.	Deleeck H.
Beerden G.	De Mey O.
Blanckaert K.	Deneir A.
Boel H.	.De Pauw-Deveen L.
Boeykens G.	De Rore A.
Bogaerts A.	De Seranno J.
Bourry M.	De Smeyter G.
Breyne P.	Desutter E.
Cardoen G.	Detiége L. (Mevr.)
Carpels O.	De Vlies P.
Cauwenberghs F.	Devos G. (Mej.)
Claeys Dries	De Weweire M. (Mej.)
Claeys Walter	Dhoore L.
Coens D.	Dupré J.
Cools B.	Egelmeers I.
Cooreman E.	Féris J.
Coppieters Alfons	Galle M.
Croux L.	Gerits J.
d'Alcantara A.	Gheysen R.
Danschutter L.	Gijs R.
De Backer-	Henckens J.
Van Ocken R.	Kelchtermans L.
De Baere A.	Kuylen H.
De Bondt F.	Lagae A.

Laridon A.	Tyberghien-
Leemans E.	Vandenbussche M.
Lenaerts L.	Uyttendaele R.
Lenssens J.	Vanackere Leo
Lindemans L.	Van Canneyt J.
Mangelschots J.	Vandenabeele A.
Martens W.	Van den Brande L.
Mesotten W.	Vandenhove M.
Moors C.	Van den Nieuwenhuijzen J.
Nauwelaerts R.	Vanderborgh F.
Nauwelaerts-	Vanderheyden V.
Thues J.	Van Elewyck J.
Olivier M.	Van Elslande R.
Otte R.	Vangeel J.
Panneels-	Vangronsveld F.
Van Baelen M.	Vanhaverbeke A.
Peeters R.	Vankeirsbilck E.
Piot F.	Van Lent A.
Ramaekers J.	Van Nevel A.
Rutten Mathieu	Vannieuwenhuyze R.
Seeuws W.	Vanvelthoven L.
Sleeckx J.	van Waterschoot J.
Smeers T.	Verbist A.
Smet M. (Mevr.)	Vergeylen J.
Staels-Dompas N.	Verhaegen Guido
Steverlynck A.	Verhaegen Joris
Steyaert R. (Mej.)	Verleysen W.
Suykerbuyk H.	Verroken J.
Swaelen F.	Weckx H.
Turf-	Windels R.
De Munter G.	

VERGADERING OVER DE VERKLARING
VAN ALGEMEEN BELEID VAN DE
EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE
GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GE-
WEST

**VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID VAN
DE EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE
GEMEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**

Debat (Voortzetting)

DE VOORZITTER : Dames en heren, aan de orde is de voortzetting van het debat over de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

De heer Van Elewyck heeft het woord.

DE HEER J. VAN ELEWYCK (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren van de Regering, geachte collega's, de Verklaring van algemeen beleid die ons wordt voorgelegd stoelt ten dele op het regeerakkoord dat op 1 april 1979 werd goedgekeurd door de partijen die de huidige regeringsmeerderheid vormen, ten dele op de

inzichten van de Vlaamse executieve voor de materies die behoren of zullen behoren tot de bevoegdheid van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

In de huidige omstandigheden is deze bespreking een oefening, een algemene herhaling — inderdaad, veel moet nog worden uitgewerkt en gespecificeerd — voor de leden van de executieve evenals voor de leden van deze Raad.

Het ontbreken van echte politieke bevoegdheden voor deze vergadering heeft ondermeer voor gevolg dat het debat wel moet eindigen met de laatste spreker, dus zonder vertrouwensstemming.

Voor de leden van de executieve, die allen deel uitmaken van de nationale regering, is het een geruststelling te weten dat zij na het investituurdebat, in Kamer en Senaat, het vertrouwen kregen, ook van de grote meerderheid van de Vlamingen in beide vergaderingen.

Als, naar wij hopen, over enkele maanden, de fundamentele wetten de bevoegdheden van deze vergadering zullen verruimd hebben, zal de besteding van de dotaties in deze Raad wel met een formele politieke stemming kunnen worden besloten.

In een volgende fase zullen — zo hopen wij — de leden van deze Raad rechtstreeks kunnen worden verkozen. De samenstelling van onze Raad zal dan meer beantwoorden aan de wil van het kiezerskorps dan vandaag, nu een cascade van getrapte verkiezingen de verhoudingen dreigt scheef te trekken.

De leden van de executieve dienen gefeliciteerd omdat hun verklaring van algemeen beleid tijdig bij de leden van deze Raad kon worden bezorgd, ook omdat het voorgelegde document een goed overzicht biedt van de opties die men wil uitwerken.

Het is — zo dachten wij — belangrijk hier onze principiële stellingname tegenover de in onze Gemeenschap en in ons Gewest te voeren politiek nogmaals te benadrukken.

Wij wensen, als democratische socialisten, ten volle in te spelen op de eigenheid van de maatschappelijke en culturele problemen zoals die zich in Vlaanderen stellen.

Onze diepe bekommernis is te weten in welk Vlaanderen wij morgen zullen leven.

De Vlaamse socialisten beschouwen het inderdaad als een essentiële taak een alternatief te bieden voor eng nationalisme, verachtende maatschappijopvattingen, onverdraagzaamheid en bekrompenheid.

De Vlaamse socialisten willen een democratisch georganiseerde samenleving waarin mensen zich veilig voelen, waarin ze gelijkwaardige kansen krijgen en elkaar eerbiedigen.

Alle hinderpalen, die de gelijkwaardigheid van alle mensen en daadwerkelijke gelijke rechten voor man en vrouw in de weg staan, moeten worden

opgeruimd. De volledige tewerkstelling en het fundamentele recht op kennisverwerving, sociale zekerheid, zeggenschap en welzijn voor iedereen vormen daarom de belangrijkste doelstellingen voor de socialistische beweging. Een eerlijker verdeling van kennis, arbeid, inkomenen macht is en blijft aldus een fundamentele prioriteit.

Voor de socialisten is arbeid, gepresteerd in loondienst, als zelfstandige of als ambachtsman, de basis van elke welvaart. Daarom moet iedereen, overeenkomstig zijn bekwaamheid, recht hebben op een zinvolle aangename arbeid.

De Vlaamse socialisten zijn bereid zich hiervoor **tenvolle** in te zetten door concrete acties te voeren en door aan te tonen dat het hen menens is om de mensen te helpen die zulks het meest nodig hebben. Door het economisch leven in dienst te stellen van de gemeenschap. Door aan de spits te staan van alles wat het leven aangenamer kan maken. Door solidair op te treden daar waar rechtmatige Vlaamse eisen moeten worden verdedigd. In meerdere hoofdstukken van deze verklaring herkennen wij belangrijke ideeën die ons denken en streven leiden. Elders komt het voorgelegde document minder tegemoet aan onze verwachtingen. Precies om voor elk van de hoofdstukken de dialoog te kunnen aangaan met de executieve zullen meerdere leden van onze fractie in het debat tussenkomen.

Als volwaardige partner van de meerderheid willen wij aldus onze inbreng onderstrepen niet alleen in het ons voorgelegde document, maar ook in de beoordeling ervan door deze Raad.

We staan samen voor een moeilijke opgave : in de overgangperiode voor de ons toe te vertrouwen of reeds toevertrouwde materies een eigen beleid opbouwen, het amalgaam van soms uiteenlopende visies omzetten in decreten, ordonnanties en besluiten — in realisaties voor wie in dit Gewest en deze Gemeenschap leeft en werkt, en die we in deze moeilijke tijden verder van werk en welvaart willen verzekeren, aan wie we ook zo spoedig mogelijk heldere, doorzichtige bestuursstructuren willen aanbieden, zo dicht mogelijk bij de mens. Voor dit streven kan men rekenen op onze medewerking, onze inbreng en onze steun.

Wij zijn, zoals men weet, lastige mensen, onderhandelaars die hun stellingen hardnekkig verdedigen, maar loyale partners voor de uitvoering van bereikte, formele akkoorden.

De beleidsnota zelf krijgt, zoals uit deze uiteenzetting blijkt, ons waakzaam vertrouwen.

De Vlaamse socialisten zullen als volwaardige en loyale partners met aandacht de politiek en de voorstellen van ons dubbel executief volgen.

Vandaag zowel als morgen willen wij, voor de grootse taak die ons samen wacht, ten volle onze politieke verantwoordelijkheid dragen om dit land inderdaad schoner te maken.

(Applaus op de banken van de meerderheid)

DE VOORZITTER : De heer Dupré heeft het woord.

DE HEER J. DUPRE (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mijnheer de Eerste Minister, mevrouw de Minister, heren Ministers en Staatssecretarissen, waarde collega's, In haar beleidsverklaring voor de Cultuurraad heeft mevrouw De Backer een overzicht gegeven van de grote beleidsopties voor aangelegenheden, die nu reeds ressorteren onder de bevoegdheid van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, maar ook de grote lijnen van een beleid, dat straks globaal voor Vlaanderen zal moeten worden gevoerd. Zulk beleid is uiteraard niet volledig uitgewerkt. Het zal nog geleidelijk moeten worden opgebouwd om met de meest aangepaste middelen te worden gevoerd. Toch zou ik de Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest reeds willen feliciteren voor de aangegeven krachtlijnen van het economisch luik van dit beleid, waartoe ik mij in deze tussenkomst zou willen beperken.

In haar diagnose van de economische situatie stelt mevrouw De Backer terecht dat zowel de Vlaamse als de Waalse economie worden geconfronteerd met dezelfde buitenlandse oorzaken van de crisis. Nochtans is de zwakte van onze economie — en dit wordt niet vermeld in de analyse van de toestand — daarnaast voornamelijk te wijten aan het ziek zijn van vele bedrijven, meer bepaald op gebied van hun rendabiliteit en hun financiële structuur. Zijn deze slechte rendabiliteit en deze zwakke financiële structuur uiteraard voor een stuk het gevolg van de internationale toestand, dan beseft men niettemin onvoldoende dat zij meer typische karakteristieken zijn van de Belgische economie dan die van onze buurlanden.

Meer nog dan in het buitenland verplichten de internationale uitdagingen ons tot wijziging van ons aanbod en bijgevolg tot herstructurering van onze produktie. Dit is een eerste element in het streven naar verbetering van onze mededingingspositie, die echter ook afhankelijk is van de prijs- en bijgevolg van de kostenevolutie.

Zoals mevrouw De Backer het stelt, lijdt het geen twijfel dat algemene beleidsmaatregelen op het Belgische vlak zullen moeten worden getroffen, monetair, fiscaal, sociaal en wat zij noemt algemeen economisch. Daarnaast rijst de fundamentele vraag of nog een specifieke actie voor het Vlaamse land noodzakelijk is. Ligt er hier inderdaad nog een eigen beleidsruimte en worden de expansie- en herstructureringsinspanningen nog in belangrijke mate geconditioneerd door specifieke regionale, in dit geval Vlaamse, gegevens ? Ik heb mij de moeite getroost om op basis van cijfers na te gaan welke specifieke structurele verschillen er bestaan tussen de Vlaamse en de Waalse economie — zonder Brussel -verschillen

die een specifiek beleid verantwoorden.

Uit de statische gegevens blijkt vooreerst het grote verschil in dimensie van de economieën van Vlaanderen en Wallonië. Het bruto geografisch produkt van Vlaanderen was in 1974 reeds bijna tweemaal zo groot als dat van Wallonië.

Vlaanderen heeft een jongere bevolking en ook een jongere actieve bevolking. De activiteitsgraad van zowel mannen als vrouwen is er groter en de werkloosheid relatief kleiner.

Vlaanderen heeft tevens relatief minder zeer kleine en zeer grote ondernemingen. De middelgrote ondernemingen zijn bijgevolg in Vlaanderen belangrijker dan in Wallonië. Bovendien zijn de Vlaamse ondernemingen arbeidsintensiever dan de Waalse, die meer kapitaalintensief zijn. Op het vlak van toegevoegde waarde is de tertiaire sector in Vlaanderen belangrijker dan de secundaire, terwijl beide in Wallonië een vrijwel identiek aandeel van 48,5 % vertegenwoordigen.

Maar ook binnen de grote sectoren zijn er belangrijke verschillen. Inzake landbouw overheerst Vlaanderen uitgesproken op het vlak van tuinbouw en intensieve teelten. In de secundaire sector is Vlaanderen veeleer gericht op lichte industrieën — voeding, textiel, kleding, hout — en enkele metaalverwerkende sectoren, terwijl de Waalse secundaire sector steunt op basisindustrieën. In de tertiaire sector valt vooral het relatieve overwicht op van de Vlaamse regio inzake vervoer-verkeer en inzake groothandel.

De exportgerichtheid van de Vlaamse economie is merkkelijk hoger dan die van de Waalse. Het verschil spruit vooral voort uit de exportactiviteit van de tertiaire sector. De investeringsquota, dat wil zeggen de investeringen ten aanzien van de omzet, liggen daarentegen in Vlaanderen thans aanzienlijk lager dan in Wallonië.

De structurele verschillen zijn dus belangrijk. Tot datzelfde besluit komt men ook in een recente studie van de Katholieke Universiteit van Leuven over de interpretatie van de input-output-tabellen en men knoopt er volgende conclusie aan vast : «Het bestaan van regionale economieën in België vraagt een autonome economische politiek voor die gewesten». A fortiori is dit het geval omdat er tevens aanzienlijke verschillen bestaan in mentaliteit, volgens sommigen ook in ideologie.

Indien het tot op heden gevoerde beleid hiervan de weerspiegeling is, dan wijzen een aantal feiten in verband met de activiteit van nationale en regionale instellingen immers in de richting van een mentaliteitsverschil. Laat mij dit met enkele voorbeelden bewijzen.

Uit een pas verrichte studie blijkt duidelijk dat de Waalse directie van het Openbaar Krediet van het Ministerie van Financiën andere criteria hanteert inzake toekenning van staatswaarborg dan de Vlaamse, wat leidt tot een relatief groter bedrag van gewaarborgde kredieten en tevens t een,

zelfs in absolute cijfers, grotere financiële overheidstussenkomst als gevolg van die ruime toekenning.

De Nationale Investeringsmaatschappij blijkt hoofdzakelijk actief te zijn in Wallonië en Brussel, waarop respectievelijk 38 % en 28 % van de lokaliseerbare portefeuille betrekking hebben ten overstaan van 8 % voor Vlaanderen.

Langs Waalse zijde huldigt men op het Staatssecretariaat voor Streekeconomie een andere filosofie dan in Vlaanderen en is men veel ruimer in zijn tegemoetkomingen om verloren ondernemingen toch in stand te houden. Alle beschikbare middelen en instrumenten — staatswaarborg, GOM, NIM — worden hiervoor gemobiliseerd.

De trekkingsrechten — 1 miljard — waarover de GOM's konden beschikken voor het nemen van participaties, moesten vorig jaar verdubbeld worden omdat de gelden bestemd voor de Waalse GOM reeds waren opgebruikt, terwijl de vijf Vlaamse GOM's slechts 20 % van hun trekkingsrechten hadden aangewend.

Dergelijke opmerkelijke vaststellingen wijzen alleszins op een andere houding ten aanzien van het economisch gebeuren in Vlaanderen en Wallonië. Het is in elk geval duidelijk dat men in Wallonië vlugger en méér een beroep doet op de overheid. Staatsinterventionisme wordt in Wallonië in elk geval meer dan in Vlaanderen als hefboom gebruikt voor de economie.

Tot besluit kan men dus stellen dat het duidelijk is dat zowel omwille van structurele als omwille van mentaliteitsverschillen een eigen economische aanpak voor Vlaanderen noodzakelijk is. Het is bovendien een historisch ogenblik voor de uitbouw van de Vlaamse gemeenschap dat dit voortaan ook mogelijk wordt. Een eigen economisch beleid kan dus van nu af worden gevoerd. De vraag is natuurlijk wat dit beleid moet inhouden.

In algemene termen kan men stellen dat dit beleid moet gericht zijn op innovatie en herstructurering, vertrekkende vanuit de specifieke structuur van de Vlaamse economie. Een essentiële voorwaarde hiervoor is het herstel van de rendabiliteit van onze ondernemingen en de versterking van hun financiële structuur. Dit noopt tot kostenmatiging en opvoering van de produktiviteit, die beide onontbeerlijk zijn voor het herstel van onze mededingingskracht, voor het behoud van de tewerkstelling en voor de waardevastheid van onze munt. Vooral de fiscale en parafiscale druk zou moeten worden teruggeschroefd als men de door minister De Backer aangehaalde «hoge arbeids- en beroepsmotivatie» en het gedurfd en krachtig Vlaams ondernemerschap wil in stand houden en versterken.

In de beleidsverklaring wordt terecht een duidelijk onderscheid gemaakt tussen het expansie- en het herstructureringsbeleid. Het expansiebeleid heeft betrekking op investering, waardoor de bruto toe-

gevoegde waarde wordt verhoogd en waarbij zo mogelijk een positieve invloed op de tewerkstelling wordt uitgeoefend. In crisissituaties zoals nu kunnen ook de investeringen, die de leefbaarheid van de ondernemingen veilig stellen, hier worden aan toegevoegd. Slechts een derde van de bedrijfssectoren kunnen qua tewerkstelling tot de zogenaamde groeisectoren worden gerekend.

Iedereen is ervan overtuigd dat onze expansiewetgeving om de groei en de tewerkstelling te bevorderen zou moeten worden aangepast. De accenten moeten worden verlegd en de prioriteiten selectiever worden toegepast. Positief zou ik de stelling willen noemen om maximale tegemoetkomingen te verstrekken voor innovatie, industrieel onderzoek en ontwikkeling. Hier ligt immers de basis voor het behoud en de groei van de Vlaamse economie, en op termijn ook van onze tewerkstelling.

Het feit dat alleen «uitgaven», hetzij onder vorm van kapitaalpremies, hetzij onder vorm van renteverminderingen, in aanmerking komen voor decentralisering, vergroot het gevaar dat deze te uitgebreid en te intensief zullen worden aangewend voor het voeren van een economisch beleid. Zeker zo doelmatig en eenvoudig is een beleid via de «overheidsinkomsten», namelijk langs fiscale en parafiscale weg, wat vooralsnog een nationale materie blijft. Het gevaar voor een Sinterklaaspolitiek op gewestelijk niveau is dus niet denkbeeldig, zij het dan meer aan Waalse dan aan Vlaamse zijde. Hiermee wordt meteen ook een relatieve onmacht van het gewest aangetoond.

Ik wil daarom nogmaals herhalen dat de regionalisering tot dusver alleen zorgt voor een decentralisering van de overheidsbestedingen terwijl het inkomsteninstrument, de fiscaliteit, een instrument blijft in handen van de centrale overheid. Dit leidt niet tot meer doelmatigheid inzake economisch beleid. Daarom moet ook het fiscale instrument weldra deels behoren tot de bevoegdheid van de gewesten, en moet intussen tenminste een hechte coördinatie tot stand komen tussen de twee beleidsniveau's.

— *Mejuffrouw G. Devos, ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.*

Het verlenen van voorkeur aan kapitaalpremies eerder dan aan rentesubsidies, zoals in de beleidsverklaring wordt gedaan, is als principieel standpunt positief, doch het «push-effekt» dat ervan zou uitgaan op het aantrekken van risicodragend kapitaal is deels illusorisch. Alleen een verhoogde rendabiliteit kan de autofinancieringsmogelijkheden verhogen en het aantrekken van bijkomend risicodragend kapitaal mogelijk maken. De prioriteit voor de kapitaalpremie is trouwens in tegenspraak met de fiscale discriminatie tussen eigen en vreemd vermogen.

Ik wil dit punt van het expansiebeleid niet besluiten zonder nog een woord over de arbeidsplaatspremies. Tot dusver is dit instrument omzeggens niet aangewend. De voordelen van deze soort van tegemoetkomingen zijn in hun huidige vorm trouwens belachelijk klein te noemen in vergelijking met de kapitaalpremies en de renteverminderingen. Het zou echter de moeite lonen om in tijden van crisis — en liefst beperkt tot zulke periodes om de technologische vooruitgang niet in gevaar te brengen — te onderzoeken of dit middel vooral voor de kleine en middelgrote ondernemingen, niet op een meer fundamentele wijze zou kunnen worden gebruikt, en dit omdat het een rechtstreeks effect kan hebben op de tewerkstelling.

Men beseft niet altijd hoe belangrijk, ook voor het Vlaamse land, een progressief herstructureringsbeleid is, en dan niet alleen omdat zoals in de beleidsverklaring terecht wordt vastgesteld dat 65 % van het bedrijfsleven in Vlaanderen behoort tot de traditionele sectoren, die geen onmiddellijke groeiverwachtingen hebben, maar ook omdat men hier kan vertrekken van een bestaande basis en know how, die mits een gedurfde aanpak tot nieuwe resultaten kan leiden.

Persoonlijk kan ik de doelstellingen van het uit te werken herstructureringsbeleid, zoals ze door Minister De Backer in het algemeen zijn geformuleerd, onderschrijven namelijk het veilig stellen en het eventueel verbeteren van de marktpositie door een verlegging van de productie naar nieuwe, hoogwaardige, gevarieerde producten, en vervolgens het verhogen van de concurrentiekracht door een betere commercialisatie, door een betere bedrijfsorganisatie en een grotere rationalisatie van de productie.

Op andere plaatsen heb ik vroeger reeds dezelfde doelstellingen zelfs tot in detail geformuleerd. Dit heb ik ook gedaan in verband met de politiek ten overstaan van bedrijven in moeilijkheden. Om voor hulp in aanmerking te komen moeten deze bedrijven ernstige overlevingskansen hebben. Op dat vlak ontbreekt het ons — laten wij het bekennen — aan moed, aspect. Even verontrustend zonet méér is de kwalitatieve samenstelling van deze door werkloosheid getroffen bevolkingsgroep. Van de 57.489 mannelijke werklozen hebben 66 % uitsluitend lager onderwijs genoten en 84 % maximaal lager secundair onderwijs. Voor de 102.734 vrouwelijke werklozen bedragen deze percentages respectievelijk 57 en 79.

Het is dan ook niet verwonderlijk dat in een economie die evolueert en moet evolueren naar steeds hogere technologische producten het aantal niet voldane plaatsaanbiedingen voortdurend toeneemt. Bovendien is het zo, dat een aantal beter geschoolden, «verkeerd» geschoolden zijn.

Daarom moeten een realistische onderwijsplanning en om- en bijscholingsinspanningen op

de eerste plaats komen wanneer men spreekt over een arbeidsmarktbeleid. De vraag rijst of in sommige gevallen er niet zou kunnen aan gedacht worden om- en bijscholingsinspanningen te koppelen aan werkloosheidsuitkeringen, niet om deze mensen te plagen, maar om ze een reële kans op tewerkstelling in de toekomst te bieden. Uiteraard kan dit niet op grote schaal, uitsluitend in RVA-centra. Het alternatief ligt in het verstrekken van logistieke en financiële steun voor opleiding in de bedrijven zelf, naar Zweeds model.

Deze kwalitatieve aspecten van het werkloosheidsprobleem zouden zeer vlug het voorwerp moeten uitmaken van een grondige studie waarop het beleid kan steunen.

Mevrouw de Minister, heren Ministers, collega's, ik kan deze tussenkomst niet besluiten zonder een woord over het Regionaal Plan Vlaanderen. Heel het specifiek sociaal-economisch beleid voor Vlaanderen moet zo vlug mogelijk in een nieuw regionaal luik van het Plan 1981-1985 worden gevat. De knelpunten in verband met de lange, zware procedure moeten worden opgelost. Het plan moet, zoals Minister De Backer het terecht zegt, een coherent geheel worden, zijn bovendien steeds belangrijker geworden inzake omvang en stabiliteit van tewerkstelling.

In verband met het beleid voor de KMO's, waarvan iedereen de mond vol heeft, is het echter dikwijls bij lippendiensten gebleven. Denken wij maar aan de administratieve overbelasting en de ingewikkeldheid van de procedures, die men al zo lang wil uitschakelen. Denken wij maar aan de moeilijkheden van een nieuwe vestiging op ambachtelijk zones, die men in de meeste gewestplannen quasi vergeten heeft. Denken wij maar aan de sociale en de fiscale druk, die op de KMO's weegt, en waaraan geen ernstige oplossing wordt gegeven. En ik zou met dit lijstje kunnen doorgaan. Doorzichtigheid, vereenvoudiging en versoepeling van het beleid voor de KMO's lijkt mij op dit ogenblik het meest noodzakelijk bij een nieuwe aanpak in Vlaanderen.

Inzake openbaar economisch initiatief wachten wij met ongeduld op het operationeel maken van de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen (GIMV). Participeren in privé bedrijven, overgaan tot of deelnemen aan de oprichting van ondernemingen moet gebeuren door financieel-technische organen, zoals de GIM's, en niet door organen die geleid worden door politici, werkgevers- of werknemersafgevaardigden. De vorige regering stond op punt de GIM's daadwerkelijk te laten starten en meteen de verhouding te regelen tussen de GIM's en de GOM's. De Vlaamse GOM's zouden daarbij een deel van hun bevoegdheden aan de GIMV overdragen maar in ruil hiervoor inspraak krijgen in de GIM's. Deze formule leek ons een goede formule. Het komt er op aan met de uitvoering hiervan door te werken.

Dat het aantal werklozen in Vlaanderen einde maart van dit jaar ongeveer 160.000 bedroeg is verontrustend. Maar deze ongerustheid ontstaat echter ten onrechte alleen op basis van dit kwantitatieve ook in verband met de voorwaarden die moeten worden opgelegd om voor bijstand in aanmerking te komen. En dit geldt dan zowel voor de privé als voor de gemengde of zuivere overheidsbedrijven uit de concurrentiële sector. Aanvaarden en uitvoeren van een saneringsplan, managementsbegeleiding, een eigen financiële inspanning van de privé eigenaars en voorkoming van concurrentievervalsing zijn hierbij essentiële voorwaarden.

Tenslotte nog een kleine beschouwing in verband met herstructureringsbeleid. Herstructurering, mevrouw de Minister is een continu proces, waaraan onze ondernemingen tot voor kort met succes deelnamen. Dat dit nu veel minder het geval is, moet men niet uitsluitend wijten aan een gebrek aan dynamisme, maar veeleer aan het feit dat de ondernemingen niet meer over de middelen beschikken om ze door te voeren, wat nogmaals pleit voor de stelling dat men de schaarse middelen best daar laat waar ze het best aangewend worden, via gebruik van het fiscale instrument.

Bovendien wordt de herstructurering soms van overheidswege bemoeilijkt, omdat men, uitsluitend met het oog op tewerkstelling op korte termijn, een structuurbehoudend beleid voert. Verdere subsidiëring van hopeloos verloren bedrijven en een de facto miskenning van het recht op falen dat ermee samenhangt, moeten in dit raam gesitueerd worden. Hieraan moet bijgevolg dringend een einde worden gemaakt in Vlaanderen.

Ik ga hier geen lange paragraaf openen in verband met het beleid voor de kleine en middelgrote ondernemingen, de KMO's. Voor de secundaire sector kan iedereen onderschrijven dat een vernieuwing van de industriële structuur in Vlaanderen in de richting van lichte, op wetenschap gebaseerde bedrijfstakken in belangrijke mate door de ontwikkeling van de KMO's kan bevorderd worden. De KMO's waarin alle materies en alle middelen voorkomen voor de ontwikkeling van de Vlaamse gemeenschap.

Belangrijk is vooral het punt dat dit Regionaal Plan Vlaanderen, geen boek wordt waarmee geen rekening wordt gehouden, tenzij wanneer het toevallig past, zoals het lot dat thans verbonden wordt aan het Nationale Plan. Neen, het Regionaal Plan Vlaanderen zou werkelijk een beleidsinstrument moeten worden, dat door de Vlaamse executieve als een echte leidraad voor haar politiek wordt gebruikt. Eens opgemaakt zou elke nieuwe Vlaamse Executieve er opnieuw zijn goedkeuring moeten aan hechten of het na wijziging terug aan het Vlaams parlement moeten voorleggen. In de loop van een legislatuur zouden

tussentijdse aanpassingen aan ditzelfde Vlaamse parlement ter goedstemming moeten worden voorgelegd. Op middellange termijn is elk plan voor de overheid theoretisch imperatief, maar in feite eigenlijk indicatief, zoals steeds voor de privé sector. Mits tussentijds herzieningen kan het imperatief karakter voor de overheid beter worden geëerbiedigd, en zijn waarde als beleidsinstrument worden vergroot.

Mevrouw de Minister, heren Ministers, hiermee besluit ik deze tussenkomsst over het gewestelijk economisch luik van uw beleidsverklaring. Namens mijn fractie onderschrijf ik graag de beleidsopties, die hierin zijn vervat en druk ik de wens uit dat een eigen economisch beleid voor Vlaanderen vlug werkelijkheid mag worden.

(Applaus bij de leden van de meerderheid)

DE VOORZITTER : De heer Laridon heeft het woord.

DE HEER A. LARIDON : Mevrouw de Voorzitter, heren Ministers, geachte collega's, in de eerste plaats sluit ik mij volledig aan bij wat mijn collega Van Elewycq hier zoëven heeft gezegd betreffende de opties van het algemeen beleid van de executieve van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest. Het spreekt vanzelf dat wij akkoord gaan om constructief, loyaal maar ook waakzaam mee te werken aan de realisatie van hetgeen daarin is vervat.

Het zal u wellicht niet verwonderen dat ik in verband met de beleidsnota ook enkele bedenkingen wens te maken inzake de bladzijden die daarin werden gewijd aan het onderwijs. Het doet mij genoeg in deze verklaring een reeks positieve elementen te kunnen terugvinden. Ik denk meer bepaald aan wat wordt gezegd over de verlenging van de leerplicht, het verstrekken van informatie en het verstevigen van de relatie school-gezin. Wat mij speciaal genoeg heeft gedaan is de vermelding in verband met de vormen van flexibele groepen, gedifferentieerde leersituaties in het rijksbasisonderwijs en het voorkomen van breuklijnen tussen kleuter- en lager onderwijs. Het zijn zaken waarvoor ik reeds in vorige betogen heb gepleit. Wij zullen dus zeker aan de uitvoering van al deze elementen constructief meewerken. Het spreekt vanzelf dat wij voor de nota inzake het onderwijs bepaalde vragen willen stellen en ook bepaalde reserves maken. Het komt mij in de eerste plaats vreemd voor, mijnheer de Minister, dat u speciaal een hoofdstuk wijdt aan het beroepsonderwijs. Ik vraag mij werkelijk af waarom dit aspect afzonderlijk wordt behandeld en niet in het kader van het secundair onderwijs werd geïntegreerd. Alle technische scholen vandaag spreken over secundair algemeen, secundair technisch, secundair beroeps- en secundair ar-

tistisch onderwijs. Het verwondert mij dan toch wat dat het beroepsonderwijs hier afzonderlijk wordt behandeld. Misschien zit het venijn in de staart. Ik zal het daarover straks nog hebben.

Mijnheer de Minister, op bladzijde 14 lees ik onder meer, en daaraan til ik zeer zwaar : «in overleg met het departement van de Middenstand, zal gezocht worden naar een aanpassing van de bestaande centra voor middenstandsopleiding, zodat ze door Nationale Opvoeding kunnen worden erkend». Deze passage maakt mij ongerust. In dat verband wil ik volgende vraag stellen : mijnheer de Minister, beschikt het departement van Middenstand over een kader van inspecteursgeneraal en inspecteurs, bevoegd voor onderwijsproblemen ? Hebben zij hiertoe de nodige bevorderingsexamens en selectieproeven afgelegd en zijn zij ja dan neen laureaat ?

Een tweede vraag : wanneer u in feite door middel van deze nota een soort revalorisatie van de onderwijscentra van Middenstand wil tot stand brengen, beschikken de leerkrachten dan — of hoe men ze ook noemt — over een vakdiploma, over de nodige jaren van nuttige ervaring en over het pedagogisch diploma of getuigschrift ?

Waar ik nog zwaarder aan til, mijnheer de Minister, is hetgeen ik lees op bladzijden 14, paragraaf 3 : «De inrichtende macht van de centra voor middenstandsopleiding blijven evenwel de inrichters van deze centra».

Hierbij moet ik toch herinneren aan heel wat tussenkomssten die ik hier voorheen reeds heb gedaan ter gelegenheid van de bespreking van de begroting van Nationale Opvoeding, evenals aan bepaalde stellingen ingenomen door het VSOP, waarbij herhaaldelijk aangedrongen werd — en ook uzelf, Mijnheer de Minister, was daarvan overtuigd — dat wij zo vlug mogelijk een einde moesten stellen aan de spreiding van allerlei onderwijsvormen die afhangen van Verkeerswezen, Justitie, Landbouw, Tewerkstelling en Arbeid en Middenstand.

Ik ben een beetje verwonderd dat men in deze beleidsnota de gelegenheid niet heeft te baat genomen om de getuigschriften die aan de jongeren in de Middenstandsscholen worden afgeleverd te herwaarderen. Vermits men toch een poging hiertoe wil doen en waarmee ik kan instemmen, moet het diploma dat men aan de jongeren aanbiedt toch waardevol zijn.

Waarom heeft men dan van deze gelegenheid geen gebruik gemaakt om te beslissen dat deze Middenstandsscholen zouden ressorteren onder het Ministerie van Nationale Opvoeding ? U weet zeer goed, mijnheer de Minister, dat wanneer wij thans die weg opgaan zoals in deze beleidsnota voorzien wij toch een gevaarlijke richting inslaan. Ten slotte gaan wij hier een onderwijsvorm herwaarderen die in feite niet onder de bepalingen van de schoolwetgeving valt en ook niet onder de be-

palingen van de blokkeringswet en van de remwet, waardoor het oprichten van nieuwe afdelingen en nieuwe scholen niet verbonden is aan een rationaliseringsplan, zoals dat wel het geval is in het secundair onderwijs dat ressorteert onder Nationale Opvoeding. Ik vrees dus dat, wij tenslotte zullen terecht komen in een oneerlijke concurrentiepositie en dat het een element is waardoor de schoolvrede in gevaar kan worden gebracht.

Een ander element, op bladzijde 15, houdt verband met het secundair onderwijs. Ik ben reeds vanmorgen tussengekomen naar aanleiding van de vraag om uitleg van de heer Coppieters over het vernieuwd secundair onderwijs.

Niemand zal ontkennen dat er toch — en vandaag komt dit meer en meer tot uiting, meer bepaald sedert het laatste koninklijk besluit in het kader van de crisiswet — een zekere malaise heerst in het secundair onderwijs, vooral wat de vernieuwing betreft. Wij, als parlementsleden, worden bestendig daarmee geconfronteerd, ondermeer door brieven van directies en van onderwijsverenigingen, reacties van prefecten en van universiteiten enzomeer.

Kortom, men mag zeggen dat er op het huidige ogenblik een onbehaaglijke toestand en een onzekerheid bestaat, zowel bij het onderwijzend personeel als bij de ouders als gevolg van de communicatiebreuk. De ouders kunnen werkelijk de informatie niet meer volgen wegens het feit dat er voortdurende en snelle wijzigingen optreden in het VSO. Men moet werkelijk specialist zijn, mijnheer de Minister, om in al deze wijzigingen nog wegwijs te geraken. Dit houdt het gevaar van scepticisme in, vooral bij het onderwijzend personeel — maar eveneens bij de ouders — ten opzichte van het vso.

Ik zou er dan ook, zoals vanmorgen door mijn collega Baldewijns werd gevraagd, willen voorpleiten dat wij inderdaad zo vlug mogelijk een verslag over de toestand in het VSO zouden krijgen.

Misschien heb ik een ander voorstel waaraan u waarschijnlijk zult kunnen tegemoetkomen. Dit voorstel houdt in dat in het kader van de Commissie voor onderwijs van de Cultuurraad een werkgroep zou worden samengesteld om met parlementsleden samen met mensen die met hun twee benen in de dagelijkse werkelijkheid staan, en niet met kamerpedagogen die reeds jaren uit het onderwijs weg zijn de huidige stand van het VSO te ontleden.

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding : Wat bedoelt U met kamerpedagogen ?

DE HEER A. LARIDON : Mijnheer de Minister, daarmee bedoel ik personen die geen enkel contact meer hebben met het onderwijs — die er mis-

schien vroeger wel ingestaan hebben — maar die nu vanuit Brussel allerhande zaken voorleggen, zonder werkelijk rekening te houden met het hedendaags schoolgebeuren, met de sfeer, de morele toestand in het secundair onderwijs.

Mijnheer de Minister, u beseft het misschien niet genoeg, maar er is voor het ogenblik veel ontmoediging en veel ontredde bij het onderwijzend personeel in het secundair onderwijs als gevolg van de verschillende opeenvolgende wijzigingen.

Men verlangt inderdaad naar rust in het secundair onderwijs en meer bepaald in het rijksonderwijs. Ik zou u dan ook willen vragen dat men nu eindelijk eens zou stoppen met al deze experimenten. De ouders krijgen stilaan de indruk dat hun kinderen niet meer als leerlingen maar als proefkonijnen worden beschouwd. Er moet hieraan dus zo vlug mogelijk een einde komen.

— *De heer H. Boel, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.*

Op bladzijde 5, mijnheer de Minister, schrijft u, en u zijt daar zeer optimistisch : «Hoewel tussen de diverse netten een ruime instemming bestaat over de doelstellingen en de grondprincipes die aan de basis liggen van het VSP en er kan worden vastgesteld dat er ook waardevolle pedagogische vernieuwingen en verbeteringen worden gerealiseerd in het traditioneel onderwijs». Wat betreft die ruime instemming in de verschillende netten ben ik minder optimistisch, eerder meer pessimistisch, dan u.

Ik wil dit illustreren met een artikel, waarvan ik na lezing totaal onthutst was. Dit artikel werd geschreven in het tijdschrift «Contact», dat uitgegeven wordt door het Sint-Lievenscollege te Gent en waarvan de titel luidt : «Een onverdachte stem over het VSO». Daarin lees ik dat een rijksinspecteur-generaal, de heer Smet, hoofdinspecteur van het officieel secundair onderwijs, die door zijn opdracht reeds 7 jaar intensief heeft gewerkt aan en contact heeft gehad met het VSO, en daarin dus veel ervaring heeft, een open brief naar Monseigneur Daelemans schrijft. Mijnheer de Minister, ik zal u de tekst van die brief besparen. Hij houdt werkelijk een totale afbraak van het VSO in, en is tevens een raadgeving aan Monseigneur Daelemans om het VSO niet in het vrij onderwijs in te voeren.

Ik wil uit deze brief toch een citaat aanhalen : «Ik hoor zeggen, er wordt van hogerhand op een globale overgang van het katholiek secundair onderwijs naar het type I aangedrongen. Zo dit hogerhand slaat op bepaalde kringen lijkt mij alleszins voorzichtigheid geboden en dient men zich af te vragen welke bedoelingen er achter dit aandringen schuil gaan». De heer Smet gaat verder : «Het rijksonderwijs heeft met de onderwijs-

vernieuwing zijn imago ernstig geschaad. Hoe dit hersteld ? Zou het niet kunnen door ook het vrij onderwijs naar het VSO te sturen» ?

Mijnheer de Minister, wanneer wij zulke zaken in een open brief, geschreven door een inspecteur-generaal, lezen, dan kan ik uw optimisme inzake de eventuele vlugge invoering van het VSO in andere netten, in de zogenaamde ruimere instellingen, niet delen. Ik kan er alleen mijn spijt maar over uitdrukken dat dergelijke open brieven worden gepubliceerd en dat er geen betere, geen meer logische of op zijn minst meer vriendschappelijke verhoudingen kunnen ontstaan om aldus het VSO niet alleen te beperken tot één net maar ook om te komen tot een veralgemening van het VSO. Zolang wij dat niet realiseren zullen er altijd dezelfde moeilijkheden bestaan en zal er van de ene of andere zijde altijd naar voor worden gebracht dat in het rijksonderwijs het VSO werd ingevoerd en dat er in het vrij onderwijs nog altijd de keuze tussen de beide types bestaat. Inderdaad, in bepaalde steden kunnen spijtig genoeg de ouders in het vrij onderwijs kiezen tussen de twee systemen, wat nadelig is voor de ouders, voorstanders van het officieel en meer bepaald van het rijksonderwijs, waar deze keuze niet meer bestaat.

Ik meen dat dit een ongezonde toestand is waaraan zo vlug mogelijk een einde moet worden gesteld. Dit zal evenwel niet gebeuren door het schrijven van dergelijke open brieven.

DE HEER F. DE BONDT : Wat stelt u voor ?

DE HEER A. LARIDON : Ik stel voor, mijnheer De Bondt, in het kader van de Cultuurraad en van de Commissie voor onderwijs, eens een diepgaande maar dan objectieve analyse van het vernieuwd secundair onderwijs te maken, evenwel in die zin dat ook mensen van uw partij, die dus sympathie voor het vrij onderwijs hebben, zich eveneens in die richting zouden durven engageren, zodanig dat zij, wanneer een consensus zou zijn bereikt, eveneens zouden te vinden zijn voor een veralgemening van het VSO.

Ten einde evenwel alle misverstanden, alle kritiek en al het vandaag bestaande wantrouwen tegenover het VSO uit de wereld te helpen meen ik dat het nuttig zou zijn, ofwel het voorstel van de heer Baldewijns te volgen en van de Minister een degelijk verslag te krijgen in verband met het VSO, ofwel een Commissie van parlementsleden op te richten bijgestaan door deskundigen, door — ik herhaal het — bevoegde personen die echter het contact met de werkelijke onderwijsstoestanden niet hebben verloren. Ik denk dat op die manier een oplossing kan worden gevonden.

(Applaus bij de leden van de meerderheid)

DE VOORZITTER : De heer Vankeirsbilck heeft het woord.

DE HEER R. VANKEIRSBILCK *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, geachte collega's, bij de bespreking van deze beleidsnota wil ik de aandacht van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest vragen voor de standpunten, de bekommernissen en de kritische vragen die ik namens de Christen Democratische fractie wens te formuleren met betrekking tot de beleidsopties vervat in uw beleidsnota op het vlak van de ruimtelijke ordening, het grondbeleid en de huisvesting.

In de eerste plaats wens ik te handelen over een aantal fundamentele principes vanwege de CVP betreffende dit beleid.

Ten tweede wens ik te onderstrepen over welke accenten en nieuwe krachtlijnen wij ons verheugen.

Ten derde wil ik wijzen op een aantal leemten om, ten vierde, een aantal kritische vragen te formuleren waarop wij uiteraard vanwege de Executieve een duidelijk antwoord verwachten.

Wat de fundamentele principes van de Christelijke Volkspartij ten opzichte van het beleid van ruimtelijke ordening, grondbeleid en huisvesting betreft, durf ik vooreerst stellen dat wij voorstander zijn van een coherente politiek voor onze leefruimte, gegrondvest op een harmonisch evenwicht tussen alle factoren en elementen inherent aan het beleid van ruimtelijke ordening, grondbeleid, huisvesting en leefmilieu.

Bij wijze van voorbeeld kunnen wij citeren dat bij het ontwerpen van een plan van aanleg door een lokaal bestuur, waarin de vestiging wordt overwogen, enerzijds, van een woonzone en, anderzijds van een zone voor kleine en middelgrote ondernemingen, dit vanwege dit bestuur als een zuivere daad van ruimtelijke ordening kan worden beschouwd. Het zou echter vanwege dit bestuur als een bewijs van kortzichtigheid en bijna van naïviteit kunnen worden aangezien mocht het niet weten dat tegelijkertijd, op het ogenblik van het nemen van deze beleids optie, rekening moet worden gehouden met o.m. de problemen van grondbeleid. Met andere woorden, de prijs van de gronden in dat plan van aanleg, voorbehouden voor woningen zal ongetwijfeld de hoogte ingaan. Tevens zullen op hetzelfde moment vragen rijzen omtrent de huisvesting, bijvoorbeeld de grootte van de percelen, het type van de woningen : een ééngezinswoning, een meergezinswoning, het aantal bouwlagen, enz. alsmede vragen omtrent het leefmilieu, onder andere welke bedrijven zich in de ambachtelijke zone of aan de rand van de woonzone zullen mogen vestigen, rekening houdend met de elementen van hinderlijkheid of van verontreiniging van het leefmilieu.

Met dit voorbeeld wil ik de klemtoon leggen op het feit dat wij in Vlaamse gewest inderdaad moeten streven naar een coherente politiek voor onze

leefruimte waarbij al deze indicatoren en elementen, voor zover dit mogelijk is, gelijktijdig dienen onderzocht ten einde ze harmonisch in evenwicht te brengen rekening houdend met de mens die ook in het beleid van onze woonruimte centraal dient te staan.

Vervolgens wens ik te zeggen dat wij als CVP, op het vlak van ruimtelijke ordening, voorstander zijn van het verleggen van de accenten van de nieuwbouw naar de vernieuwingsbouw. Mevrouw de Minister heeft het deze voormiddag dan ook juist geformuleerd; de klemtoon moet worden gelegd op de sanering, de herwaardering en de vernieuwing van de bestaande woonvoorraad. Hierdoor zal ongetwijfeld worden vermeden dat het landbouwareaal verder moet worden aangetaast. Tegelijkertijd zal dit bijna als van nature uit, door de gewestplannen, een bescherming inhouden van onze waardevolle landschappen en van onze groene ruimten. Vandaag de dag stellen wij inderdaad vast dat vooral door de Rijksdienst voor Monumenten veel voorontwerpen worden genomen tot bescherming van waardevolle landschappen en groene ruimten.

Namens de Christen-Democraten wens ik, wat het grondbeleid betreft, te zeggen dat wij de overtuiging zijn toegedaan dat de grond meer is dan een zuiver economisch goed dat te koop wordt gesteld in functie van de vraag-en-aanbodtheorie der vrije markteconomie. Wegens zijn schaarstekarakter moet een grondbeleid gevoerd worden met een sociale dimensie waardoor, enerzijds, de grondspeculatie wordt verhinderd maar, anderzijds tegelijkertijd ook de eigendomsoverdracht bevorderd wordt naar diegenen die de grootste behoefte hebben.

Op het vlak van de huisvesting zijn wij er voorstander van dat de vrije keuze gewaarborgd wordt te beschikken over een behoorlijke huisvesting zowel in een eensgezins- als in een meergezinswoning, als huurder of als eigenaar.

Bovendien moet erover gewaakt worden dat de stads- en dorpskernen in het Vlaamse land opnieuw plurifunctioneel worden uitgebouwd. Dit zal zowel de stads- als de landvlucht voorkomen. Immers, op ieder vrij ogenblik, tijdens het weekend en met de jaarlijkse vakantie trekken de stedelingen naar de buiten om te genieten van gezonde lucht, rust en groene ruimten, terwijl de plattelandsbevolking de steden opzoekt voor allerlei sociale, medische, economische en culturele voorzieningen. De grote uitdaging waarvoor wij in het Vlaams gewest staan op het vlak van de huisvesting, is het zoeken naar een normaal evenwicht in de verhouding stad — platteland enerzijds en klein- en grootschaligheid anderzijds.

Bij wijze van voorbeeld vestig ik er uw aandacht op dat in een deel van West-Vlaanderen, in de Noordwesthoek, de driehoek tussen Veurne, Diksmuide en Ieper, dorpen liggen waar geen

kruidenierswinkel meer is. Er zijn dorpen waar zelfs de herberg die de mensen de kans geeft elkaar te ontmoeten, hun vrije tijd door te brengen en hun ontspanning te zoeken, in de toekomst zal verdwijnen.

In Frankrijk vindt men gemeenten waar niemand meer woont, waar het ganse dorp verkocht wordt aan privé-personen. Wij moeten ervoor zorgen dat in Vlaanderen de gemeentekernen plurifunctioneel worden.

Het woonbeleid in algemene zin dient eveneens het integratieproces tussen alle bevolkingslagen van eenzelfde lokale gemeenschap te bevorderen, met name de creatie van wijken waar autochtone, immigranten, vreemdelingen alsmede de verschillende sociale lagen door elkaar wonen, in eenzelfde wijk, eenzelfde straat, eenzelfde gehucht.

Met betrekking tot het grondbeleid, ruimtelijke ordening en huisvesting, wil ik ook een aantal nieuwe elementen en bijzondere klemtonen onderlijnen die in de beleidsnota door mevrouw De Backer namens de Executieve werd voorgedragen.

De CVP verheugt er zich over dat er op het vlak van ruimtelijke ordening sprake is van het opmaken van een ruimtelijk plan voor Vlaanderen en van een voorafgaandelijke multi-disciplinaire benadering bij de inplanting van grote infrastructuur teneinde een aanvaardbare overeenkomst te waarborgen tussen de economische noodwendigheden en de eisen van ruimtelijke ordening en milieuzorg.

Belangrijk is de optie om procedures voor het maken van gemeentelijke plannen van aanleg en voor het bekomen van een bouw- of een verkavelingsvergunning te vereenvoudigen, te versoepelen en te versnellen. Iedereen die op het lokale vlak verantwoordelijkheid draagt, weet uit ervaring welke problemen en moeilijkheden zich terzake voordoen.

In verband met het grondbeleid zien wij in de beleidsnota de volgende nieuwe opties. Het ligt in de bedoeling om aan de openbare besturen een verkooprecht te waarborgen met betrekking tot de gronden die in een woonuitbreidingsgebied gelegen zijn.

Bovendien zal er een Grondfonds voor de openbare besturen worden opgericht.

Het verheugt ons vooral dat naar een nieuwe inhoud van het begrip «eigendomsrecht» zal worden gezocht waarbij voor de toekomst naast het individuele karakter ook het accent zal gelegd worden op het sociale karakter van het eigendomsrecht. Wat betreft de huisvesting stellen wij vast dat voortaan prioriteit zal worden gegeven aan de sanering en herwaardering van het bestaande woonbestand en dat men bovendien de bouwmaatschappijen van openbaar nut zal inschake-

len in het saneringsbeleid en in de revalorisatie van stads- en dorpskernen.

Uiteraard gaat ook onze aandacht naar de optie om huurwoningen van bouwmaatschappijen van openbaar nut voor te behouden aan gezinnen met een bescheiden inkomen, door het herwerken van het huurstelsel in functie van de gezinsinkomens en -lasten.

Dit zijn nieuwe elementen en krachtlijnen uit de beleidsnota van de Vlaamse executieve die de CVP-fractie ten volle kan onderschrijven. Thans zou ik u echter willen wijzen op een aantal leemten die wij in de beleidsnota hebben ontdekt in verband met onze visie op het grondbeleid, de huisvesting en de ruimtelijke ordening.

Ik zou dan ook graag van de executieve vernemen welke prijsbeheersende maatregelen ze heeft gepland met betrekking tot de verkoop van bouwrijpe gronden gelegen in niet-vervallen private verkavelingen of binnen de grenzen van een bij Koninklijk Besluit goedgekeurd Bijzonder Plan van Aanleg.

Een tweede leemte is het feit dat er geen aandacht wordt geschonken aan de problemen waarmee de lokale besturen worden geconfronteerd wanneer zij uit hoofde van een onteigening voor algemeen nut moeten overgaan tot het instellen van een gerechtelijke procedure. In dit geval is uitsluitend de vrederechter bevoegd om de waarde van het onroerend goed vast te stellen. Ik heb veel respect voor de vrederechters maar zou toch liever zien dat deze bevoegdheid ligt bij een comité van onafhankelijke schatters, wat meer waarborgen zou bieden voor de objectiviteit van de schatting en voor de zorg met betrekking tot de financiën van de openbare overheid en meer bepaald van de lokale besturen.

De derde leemte ligt in het gebrek aan maatregelen voor herziening van de huurwetgeving waarin dwingende bepalingen moeten worden opgenomen betreffende huurprijzen en huurvastheid.

Tot slot wou ik een aantal kritische vragen formuleren. Wij lezen met betrekking tot de ruimtelijke ordening dat u van zins is een aankooppremie in te stellen voor diegenen die een privé-eigendom kopen in eerste eigendom. Mogen wij de tekst van de beleidsnota op die manier interpreteren wanneer wordt gezegd dat aan deze sector dezelfde voordelen worden toegekend als voor nieuwbouw. Voorts, onder welke vorm zal overheidshulp worden verstrekt die bij de verwerving van een eigendom «de hypothecaire lasten draaglijker zal maken voor het gezinsbudget».

Zou een adequate formule om de bouwkosten te drukken niet kunnen bestaan uit een verlaging van het BTW-tarief eventueel voor bepaalde woningen en voor bepaalde bouwheren ?

Bedoelt de regering het stimuleren van het stelsel van doorgangswoningen wanneer zij aanmoedigingsmaatregelen vooropstelt om de mobiliteit te

verhogen teneinde ons woningpark beter en functioneler te benutten ? Is hier geen voorafgaandelijke mentaliteitsverandering noodzakelijk en zal deze opvatting kunnen optornen tegen de menselijke behoefte om eigenaar te worden van een woning ?

Wat de ruimtelijke ordening betreft zou ik twee vragen willen formuleren.

Ten eerste, spreekt u in uw beleidsnota van het opstellen van een ruimtelijk plan voor Vlaanderen. Wij zijn daar eigenlijk mee akkoord maar zouden wel willen vernemen of dit ruimtelijk plan voor Vlaanderen gelijk zal zijn aan de som van de vijentwintig gewestplannen of anders gezegd wat is inhoudelijk het verschil, naar de conceptie toe, tussen het gewestplan en het ruimtelijk plan voor Vlaanderen ?

Ten tweede, zal het vooropstellen van een maximale bescherming van duinen, groenruimten, waardevolle landschappen, natuurgebieden en het behouden van het eigen karakter van onze Vlaamse dorpen de thans bestaande beschermingsfurie» nog niet meer opdrijven ? Naar mijn bescheiden mening moet men niet van het ene uiterste in het andere vallen. Ten onrechte heeft men in de zestiger jaren heel wat stedenbouwkundig erfgoed vernield en wij betreuren dat en er was hier een ingreep van de overheid noodzakelijk. Vandaag stellen wij vast dat men teveel naar de andere kant overhelt. Ik heb de indruk dat er zoveel voorontwerpen en koninklijke besluiten tot beschermen van landschappen, ruimten oude gebouwen verschijnen, zodanig dat dit een weinig op een vorm van inflatie in deze sector gaat lijken. Ik moet vaststellen dat heel wat lokale besturen daardoor fel gehinderd zijn bij de realisatie, de sanering en de eigentijdse uitbouw van hun dorpen en stadskernen. Wij zijn voor het behoud van het stedenbouwkundig erfgoed binnen een gezonde, een selectieve en verantwoorde verhouding. Ik zeg het met een boutade dat men niet «een hond met een hoed op» moet gaan beschermen. Dit heeft helemaal geen zin. Wij moeten waardevolle zaken beschermen die voor de gemeenschap moeten behouden worden maar moeten vermijden opties te leggen op krotten of niet waardevolle gebouwen waardoor de lokale overheid met heel wat moeilijkheden wordt geconfronteerd.

Tot slot wil ik enkele vragen stellen van allerlei aard, die echter toch aansluiten bij datgene dat ik zo juist heb ontwikkeld namens de Christelijke Volkspartij.

In het geheel van de opties vervat in deze beleidsnota zijn er heel wat die hun verwezenlijking zullen moeten krijgen op het lokaal niveau. Vooral in de sector van de welzijnszorg en de zorg voor onze leefruimte is dit het geval. Niettemin moet de Executieve toch in kennis zijn van de moeilijke financiële toestand van onze gemeentebesturen. Heeft deze Executieve een voorafgaandelijke

evaluatie gemaakt van de meeruitgaven die bepaalde van hun maatregelen zullen meebrengen voor de gemeentebesturen. In Titel IV voor een democratisch Vlaanderen spreekt men van een rechtvaardige en rationele verdeling van het Gemeentefonds. Ik zou vandaag een concrete vraag willen stellen aan de Minister van Vlaamse Zaken. Mijnheer de Minister, wij zijn in kennis van het verdelingssysteem en de erin vervatte criteria van de dotaties van het Gemeentefonds van het gewest Vlaanderen. Niettemin ben ik ervan overtuigd dat het de wens is van de leden van de Commissie van Binnenlandse Zaken, zowel van Kamer als van Senaat, dat wij omtrent deze verdelingscriteria met U een gesprek ten gronde kunnen hebben. In functie van de wet van 16 maart 1964 was dit mogelijk ; in functie van de huidige beschikking, die gebeurt door middel van een koninklijk besluit, is het inspraakrecht op dit vlak van de parlementsliden niet meer mogelijk. Van op deze tribune zou ik willen pleiten om dienaangaande een gesprek te hebben, derwijze dat er meer klaarheid komt, want de verdeling valt naar mijn bescheiden mening in functie van de kleine- en middelgrote gemeenten een beetje nadelig uit.

De Executieve overweegt ook de privébossen voor het publiek open te stellen. Het zou mij interesseren te vernemen over welke rechtsmiddelen men hier beschikt indien er geen minnelijk akkoord tot stand komt, rekening houdend met de grondwettelijke bescherming van de eigendom.

Dit zijn, mevrouw en heren Ministers, de principes, opties en kritische vragen die ik hier wenste te formuleren namens de CVP-fractie van deze gemeenschapsraad. Wij rekenen op een duidelijk antwoord van de executieve omdat wij menen dat ook de kristen-democraten een belangrijke inbreng te doen hebben in de maatschappijuitbouw van het toekomstige Vlaanderen. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Seeuws heeft het woord.

DE HEER W. SEEUWS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, ik zal het, bij gelegenheid van deze «première», naar aanleiding van de algemene beleidsverklaring namens de — om het eenvoudiger te zeggen — Vlaamse executieve, uitsluitend hebben over de permanente vorming en het cultuurbeleid, aangezien sommige collega's van mijn fractie het over de andere onderdelen van de welzijnssector hebben en we daarenboven, ondanks het historisch moment — want dat is het toch dachten we zo — ons voorgenomen hebben beknopt te zijn.

Bij het lezen en herlezen, bespreken en nabespreken van de voor ons liggende teksten, werden we ons ook steeds meer bewust van de verschillende opties die op ideologische en filosofische

grondslag verweven liggen in de getraceerde beleidslijnen, soms in volkomen harmonie of aanvullend naast elkaar, enkele keren wellicht ook tegengesteld.

De bedenkingen die nu volgen, mevrouw de Minister, zijn ontstaan uit een positieve en eerlijke maar kritische benadering van de beleidsvoorstellen, waarbij we veel goede intenties ontdekten die we graag wensen te benadrukken en waarbij we van oordeel zijn dat de bereidheid zeker aanwezig moet zijn om aanvullende verbeteringen aan te brengen.

We verheugen er ons oprecht over dat we in het uitgebreide hoofdstuk over permanente vorming en cultuur sommige accenten terugvinden die sinds jaren in de achtereenvolgende congressen van de Centrale voor Socialistisch Cultuurbeleid worden benadrukt, en die we voor het eerst in de officiële beleidslijnen van wat morgen de Vlaamse regering zal zijn, terugvinden.

We zijn echter niet zo gelukkig met het naar ons oordeel veel te gedetailleerde en daardoor vlakke — voor elk wat wils — programma, waardoor een duidelijke visie ontbreekt en ook geen precieze prioriteiten onderkend worden.

In deze moeilijke tijden van economische recessie, waarin voor alle sectoren matiging wordt geprezen, moeten we inderdaad de moed hebben de beperkte stijging van de jaarlijkse middelen waarover we beschikken bij duidelijke prioriteit toe te wijzen op basis van de politieke opties die we terzake hebben genomen.

Daarom ook, mevrouw de Minister en waarde collega's, dat de socialistische fractie sinds lang ook op socio-cultureel vlak een planmatig beleid voorstaat dat, op basis van wetenschappelijk onderzoek en opgenomen in de regionale planorganen, duidelijke prioriteiten vastlegt.

Naar aanleiding van de jongste parlementsverkiezingen hadden wij deze beleidsopties gericht op :

1. een vernieuwde en samengeordende politiek inzake de culturele-, sport- en onderwijsinfrastructuur, ten einde een evenwichtige spreiding en inplanting te realiseren, samen met een betere coördinatie die moet leiden tot een betere besteding van de gemeenschaps-gelden, en een grotere toegankelijkheid voor de totale lokale bevolking,
2. de uitbouw van de gemeentelijke openbare bibliotheken, op basis van het **bibliotheek**-decreet,
3. het vrijmaken van niet-gebruikte financiële middelen voor de arbeidersopvoeding, ten einde de kloof van de enorme socio-culturele achterstand van brede lagen van de arbeidersbevolking te helpen dichten,
4. We wensen hierbij de initiatief licht van de

overheid, in bepaalde kansarme streken in het Vlaamse land, waarover sprake is in het document inzake vormingskansen en socio-culturele animatie, te benadrukken,

5. tenslotte vragen we prioriteit voor de totstandkoming van het omroepdecreet, in de geest van een openbare instelling, waarvan het statuut de vrije meningsuiting waarborgt en de commercialisatie en de verzuiling tegengaat.

Wat nu de beleidsnota zelf aangaat, willen we de aandacht trekken op een aantal punten, die we in dat verband belangrijk achten.

Wat de gemeentelijke culturele centra betreft, moeten wij op basis van wat wij zouden durven noemen een dwingende planning, duidelijke afspraken krijgen inzake de prioriteiten en de spreiding. In dat verband verheugen we ons zeer over de eindelijk voorgenomen oprichting van de Centrale Raad voor het Cultuurbeleid, die we als socialisten reeds bij het eerste Congres van de CSO in 1968, in aanwezigheid van de toenmalige minister van Nederlandse Cultuur, lanceerden, met het oog op een globale cultuurpolitiek.

Veel moeilijker hebben we het echter, we moeten dat duidelijk stellen mevrouw de Minister, — en ik weeg mijn woorden — met de voorgestelde oprichting van een fonds voor arbeidersvorming, — waarover echter in de gesprekken tussen de twee grote arbeidersbewegingen nog geen volledige consensus bestond omtrent het beheer en de opdrachten van bedoeld fonds — en de nu plots sinds enkele dagen aangekondigde optie voor de creatie van een tweede fonds voor minder-geschoolde zelfstandigen en landbouwers.

We kunnen ons inderdaad niet van de onprettige indruk ontdoen dat dit een vorm van «compensatie» is, terwijl in bedoelde departementen reeds zeer belangrijke middelen voor de vorming, scholing en omscholing werden ter beschikking gesteld, zoals uit een recent document ter zake duidelijk blijkt.

Wij beseffen maar al te goed dat dit een zeer delicate materie is — wij hebben het er vroeger reeds over gehad — doch we vragen ons werkelijk af of deze dubbele optie, die zeer belangrijke financiële middelen zal vergen, wel goed doordacht is en als haalbaar kan worden geacht.

Wat de openbare bibliotheekvoorziening betreft, vragen we een duidelijke uitspraak van de Minister over de totstandkoming, op korte termijn, van een degelijk net van gemeentelijke openbare bibliotheken, zoals het decreet beoogt, maar wat niet zo duidelijk uit de beleidsnota die voor ons ligt blijkt.

De socialistische fractie is verder van oordeel dat het wellicht beter is niet aan te dringen op decreten voor allerlei raden, die in het ontwerp vermeld staan, met name gemeentelijke jeugd raden en gemeentelijke sportraden — en waarom dan ook niet

voor gezinsraden, bejaardenraden, welzijnsraden — doch wel degelijk zeer bewust de eventuele totstandkoming van inspraakorganen te bevorderen, waarbij rekening wordt gehouden met de bepalingen van het Cultuurpact tot vrijwaring van de bescherming van de minderheden, met andere woorden een meer soepele oprichting van de inspraakorganen op lokaal vlak.

Wat ons betreft moeten de rijkssportcentra onder overheidsbeheer blijven, maar kunnen zij samenwerken met de verschillende sportfederaties onder duidelijke voorwaarden — wij waren niet zo gelukkig met de tekst, want daar staat «moeten zij samenwerken met..» -ten einde de privatisering tegen te gaan.

Mevrouw de Minister, wij willen vanzelfsprekend onze volle medewerking verlenen aan het tot stand komen van een wettelijke regeling voor de amateuristische kunstbeoefening, voor de oplossing van het probleem van de cumulregeling in het muziekonderwijs, voor de totstandkoming van een filmproductiefonds, waarnaar reeds jaren wordt gevraagd, en van een statuut voor de scheppende kunstenaar die wij inderdaad ook sinds lang voorstaan.

Ten slotte maken wij wel bedenkingen rond de ons inziens zeer laattijdige wijzigingen aangebracht aan de tekst inzake de nieuwe elementen die ongetwijfeld een weerslag zullen hebben op de komende besprekingen aangaande het omroepdecreet, voornamelijk in verband met de uitzendingen door derden en de beoogde gastprogrammaraad, de beperking tot informatieve duiding en opiniëring van deze programma's, evenals de zendtijd die zal worden toegestaan aan beroepsorganisaties, waarbij we graag van de Minister zouden willen vernemen wat hieronder dient te worden verstaan.

Tot daar, mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers en waarde collega's, de enkele bedenkingen aangaande de Vlaamse beleidsverklaring die we, zoals trouwens reeds gezegd door andere collega's, met een waakzaam vertrouwen in hun uitvoering aandachtig zullen volgen. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Van Geyt heeft het woord.

DE HEER L. VAN GEYT : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, waarde collega's, het feit dat ik deelneem aan deze vergadering in dit debat neemt niets af van het voorbehoud dat ik maak over de op ingeven van de regeringscoalitie gevolgde procedure naar aanleiding van deze vergadering en ten opzichte van de politieke opties aan dewelke zij beantwoordt. Deze vergadering loopt niet alleen vooruit op de wettelijke regeling van de nieuwe verdeling van de bevoegdheden in de schoot van de uitvoerende

macht — het gaat hier om de enige juridische draagwijdte van de zogenaamde onmiddellijke fase van de staatsvorming zoals die geponeerd werd in de regeringsverklaring — ze loopt tevens en vooral vooruit op de eerste waarlijke doorslaggevende keuze die door ons Parlement zal moeten worden gemaakt in verband met de staatsvorming, namelijk te weten of de toekomstige gewest- en gemeenschapsassemblées van de «voorlopige maar onomkeerbare fase» apart en rechtstreeks verkozen raden zullen zijn, zoals artikel 107 quater van de Grondwet het perfect toelaat voor de regionale materies en waartoe de kleine wijzigingen van artikel 59bis van de Grondwet zeer gemakkelijk de weg kan effenen zowel wat de culturele als de persoonsgebonden materies aangaat. Gaat het om aparte en rechtstreekse verkozen assemblées of raden, veeleer dan om een verdere opdeling van de daartoe niet verkozen leden van Kamer en Senaat of naar het allesbehalve overtuigende precedent van de eigenlijke bestaande Cultuurraden.

Mijn vrienden en ikzelf zijn van mening dat alleen de eerste optie, namelijk de oprichting van bij de start — van de voorlopige en onomkeerbare fase — van rechtstreeks verkozen gewest- en gemeenschapsraden met eigen mogelijkheid tot eigen meerderheid en eigen executieven, van aard is om werkelijk de nieuwe structuren dicht bij de bevolking te brengen. Het zou van aard zijn om werkelijk de mogelijkheid te bieden op eigen meerderheden per gewest en per gemeenschap en op werkelijke eigen beleidsopties. Ik zeg dit, zelfs rekening houdend met het feit dat de Regering het Parlement vandaag ondervraagt over de optie van niet verkozen raden met executieven binnen of buiten de regering. Indien het gaat om deelparlementen van het type van de Cultuurraden, iijn wij ervan overtuigd dat zelfs executieven die formeel buiten een Regering zouden staan, in feite de gevangenen zouden zijn van de nationale meerderheid, en de nationale coalitie en bijgevolg van de nationale beleidsopties. Dit zou het tegengestelde zijn van echte daadwerkelijke autonomie. Uw dienaar denkt er echter niet aan om die redenen zich terug te trekken uit deze informele discussie. Alhoewel ik woonachtig ben in het gewest Brussel, ben ik nochtans een verkozen van het niet gesplitste kiesarrondissement Brussel-Halle-Vilvoorde en bovendien de enige woordvoerder in dit halfvriend van een opiniestroming in Vlaanderen die voldoende stemmen haalt voor twee of drie kamerzetels. Bovendien wil de houding van andere groepen het dat ik hier de enige spreker ben van oppositie «tout court» .

Ik meen trouwens — even terloops gezegd — dat men indien men voor de voorlopige en onomkeerbare fase niet tot meer inhoudelijke wijzigingen komt, onder meer door een beroep van meet af aan op rechtstreeks verkozen vergaderingen, spijtig

genoeg het risico tamelijk groot zou zijn — en dat zou ten zeerste te betreuren zijn — dat de feitelijke belangstelling amper groter zou zijn dan vandaag.

— *De heer Leo Vanackere, Eerste Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.*

Het is mijn bedoeling in dit debat zonder schroom het woord te voeren, met vertrouwen in de mogelijkheid om veranderingen te brengen in de door de regering voorgestelde opties. Ik zal tevens het standpunt van de stroming die ik vertegenwoordig uiteenzetten, zowel ten opzichte van de gewestelijke materies, die meer rechtstreeks betrekking hebben op de Vlaamse regio, als op de gemeenschapsmateries die op dezelfde wijze in de toekomst alle leden van deze Raad zullen aangaan. Wat er ook van zij, het komt mij voor dat voor het geheel van de in de beleidsverklaring behandelde materies, deze verklaring spijtig genoeg — maar normalerwijze — volkomen coherent is met de basisopvatting van de staatsvorming, zoals geprogrammeerd in het regeerakkoord. Alles gaat uit van een communautaire en regionale verpakking vanaf de top, juister gezegd vanaf het centraal uitvoerend gezag. Alles wordt uitdrukkelijk gehouden binnen het keurslijf van de beleidsalternatieven van de regerende coalitie. Deze opties zijn immers gericht op het overleg met de sociale gesprekspartners, het doen aanvaarden door deze laatste van het essentiële en van zoveel mogelijk daarbij aansluitende bijkomende aspecten van het crisisprogramma van de geldmachten.

Op Vlaams niveau — met het bescheiden Vlaams-Brussels verlengstuk hiervan — beoogt de coalitie dit te verwezenlijken in het kader van het politiek tweemansschap CVP-BSP. Dit kader is op zichzelf niet zo gemakkelijk of comfortabel voor de toepassing van het crisisbeleid. Immers in geval van open discussie van meet af aan over de beleidsproblemen bestond en bestaat er telkens veel kans dat de krachten van een door het ABVV gevoelig beïnvloede BSP — een BSP die trouwens gevoelig wordt beïnvloed door de consequente linkse strekkingen binnenin en buitenuit, met inbegrip van de communistische partij — plus deze stromingen van de CVP die voornamelijk aanleunen bij het Algemeen Christelijk Vakverbond, het Algemeen Christelijk Werkersverbond en andere democratische krachten van deze richting, het samen zouden halen op de conservatieve krachten die, aanleunend bij het VEV, boven alle nuances heen, zowel de CVP als de top van de regeringscoalitie beheersen.

Allesoverheersend is dan ook — in hoofde van deze top van de CVP en van de regeringscoalitie — de bekommernis om te verhinderen dat de door mij daareven geschetste potentiële, democratische, progressieve meerderheid op Vlaams niveau aan bod zou komen.

Het daartoe aangewende mechanisme is tamelijk

eenvoudig, op voorwaarde en in die mate dat alle maatregelen in de richting van een decentralisatie van de staatsstructuren naar de gewesten en de gemeenschappen uitsluitend van de top en niet vanuit de basis blijven uitgaan. Wat deze top van de CVP en van de coalitie te allen prijze wil doen, is te vermijden dat de open discussie, inbegrepen op het niveau van de Vlaamse vertakking van de coalitie, zich van **meetaf** aan zou kunnen ontwikkelen en deze open discussie te vervangen door een andere methode, met name eerst arbitrerende tussen de conservatieve en de progressieve stromingen binnenskamers in de CVP, hetgeen in het merendeel van de gevallen en materies toelaat dat de conservatieven het aldaar halen en daarna, na arbitrage binnen de CVP en uitgaande van telkens rechts-voordelige arbitrages, de BSP-juniorpartners overhalen om zich over het essentiële en op nuances na bij deze rechtsvoordelige arbitrages neer te leggen.

Het is niet eens meer een publiek geheim, na de jongste algemene raad van de BSP, en eveneens na een interventie op deze tribune van de heer Vankeirsbilck, dat precies dit mechanisme en dus mede de feitelijke aanvaarding ervan, helaas door de BSP, ten grondslag lag aan het totstandkomen van de vandaag besproken beleidsverklaring. Hetgeen hiermee gebeurt, geeft ons een voorsmaak van het soort autonomie dat Vlaanderen en meer bepaald het Vlaamse werkende volk te wachten staat, behalve indien hierop een machtige reactie zou loskomen en indien de top van de coalitie aldus zijn zin niet zou krijgen inzake het totstandkomen van de staatshervorming uitsluitend van bovenaf. Het is tevens dit mechanisme en het feit dat dit ten grondslag lag aan de beleidsverklaring, dat de ware uitleg biedt voor de overvloed aan algemeenheden, waarheden als koeien, gemeenplaatsen en te vage bedoelingen. Ik citeer «Het Volk» van zaterdag jl. die dit reveleert. Het is een verklaring van de editorialist van dit christen-democratisch blad. Dan is er verder de revelatie van «De Morgen» van gisterochtend waaraan zo menig zelfs waakzaam maar oningewijd lezer wegens de ogenschijnlijke ietwat vernieuwende, tamelijk progressief aandoende beschouwing inzake grondbeleid, gemakkelijk voorbij kan gaan, te weten het feit dat deze beschouwing in de beleidsverklaring meteen een ganse serie concrete voorstellen wegmoffelt vervat in het gemeenschappelijk memorandum van de BSP en KWB inzake daadwerkelijke bestrijding van de ook in onze Vlaamse groeipolen welig tierende grondspeculatie. Ter zake vonden wij hiervan een echo in de interventie van collega Vankeirsbilck, daarnet op deze tribune.

Uiteraard is het duidelijk dat juist dit verdwijnen van de opties voor gevolg zal hebben dat alle nadelige effecten van de welig tierende grondspeculaties inzake huisvesting, alsook inzake tewerk-

stelling, zich dreigen door te zetten, althans in de nabije toekomst.

Ook ter zake is het dan in onze ogen duidelijk dat het tij niet zal kunnen worden gekeerd zolang de potentiële progressieve Vlaamse meerderheid niet aan bod komt door een convergerend optreden vanuit de grote sociale en syndicale organisaties en vanuit consequent progressieve politieke stromingen, met inbegrip van de communistische partij, naar en doorheen de structuren en naar de verkozenen toe van de BSP en van het ACW en andere democratische vleugels of strekkingen van de CVP. Zulks is niet alleen het feit voor het grondbeleid, maar naar onze mening evenzeer en wellicht nog meer, in het vandaag alles overheersend probleem van het gevaarlijk blokkeren en het achteruitdringen ingevolge de crisis van een evenwichtige economische groei in onze Vlaamse regio en van de tewerkstelling aldaar.

Ik geef toe, mevrouw de Minister, dat de verklaring op accurate wijze de voornaamste aspecten en effecten beschrijft van de crisis in Vlaanderen en dat zij klaarblijkelijk rekening houdt met heel wat beschouwingen, zowel van het zopas tot stand gekomen Vlaams Comité van het ACV als van de Vlaamse intergewestelijke van het ABVV. Ik denk onder meer ook aan de aangekondigde herziening van de expansiewetten voor de toepassing in Vlaanderen die nochtans veel duidelijker had kunnen zijn naar mijn gevoel en naar het gevoel van heel wat strekkingen en militanten van de grote arbeidersorganisaties in Vlaanderen, onder meer inzake de binding van de overheidsinterventies in de toekomst aan precieze voorwaarden, waarborgen en controle inzake de tewerkstelling, alsook aan de passussen van de oprichting van de Vlaamse Gewestelijke Investeringsmaatschappijen. Verwijzend naar een nieuwe start van het plan hadden deze opties inzake het Vlaams niveau, volgens mij wat concreter kunnen zijn.

Daartegenover steekt vooral schril het feit af dat uw verklaring in alle talen zwijgt over een reeks essentiële elementen die verband houden met de bestrijding van de crisis, speciaal op het Vlaamse en nationale niveau. Ik meen, mevrouw de Minister, dat uw verklaring op voldoende plaatsen verwijst naar een mogelijke beïnvloeding vanuit het Vlaamse niveau naar het nationale toe, opdat ook dit tot de materie van onze bespreking zou behoren.

Wij zijn er inderdaad van overtuigd dat het een prioritaire noodzaak is om deze crisis efficiënt te bestrijden en een reeks hoofdopties van de regering met het oog op het sociale overleg, onder meer van 22 mei aanstaande op nationaal niveau en later op Vlaams niveau, om te buigen. In plaats van de invoering van de 36-urenweek druppelsgevijs in het vooruitzicht te stellen tegen einde 1981 zou men haar althans in sleutelsectoren zowel van de diensten als van de nijverheid in een versneld

tempo kunnen toepassen met bijkomende aanwervingen. In plaats van een driejarenloonstop met alle gevolgen vandien inzake bevrozing van de koopkracht — ik verwijs hier nogmaals naar een recent editoriaal van de Weekberichten van de Kredietbank — zou men beter gebruik maken van een vrijwaring van de vrijheid van onderhandeling van de werknemersorganisaties, van een verhoging van de laagste inkomens, een indexering van de belastingschalen en opheffing van de cumulatie tot 750.000 F. In plaats van de afbouw van een reeks sectoren van de sociale zekerheid zou men beter het wegwerken van de echte hoofdbronnen van het deficit van deze sectoren in overweging nemen, onder meer door aanspraak op de grote fortuinen, op de superwinsten die nog bestaan in een reeks van monopolistische sectoren. In plaats van van bovenaf en op discriminerende wijze toegepaste of opgelegde besnoeiingen in een reeks voor de bevolking en voor de jeugd nuttige en zelfs vitale openbare diensten, deze openbare diensten of sectoren van openbaar nut integendeel positief steunen, te beginnen met onderwijs en vorsing en hiertoe verzaken aan de inkrimping van de uurroosters in het secundair onderwijs en overgaan tot een daadwerkelijke en veralgemeende verlaging van de bevolkings- en omkaderingsnormen, die zo vitaal zijn voor de tewerkstelling en voornamelijk voor de kwaliteit van het onderwijs en van de vorsing.

Ter zake zou ik even willen stilstaan bij de twee korte debatten welke hedenochtend werden ingeleid door de vragen om uitleg vanwege twee collega's van een groep die deze vergadering heeft verlaten, met name de heren Coppieters en Caudron. Zo ik gemakkelijk het standpunt van de heer Coppieters inzake zijn reactie op de afbouw van het geschiedenisonderwijs kan bijtreden, zo vind ik het tegenstrijdig met het mijns inziens juiste standpunt van de heer Caudron nopens een globale vermindering van de uurroosters en, binnen dat kader, voor prioritaire en uitsluitende verdediging van de lichamelijke opvoeding, die weliswaar verdedigd moet worden maar niet in tegenstelling tot de rest.

Verdere opties : in plaats van de budgettaire nulgroei — of nog minder, gezien de vooruitzichten inzake stijging van de index, die wellicht in het jaar 1979 zullen voorbijgestreefd worden — de budgettaire omslagen voor het Gemeentefonds, voor de regio's en voor de gemeenschappen, die wel toelaten om bepaalde fondsen te transfereren binnen elke van deze omslagen — bijvoorbeeld door de ene gemeente ietwat beter te behandelen en de andere minder goed ; bijvoorbeeld door deze fondsen op de gewestelijke begroting ietwat te verhogen ten koste van een andere voor de gemeenschapsuitgaven — in plaats daarvan jacht op de walvissen van de belastingsfraude en matiging van de militaire uitgaven.

Wij zijn ervan overtuigd dat alleen dergelijke beleidswijzigingen van aard zijn om te leiden tot een positieve voorbereiding en desgevallend tot een positieve uitkomst van het sociaal overleg, inbegrepen het economisch en sociaal plan voor de komende jaren, zowel op het Belgische vlak — op 22 mei aanstaande — als op het Vlaamse niveau, wanneer het er weldra vanwege de Vlaamse executieve zal op aankomen te reageren op de stappen die bij deze executieve werden gedaan door de twee takken van het gemeenschappelijk syndicaal front.

Het komt erop aan, menen wij, nog meer in concreto, dat er ten opzichte van de probleemgebieden en probleembedrijven zou worden opgetreden, niet in het tot nu toe overwegende perspectief van het crisisbeleid, ingegeven door de geldmachten, maar in een perspectief van een werkelijk tewerkstellingsbeleid.

Ik verwijs hier nochtans naar het geval — dat is een bijzonder typisch voorbeeld — van RBP om nogmaals de wens uit te drukken dat de Vlaamse executieve ertoe zou bijdragen dat, mochten de besprekingen die ondermeer hebben plaatsgevonden op 10 mei jongstleden over een eventueel akkoord door een private nieuwe uitbater van deze raffinaderij niet leiden tot voor de werknemers en hun vakbond aanvaardbare sociale voorwaarden, dat opnieuw, mede met de inbreng van de Vlaamse executieve, zou worden gegrepen naar de mogelijke overheidsalternatieven die uitdrukkelijk werden bijgetreden door heel wat leden van deze Raad, evenals trouwens het in het vooruitzicht stellen ondermeer door de Minister van Economische Zaken en door sommige woordvoerders op meer regionaal Vlaams niveau.

Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, ik zal vandaag niet lang stilstaan bij de persoonsgebonden en eigenlijke culturele materies.

Wat de persoonsgebonden materies betreft, zal ik zo vrij zijn even te herhalen wat ik gisteren terzake heb gezegd in het raam van de bijeenkomst — op initiatief van de regering — van de Brusselse parlementsleden van beide taalgroepen, namelijk dat het zeer betreurenswaardig zou zijn, dat het transfer van bepaalde belangrijke materies van de Gewesten naar de Gemeenschappen, transfer dat wij, wat ons betreft principieel goedkeuren, voor gevolg zou hebben dat deze aspecten van de materies die territoriaal gebonden zijn ofwel die slaan op de tweetalige instellingen in het Brusselse gebied, in het nomansland zouden komen en daardoor terugkeren naar het nationale beleidsniveau, in plaats van gezamenlijk behandeld te worden — en ik heb ter zake een amendement bij het wetsontwerp 76 van de regering ingediend — bijvoorbeeld door het Brusselse Ministercomité met de twee Staatssecretarissen die in Brussel verantwoordelijk zijn voor de gemeenschapsmateries. Ik

spreek hier over de aspecten van de **personaliseerbare** materies die meer territoriaal dan persoonsgebonden zijn en over deze die slaan op de tweetalige instellingen en die vandaag in het **nomansland** verzeild geraken.

Wat de culturele materies betreft zou ik willen wijzen op het kapitaal belang, meer nog — laat ons zeggen in het perspectief van de hopelijk zinvolle voorlopige en onomkeerbare fase van de staatsvorming — van de eerbiediging van de letter en de geest van het Cultuurpact inzake de diverse ideologische en filosofische stromingen, ook wat de middelen betreft, met name tevens voor de zwakkere strekkingen en organisaties. U hebt er, mevrouw de Minister, op het einde van uw verklaring van vanmorgen een zinspeling op gemaakt die ik trouwens heb genoteerd en gewaardeerd.

Wellicht is ter zake de verklaring van collega Henckens van vanochtend in verband met de opvatting van de CVP-groep in verband met haar rol in de Cultuurraad, namens de CVP-fractie, een positief teken aan de wand. Ik zou de bedenking durven uitspreken dat het mij maar normaal voorkomt en dat dit beantwoordt aan de geest van bepaalde passussen uit de verklaring van mevrouw de Minister dat dezelfde geest integraal zou worden toegepast wat de samenstelling van de nieuwe Centrale Raad voor het Cultuurbeleid en de toekomstige structuren van de BRT betreft naar aanleiding van het definitieve decreet van het statuut van deze instelling.

Wellicht is ter zake een ander klein positief teken waarvan ik hoop dat het door andere, meer consequente, zal worden gevolgd. Het gaat hier om het besluit van de Beheerraad van de BRT, dat vanochtend werd omgeroepen en volgens hetwelk de zendtijd van de diverse in deze Assemblée vertegenwoordigde partijen, in het kader van de komende Europese Verkiezingen, ruimer en pluralistischer zal worden opgevat. Ik zeg dat dit wellicht een positief teken is, want mevrouw de Minister — excuseer mij dat ik hier even naar verwijst, maar het is op zijn plaats in dit debat — de toestand inzake pluralisme van de diverse in deze Raad vertegenwoordigde politieke strekkingen is sedert de verkiezingen van 17 december l.l. merklijk verslechterd, meer in het bijzonder wat de diverse kleinere strekkingen — onder meer diegene die ik vertegenwoordig — op het vlak van de TV-debatten betreft.

Tijdens de jongste jaren, in navolging van een dialoog in openbare vergadering van de Cultuurraad is er althans een feitelijke toestand tot stand gekomen een «gentlemen's agreement», volgens dewelke bij voorbeeld bij debatten van het type «confrontatie», «ieder zijn waarheid», de grote partijen telkens aan bod kwamen, wat een normale toestand was, en waarbij de Kommunistische par-

tij drie of vier uur uitzending bekwam. Dat is sedert 17 december niet meer gebeurd. Toevallig werd voor het eerst een uitzondering gemaakt, de avond vóór de verkiezingen toen de vijf partijen samen aan bod moesten komen, door het afgelasten van het debat. Er is sedertdien trouwens een overeenkomst gemaakt die tot nu toe nog niet tot concrete gevolgen heeft geleid. Wat betreft de gewone periodes, de verkiezingsperiodes uitgezonderd, staan de zaken nog niet zo duidelijk. Ik durf verhoppen dat de gekende allergie, van de huidige voorzitter van de grootste partij in deze vergadering, voor debatten niet aan de basis ligt van deze afwijzende houding ten opzichte van het verder toepassen van de feitelijke toestand, het zogenaamde «gentlemen's agreement» .

Openheid en een daadwerkelijk pluralisme is een essentieel bestanddeel van het imago van het nieuwe Vlaanderen naar buiten uit maar ook naar binnen in. Ik wil even stilstaan bij het laatste hoofdstuk van de beleidsverklaring om te zeggen dat dit imago grotendeels zal worden bepaald door de vaardigheid van deze vergadering en van de Vlaamse executieve, met de meerderheid waarop zij steunt, om zich duidelijk te distantiëren ten opzichte van een bepaalde Europese rechterzijde met de heer Strauss en de zijnen, die aansturen op een nieuw soort koude-oorlogsatmosfeer, eventueel met een Pekinees tintje. Het zal ervan afhangen of de meerderheid in onze raad, de coalitie en de Vlaamse executieve, zich ook duidelijk zullen weten te distantiëren van een bepaalde harde Protea-kern die aanstuurt op solidariteit in naam van een zogenoemde stamverwantschap met Vorster en zijn vrienden en die aansturen op een nieuwe confrontatie met heel wat krachten en volkeren van de derde wereld.

Ik zei : een open en pluralistisch imago naar buiten uit en tevens naar binnen in. Ter zake wil ik als slot even inhaken op de oproep van mevrouw de Minister op het einde van haar verklaring voor een positieve inbreng in het Vlaams beleid niet alleen vanuit de meerderheid maar ook vanuit de oppositie.

Indien ik in dit halfrond alleen ben als vertegenwoordiger van mijn partij dan weet u dat mijn vrienden en de Vlaamse progressieve krachten veel betekenen en meer betekenen dan alleen maar electorale uitstralingen en invloed. Wij zijn ten volle bereid tot positieve samenwerking in een geest van democratische pluralistische vernieuwing op Vlaams niveau, samen met alle democratische, pluralistische en progressieve krachten van de Vlaamse regio en van de Vlaamse Gemeenschap, in een geest van opbouwende dialoog met de democratische krachten van de andere grote gemeenschap in ons land. Het is essentieel dat doorheen de voorbereiding en de tenuitvoerlegging van de voorlopige en onomkeerbare fase van de Staatsvorming, de basis

zou worden gelegd voor het werkelijk tot uitdrukking komen van de potentiële progressieve meerderheid die in Vlaanderen bestaat. De eerste voorwaarde daartoe is dat een democratische inhoud zou worden gegeven aan deze voorlopige en onomkeerbare fase.

In de eerste plaats door rechtstreekse verkiezing van de Gewest- en Gemeenschapsraden, met het recht en de mogelijkheid op de vorming van eigen meerderheden en de keuze van eigen autonome beleidsopties.

DE VOORZITTER : De heer Lindemans heeft het woord.

DE HEER L. LINDEMANS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, waarde collega's, u zult mij toestaan deze beleidsnota even kort te benaderen met de bijzondere sensibiliteit van de Brusselse Vlaming.

In de eerste plaats wil ik er mijn genoegen over uitdrukken dat in de beleidsnota deze keer — en misschien voor de eerste maal in dergelijke documenten — geen speciaal luik «Brussel» is voorzien. Wij vinden dat goed en laat het in de toekomst zo blijven. Dit onderstreept dat de gemeenschap van Nederlandstaligen binnen Brussel niet een soort van uitwas of aanhangsel van de grote Nederlandse gemeenschap in Vlaanderen is, maar er integendeel integrerend deel van uitmaakt.

Uw eerste taak, mevrouw de Minister en mevrouw de Staatssecretaris, ten aanzien van de Vlaamse gemeenschap te Brussel zal ongetwijfeld met nadruk de sector gezondheidszorg en maatschappelijk werk zijn. Dat is een totaal nieuw terrein waar u pionierswerk moet verrichten en waar inderdaad de nood voor de Vlamingen het **schrijnendst** groot is. Het volstaat de verslagen van het Vlaams Geneesherenverbond en de parlementaire documentatie dienaangaande te raadplegen om te weten dat wij zo goed als nergens staan. In de jongste jaren hebben wij één groot lichtpunt beleefd, dat te danken is aan het vrij initiatief, met name het totstandkomen van de academische ziekenhuizen van de VUB te **Jette**. Dit is natuurlijk een geweldig belangrijk feit, maar het is nog zo weinig in die oceaan van noden die de Vlaamse gemeenschap in Brussel op **geneeskundige-verzorgingsgebied**, op gebied van bejaardenzorg en op gebied van thuisverzorging ondervindt.

Noteer dat het precies langs die sectoren is, waar de gewone Vlaamse man het zwakst staat, waar hij niet weet waar te rade gaan, waar hij niet eens een eigen Nederlandstalige huisarts vindt, dat wij in het verleden de verfransingsmachine in Brussel in werking hebben gezien. Het is uw grootse taak daaraan verandering te brengen en de nood, die daar zeer groot is, te lenigen.

Thans een woord over het onderwijs. Met ge-

noegen noteren wij dat het nu werkelijk definitief is dat de bijzondere leerlingennormen zijn verworven.

Wij zouden alleen wensen dat ook voor de PMS-centra aangepaste normen zouden worden voorzien. Meteen durven wij ook vragen dat bijzondere maatregelen zouden worden getroffen voor de vóór- en naschoolse bewaking van de kinderen, kleuters en leerlingen van het lager onderwijs.

Tot slot nog een woord over de permanente vorming. Het is duidelijk, mevrouw de Minister, dat u verder zult gaan met de uitbouw van de culturele infrastructuur die gelukkig de jongste jaren een ontplooiing heeft gekend waarmee wij werkelijk stappen vooruit zijn gegaan. Trefcentra en wijkhuizen zijn onontbeerlijk in een stad zoals Brussel die — en men moet het om den treure herhalen — meer en meer haar eigen aanschijn en haar eigen ziel aan het verliezen is.

Mevrouw de Minister, mevrouw de Staatssecretaris, u zult Brussel bijzonder bedenken in verband met het openbaar bibliotheekwezen. In dit verband vraag ik u nauwlettend toe te zien of de Brusselse gemeentebesturen hun verplichtingen ter zake naleven en de nodige maatregelen voorstellen opdat zij inderdaad die verplichtingen zouden inlossen.

Het cultuurbeleid zowel in Brussel, als buiten Brussel — overal ter wereld veronderstel ik — heeft wel een dubbel aspect ; enerzijds moet het een cultuurbeleid zijn dat de culturele beoefening toegankelijk maakt voor iedereen maar, anderzijds, steekt in een cultuurbeleid ook wel een stukje prestige. Ik meen dat wij in Brussel beide aspecten van een cultuurbeleid broodnodig hebben. In uw nota wijst u herhaaldelijk op het toegankelijk maken van culturele activiteiten voor iedereen. Dat is uitstekend. Maar als aanvulling wens ik te zeggen dat wij te Brussel, misschien meer dan elders, ook behoefte hebben aan **prestigepolitiek** voor de Nederlandse cultuur. Ik denk dan in het bijzonder aan toneel, ballet en aan de mooie traditie die is ingezet van de premières van grote Vlaamse films te Brussel. Dit zijn evenementen die werkelijk de Vlaamse gemeenschap binnen Brussel schragen en een uitstraling van onze cultuur betekenen, misschien niet alleen binnen Brussel, maar zelfs internationaal.

Mevrouw de Minister, u hebt natuurlijk een instrument ter plaatse nodig. Dit instrument kent u, met name de Nederlandse Commissie voor Cultuur. Deze morgen — en ik was blij dit te horen — hebt u nog eens extra onderstreept dat, gezien de uitbreiding van de bevoegdheden van het NCC, u ook de nodige middelen daartoe ter beschikking zult stellen. Uitbreiding van de bevoegdheid en van de werkterreinen veronderstelt meer mid-

delen. Een punt dat mij vandaag enigszins bekommert is het toekomstige statuut van het NCC. Op dit

ogenblik is het NCC de emanatie van de Nederlandse taalgroep in de agglomeratieraad die zal verdwijnen. Wegens een of andere simplistische redenering zal zeker niet mogen worden gezegd dat, vermits de agglomeratieraad in de toekomst door de gewestraad zal worden vervangen, het NCC de emanatie kan zijn van de Nederlandse taalgroep binnen de gewestraad.

Neen, mevrouw de Minister, dat ware een zeer grote denkfout. De gewestraad Brussel heeft niets te maken met de culturele en de persoonsgebonden materies. Hij heeft zich streng te houden aan de bodemgebonden materies. Vandaar dat ik stel dat het NCC in de toekomst alleen de emanatie van het grote Vlaamse parlement kan zijn. Dit wil niet zeggen dat dit zou worden verkozen, zonder meer, door hetgeen in de toekomst deze assemblée zal zijn. Een procedure zou kunnen worden voorzien ten einde de binnen het Brussels gewest bestaande politieke verhoudingen te respecteren, door de voordrachten van het lidmaatschap van het NCC door de Nederlandse taalgroep van de Brusselse gewestraad te laten gebeuren.

Op die wijze zoudt u de politieke verhoudingen binnen de Vlaamse groep in Brussel eerbiedigen en bovendien nogmaals onderstrepen dat de Nederlandstalige gemeenschap binnen Brussel onverbreekbaar verbonden is met de grote Nederlandstalige gemeenschap binnen Vlaanderen. *(Applaus)*

DE VOORZITTER : Dames en heren, ik deel u mede dat er, na mevrouw Adriaensens, aan wie ik zo dadelijk het woord verleen, nog precies een dozijn sprekers zijn ingeschreven en dat wij daarna nog het antwoord van de ministers zullen horen.

Mevrouw Adriaensens heeft het woord.

MEVROUW J. ADRIAENSENS *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, geachte collega's, naar aanleiding van de bespreking van de beleidsnota zal ik mijn uiteenzetting beperken tot het gezondheidsbeleid. Wel wens ik ook enkele bemerkingsen te maken betreffende het gezinsbeleid en over de vrouw in het bijzonder.

De volksgezondheid is één der belangrijkste domeinen van het sociale leven. Daarom menen wij dat in Vlaanderen een volledig net van voorzieningen op geprogrammeerde wijze dient te worden uitgewerkt. Laten wij eveneens de nadruk leggen op een degelijke gezondheidsvoorlichting en -opvoeding.

In verband met het gezondheidsbeleid stellen wij vast dat er in het Vlaamse gewest een onvoldoende samenwerking bestaat tussen de verschillende gezondheidsvoorzieningen.

Dit betekent dat er zeer dikwijls naast elkaar wordt gewerkt, met tot gevolg : dubbel gebruik :

hoge kostenrekeningen, om niet te spreken over concurrentie wat juist in deze sector op zijn minst «on gezond» mag worden verklaard.

Wij opteren voor de zogenaamde gezondheidsregio's. Hierdoor kan men beter structureren, organiseren en functioneel werken en kan men zich richten op een evenwichtig uitgebouwd net. Dit kan alleen ten goede komen van de ganse bevolking, die dan ook beter haar weg zal vinden in het verzorgingspakket .

Het zal de doorstroming van de patiënt bevorderen zodat de verzorging optimaal kan gebeuren en de overconsumptie afgeremd wordt. Ik verwijs hier naar de oprichting in de vorige regering door de heer **Dewulf** van een zogenaamde «Stuurgroep» met het doel de regionalisatie van de gezondheidszorg te concretiseren.

Ik dring eveneens aan op de verdere werking van deze groep opdat ze spoedig haar bevindingen en voorstellen zou kunnen voorleggen.

De planning, die tot op heden te wensen overliet, kan zich dan baseren op het geheel van de voorzieningen. De bindingen tussen de intra- en de extra-murale sector zullen dan beter kunnen worden uitgebouwd en gevolgd.

De wildgroei waarvan sprake in de beleidsnota kan uitgeschakeld worden, hoewel deze reeds zeer ver gevorderd is. Is het juist dat het Vlaamse land over een voldoende aantal ziekenhuisbedden beschikt, dan stel ik vast dat zowel qua inplanting als qua diensten in ieder geval van een doordachte spreading geen sprake is.

Dit geldt zowel voor de acute ziekenhuisbedden als voor de rust- en verzorgingstehuizen en de V-diensten, de dagcentra en de verblijven voor jonge en volwassen gehandicapten, psychiatrische ziekenhuizen en diensten voor geestelijke gezondheidszorg. Een oplossing dringt zich spoedig op.

Wij wensen vooral ook de nadruk te leggen op de preventieve gezondheidszorg. Ook hier bestaat een groot onevenwicht met de curatieve diensten. Onze volle aandacht gaat naar de humanisering van de ziekenhuissector, de menselijke benadering, de filosofische waarborgen, de zeggings- en beslissingskracht van de patiënt en naar een nauwere samenwerking tussen de gezondheidswerkers en de medisch-sociale instellingen, tussen de gezondheidsverstrekkers en de patiënt.

De zorg voor de gezondheid en het welzijn van de Vlaamse gemeenschap betekent een grote opdracht zowel op sociaal als op economisch gebied. Daarom moet er overleg, inzet en vooral goede wil van iedereen aanwezig zijn.

Betreffende het gezinsbeleid wens ik enkele beschouwingen bij de beleidsnota te maken. Onze opvatting is dat door het gezinsbeleid een volledige ontplooiingskans moet geboden worden aan elk lid van dit gezin, welk ook de samenstelling en de sociaal-culturele achtergrond ervan is.

Het beleid moet een brede pluralistische visie op het huwelijk en het gezin erkennen en aannemen. Het ouderschap moet gesteund zijn op verantwoordelijkheidsbesef en op een degelijke gezinsplanning.

Wij ijveren voor een kindvriendelijke samenleving zonder discriminaties of het kind binnen of buiten het huwelijk geboren is. Wij wensen een degelijke voorlichtingsaktie betreffende de contraceptie en de aanpassing van de wetgeving op de zwangerschapsonderbreking, opdat iedereen in overeenstemming met zijn overtuiging zijn eigen leven kan inrichten.

— *De heer H. Boel, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.*

Op het vlak van de gezins- en bejaardenhulp stellen wij vast dat de diensten nog altijd niet kunnen voldoen aan het steeds groeiend aantal verzoeken tot hulpverlening zowel van gezinnen als van bejaarden, alleenstaanden en gehandicapten, en dit niettegenstaande zoveel gediplomeerden werk zoeken. Toch komt er geen toelating tot uitbreiding van deze diensten. Wij vragen dat de gezinnen en bejaarden niet langer in de kou blijven staan en dringen aan dat deze toestand spoedig verholpen wordt en dat financiële middelen ter beschikking worden gesteld voor deze bij uitstek sociale dienstverlening.

Wat betreft de toestand van de vrouw, zou ik de speciale aandacht van de Ministers willen vragen opdat zij de politiek van gelijke kansen voor man en vrouw voortzetten op het gebied van de tewerkstelling, opdat bij de omscholing en de bijscholing prioriteit wordt gegeven aan de vrouwen die reeds werkloos zijn, alvorens nieuwe werkzoekenden op de arbeidsmarkt te brengen, en opdat men dringend werk maakt van het doorbreken van de dubbele arbeidsmarkt.

Het zijn de mannen en de vrouwen die samen bouwen aan een evenwichtige maatschappij, ook in Vlaanderen. (*Applaus op de banken van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De heer Windels heeft het woord.

DE HEER R. WINDELS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, beste collega's, ik was van zins het woord te nemen over twee concrete punten, met name het toerisme en het KMO-beleid maar ik meen vooraf toch een paar woorden te mogen richten tot collega Laridon in verband met het eerste gedeelte van zijn interpellatie dat handelde over de middenstandsopleiding. De heer Laridon heeft een aantal kritische vragen gesteld die van een zekere argwaan om niet te zeggen van een negatieve houding tegenover dit stelsel getuigen.

Hij heeft ook een bepaalde argwaan uitgesproken tegenover de intenties verwoord in de beleidsnota met betrekking tot een aanpassing tussen het eerste gedeelte van het stelsel voor middenstandsopleiding, en Nationale Opvoeding. Wij zijn de Minister voor deze poging zeer dankbaar en hopen dat ze een gunstig resultaat mag kennen.

Ik zal de heer Laridon drie dingen antwoorden. Is het niet mogelijk op een onbevagen wijze over dit stelsel te oordelen, wat een objectieve analyse zal toelaten? Het systeem bestaat al twintig jaar en heeft in die periode een stijging gekend met 200 à 2000 %, naargelang van de aard van het initiatief of van het niveau. Het groot aantal cursisten, die toch op vrijwillige basis hebben deelgenomen, wijst op een bepaalde aanwezigheid.

Het systeem heeft ook een paar nieuwigheden getoetst aan de werkelijkheid. Vooreerst de stelling dat onderwijs zeer dicht bij de levenssituatie moet staan. Twintig jaar later stel ik vast dat dit door niemand meer betwist wordt en dat nu gezorgd wordt om ook in het beroepsonderwijs precies die waarde van de binding tussen praktijk en levenssituatie te integreren.

Reeds twintig jaar strijdt de middenstandsopleiding voor permanente vorming, principe dat nu ook algemeen aanvaard wordt. Het gebeurt niet zelden dat in een centrum voor middenstandsopleiding de vader de volmakingscursus volgt, de oudere zoon de patroonsopleiding, het jongere kind als leerling ingeschreven is terwijl de moeder via de cursus onthaal en etalage haar man poogt bij te staan. Dit is wel een illustratie van wat onder permanente vorming concreet kan worden gerealiseerd. Dat schijnt misschien zeer direct en zeer concreet, maar geen illustratie te zijn van wat soms onder permanente vorming concreet kan worden gerealiseerd.

Ten tweede, werden een aantal bedenkingen gemaakt over het lerarenkorps. Inderdaad, dat lerarenkorps, precies als uitdrukking van deze bekommernis voor directe contacten met de levenssituatie en de realiteit, is zeer gemengd samengesteld. U zal er licentiaten vinden uit het algemeen onderwijs, want het zijn meestal part-time leraars; u zal er regenten en onderwijzers vinden maar u zal er ook vakleraars vinden uit het beroepsonderwijs en uit het technisch onderwijs. Daarnaast — en het is vooral deze categorie, denk ik die de heer Laridon bedoelde — zal u ook ambtenaren en ambachtslieden vinden of mensen uit de industrie die niet van beroep uit leraar zijn. Wij betreuren dit helemaal niet, want precies deze vermenging van mensen die door hun dagelijks contact met de realiteit precies weten wat er op dit ogenblik in de evolutie gaande is, die hun zaken niet alleen kennen maar ook kunnen, is zeer bevruuchtend en geeft ons zeer dikwijls grote voldoening.

Laten wij een ogenblik nadenken. Het zijn toch

ook de mensen uit de industrie en het ambachtswezen geweest die zeer lang geleden het technisch onderwijs groot hebben gemaakt, toen ook niet iedereen over een diploma beschikte wanneer ergens de traditionele vakscholen of beroepsscholen werden opgericht. Daarenboven wens ik er toch op te wijzen dat het departement van Middenstand beschikt over een aantal adviseurs, pedagogen die bij de aanwerving van dergelijke mensen hun oordeel moeten uitspreken over de pedagogische bekwaamheid en over de wijze waarop die mens zijn kennis en kunnen kan overdragen, zodanig dat op dit stuk ook een zekere geruststelling kan heersen en alhoewel wij grote eerbied opbrengen voor diploma's en meer bepaald voor het D-diploma, is een D-diploma geen garantie voor een optimale overdracht van beroepskennis en -praktijk aan de jongere generatie.

Thans wens ik te komen tot het onderwerp van mijn tussenkomst met name het toerisme en KMO-beleid.

Bij de studie van de beleidsnota vinden wij onder titel II, hoofdstuk 7, een beperkt programma dat handelt over toerisme, als een facet van ons welzijn. Het probleem wordt er overwegend bekeken langs de kant van de toerismeverbruikers, de vakantienemers, die op welbepaalde tijdstippen, in een specifieke omgeving en in optimale voorwaarden op een zinvolle wijze hun vrije tijd trachten door te brengen.

In België nam tien jaar geleden 34 % van de bevolking vakantie, nu is dit opgegroeid tot 47 % maar dit procent ligt toch merkkelijk lager dan het gemiddelde in de EEG-landen.

Een inspanning om ruime lagen van de bevolking te laten deelnemen aan het toeristisch gebeuren is nog steeds geboden.

De overheid deed een ernstige inspanning op het terrein van de toeristische infrastructuur voor het sociaal toerisme. Jeugdherbergen, vakantiehuizen, kampeerterreinen en recreatieoorden werden in het leven geroepen. In 1978 werd voor het Vlaamse land daarvoor meer dan 400 miljoen uitgegeven. Grondig werk werd eveneens gemaakt om de financiële lasten beneden een bepaald niveau te houden ten einde ruime groepen, ook diegenen die over een beperkt inkomen beschikken, toegang te verschaffen tot de meest verscheiden vormen van toeristische recreatie. Wij menen dat er nog een groot werkveld openligt voor de vakantieneming om een ruimere en meer georganiseerde toegang tot het cultuurpatrimonium te bewerken zowel door de meest verscheiden sportactiviteiten te land en te water, de wisselende natuurexploratie, de kennismaking met onze kunststeden en monumenten, museabezoeken en vele kunstmanifestaties kunnen nog sterker worden aangemoedigd en organisatorisch

uitgebouwd ter gelegenheid van het vakantiemenen.

Door de coördinatie tussen en de stimulerende werking van de verschillende afdelingen van uw groot cultuurdepartement, — diensten zoals Monumenten en Landschappen, BLOSO, Kunsten en Letteren, diensten voor musea enzovoort — kan nog een belangrijke expansie aan dit facet van het toerisme gegeven worden. Wij zijn enigszins verrast dat bij deze gelegenheid het probleem van de vakantiespreiding niet werd gesteld. De overbelasting van het wegennet en het vervoer, van onze ordediensten en Horeca-personeel, de stijging van de prijzen en de overbelasting van de nutsvoorzieningen en dit alles voor amper twee maanden, moet ons tot innoverend denken aanzetten. Ik pleit hier niet voor een bepaald type van vakantiespreiding maar het probleem is dringend gesteld.

Naast deze opties die vooral het toerisme als cultuurfenomeen en factor van welzijn behandelen, durven wij het betreuren dat in titel 1, over onze welvaart, niet enkele paragrafen werden gevoegd die het toerisme bekijken als een spitsindustrie en de problematiek onder ogen nemen van de vakantieverschaffer in de plaats van de vakantieverbruiker, namelijk de Horecasector. Het gaat hier om een belangrijke bedrijfssector met een grotere tewerkstelling dan de ganse textielnijverheid waaraan in de nota terecht aandacht wordt geschonken. Deze sector kent ook een grotere tewerkstelling dan de grafische industrie, de papierindustrie, de houtverwerkende nijverheid en de scheepsbouw, allemaal samen. Ook aan die aspecten wordt in de nota terecht aandacht geschonken. De toeristische industrie is een aanbrenger van meer dan 37 miljard vreemde deviezen en een motor voor een ganse reeks bedrijven uit de tertiaire sector.

Deze toeristische industrie verkeert in volle crisis, vooral de hotelsector. Zij heeft, na de bouw, het grootste aantal faillissementen. Het aantal overnachtingen van vreemdelingen stagneert sinds 1971 en daalde verleden jaar met 12 %, terwijl de omzet 3 miljard minder bedroeg. Dit was in scherpe tegenstelling tot onze buurlanden waar een fikse stijging werd waargenomen, met in Frankrijk een boni op de handelsbalans van 130 miljard, tegenover een mali van 25 miljard in ons land.

Wij durven van het regionaal beleid verwachten dat een aantal opties, innovaties en stimulerende maatregelen niet zullen uitblijven. Dit geldt vooral op het gebied van de vernieuwing van de infrastructuur, de promotionele middelen, de opleiding tot verantwoorde vestiging en de fiscaliteit in de Horeca-sector. In dit opzicht durven wij verwijzen naar de besluiten van de **Rondetafelconferentie** tijdens het voorjaar 1978 waaruit een **8-puntenprogramma** groeide.

Ons hotelapparaat, mevrouw de Minister, is sterk verouderd. In tien jaar tijd werd minder dan 1 miljard geïnvesteerd in de horeca-sector aan de kust. Dat is slechts elf procent van het totaal pakket aan investeringen in die sector, terwijl er nochtans vierenzeventig procent van de overnachtingen aldaar doorgaan.

De financiële hulp vanwege de overheid op dit stuk is eerder beschamend : negen miljoen voor het ganse jaar '79, bedrag dat reeds sinds februari is uitgeput ; bijgevolg is niets meer beschikbaar voor de toekomst.

Zoals doktor Van Hove het betoogde en kernachtig zegde, zou het beleid in deze zaak dienen over te gaan tot een soort shocktherapie, onmiddellijk, substantieel en doeltreffend.

De nood aan innovatie op het gebied van het toeristisch promotioneel beleid is dringend. Naast de zonne- en sneeuwlanden, hebben ook wij een toeristisch product te verkopen. Dat zou bijvoorbeeld kunnen zijn, wat de kust betreft, de opwekking van onze mentale tonus aan onze Vlaamse stranden. Samen met de beroepsorganisaties, het Commissariaat-Generaal voor Toerisme, de lokale besturen en de touroperators dient een omvangrijke publicitaire actie opgebouwd te worden. De nodige middelen dienen ter beschikking te worden gesteld. Het ganse Vlaamse land beschikt hiervoor budgettair over honderd en tien miljoen. Dit is minder dan het bedrag dat de stad Keulen in hetzelfde jaar voor haar toeristische werving besteed.

Wij beschikken in Vlaanderen over een net van goede hotelscholen en centra voor opleiding tot horeca-mensen voor de middenstand. De tijd is gekomen om door een ernstige vestigingsreglementering, het te groot aantal onbekwamen of avontuurlijke vreemdelingen een onverantwoorde toegang tot dit beroep te ontzeggen, indien daarvoor de nodige redenen zijn.

Tenslotte dient het fiscaal regime van de horeca-sector met zorg herdacht te worden. Een BTW-tarief — en helaas wij komen er steeds op terug — van 16 % is economisch onverantwoord. Het werkt in feite als een exporttaks, tegenover de 8 % in Engeland, de 7 % in Frankrijk, de 4 % in Nederland en de 9 % in Italië. Samen met andere sociale en fiscale lasten is dit een factor van dusdanige prijsstijging, zodat wij niet meer concurrentieel zijn.

Wij durven tenslotte aandringen hieromtrent een besluit te nemen opdat een evenwichtig beleid de beide pijlers van ons toerisme stevig uitbouwt : de cultuurpijler en het sociaal toerisme als factor van welzijn enerzijds, maar ook anderzijds de industriële pijler als factor van welvaart.

Ik wens een paar bedenkingen te maken in verband met het hoofdstuk in de nota dat handelt over het KMO beleid. Daarin worden een aantal behartenswaardige dingen gezegd waarvoor wij de

stellers oprecht gelukwensen. Met nadruk echter willen wij hun voorstellen steunen inzake economische expansie van de KMO en de zeer specifieke accenten die zij daarbij leggen, namelijk aanmoediging van het risicodragend kapitaal ; grotere deelname van de KMO aan de openbare werking ; bijzondere maatregelen voor vestiging en expansie van jonge zelfstandigen.

Wij zouden hier echter willen wijzen op één fundamentele benadering van het probleem. In het verleden werd door de overheid, bij de studie van de KMO-problematiek, vaak uitgegaan van de onuitgesproken idee, dat een kleine onderneming kon worden beschouwd als een groot bedrijf in zakformaat.

Het is nu toch voldoende gebleken, na zoveel grondige analyses, dat een KMO-bedrijf essentieel anders is dan een grote onderneming en dus een eigen filosofie, een eigen pakket aan maatregelen en een eigen beleid vereist.

Dat is zo waar, dat een aantal steunmaatregelen vaak een verkleinde uitgave zijn van die middelen voorzien voor de grote ondernemingen en die blijken dan ook in het concrete toepassingsveld ongeveer onuitvoerbaar of irrelevant te zijn. Mag ik een paar voorbeelden citeren van dergelijke maatregelen die in de meeste teksten steeds voorkwamen :

1. «Nadruk dient gelegd op het aanbrengen van risico-dragend kapitaal. Hierbij zal het Rijk kunnen participeren via een fonds in de kleine onderneming.» De idee is uitstekend, maar bij eenvoudig naslaan van onze handelswetgeving op de vennootschappen blijkt dat dit alleen mogelijk is bij de kapitaalsvennootschap, vb. de N.V. Méér dan 90 % van onze KMO bedrijven zijn geen NV en kunnen ook moeilijk aldus omgevormd worden. Ze kunnen derhalve voor deze maatregel niet in aanmerking komen.
2. «Bijzondere zorg zal worden besteed aan het tot stand komen van ambachtelijke zones». Inderdaad kwantitatief zowel als kwalitatief ontbreken zij. In de huidige optiek is een dergelijke zone vaak een verkleind industriegebied. Meestal worden de bestaande reglementeringen, de wegeninfrastructuur, de ruimtelijke inplantingsvoorschriften, de vereisten inzake nutsvoorzieningen dusdanig gesteld dat de essentie van een ambachtelijke zone dreigt verloren te gaan. In een dergelijke zone moet de ondernemer o.a. bij zijn bedrijf kunnen wonen, moet hij er een winkel of toonzaal kunnen organiseren met grote toegankelijkheid voor de klant, moet de kost van de infrastructuurwerken beperkt zijn, moet hij desnoods via aanbouw gemeenschappelijke ruimten kunnen gebruiken met zijn collegas. Daarvan zijn voorbeelden in het buitenland bekend. Mis-

schien kan dit alles inspirerend werken op nieuwe richtlijnen terzake.

3. «Er dient ernstig werk te worden gemaakt van de strijd tegen administratieve overbelasting». Daar wordt voortdurend naar verwezen. Een volgende vaststelling zou zijn, dat men vertrekt van dezelfde eisen dan bij de grote ondernemingen. Men is echter bereid beneden een grens vrijstelling van formaliteiten te verlenen. Essentieel dient men ook in een andere richting te zoeken : groepering van controles tot een uiterst beperkt aantal met speciaal opgeleide ambtenaren, vervanging van talloze formulieren tot een minimum aan aangepaste bescheiden, globale eenvoudige stortingen waar de ambtenaren de berekeningen verrichten met een eerder pedagogisch dan repressief optreden.

Dit is geen graduele vereenvoudiging, maar een essentiële vereiste. Daarvoor wordt elk innovered beleid terzake met geestdrift begroet.

4. «Een ruimere toegang van de KMO op de resultaten van het technologisch speurwerk is noodzakelijk». De bestaande instellingen zoals het IWONL, de dienst voor proto-types en de Research and Developpment organisaties zouden, op promotionele wijze en systematisch zichzelf bij de KMO dienen bekend te maken. Uit een onderzoek in de **Vormingsinstituten** voor KMO uitgevoerd, bleek dat meer dan 80 % van de bedoelde bedrijfsleiders onbekend waren met het bestaan en de werking van deze nochtans zo belangrijke diensten. Hier kan beslist iets aan gedaan worden.

Wij verontschuldigen ons om aldus tot het concrete te zijn afgedaald, maar onze enige bedoeling was het interessante gedeelte over het KMO-beleid in deze verklaring van algemeen beleid, van deze bepaalde groep te belichten met de hoop dat, bij het uitstippelen van een eigen wetgeving ter zake, met de eigen specificiteit van deze kleine bedrijven op een maximale wijze rekening zal worden gehouden.

(Applaus bij de leden van de meerderheid)

DE VOORZITTER : De heer **Croux** heeft het woord.

DE HEER L. CROUX *(op de tribune)* : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de minister, geachte collega's, ik wilde even het woord voeren bij luik 4 : «een democratisch Vlaanderen» en bij luik 5 : «de Nederlandse gemeenschap in de wereld». Ik zal dat kort doen.

Misschien hadden wij meer tijd moeten kunnen besteden aan de situering van Vlaanderen in de nieuwe politieke samenleving van morgen, ook in

de externe politieke omgeving, met inbegrip van de Europese dimensie, de Europese politieke structuren voor morgen. Dit niet alleen omwille van de verrijking van onze politieke visie, vooral voor de jonge mensen in Vlaanderen, maar ook omdat het een concrete invalshoeken zou kunnen opleveren voor de benadering van onze hangende Belgische politieke problemen, onze verhouding ten opzichte van Brussel, ten opzichte van de Franstalige gemeenschap. Misschien kunnen wij daar later wel op terugkomen.

Ik beperk mij, mevrouw de Minister, tot één passage uit het document dat ons is voorgelegd. Over een democratisch Vlaanderen lees ik : «Een doorzichtige administratie van de lokale en regionale structuren met inbegrip van intercommunale verenigingen zal worden nagestreefd».

Dit heeft in onze fractie aanleiding gegeven tot zekere vragen. Wat is hier de visie van het Vlaams executief ? Ik meen te mogen stellen dat iedereen erover akkoord gaat : ten eerste, dat Vlaanderen niet centralistisch mag worden georganiseerd, dat wij nieuwe vormen van democratie willen tot stand brengen en van doelmatigheid ook binnen Vlaanderen. Ten tweede, dat wij niet zonder meer willen behouden wat bestaat, wat uit het verleden komt, maar dat wij willen hervormen wat noodzakelijk is, rekening houdend met wat rondom ons gebeurt in de wereld en wat beantwoordt aan de reële behoeften van een democratische en doelmatig gestructureerde gemeenschap.

Wij zien hier inderdaad het feit dat er geen gewag wordt gemaakt van een intermediair niveau tussen de ongeveer 320 gemeenten in Vlaanderen en de Vlaamse gemeenschap met haar bijna 6.000.000 inwoners als een leemte. Wij dachten dat de oude opwerping in verband met het aantal niveaus in de nieuwe Belgische Staat wel achterhaald was. Wij hebben herhaaldelijk horen zeggen, en zelfs voor een groot deel onderschreven, dat in de toekomstige staatsstructuur de communautaire en regionale instellingen, voor wat betreft de culturele, communautaire en regionale materies, zich zouden bevinden op het hoogste niveau van bevoegdheid. De discussie over de hiërarchie van de rechtsnormen moet weliswaar nog worden gevoerd, maar de facto en inhoudelijk weten wij dat het Vlaamse executief en het Vlaamse parlement een zeer hoge graad van autonomie zullen kennen en het hoogste niveau van bevoegdheid zullen uitoefenen voor hun materies. Indien men dan binnen Vlaanderen nog slechts gemeenten zou tellen, zou dit een structuur worden van een zeer centralistisch type : de gemeenten, de lokale gemeenschap enerzijds en, anderzijds, het hoogste niveau van bevoegdheid op het regionaal vlak.

Wij menen dat er binnen de Vlaamse gemeenschap, en zeker binnen de partijen die de

meerderheid uitmaken, een nieuw inzicht over de behoefte aan dergelijk intermediair niveau groeit. In de verkiezingscampagne en in de programma's die toen werden voorgelegd aan de bevolking is m.n. door de Vlaamse socialisten gezegd, dat men bereid was het probleem van de provincies opnieuw te onderzoeken, terwijl de Christelijke Volkspartij zeer duidelijk heeft stelling genomen voor een bestuurlijk tussenniveau, rekening houdend met de ervaring van de provincies. Welnu, het is daarom dat deze tekst ons enigszins bevreemdt. Wij wensen op dit ogenblik geen conclusies te trekken die te ver zouden gaan maar willen zeer sterk de nadruk leggen op dit punt en bevestigen dat wij dit als uitermate belangrijk aanzien.

Wij willen geen centralistisch Vlaanderen, wij willen decentralisering, nieuwe vormen van democratie en doelmatigheid, zoals dit in alle landen rondom ons aan de orde is. Zien wij naar Frankrijk -denk aan «Le mal français» van Peyrefitte, een enorme kritiek op het centralisme — maar denk ook aan Attali in zijn geschriften ten voordele van zelfbestuur in eigen kring. Denk ook, wat Nederland betreft, aan een zeer recente publikatie van de stichting Wiard-Beckman, waarin op het belang van de provincie wordt gewezen voor, zo luidt de titel van het boekje, «Een socialistisch welzijnsbeleid». Denk ook aan de studies die in Duitsland worden ondernomen, ondermeer door Frido Wagener, waarin zeer systematisch het probleem van de draagvlakstudies wordt onderzocht en waarin wordt gewezen op de opportuniteit en het democratisch belang van entiteiten tussen de 500.000 en de 1 miljoen inwoners.

Ik wil vandaag niet verder daarop ingaan, geachte collega's maar ik wil er nog wel één punt aan toevoegen. Moeten wij de nieuwe staatsstructuur op een uniforme wijze concipiëren wat betreft het binnenlands of binnenregionaal bestuur? Ik zou zeggen van niet, omdat de feiten totaal anders liggen in Brussel, in Wallonië en in Vlaanderen. Voor Brussel, met zijn 1 miljoen inwoners, is de situatie zeer complex. Het is duidelijk dat daarvoor een andere benadering aangewezen is. Het probleem van het intermediair niveau stelt zich dààr zeker niet.

Anders is de toestand in Wallonië, met zijn 3 miljoen 200.000 inwoners, waar de sociologische, economische, geografische en demografische elementen, en hun politieke benaderingen ook anders liggen dan in Vlaanderen. Vlaanderen heeft een bevolkingscijfer van 5 miljoen 600.000 inwoners, en een sociologische en economische graad van diversifiëring die zeer belangrijk is: denk ondermeer aan West-Vlaanderen, aan Antwerpen en aan Limburg, om ten minste geografisch de extremen te noemen.

Ik denk dat onze Vlaamse bevolking het niet zou goedkeuren dat wij deze verscheidenheid zomaar

zouden opruimen. Ik geloof dat zij van ons verwacht dat wij nieuwe vormen van organisatie in Vlaanderen tot stand brengen, die rekening houden met het waardevolle van onze structuren, en dat zulks ook tot uiting kan komen op een manier die werkelijk democratisch kan worden genoemd. Ziedaar, mijnheer de Voorzitter, wat ik hier in het midden wilde brengen. Ik herhaal het, dit is geen pleidooi voor provincialisme in de pejoratieve betekenis van het woord. Ik ben trouwens, in mijn korte interventie, begonnen met erop te wijzen hoe wij Vlaanderen in een breder perspectief moeten situeren, niet alleen in België maar met een Europese en een mondiale dimensie. Wij streven naar een menselijke, democratische manier van samenleving. Deze moet binnen Vlaanderen op een gedecentraliseerde wijze worden opgebouwd. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Cools heeft het woord.

DE HEER B. COOLS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, collega's, hier zou dus vandaag vreugde moeten heersen. Het is immers de eerste maal in de geschiedenis van deze contreien dat alleen voor het Vlaamse land een regeerverklaring wordt afgelegd.

Wij zijn hier niet met velen om die vreugde te delen. Ik zou zelfs zeggen, mevrouw de Minister, dat die vreugde ook voor mij enigszins wordt gemilderd omdat het er naar uitziet dat er in Vlaanderen geen politieke progressieve meerderheid aanwezig is.

Indien in dit verband de christelijke en de socialistische werkersbonden samen iets uitwerken dan verwacht men uiteraard van die vertegenwoordiging — zo denk ik ten minste — dat deze gedachten duidelijk zouden zijn terug te vinden in het regeerakkoord. Maar, dit is niet het geval. Wij moeten er misschien van uitgaan dat binnen de CVP, de ACV-mensen het niet altijd gemakkelijk hebben hun gedachten door te drukken.

Op een aantal aspecten ontvangen wij dan ook het document van de Staatssecretaris met gemengde gevoelens.

Overlopen wij enkele van die aspecten. In de eerste plaats, wat het economische deel betreft, vind ik dat het tamelijk goed uit de verf komt. Aan de plangedachte wordt gestalte gegeven. De overheid wordt duidelijk aangewezen om ook industrieel initiatief te nemen. De KMO — en ook mij verheugt dat, mijnheer Akkermans, -krijgen een steun. De KMO vormen inderdaad de ruggegraat van ons economisch gebeuren en ik vind het dan ook fijn.

Ik kom nu echter tot andere aspecten van het document, zoals ruimtelijke ordening, grondbeleid en huisvesting. Het zijn thema's die ook

door de heer Vankeirsbilck werden behandeld. Ik heb er reeds op gezinspeeld, mevrouw de Minister, en hier dachten wij aan de progressieve zijde, ons goed voorbereid te hebben.

Wij hadden ons verwacht, mijnheer de Staatssecretaris Coens, aan minder ballast, aan minder gemeenplaatsen, aan minder tegenstrijdigheden en minder hindernissen op de weg van de doeleinden. Kortom, wij hadden ons verwacht aan meer doorzichtigheid en duidelijkheid. Wij zijn dus enigszins teleurgesteld.

Sta mij dan ook even toe de registers open te slaan. Misschien komt er uit uw repliek enige opklaring tevoorschijn.

Eerste punt. Bij de bespreking van de regeringsverklaring heb ik de Eerste Minister attent gemaakt op het feit dat het echt essentieel zou zijn dat ruimtelijke ordening, grondbeleid en huisvesting in één hand zouden zijn. Ik kreeg geen antwoord maar begreep het; 's anderendaags, stelde ik vast dat ze in twee handen waren. Ik betreur dit.

Tweede punt. Er bestaat geen land meer, of het houdt er enkele nationale principes, op het stuk van ruimtelijke ordening op na, zeker in federale landen — en ik som ze op : de Verenigde State, de U.R.S.S., Zwitserland en de Bondsrepubliek. Bij ons niets meer, alles is volledig geregionaliseerd. Ik stelde ook die vraag tijdens de bespreking van het regeerakkoord. Ik kreeg geen antwoord. Nochtans, mevrouw de Minister, kunnen wij ons indenken dat bij de planning van grote infrastructuurwerken — autosnelwegen — spoorwegen, waterwegen, waterhuishouding, inplanting van kerncentrales, het aanleggen van luchthavens, bestemming van plannen in de grensgebieden, er geen nationale planologische normen meer zouden gelden.

Mijnheer de Staatssecretaris voor Ruimtelijke Ordening, u zou even moeten nadenken alvorens zo maar het directoraat voor ruimtelijke ordening af te schaffen.

Ik ben van mening dat u eens naar het Nederlandse voorbeeld zou moeten kijken waar er een algemene inspectie bestaat.

Want, indien er geen nationale planologische normen meer zouden zijn vrees ik dat alle technische diensten er hun eigen principes van Ruimtelijke Ordening zullen op nahouden, net zoals vroeger. Daarvan moet ik u zeker geen voorbeelden geven.

Ik kom nu meer tot het document. De idee van de ruimtelijke plannen voor Vlaanderen is toe te juichen. Dat wordt sedert lang gevraagd. We moeten aan dit plan niet te zwaar gaan tillen. Wij dachten dat hier vanwege de Staatssecretaris voor ruimtelijke ordening zo vlug mogelijk een structuurschets voor het Vlaamse land zou mogen worden verwacht. Om wat te doen, mijnheer Vankeirsbilck ? Om de gewestplannen niet naast el-

kaar te plaatsen maar om ze met elkaar te coördineren. Ik spreek hier over de enorme woonzones. We moeten de structuurschets voor Vlaanderen naast de gewestplannen leggen en ze ermee vergelijken. Daar moet geen jaren worden over gestudeerd. Dat kan onmiddellijk gebeuren. Dan hebt u een leidraad in uw hand om de verkavelingswoede in dit land te lijf te gaan.

Uw tekst zegt dat het Vlaamse land nagenoeg voor 40 % geurbaniseerd is. U trekt er echter de besluiten niet uit. Er is bijvoorbeeld de herinrichting van de geurbaniseerde delen, de voorrang aan de woonzones op de woonuitbreidingsgebieden. Dus, verkavelingsmatiging en herziening van artikel 57 van de wet op de Stedebouw en aanpassing van het koninklijk besluit betreffende de toepassing van de gewestplannen omdat er precies in de woonzones voorrang zou kunnen worden gegeven aan volkshuisvesting. Jullie vinden het een goed grondbeleid wanneer de sociale huisvesting wordt verwezen naar woonuitbreidingsgebieden. Daar zou dan een verkooprecht worden gegeven. Het is de sociale huisvesting verwijzen naar gronden die niet bouwrijp zijn en die in vele gevallen natuurgebieden, open gebieden zijn. Het is met andere woorden niet de sociale huisvesting bevoordelen, het is de sociale huisvesting benadelen. En dan maar zien of de onteigeningsinitiatieven van de openbare besturen wel genoeg gemotiveerd zijn ! Ik kan mij indenken dat, wanneer een openbaar bestuur in zijn woonuitbreidingsgebied zou gaan onteigenen, u zou zeggen dat dit ongemotiveerd is. Maar wij worden in deze tekst echter precies verwezen naar de woonuitbreidingsgebieden.

De structuurplannen voor de gemeenten aanmoedigen is een goed idee. Ik reken daarvoor op u, mijnheer de Staatssecretaris. Maar, dan alstublieft niet onder de vorm van plannen van aanleg die twee jaar onderweg zijn, maar dan structuurplannen goedgekeurd door een gemeenteraad.

De vereenvoudiging van de procedure is een idee die ik goedkeur en toejuich. Wij hadden ze liever iets concreter gezien. Sta mij toe enkele punten in dit verband nader toe te lichten. Ik denk dat wij steeds duidelijk moeten zeggen dat diegenen die beslissen ook de verantwoordelijkheid dragen en niet diegenen die adviseren. Bouwen en verbouwen in dit land is een zeer langdurige en onzekere onderneming geworden. Dit werkt ontmoedigend, prijsverhogend en dat kunnen wij in deze crisistijd best missen. Wij stellen dan ook voor de interventies bij bouwen en verbouwen van Stedebouw in de gemeenten van meer dan 30.000 inwoners en die daarvoor technisch zijn uitgerust, te beperken tot een opschortende bevoegdheid voor zover het gebouwen van meer dan 20 meter hoogte betreft.

Wat het BPA betreft meen ik dan ook dat vereenvoudigde procedures aangewezen zijn en rekenen ook op versoepelingen in verband met de parkeer-

voorschriften. Daar hebben wij niets van teruggevonden. Dat is echter reeds lang een feit in Brussel en in Wallonië.

Ik meen dat we hier de moed moeten opbrengen om duidelijk te zeggen dat ruimtelijke ordening een grondbeleid impliceert ten eerste om aan de overheid de mogelijkheid te geven aan haar eigen behoeften te voldoen, ten tweede, te voorkomen dat enkelen door bezit van grond ; anderen zouden verhinderen te bouwen en ten derde, eraan te herinneren dat grond een schaars produkt is en zeker niet moet worden gebruikt om op speculatieve wijze geld te verkrijgen. Heel eenvoudig gesteld mag grond niet onderworpen blijven aan de ongeremde wet van vraag en aanbod. Concreet betekent dit iets anders dan wat u in het document vermeldt. Dat betekent iets anders dan een inventaris van de gronden opmaken, of de sociale huisvesting naar woonuitbreidingsgebieden verwijzen, of een grondfonds oprichten. Ik vestig in dit verband uw aandacht op het wetsvoorstel van de heer De Serrano dat morgen aan de agenda van de Kamercommissie van Openbare Werken staat, en deze zaken reeds regelt. Dit zijn enkele elementen, maar dit is geen grondbeleid. Grondbeleid betekent : tekoopstelling aan gebruikswaarde van grond in bestaande verkavelingen, openbare tekoopstelling van leegstaande huizen en braakliggende gronden in steden, voorkeurrecht in woonzones voor sociale huisvesting, onteigeningen aan gebruikswaarde, mijnheer Vankeirsbilck, dat is wat in het memorandum ACW-BSP stond, gebruiksrecht in groene zones en open gebieden.

Inzake de volkshuisvesting wens ik enkele rechtzettingen te maken. Ik ben het met u eens, mijnheer Vankeirsbilck — en dit staat zelfs in het document van het Brussels gewest — dat we ook de prijs moeten drukken. Samen met u dacht ik dat de BTW zeker zou kunnen verlaagd worden. Dit is uitdrukkelijk vermeld in de tekst van het Brusselse gewest. In de tekst van Vlaanderen is niets vermeld.

De huurprijzen van sociale woningen zijn zodanig verhoogd, mevrouw de Minister, dat degene die een sociale woning als huurder financieel aan kan, maar toch niet de middelen heeft om er een eigen te bouwen, niet meer in aanmerking komt, terwijl diegene die onder de grens blijft het gewoon niet kan betalen. De inkomensgrens moet dus eerst worden aangepast en gelijkgesteld met de inkomensgrens van diegenen die bevoorbeeld worden wanneer zij bouwen. Dit is toch logisch. Er bestaat een hogere inkomensgrens voor iemand die bouwt dan voor iemand die huurt.

Dit is dus een essentieel punt dat wij in het document niet terugvinden. Uiteraard moet er een betere koppeling worden tot stand gebracht van de huur aan inkomen en huurprijzen, maar er

dient tevens rekening te worden gehouden met het geboden comfort. Dit is een punt waarover we eveneens niets terugvinden in uw document. Reeds jaren wordt gevraagd naar permanente huurtoeslagen. Deze bestaan in Wallonië, maar niet in Vlaanderen. Ter zake bestaat een on sociaal stelsel. Inderdaad, gedurende zes jaar krijgt men een huurtoeslag, maar dan is het opeens gedaan en moet men volledige huur betalen. Dat is toch een onlogisch stelsel. Vandaar het feit dat zo sterk wordt aangedrongen op permanente huurtoeslagen te voorzien voor diegenen die onder het plafond blijven en uiteraard vijftien plus'ers zijn. Mevrouw de Minister, de goede aanleg van het grondgebied en de stadsvernieuwing als sociale uitdaging — zoals men dat in Nederland noemt — komen niet duidelijk uit de verf. Mogen wij er misschien van uitgaan dat de regering hier hoofdzakelijk rekt op het parlementair initiatief ? Mijnheer de Voorzitter, indien u mij toelaat wil ik het nog even hebben over wat het document «bescherming van het natuurlijk milieu» noemt. Ik zou dit punt onder «ruimtelijke ordening» hebben geplaatst, want wat baat het wanneer alles opnieuw door ruilverkaveling overhoop mag worden gegooid ? In die zelfde rubriek «bescherming van natuurlijk milieu» spreekt u ook over «monumenten». Ik wist echt niet dat dit ook «natuurlijk milieu» was.

Mevrouw de Minister, ik wil nog een paar woorden over de «monumenten» zeggen. Volgens u is de uitwerking van een gepaste subsidieregeling een bijzondere eis. Verontschuldigd mij, mevrouw de Minister, maar ter zake wachten wij al meer dan twee jaar op een beslissing van uwentwege. In het decreet is geschreven dat u binnen de zes maand zoudt mededelen welke nieuwe financieringswijze zou zijn uitgewerkt. Wij wachten op u.

Nog een kanttekening — en ik sluit mij trouwens aan bij wat de heer Vankeirsbilck heeft gezegd — heeft betrekking op het beschermen. Beschermen is goed, maar wanneer teveel wordt beschermd kan het gewoon niet meer worden verwerkt. Bij het beschermen is er ook goede en slechte trouw aan beide zijden aanwezig. Wij staan machteloos om op te treden wanneer toevallig slechte trouw aan ene zijde aanwezig is. Bijgevolg meen ik dat, als wij het huidige ritme van beschermen behouden, in een noodopvang van monumenten moet worden voorzien.

Naast de sanctionering van diegenen die het slecht menen met hun monumenten stel ik voor dat die financiering misschien in de richting van fiscale voordelen zou kunnen worden gevonden. Ik denk bijvoorbeeld aan leningsfaciliteiten veel meer dan aan subsidies. Voor diegenen die het monument moeten restaureren is het gemakkelijker en voor het rijk minder kostbaar.

Mevrouw de Minister, op bepaalde ogenblikken

ben ik misschien iets te hard van leer getrokken, maar dit komt omdat ik te naïef ben geweest en teveel van deze regeerverklaring heb verwacht. Maar wellicht komt er dan toch wel een opheldering in de repliek. (*Applaus bij de leden van de meerderheidspartijen*)

DE VOORZITTER : De heer Verroken heeft het woord.

DE HEER J. VERROKEN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren Ministers, geachte collega's, het is niet mijn bedoeling hier het thema rond de staats hervorming te behandelen. Dit gebeurde reeds bij het bespreken van de regeringsverklaring en van de rijksmiddelenbegroting. Wij krijgen ook nog wel andere gelegenheden om over dit probleem van gedachten te wisselen.

Tevens zal ik vermijden thema's te behandelen die reeds door andere collega's werden besproken. Mevrouw de Minister, ik wens het wel te hebben over een bepaalde tekst uit uw nota waarop, naar ik vrees, wel zal worden gereageerd. Het gaat hier om de tekst waardoor eindelijk eens aandacht wordt besteed aan de zinvolle natuurgebonden vrijetijdsbesteding van duizenden eenvoudige mensen. Het is zelfs een soort eerherstel daar men hen belaagd heeft met alle zonden van Israël.

Dames en heren, het gaat hier over de **vogelhouders** en de **vinkenzetters**. Meestal futiliseert men ter zake al te gemakkelijk maar het is toch een hobby zoals een andere, een hobby waardoor niemand kwaad wordt gedaan en dat zelfs niet te vergelijken is met het jagen en het vissen. Nu wij een regering hebben met aan het hoofd een Eerste Minister die fier is in zee te kunnen vissen en aldus de vissen levend uit het water haalt om ze vervolgens te verorberen, wens ik te beklemtonen dat zulks niet het object is van de mensen waarover ik het heb. Het betreft hier het opnieuw aanleggen van een voorraad van vinken. Vooraf wens ik diegenen die in dit verband kritiek hebben, gerust te stellen. Inderdaad, het gaat hier niet om het uit de natuur nemen van 20.000 vinken waardoor het vogelbestand zou worden bedreigd. Hun aantal wordt immers reeds gelimiteerd door de wettelijke maatregelen inzake de ringen. Het gaat trouwens alleen over de «mannen» en niet over de «poppen» ; ook de natuur heeft er in voorzien dat er bij de vinken een teveel aan «mannen» is.

Er kan worden gesteld dat de personen waarvan sprake een enorme inspanning doen om zich via het kweken te bevoorraden. Het Rijksstation voor Klein-veeteelt van Merelbeke heeft over deze aangelegenheid een verslag opgemaakt. Bij het lezen van dit rapport en bij het vergelijken van de resultaten die eenvoudige werkmensen terzake hebben bereikt, komt men tot de conclusie dat het Rijksstation nog veel kan leren.

Deze natuurgebonden hobby wordt vooral beoefend in het zuiden van de twee Vlaanderen. De mensen leggen er zich op toe om de vinken die ter hunner beschikking komen te «verleren». Zij leren hen een zuiver Vlaams wijsje. Van april tot oktober zitten ze in lange rijen geconcentreerd, stil, een aantal liedjes op te tekenen. Het ganse gezin wordt erbij betrokken. Zij worden met het voedingsprobleem geconfronteerd. Deze **vinkensport** brengt hen tot de natuur. Het gaat hier niet over massale consumptieangst, waar ook wij volledig tegen zijn. Vooral in mijn arrondissement zitten in deze periode van het jaar ieder weekend 2.000 mensen in de stille straten nota te nemen met het oog op deze prijskamp.

Gisteren nog hebben zij mij een grote medaille getoond die ze van de Koning in ontvangst mochten nemen, ter gelegenheid van het nationaal kampioenschap, waarvoor zij zeer dankbaar zijn. Het heeft mij ook aangenaam verrast. Ik ben altijd een verdediger van de vinkeniers geweest. Bepaalde verenigingen leggen zich toe op het kweken van een twaalf vogels in functie van een tentoonstelling die bijna alle collega's bezoeken en waar prijzen worden toegekend.

In West-Vlaanderen krijgt op het ogenblik de **volière-bouw** voor ouderlingen tehuizen en instellingen voor gehandicapten de volle aandacht. Op die manier kunnen deze mensen het ganse jaar het leven en de evolutie van de vogels volgen. Bovendien verdrijft deze bezigheid de eenzaamheid. Vele oudere mensen die alleen wonen nemen een eenvoudig sijsje in huis om de eenzaamheid te breken.

Zij leggen zich toe op het bouwen van nestkastjes. Dit lijkt belachelijk voor iemand die er niet bij betrokken is. Deze hobby heeft naar mijn mening een authentieke volksopvoedende waarde naar de natuur toe.

Niet de vinken zijn bedreigd om uit de natuur te verdwijnen. Vooral insecten etende vogels worden bedreigd, niet door de massavangst — dat doet niemand — maar door de insecticiden en herbiciden. Zolang er geen vervangmateriaal voor deze produkten is discussieer ik daarover niet. De landbouw kan niet teruggaan naar de wiedzusters.

U hebt een opening gelaten, wat helemaal past in het ontwerp van richtlijnen voor Europa, voor creatieve, wetenschappelijke en sportieve aangelegenheden. U zult zeker daarover reacties krijgen. Ik begrijp zekere reacties van mensen die alles willen zien in absolute termen. Wat dan als morgen de vegetariërs het verbod eisen vlees te eten in dit land ? Men moet toch zin hebben voor nuances.

U kunt ook begrip hebben voor gevoeligheid. Ik luister bijna ieder dag naar «**bright eyes**», tophit in de Engelse top-tien, waarin sprake is van het konijn uit Waterschapsheuvel, een boek dat onlangs verschenen is. U zou dit allemaal moeten lezen en

ik verzeker u dat u de eerste tijd geen wilde konijntjes meer zal eten.

Dit is dan een intermezzo in het geheel van dit zwaar debat.

Ik kan niet nalaten bij deze gelegenheid de regering, waarvan ik niet alles in dank afneem, te feliciteren met deze geste van eerherstel aan duizenden eenvoudige mensen die gedurende maanden en jaren gebukt gingen onder de zware verdachtmaking van vandalisme, massavangst, consumptievangst, waar ze niets mee te maken hebben.

Ik zal deze tribune niet verlaten zonder iets te zeggen wat me op het hart ligt ten opzichte van de communautaire problematiek, echter niet naar structuren of details toe. Ik wil een poging doen om een misverstand, of een verkeerde optiek zoals die in conversaties tot uiting komt, uit de weg te ruimen. De Vlaamse gemeenschap moet van de Waalse collega's en landgenoten verkrijgen dat ze het niet langer voorstellen alsof wij, Vlamingen, gekant zijn tegen de overheveling van bevoegdheden naar Waalse beleid instanties op gewestelijk en gemeenschappelijk niveau.

Ik lees en hoor telkens opnieuw dat de zaken worden voorgesteld alsof wij saboteurs zijn. Wij moeten naar de publieke opinie toe absoluut er iets op vinden — allemaal samen kan dit wellicht — om de Walen duidelijk te maken waar de grond ligt van onze aarzeling. Naar mijn mening zijn er twee redenen, en wij moeten hen leren inzien dat ze in onze plaats op dezelfde manier zouden reageren. Nu vraagt men ons macht en bevoegdheden over te dragen van een centrale regering en een centraal parlement, waar wij niet alleen volwaardig aanwezig zijn maar waar wij zelfs een meerderheid vormen, niet zozeer naar Wallonië maar vooral naar het hoofdstedelijk gebied. Zij moeten begrijpen dat wij aarzelen vanwege het risico dat wij meteen de Vlaamse minderheid in Brussel overleveren, daar waar wij op nationaal vlak nog een soort bescherming voor hen kunnen zijn. Dit is de kern van de zaak : onze vrees om van een regering bevoegdheden af te nemen om ze over te hevelen naar een executieve, in handen van een administratie, van een raad waar de Vlamingen in de minderheid zijn.

Dat is het wat men ons vraagt en dat is naar mijn gevoelen een van de kernen van het probleem.

Als laatste bedenking zou ik willen stellen dat wij moeten doen inzien, dieper laten doordringen dat per slot van rekening ons gesprek doorkruist wordt door een enorm mentaliteitsverschil, dat natuurlijk oorzaak is van voorgaande geschiedenis, waar aan niemand van ons schuld noch verdienste heeft, een mentaliteitsverschil dat tal van redelijkheden en ook schaamtegevoel, bij ons anders overkomt en omgekeerd.

Ik heb bijna met blijdschap — en het is misschien cynisch bedoeld — de hardnekkigheid vastgesteld

waarmee zij die brave mevrouw Bernaerts als het ware met een vlammend zwaard aan de deur hebben gezet, omdat zij niettegenstaande in Wallonië verkozen, de eed in een andere taal had afgelegd, met name in het Nederlands. Wij kunnen ons aan Vlaamse zijde niet voorstellen op dergelijke manier te reageren, nadat wij gedurende generaties meer dan dat hebben ondergaan. Bij hen is er geen plaats voor nuances. Het gaat hier over een soort **redelijkheidsgevoel** dat bij hen niet bestaat, een schaamtegevoel dat bij hen ontbreekt en waaronder wij overdreven lijden. Deze mentaliteitsbreuk is volgens mij één van de grootste **gespreksverstoorders**. Ik kan mij wel voorstellen wat er zou gebeuren zou men in Wallonië af te rekenen hebben met een sociale taalgrens, mocht men de bedrijven, mocht men de relaties bij hen een andere taal willen opdringen, het zou geen 24 uren duren of ze staan onmiddellijk over de grens van Wallonië. Wij moeten hen leren dit te begrijpen. Wanneer wij het knelpunt Brussel, de echte reden van onze aarzeling en dit verschil van mentaliteit voor iedereen duidelijk gaan maken, dan zou het wel kunnen dat het gesprek van gemeenschap tot gemeenschap, waaraan wij opnieuw zijn begonnen heel wat vlotter zou verlopen.

Ik denk dat dit van onze kant de grote wens is, om in vrede, in absolute gelijke berechtiging en gelijke waardering, tot een gemeenschappelijke herstructurering van dit land te kunnen komen. (*Applaus bij de leden van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De heer Moors heeft het woord.

DE HEER C. MOORS (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, mevrouw en heren Staatssecretarissen, waarde collega's, het kan worden gesteld dat de verklaring van algemeen beleid een goede zaak is die overigens op haar tijd komt. Waarom ?

Ten eerste, omdat het goed is na uitvoerige discussies over structuren, eindelijk terug te keren naar de inhoud van het beleid om nadien misschien met meer probleem en oplossingsgerichtheid weer de beleidsstructuren zelf onder ogen te nemen. Inderdaad structuren dienen immers in functie te staan van de oplossing van de problemen en niet omgekeerd.

Ten tweede, de verklaring bevat een totaal overzicht van beleidsopties, meer bepaald in verband met de aangelegenheden die nu reeds ressorteren of straks zullen ressorteren onder de bevoegdheid van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest.

Ten derde, globaal kunnen wij de uitgangspunten en de daaruit voortvloeiende opties onderschrijven. In de verklaring echter zitten een aantal onvolkomenheden die te maken hebben in de eerste plaats met de samenhang van de geformuleerde

opties, en ten tweede, met de noodzaak van een verdere concretisering van de beleidsopties om zodoende bepaalde opties in hun deugdelijkheid te kunnen toetsen.

In verband met de samenhang van de geformuleerde opties, heeft het gebrek aan samenhang ervan natuurlijk te maken met het feit dat het gewestelijk beleid een component blijft van het nationaal beleid, zeker in de overgangsfase. De beleidsvatbaarheid van de onderscheiden terreinen van het maatschappelijk leven ligt dan ook verschillend. De oefening om nationale opties met mogelijke weerslag op gewestelijke opties en de gewestelijke opties in elkaar te bouwen werd niet gedaan. Het resultaat is dan ook dat de onderscheiden rubrieken afzonderlijk met hun eigen uitgangspunten en opties worden behandeld. Zo is er bijvoorbeeld het uitgangspunt van de ontwikkeling van een nieuwe levensstijl, een uitgangspunt dat uiteraard zou moeten gelden voor alle sectoren van het maatschappelijk leven. Hierbij zou men de vraag kunnen stellen : welke economische ontwikkeling, welk ruimtelijk beleid, welk sociaal en welk cultureel beleid hieruit zouden kunnen volgen ? Dit vinden wij niet terug in de beleidsnota. Om van een samenhangend beleid te kunnen spreken komen overigens de onderscheiden rubrieken op een ongelijkmatige wijze aan bod. Zo komt in titel II de rubriek «Gezondheidszorg en sociale dienstverlening» onvoldoende uit de verf. In Titel IV bijvoorbeeld worden hoofdzakelijk algemene beginselen aangegeven.

De grootste onvolkomenheid van de nota is de onduidelijkheid inzake de structuren waarmee de beleidsopties moeten waargemaakt worden, alhoewel dit wel fragmentarisch aan bod komt in de onderscheiden rubrieken. Men kan nochtans de vraag naar beleidsopties niet loskoppelen van de vraag naar de concrete beleidsopbouw, afgestemd op de reële noden en dit zeker niet op een ogenblik dat voor het eerst een globaal beleid voor een bepaald gebied wordt afgekondigd. De verschillende motieven die voorlagen om diverse beleidsnota's op te stellen voor Vlaanderen, Brussel en Wallonië brengen ons tot de vraag in welke mate zal in Vlaanderen rekening worden gehouden met een verscheidenheid inzake maatschappelijke ontwikkeling. De nota geeft echter de algemene indruk dat de vraag naar differentiatie ophoudt bij het Vlaamse gewest en in de verbijzondering van Brussel in het kader van de Nederlandse gemeenschap.

Uit het geheel van de nota komt een centralistische optiek tot uiting, alhoewel ondermeer in Titel IV, waarin gehandeld wordt over de opbouw van een democratisch Vlaanderen, wel een aantal uitgangspunten worden gesteld waaruit eerder een decentralistisch profiel van beleidsopbouw zou kunnen te voorschijn komen. Over dit gebrek aan

differentiatie en over een zekere centralistische optiek wil ik een paar voorbeelden geven. Inzake de differentiatie kan ik ten eerste stellen dat ondanks de tewerkstellingsproblematiek er in Vlaanderen sterke verschillen zijn tussen de subregio's. In sommige subregio's is er een sterke aangroei van de actieve bevolking, maar daarover wordt in de beleidsverklaring nergens melding gemaakt. Een tweede voorbeeld, ten aanzien van de woningbouw wordt weliswaar terecht de nadruk gelegd op vernieuwbouw, doch er wordt onvoldoende of niet gewezen op de stijgende behoeften aan nieuwbouw in subregio's welke nog een sterke aangroei van een jonge bevolking kennen.

— *Mejuffrouw G. Devos, Ondervoorzitter, treedt als Voorzitter op.*

Een derde voorbeeld — en dit is voor mij het belangrijkste — van het ongedifferentieerd denken is dat er geen onderscheid wordt gemaakt tussen de stedelijke en de landelijke gebieden. Beide gebieden hebben echter een verschillende problematiek. Weliswaar is het verstedelijkingsproces — en gelukkig zou ik zeggen — op het platteland mentaal aanwezig, doch op het beleidsvlak, op het vlak van de beleidsstructuren en op het ruimtelijk vlak liggen zulkdanige grote verschillen met de verstedelijkte gebieden, dat zij afzonderlijk moeten bekeken worden. Mentaal is inderdaad de verstedelijking op het platteland aanwezig in de vraag naar socio-culturele voorzieningen, naar sportinfrastructuur, naar onderwijs, naar algemene vorming, naar gezondheids- en sociale voorzieningen, naar openbare nutsvoorzieningen als waterleiding, riolering, gas, naar een minimum aan winkelaccommodatie en naar een aangenaam woonmilieu, alsook naar een aangepast openbaar vervoer.

Kortom de landelijke bewoner wenst op zijn manier hetzelfde aanbod aan voorzieningen als deze van de verstedelijkte gebieden. Het beeld van de landelijke bewoner op klompen, in blauwe kiel, die zelf brood bakt en biologisch tuiniert, vindt men slechts terug bij het optreden van volksdangroepen en in de retro-gedachte.

Evenwel is het tegemoetkomen aan de hierboven geschetste noden sterk beïnvloed door de kleinschaligheid van de kernen en de ruimtelijke spreiding ervan.

Om een aantal voorzieningen in stand te houden, heeft men echter steeds een groter draagvlak nodig, dit wil zeggen dat het aantal inwoners steeds groter moet zijn om een minimum rendement te hebben. De handelszaken dienen steeds grotere omzet te hebben om rendabel te blijven. Het gevolg is dat heel wat plattelandskernen zonder bakker, zonder detailhandelaar vallen. Ook de overheid stelt steeds meer minimumdrempels om een aantal voorzieningen in stand te houden, bijvoor-

beeld criteria om een postkantoor te handhaven, minimum-leerlingennormen in het kleuter- en lager onderwijs, normen om een aantal bijzondere leermeesters aan te werven, criteria voor subsidiëring van sportanimatoren, voor de inrichting van uitleenbibliotheken enz. Allen zijn gebonden aan een aantal minimum-criteria. Iedereen ziet zijn eigen sector en zo verdwijnt het postkantoor, worden lokale scholen opgeheven, blijft het sociaal-cultureel leven verstoken van een aantal ondersteuning zoals animatoren en uitrustingen en wordt het openbaar vervoer herleid tot een morgen- en avonddienst.

Het gevolg van de hierboven geschetste evolutie is dat het beleid niet meer vertikaal zou mogen bekeken worden, dus niet in vakjes van onderwijs, cultuur, sociaal-culturele voorzieningen en andere overheidsdiensten. Het beleid zou horizontaal moeten bekeken worden en vertrekken van de reële voorzieningen die nodig zijn om deze kernen leefbaar te houden. Wij zouden op deze manier naar multi-functionele oplossingen moeten gaan : waarom niet onderwijsmensen die tegelijkertijd een culturele opdracht zouden hebben, waarom niet een postbode belasten met een zekere sociale taak al ware het de alleenstaanden dagelijks bezoeken om te zien welke noden zij hebben. Het zijn nieuwe ideeën, maar ik geloof dat wij op die manier alleen nog de problematiek van de kleine plattelandskernen kunnen doorbreken. Naast de leefbaarheid van de landelijke kernen is het platteland ook geconfronteerd met de zorg voor zijn eigen opdracht, zoals voedsel- en houtvoorziening, natuurbehoud en recreatie, terwijl de ontginningen voor grondstofwinning, de inplanting van verkeersinfrastructuur, de aanleg van nutsvoorzieningen, zoals **elektriciteitsleidingen**, de verstedelijking van de gebieden rond grote centra, de oorspronkelijke functies sterk aantasten.

Ook de ruimtelijke ordening van het platteland dient in functie van het veilig stellen van zijn eigen opdrachten en op de leefbaarheid afgestemd. Een algemeen ruimtelijk plan voor Vlaanderen, zoals in deze beleidsverklaring vermeld, lijkt mij niet in staat om dit onderscheid tussen landelijke en verstedelijkte gebieden ernstig te plannen. Daarenboven dient er een geïntegreerd beleid te zijn, waar al de voornoemde functies samen gepland en beheerd worden.

Het is dan ook spijtig dat in de **bevoegdheden**-verdeling tussen de leden van het executief het beheer van de typisch plattelandsfuncties : de ruilverkaveling, de waterbeheersing, de bossen, de ruimtelijke ordening, niet zijn samengevoegd. Bij de samenvoeging van de administraties zou deze coördinatie op het administratieve vlak toch bewerkstelligd moeten worden.

Aan de hand van voorgaande voorbeelden hoop ik voldoende aangetoond te hebben dat een **gedif-**

ferentieerd beleid in Vlaanderen noodzakelijk is en dit vooral wat de landelijke gebieden betreft, waar toch een belangrijk deel van onze Vlaamse bevolking woont. Volgens het Nationaal Instituut voor de Statistiek woonden in plattelandsgemeenten per 31 december 1972, plattelandsgemeenten zijnde die gemeenten waar 20 % van de actieve bevolking in de landbouw werkt en waar er geen 100 % tewerkstelling is, 800.000 mensen. Wanneer wij bijvoorbeeld de Nederlandse norm nemen voor kleine plattelandskernen vanaf enkele tientallen tot 3.000 inwoners, dan woonden er per 31 december 1970 1.800.000 mensen in deze kernen.

Ik benijd niet de aandacht die men aan de Brusselse Vlamingen in deze beleidsverklaring besteedt, integendeel, doch ik vraag dat men de vele andere Vlamingen niet zou vergeten die thans in kansarm wordende kernen wonen. Ik vraag ook aandacht voor de functies van het platteland, die steeds meer bedreigd worden.

Een tweede kritiek op deze beleidsverklaring, dacht ik, is het feit dat heel de beleidsverklaring vanuit een eerder centralistische optiek wordt bekeken, alhoewel zoals reeds gezegd in Titel 4, waarin gehandeld wordt over de opbouw van een democratisch Vlaanderen, een aantal uitgangspunten worden aangebracht waaruit een **decentralistisch** profiel van beleidsopbouw zou kunnen te voorschijn komen. Men verwijst o . m. naar meer autonome gemeenten en inspraakorganen, nochtans kan de indruk niet weggevaagd worden van een goed gepland en geprogrammeerd Vlaanderen vanuit een centraal punt, weliswaar omgeven met een indrukwekkend geheel van **inspraakstructuren**.

Een eerste voorbeeld van deze centralisatie dacht ik reeds aangeduid te hebben door te wijzen op het ongedifferentieerd karakter van het beleid naar de ruimtelijke ordening, de tewerkstelling, de woningbouw en het plattelandsbeleid toe. Ook de idee van de promotie van economische groeipolen wijst op een centralisatiegedachte. Het **groeipool**-concept is inderdaad een concept waarmee gemakkelijk wordt omgesprongen. Nochtans blijft dit theoretisch zeer vaag en is een betwist en onduidelijk omschreven concept.

Daarenboven zouden wij er willen op wijzen dat de agglomeratie grote externe kosten kan bieden. Het gaat niet op ongenueanceerd te stellen dat een verdere agglomeratiegroei noodzakelijk is voor industriële attractiekracht op internationaal gebied. Trouwens vormt Vlaanderen in zijn geheel niet één grote groeipool, waarbinnen alle mogelijke technische en andere bindingen spelen. Binnen deze groeipool moet men een beleid voeren van spreiding door regionale concentratie.

Een derde voorbeeld is het feit dat vrijwel nergens wordt gewag gemaakt van een niveau tussen de gemeenten, het gewest en de gemeenschap. De

heer **Croux** heeft daar speciaal op gewezen. Ik wil er alleen aan toevoegen dat een aantal voorzieningen op sociaal en cultureel gebied, betreffende de gezondheidszorg en de ruimtelijke ordening op een grotere schaal dan de gemeentelijke dienen gepland en gecoördineerd. Dit geldt ook voor het dichter bij de bevolking brengen van de administratie. Deze idee is zeer goed en verdedigbaar. Ook hier zal men moeten decentraliseren naar de gemeenten toe en hun tussenniveau.

In ieder geval en daarmee wil ik de overwegingen over de decentralisatie beëindigen, is de vrees dat een Belgisch centralisme vervangen wordt door een Vlaams niet onbestaand en zeker in deze streken die excentrisch gelegen zijn.

Graag had ik van de Vlaams executieve het standpunt gekend in verband met het intermediaire niveau. Gaat zij akkoord met de noodzaak van een tussenniveau waardoor een aantal beleidsopties ten uitvoer worden gebracht en gecoördineerd? Ook ten aanzien van een decentralisatie van de administratie naar de gemeenten en een **tussenniveau** zou ik graag het standpunt van de regering kennen.

Mevrouw de Minister, heren Ministers, mevrouw en heren Staatssecretarissen, ik wil besluiten met de verdiensten van deze eerste beleidsverklaring nogmaals te onderstrepen en tevens mijn vurige wens uit te spreken dat een gedifferentieerd beleid voor de uitvoering en inzonderheid voor de landelijke gebieden zou worden gevoerd. Ik hoop dat de vrees voor een Vlaams centralisme zal worden weggenomen door het beleid en de administratie zo dicht mogelijk bij de bevolking te brengen en aan het subgewest reële inhoud te geven. (*Applaus op alle banken*)

DE VOORZITTER : Mevrouw Detiège heeft het woord.

MEVROUW L. DETIEGE (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, dames en heren, de Verklaring van algemeen beleid van de Executieve voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest heeft, zoals de tekst het zegt, de bedoeling, enerzijds, een overzicht te geven van de beleidsopties die door de executieve van de Nederlandse gemeenschap en het Vlaamse gewest werden genomen in verband met aangelegenheden die reeds vroeger ressorteerden onder de bevoegdheid van de Nederlandse gemeenschap en anderzijds wil zij de grote lijnen aangeven voor het toekomstige beleid.

Vijf prioritaire doelstellingen werden opgesomd waaronder het behoud van de welvaart. Wat dit punt betreft wordt een zeer belangrijk deel besteed aan het gewestelijk economisch beleid. Ik meen inderdaad dat het zeer belangrijk is voor de toe-

komstige structuren van België dat op dat gebied maatregelen worden voorgesteld.

In feite betekent dit immers de logische gevolgtrekking uit een evolutie die in 1968 werd ingezet door de regering Eyskens-Merlot toen de stimulering van de economische expansie en haar rechtmatige verdeling onder de gewesten voor het eerst naar voren werden gebracht.

Inderdaad, de wet-Terwagne, of de kaderwet houdende organisatie van de planning en de economische decentralisatie en de wet van 30 december 1970 betreffende de economische expansie, genaamd de wet-Leburton, brachten een eerste economische decentralisatie.

Veel werd verwacht van de oprichting van het Planbureau en de Dienst voor Nijverheidsbevordering, maar zeker ook van de Gewestelijke Economische Raden en de Gewestelijke Ontwikkelingsmaatschappijen.

Deze adviesorganen vertegenwoordigen immers allen die bij het economisch beleid van een streek of gewest betrokken zijn, met name de politieke gekozenen en de sociale partners. Op dat ogenblik kon men zeker nog niet verder gaan.

De uitwerking van beide wetten heeft echter zeer lang op zich doen wachten. De politieke wil bleek te ontbreken om bijvoorbeeld de GOM's tijdig operationeel te maken en om de adviezen van de Gewestelijke Economische Raden toe te passen of te vragen.

Meer en meer worden nu de Gewesten voor hun eigen verantwoordelijkheid gesteld om de eigen problemen op te lossen.

Tot het gewestelijk economisch beleid zullen in de toekomst — zo blijkt uit de tekst — het expansiebeleid behoren. het herstructureringsbeleid, het gewestelijk beleid inzake openbaar economisch initiatief en het Regionaal Plan-Vlaanderen.

Wij lezen in de tekst dat het expansie- en herstructureringsproces een grondige herziening van de verschillende instrumenten van de expansiewetgeving vereist.

Helemaal duidelijk blijkt echter niet in welke richting men wil gaan.

Dat de «afdeling Vlaanderen» zal omgevormd worden tot een planbureau, autonoom voor het gewest, lijkt mij duidelijk na de verklaring van de heer Eerste Minister tijdens de bespreking van de Rijksmiddelenbegroting.

Wat de organisatie van een Regionale Commissie voor Overheidscontracten betreft, welke zal afhangen van een regionaal Minister die alleen bevoegd is voor alle regionaal gesubsidieerde dossiers, vraag ik mij af of het ook hier de verantwoordelijken van het Regionaal Planbureau zullen zijn die de leiding zullen nemen, in plaats van de vertegenwoordigers van Streekeconomie of van Economische Zaken.

Het Planbureau is ten slotte slechts bevoegd voor

de opstelling van het Plan en niet zozeer voor de uitvoering daarvan.

Ook inzake het expansiebeleid wordt gezegd dat de instrumenten moeten worden aangepast omdat zij dateren van vóór de crisis van 1974, onder meer omdat de doelstellingen te vaag zouden zijn, de tewerkstelling centraal moet staan, grotere aandacht moet gaan naar de intersectoriële projecten, het groeiconcept mede in de expansiewetgeving moet opgenomen worden en dat ook de richtlijnen binnen het kader van de expansiewetgeving rekening moeten houden met de centralisering en passen in het kader van de contractuele planning.

De wet van 30 december 1970, genaamd de wet-Leburton, betreffende de economische expansie, vervangt reeds de afgeschafte wetten van 18 juli 1959 en 14 juli 1966. Deze wet beoogde voornamelijk, door het toekennen van aanmoediging, de verrichtingen te steunen die bijdragen tot de verwezenlijking van de regionale, sectoriële en technologische doelstellingen van het economisch vijfjarenplan voorzien door de wet op de planning. Wanneer men zegt tot een algemene herziening van de wetten te willen overgaan, betekent dat dan dat ook de wet van 17 juli 1959 zou moeten worden afgeschaft, wet die vooral voor Vlaanderen van een zeker belang niet is ontbloeit ?

Wat met de vernieuwing die de wet-Leburton van 1970 wenste te brengen inzake vooruitgangscontracten, contracten ter bevordering van het ondernemingsbeheer, contracten ter bevordering van de technologie, de reconversie of de herstructurering van de ondernemingen, vernieuwing die zelden of nooit werd toegepast, niettegenstaande de mogelijkheden die geboden werden door de wet ?

Gaat ook dit alles verdwijnen vóór de wet ooit serieus wordt toegepast en gaan we dit doen als wet, als decreet of als richtlijn voor Vlaanderen alleen ? De richtlijnen waarover sprake behoren immers tot de interne keuken van de Ministercomités en de ambtenaren van de departementen.

Gaan deze richtlijnen, die in feite beleidsnota's zijn, bekend worden gemaakt aan de leden van de Cultuurraad en, zo ja, in welke Raad en in welke commissie van die Raad, of eventueel aan de Commissie voor de economische zaken van het parlement ?

Een ander aspect : de waterbeheersing en de op-haling en verwerking van vaste afvalstoffen, zal in de toekomst behoren tot de bevoegdheid van de gewesten.

Daarom wens ik even terug te komen op een aantal vragen die ik stelde tijdens de bespreking van de gewestbegroting vorig jaar.

Het probleem stelt zich in alle gewesten, maar ik zal het voorbeeld van de provincie Antwerpen aanhalen, waar reeds lang de behoefte aan een

concreet project van verwijdering van industriële afvalstoffen bestaat.

Begin 1972 heeft de ERA, voorloper van de GOM, in opdracht van de Staatssecretaris voor Streek-economie, een studie aangevat over de vaste industriële afvalstoffen in de provincie Antwerpen. Deze studie werd twee jaar later gepubliceerd. Na de publikatie werd aan de ERA de opdracht toevertrouwd een concreet realiseerbaar dossier uit te werken. Ook die studie is reeds lang gepubliceerd. Het project «Verwijdering van industriële afvalstoffen» Provia kwam tot stand, project dat volledig werd uitgewerkt maar dat tot geen realisatie kwam omdat op 15 september 1976 de Staatssecretaris voor het Leefmilieu aan de initiatiefnemers mededeelde dat hij de bevoegdheid had gekregen om te beslissen over de definitieve inplanting van dit project. Er werd aan toegevoegd dat het voorgestelde plan te Schelle niet meer in aanmerking kwam als vestigingsplaats. Het resultaat was dat er, na zovele jaren studie nog slechts een papieren project bestaat op een ogenblik dat de motivering van het project steeds ernstiger vormen aanneemt, met andere woorden het gevaar voor clandestiene stortingsplaatsen, opstapeling in de fabrieken van ongeoorloofde hoeveelheden industriële afval. Kortom problemen die zowel voor de ondergeschikte besturen als voor de industrie zelf ongekennde dimensies dreigen aan te nemen.

Mijn vraag aan de Vlaamse executieve : wie gaat in de nieuwe structuur de knoop doorhakken, de terreinen verwerven, ter beschikking stellen van de initiatiefnemers, zodanig dat er een behoorlijk beleid kan worden gevoerd ? Kortom, hoe geraken wij uit deze impasse ?

Op een vraag van mij aan de GOM - Antwerpen over deze zaak, kreeg ik het laconieke antwoord : «Het Directiecomité van de GOM-Antwerpen heeft beslist het project industriële afval voor onbepaalde tijd op te schorten, vermits de nationale overheid haar goedkeuring niet hecht aan de voorgestelde vestigingsplaats» .

Mevrouw de Minister, biedt deze regeringsverklaring eindelijk de mogelijkheid om ons op dit vlak een oplossing te brengen ?

Een andere zaak die mij in de tekst niet duidelijk is, is namelijk het gezinsbeleid. Op een bepaald ogenblik zegt men : «Wij wensen in Vlaanderen een kindvriendelijke samenleving te bevorderen waarbij geen discriminerend onderscheid wordt gemaakt tussen kinderen geboren binnen of buiten het huwelijk» Ik juich dat toe maar vraag mij af wat dit betekent. Gaan wij in Vlaanderen de wetgeving aanpassen of gaan wij de sociale wetgeving aanpassen, of gaan wij gewoon volgen wat op het nationale vlak ter zake gebeurt ?

Nu een vraag inzake kunstbeleid. Er staat in de tekst : «Voorrang voor herstructurering van de opera- en orkestgezelschappen in Vlaanderen».

Kan er werk gemaakt worden van de reeds zo lang verwachte Opera van Vlaanderen ? Zal er vlug een oplossing komen voor de Philharmonie van Antwerpen, waar reeds zo lang een nieuwe structuur wordt gevraagd ?

Mevrouw de Minister, ik hoop dat dit probleem niet zal uit het oog worden verloren en dat wij in de toekomst aldus een oplossing zullen vinden in een nieuw gestructureerd België. (*Applaus bij de leden van de BSP*)

DE VOORZITTER : De heer **Alfons Coppieters** heeft het woord.

DE HEER A. COPPIETERS (*op de tribune*) : Mevrouw de Voorzitter, mevrouw de Minister, heren Ministers, dames en heren, in opdracht van de CVP-fractie heb ik de eer een aantal beschouwingen te wijden aan de voogdij over de gemeenten, die voortaan aan de gewesten wordt toevertrouwd, en die in vele opzichten dringend aan herziening toe is.

Ik wens niet in herhaling te vallen door te wijzen op de historische betekenis van deze eerste Vlaamse regeringsverklaring of te onderstrepen dat één van de voornaamste doelstellingen van de regionalisatie is en blijft de decentralisatie van de bestuursmacht, die daardoor dichterbij de mensen moet worden gebracht.

Deze oogmerken zijn trouwens in de beleidsverklaring duidelijk uiteengezet en wij willen niet twijfelen aan de vaste wil van het Vlaamse Ministercomité om haar beleid beter te gaan afstemmen op de aard en het karakter, de gevoelens en reflexen van ons eigen volk, kortom om het meer uit te tekenen op mensenmaat.

Toch kunnen wij ons niet van de indruk ontdoen dat in de conceptie van de bestuurlijke voogdij nog steeds geen vernieuwende inspiratie werkzaam is en het klassieke patroon van goed- of afkeuring, schorsing en vernietiging, als denkschema blijft overheersen. De weinige en eerder voorzichtige verklaringen over de relaties tussen het gewest en de gemeenten, brengen ons niet de nieuwe lente en het nieuwe geluid, waartoe nochtans de invoegende regionalisatie een unieke kans biedt. De verklaring dat de autonomie van de gemeenten zal versterkt worden, het administratieve beleid versoepeld, en de gemeentelijke financiële draagkracht verstevigd, zou ons meer geruststellen zo zij met evenveel zorg ware uitgewerkt en evenveel blij gaf van een verantwoorde en aan de tijdsgeest aangepaste visie, als de andere hoofdstukken van de beleidsverklaring.

Nochtans kan niet ontkend worden dat er op het vlak van de betrekkingen tussen de voogdijoverheid en het lokale bestuur heel wat prangende problemen bestaan. Deze houden waarschijnlijk in essentie verband met de enorme toename van opdrachten en taken die zich onstuitbaar aan de

gemeentebesturen opdringen, en anderzijds het niet of onvoldoende meegroeien van de structuur en de werkwijze van de voogdij.

De aanleg van industrieparken, de opbouw en uitrusting van woonwijken en dienstencentra, het beheren van culturele en sportcomplexen, de inrichting van volwaardige bibliotheken en informaticacentra, de bewustmaking van de bevolking en de organisatie van haar inspraak en participatie, en de intrede van de informatica in het gemeentebeheer, vergen een gans nieuwe en veelzijdiger aanpak en maken het meer en meer noodzakelijk beroep te doen op gespecialiseerd personeel.

— De heer **H. Boel**, Voorzitter, treedt opnieuw als Voorzitter op.

Dit moet ongetwijfeld zijn weerslag vinden in de opbouw van de personeelskaders, waarin gespecialiseerde en staffuncties onontbeerlijk worden. Toch wordt van hogerhand nog al te veel gedacht in termen van de klassieke lijnorganisatie, zodat niet weinig besturen grote moeilijkheden onderkennen en ontmoedigd worden in hun pogingen tot efficiënte hertekening van hun personeelskader. Maar naast deze algemene mentale reconversie, kan er in de praktijk toch reeds heel veel worden gedaan om de wettelijke gestructureerde, repressieve en afwachtende voogdij stilaan om te buigen tot wat we zouden kunnen noemen een dynamische, evolutieve, begeleidende en preventieve voogdij.

Zo bv. zouden de voogdijoverheden meer helpend en stimulerend kunnen tussenkomen in de lange procedures van betoelaging, waar nu vaak vele maanden, soms zelfs jaren verloren worden omdat bepaalde, dikwijls maar bijkomstige formaliteiten niet werden vervuld.

De moeilijkheden die door sommige ambtenaren, bij wie een dossier zijn opwachting moet maken, kunnen worden opgeworpen over uitzichten of elementen die niet essentieel zijn voor de zaak waar het om gaat, het nodeloze heen- en weerreizen van de bundels op grond van vaak tegenstrijdige opmerkingen die veelal slechts fragmentarisch worden toegediend, komen bij de gemeentebestuurders meermaals over als plagerijen die zij zich zo niet goedschiks dan maar kwaadschiks moeten laten welgevallen van ambtenaren, die vanuit de onaantastbaarheid van hun anonimiteit, de eigenlijke beslissingsmacht uitoefenen, zonder zich al te veel te moeten bekommeren om de problemen die daardoor ter plaatse kunnen oprijzen.

Het feit dat de procedure van het algemeen administratief toezicht zeer vaag is gehouden maakt ze uiterst geschikt om een zaak op de lange baan te schuiven.

Hoe moet men anders uitdrukkingen als «dadelijk» en «onverwijld» gaan interpreteren ?

Het ontbreken van duidelijke termijnbepalingen kan er oorzaak van zijn dat dringend noodzakelijke beslissingen van een gemeentebestuur aldus eindeloos uitgesteld worden en op de duur alle zin verliezen.

Dit is nog meer in het oog springend bij de bijzondere voogdij, die bestaat in het geven van advies en het verlenen of onthouden van goedkeuring aan de meest voornamelijk handelingen van de gemeentebesturen, zoals die in de wetgeving zijn vastgelegd. Hier ontbreken de termijnen volledig en beschikt de ambtenaar eigenmachtig over de voorwaarden inzake samenstelling en motivering van het dossier.

Als we daarbij rekening houden met de ingewikkelde regelen van dit bijzonder toezicht, dat nu eens door de Koning, (zal dit in de toekomst langs de gewestelijke executieve gebeuren) dan weer door de gouverneur of de bestendige deputatie, en niet zelden door meerdere organen tegelijk moet uitgeoefend worden, dan beseft men pas ten volle hoe machteloos de bestuurscolleges van de zogezegd autonome gemeenten zich moeten voelen.

Volgens de heer Keurvelds, tot voor kort een jong kabinetschef van de toenmalige Staatssecretaris voor de Hervorming van de Instellingen, kunnen bepaalde beslissingen van de gemeenteraad maar uitgevoerd worden na zowat een dertigtal adviezen en goedkeuringen van de onderlinge besturen. Al even problematisch voor de gemeenten is de opportuniteitscontrole of het toetsen van de gemeentelijke akten en handelingen aan het algemeen belang.

Gezien de term 'algemeen belang' in beginsel ondefinieerbaar is en het begrip noodzakelijk moet evolueren met de omstandigheden van plaats en tijd en context, zijn de moeilijkheden ter zake niet weg te denken, onder meer ook omdat de voogdijoverheid in die veranderende omstandigheden op plaatselijk vlak niet kan meegroeien en zich niet zelden op louter theoretische gegevens of statistische cijfers moet verlaten, die uiteraard slechts met jaren vertraging kunnen worden opgetekend en geëvalueerd.

Het zou dan ook voor de voogdijinstanties als een heilige plicht moeten gelden om haar denksysteem in verband met het zogenaamde algemeen belang voortdurend te verfijnen en de plaatselijke inzichten en bekommernissen niet al te lichtvaardig weg te wuiven. Men mag de plaatselijke gewoonten en gebruiken, de eigen mentaliteit en reflex, de eigen structuur en uitbouw van de gemeente, niet zomaar veronachtzamen.

Wij wensen dus de opportuniteitscontrole **niet** zonder meer in vraag te stellen, maar wél de gronden en motieven die daarbij worden gehanteerd, en die vaak al te hooghartig voorbijgaan aan de nochtans betere inzichten en meer gerechtvaardigde verlangens van de onmiddellijke betrokkenen. Ook de nieuwe wetgeving op de over-

heidsopdrachten is een typisch voorbeeld van deze benaderingswijze. Let wel dat ik hier niet wil pleiten voor een minder correct toepassen van deze wetgeving, integendeel. Er hoeft mijns inziens geen ruimte gelaten te worden voor misbruiken en willekeur. Maar is het nog verantwoord dat deze toepassing tot een jaar vertraging kan meebrengen? Hoe kan men in zulke voorwaarden nog doeltreffend inspelen op de snel wijzigende behoeften en vragen van deze tijd? Deze op zichzelf lofwaardige wetgeving schept bovendien ernstige problemen door het feit dat ze geen enkele delegatie toelaat vanwege de gemeenteraad aan het schepencollege voor het gebruik van de kredieten uit de buitengewone begroting, hoe klein de bedragen ook mogen zijn.

Bovendien mag het verbod, om onderhandse vergunningen toe te staan boven de 25.000 Fr., ronduit als een attest van onbetrouwbaarheid aan de schepencolleges worden bestempeld.

Een ander, niet minder belangrijk probleem is het reeds aangehaalde gebruik van de informatica door onze gemeentebesturen. Niemand zal betwijfelen dat de grote meerderheid van de lokale overheden niet vertrouwd zijn met de omvang, de betekenis en de mogelijkheden van dit nieuwe verschijnsel dat onweerstaanbaar de markt overspoelt. Is het dan niet bedenkelijk dat de voogdijoverheden in deze nieuwe materie zo weinig van zich laten horen, en niet de vereiste informatie en begeleiding bieden aan de gemeentebesturen die momenteel overgeleverd zijn aan de manipulaties van enkele gewiekste handelaars en dit voor beslissingen die soms miljoenen kosten?

De beleidsverklaring verkondigt tenslotte, en terecht, dat een werkelijke gemeentelijke autonomie slechts denkbaar is wanneer de gemeenten kunnen beschikken over voldoende financiële middelen dat daartoe o.m. een rechtvaardige en rationele verdeling van het gemeentefonds zal nagestreefd worden.

De aantasting van het gemeentefonds en de afknaging van de financiële middelen zoals wij ze de laatste jaren beleven, zijn inderdaad lijnrecht in tegenspraak met de haast ongebreidelde toename van de gemeentelijke opdrachten en verantwoordelijkheden.

De decentralisatie en **democratisering** van het beleid, waar reeds zovele hoogdravende verklaringen over afgelegd werden in de voorbije jaren, zijn niet alleen een zaak van herverdeling der bevoegdheden, maar veronderstellen ook een financiële hervervorming naar beneden toe.

Maar dan is men toch wel helemaal de verkeerde weg opgegaan als wij vaststellen dat 25 jaar geleden 25 % van de openbare financiën door de gemeentebesturen werden besteed en nu nog slechts 17 %.

Er zijn evenwel **vanop** deze tribune reeds zovele beschouwingen aan dat vraagstuk gewijd dat een

nieuwe analyse beslist overbodig moet zijn. Ik wil mij dan ook beperken tot twee aspecten die voor heel wat gemeenten en steen des aanstoots vormen.

Een eerste voorwerp van ergernis voor de plaatselijke beleidsmensen en ambtenaren is de volstrekte onmogelijkheid om inzicht te verkrijgen in de ingewikkelde omslagmethode van het gemeentefonds. Wanneer zelfs ambtenaren aan plaatselijke ontvangers moeten toegeven dat het hun niet mogelijk is om die verdelingscriteria duidelijk uiteen te zetten, en de berekeningen te verklaren, dan moet men zich toch wel ernstige vragen gaan stellen over de waarde en de zin van deze criteria.

In ieder geval, en dit is dan de tweede bemerking die ik daarover wil maken, blijkt de verdeelsleutel hoegenaamd geen rekening te houden met de geheel eigen problemen en opdrachten waar een gemeente met centrumfunctie mee te maken heeft. De financiële moeilijkheden die daardoor rijzen zijn des te groter naarmate de centrumgemeenten een relatief geringe bevolking hebben. Deze zijn zonder meer tot ondergang gedoemd indien het huidige systeem niet vlug en ingrijpend wordt veranderd.

De CVP-fractie wil niet twijfelen aan de goede bedoelingen van het Vlaams Ministercomité inzake de bestuurlijke democratisering, doch dan zal haar optreden van meer inspiratie en meer vastberadenheid moeten getuigen dan de beleidsverklaring in dat opzicht aankondigt.

Ons vertrouwen in de Vlaamse Executieve wordt niettemin verleend, omdat wij geloven in de waarde en de inzet van de personen die haar belichamen. Indien echter dit vertrouwen mocht beschaamd worden, zouden niet alleen onze gemeentebesturen, doch ons hele volk er door geschokt zijn. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Vanderheyden heeft het woord.

DE HEER V. VANDERHEYDEN (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, geachte collega's, gelet op het late uur zal ik mijn uiteenzetting kort en bondig houden. Ik zal enkele vaststellingen, **beschouwingen** en kritische overwegingen maken omtrent de beleidsverklaring.

Deze eerste Verklaring van algemeen beleid van de Vlaamse executieve bevat voor de arbeidersbeweging ongetwijfeld een reeks positieve punten. Het is inderdaad belangrijk dat de Vlaamse executieve op economisch vlak de nadruk legt op :

- het recht op arbeid
- het geregeld overleg met de sociale gesprekspartners

- een gepland beleid met inspraak op elk beleidsniveau
- de herverdeling van de welvaart en het welzijn
- het openbaar economisch initiatief
- en de grondige herziening van het **expansiebeleid** in het kader van de contractuele planning.

Toch bevat deze beleidsverklaring nog een aantal storende en zelfs onaanvaardbare passages voor de Vlaamse socialistische arbeidersbeweging.

Eerste opmerking :

«De basisopties van het Vlaamse gewest blijven», volgens deze beleidsverklaring, «die van een sociaal-georiënteerde economie gebaseerd op het marktprincipe en de gewijzigde rol van de overheid op het economisch vlak».

In de mate dat dit louter en alleen een vaststelling zou zijn van de huidige situatie, zonder dat die situatie als optimaal wordt beschouwd, zou dat misschien nog kunnen worden aanvaard.

Maar het wordt wat anders als dit het ideologisch uitgangspunt en de na te streven basisoptie gaat worden voor het beleid van de Vlaamse Executieve. Voor de arbeidersbeweging is het onaanvaardbaar dat deze basisoptie bv. een beperking zou gaan vormen voor haar activiteiten en haar houding in de overlegorganen.

Het zou dan ook beter zijn geweest om deze passage uit de beleidsverklaring te schrappen. Nu die passage er toch instaat, betekent die voor ons niets meer dan een vaststelling, een omschrijving van de huidige situatie die we in de toekomst hopen te veranderen.

Tweede overweging :

In de beleidsverklaring wordt ook gesteld dat «een redelijke matiging van prijzen en van alle vormen van inkomens... noodzakelijk zal zijn».

De Vlaamse Executieve beweegt zich daarmee wel op het vlak van een nationale materie, nl. de prijzen- en inkomenspolitiek, maar ook op het vlak dat voor de arbeidersbeweging nauwlettend zal worden gevolgd om te vermijden dat alles uiteindelijk zou neerkomen op een eenzijdig opgelegde loonpolitiek of zelfs loonstop.

Derde beschouwing :

Op verschillende plaatsen worden een aantal partiële voorstellen geformuleerd met betrekking tot de buitenlandse investeringen in Vlaanderen.

Er is sprake van samenwerkingsakkoorden en van een contactbureau met buitenlandse firma's, maar nergens wordt een globaal beleid ten opzichte van de multinationale ondernemingen in Vlaanderen uitgestippeld of aangekondigd. Recente ervaringen met RBP, Siemens, Badger, Prestige en andere zijn nochtans niet zo bemoedigend. Ook al bevinden deze multinationale ondernemingen zich in technologisch meer geavan-

ceerde sectoren en ontvangen ze relatief meer overheidshulp, dan moeten we toch vaststellen dat ze het op het vlak van de tewerkstelling niet beter afbrengen dan de Belgische of Vlaamse ondernemingen. Gelet op het grote belang van de multinationale ondernemingen voor de tewerkstelling in Vlaanderen, zou de Vlaamse Executieve zich dan ook speciaal moeten inspannen om een globaal beleid ten opzichte van die buitenlandse investeerders te ontwikkelen.

De verbetering van de informatie aan de ondernemingsraden in deze multinationale ondernemingen en het oppuntstellen en toepassen van een code voor goed gedrag kunnen daarbij een belangrijke rol spelen.

Vierde beschouwing :

De KMO's worden in de beleidsverklaring heel wat eigenschappen toegemeten, die ze echter nog in belangrijke mate zullen moeten waarmaken. Als we rekening houden met de soms weinig benijdenswaardige arbeidsomstandigheden en arbeidsvoorwaarden in verschillende KMO's, kan er inderdaad aan worden getwijfeld of die KMO's nu reeds «op een spontane wijze bijdragen tot de kwaliteit van het leven van klanten, van medewerkers en van allen die bij de onderneming betrokken zijn».

In dat opzicht is het niet voldoende dat «een concentratie met de sociale gesprekspartners zich kan opdringen», maar is die concentratie over de ganse lijn een noodzaak.

Vijfde overweging :

In verband met het herstructureringsbeleid is het opvallend dat er niet langer gesproken wordt van sociale begeleidingsmaatregelen.

Deze sociale begeleidingsmaatregelen zullen weliswaar op nationaal vlak moeten worden uitgewerkt, maar als er elders verwezen wordt naar een, weliswaar nationaal, prijzen- en inkomensbeleid, was het zeker verantwoord geweest hier te verwijzen naar die, weliswaar ook nationale, sociale begeleidingsmaatregelen.

Zesde beschouwing :

Het is ook opmerkelijk dat er met betrekking tot de regionale aspecten van het energiebeleid, het kredietbeleid en het vervoerbeleid — die als sleutelsectoren van groot belang zijn voor de socialistische beweging — geen concrete voorstellen worden geformuleerd. Dat is wel het geval voor de regionale aspecten van de buitenlandse handel, waar een contactbureau voor buitenlandse ondernemingen en wetenschappelijke technologische attachés voor de verkoop en de inkoop van technologie voorzien zijn.

Wie gaat dat alles echter financieren ? Aan welke privé- en of overheidsbedrijven zal die technologie

ter beschikking worden gesteld en tegen welke voorwaarden ?

Zevende overweging :

Het wetenschappelijk en technologisch onderzoek zal in de toekomst een steeds belangrijker rol spelen. Het is dan ook positief dat de oprichting overwogen wordt van «een Instituut voor uitwisseling van wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling».

Toch is het een negatieve zaak dat daarbij enkel de universiteiten, het bedrijfsleven en de overheid betrokken worden, en dat de arbeidersbewegingen buiten spel worden gezet.

Tenzij natuurlijk met «het bedrijfsleven» zowel de ondernemers als de vakbeweging bedoeld worden.

Achtste overweging :

Ten slotte valt het te betreuren dat er in het kader van het tewerkstellingsbeleid te weinig concrete beleidsmaatregelen worden aangeduid waardoor de discriminaties ten opzichte van de vrouwen, de jongeren en de gastarbeiders kunnen verdwijnen. Ook op dat punt zullen we het beleid nauwgezet en kritisch volgen.

Alles samen staan we hier dus voor een eerste beleidsverklaring die verschillende positieve punten en voorstellen bevat. Toch blijft een kritische waakzaamheid geboden ten opzichte van de broodnodige concrete beleidsmaatregelen die de sociaal-economische crisis zullen moeten helpen doorbreken.

Ik hoop dat de Vlaamse Executieve rekening zal houden met deze overwegingen. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : Mejuffrouw R. Steyaert, Staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap, heeft het woord.

MEJUFFROUW R. STEYAERT, Staatssecretaris voor de Nederlandse Gemeenschap (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, mevrouw en heren Ministers, waarde collega's. Collega Lindemans heeft op deze tribune zijn tevredenheid uitgesproken over het feit dat — zonder er een apart hoofdstuk aan te wijden — de verklaring van algemeen beleid van de executieve van de Nederlandse gemeenschap en van het Vlaamse gewest op verscheidene plaatsen aandacht besteedt aan de toestand van de Vlamingen te Brussel.

In naam van deze executieve kan ik al de collega's verzekeren dat in het kader van het Nederlandse Gemeenschapsbeleid Brussel inderdaad het voorwerp zal uitmaken van de biezondere zorg die zij als hoofdstad ook van de Vlamingen, verdient. Collega Lindemans heeft trouwens bewezen dat de heer Anciaux de taak en de bevoegdheid ten aanzien van Brussel, al te sterk minimaliseerde. De opsomming gegeven door collega Lindemans

omvatte precies de belangrijke persoonsgebonden domeinen waarin ten gunste van de Brusselse Vlamingen een doeltreffend beleid verwacht wordt. Men mag dus de mogelijkheden ten aanzien van Brussel niet gaan minimaliseren, al ben ik mij ten zeerste bewust dat er in Brussel nog altijd talrijke tweetalige instellingen bestaan via de welke een specifiek Vlaams beleid moeilijk is. Het belang van het huidige fundamentele gebeuren ligt echter in het feit dat, in die voor de Vlamingen, zo gevoelige domeinen, nu volgens een eigen beleid, vanuit Vlaanderen, tot een betere uitbouw van Nederlandstalige initiatieven zal kunnen worden overgegaan. Het zal van de Vlamingen zelf afhangen welke dimensie zij daaraan wensen te geven. Het behoort nu tot onze reële mogelijkheden om autonoom te beslissen wat en hoeveel vanuit Vlaanderen naar de Vlamingen te Brussel zal gaan.

De heer Lindemans heeft meer speciaal zijn bezorgdheid geuit over de noden van de Vlamingen te Brussel, inzake gezondheidszorg en maatschappelijk werk.

Het is inderdaad juist dat daar een terrein van enorme betekenis ligt, vooral voor, en ik zeg dit tussen haakjes «de kleine man» die zich in Brussel zo moeilijk als Vlaming kan verdedigen. Daar is de nood inderdaad het grootst. Gelukkig werd terzake een initiatief genomen dat op dat vlak zeker een reële ondersteuning is, met name het Academisch Ziekenhuis VUB te Jette.

Ik zou nochtans ook even aandacht willen vragen voor andere initiatieven die inmiddels werden genomen, namelijk het pluralistisch samenwerken binnen de Brusselse Welzijnsraad van al de instellingen die zich op het vlak van het welzijn bewegen, en een aantal initiatieven die zuiver Nederlandstalig zijn en zich in enkele Brusselse gemeenten op dit ogenblik ontwikkelen. Ik denk hierbij onder andere aan enkele psyche-medische sociale centra.

In verband met de **psycho-medico-sociale-centra** zijn er ook wensen naar voren gebracht die ik trouwens graag zal onderzoeken samen met de minister van Nationale Opvoeding, die ter zake bevoegd is. Er is mij ook gevraagd om bijzondere zorg te hebben voor de culturele infrastructuur te Brussel. Op dat vlak is al heel wat gedaan. Wij bevinden ons vandaag wel op een moment dat wij moeten trachten deze infrastructuur rationeel uit te bouwen en dat wij moeten coördineren wat tot nog toe is gebeurd. Er stellen zich ook duidelijk problemen van een gemeenschappelijk beheer of van bepaalde vormen hiervan die beter aangepast zijn aan al datgene dat tijdens de laatste jaren nogal een beetje los is opgegroeid te Brussel.

Het openbaar bibliotheekwezen is eveneens een zeer belangrijke opgave. Ook daar is reeds een plan in de maak om te zien hoe men tot samenwerking met de gemeentebesturen kan komen. In

elk geval zijn reeds vanuit de hoofdstedelijke bibliotheek te Brussel maatregelen genomen — ik had destijds nog het genoegen om er zelf aan mee te werken — om de nodige filialen tot stand te kunnen brengen.

De heer Lindemans heeft gesproken over een stuk prestigepolitiek die wij niet zouden mogen vergeten. Deze prestigepolitiek mag de ondersteuning van vele initiatieven, door de mensen zelf ter plaatse genomen niet in de weg staan. Ik ben het met hem eens dat in het kader van de uitstraling naar andere streken van het land en naar het buitenland ook aandacht moet gegeven worden aan enkele grotere initiatieven. Er werden theatermanifestaties genoemd. Nog maar kort geleden hebben wij de prestaties gekend van het Brusselse Kaaitheater waardoor de aandacht van het andere landsgedeelte en zelfs van het buitenland op ons werd gevestigd. Ten slotte was er nog de vraag naar de financiële ondersteuning van de Nederlandse Cultuurcommissie. Er werden binnen het regeringsakkoord bepaalde maatregelen getroffen om de Nederlandse Cultuurcommissie de nodige gelden voor 1979 toe te kennen. Wij wensen duidelijk dat de NCC werkelijk in een verdere evolutie, wat de benoeming of verkiezing van haar leden betreft totaal, in Vlaamse handen zou blijven. Dit is belangrijk. De NCC blijft op dit ogenblik de enige gespecialiseerde instelling die op een zeer duidelijke wijze de opdracht gekregen heeft — trouwens volgens de Grondwet — om de belangen van de Nederlandstaligen te Brussel te behartigen.

Dit is des te meer belangrijk omdat in de huidige cultuuradministratie nog geen degelijke gespecialiseerde kern aanwezig is die meer specifiek de culturele problematiek en later ook de persoonsgebonden problematiek in Brussel zal onderzoeken. Wij willen dat in Brussel, in een rustige, zelfzekere houding, zoals de h. Verroken dit vandaag en reeds herhaaldelijk vanop deze tribune heeft geformuleerd, realiseren. Wij wensen samenwerking met de andere gemeenschap. Wij waarderen ook deze samenwerking, maar dit doet niets af aan onze wil om niets van onze eigenheid prijs te geven op dat vlak. Die samenwerking kan rustig gebeuren met de zelfzekerheid die wij als Vlamingen ook te Brussel verder aan de dag zullen leggen. (*Applaus op de banken van de meerderheid*)

DE VOORZITTER : De heer Coens, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest, heeft het woord.

DE HEER D. COENS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, waarde Collega's, hoewel de Vlaamse executieve collegiale verantwoordelijkheid draagt ten aanzien van deze Verklaring van algemeen beleid, is het uiteraard ook zo dat wij in het kader

van de interne werkverdeling een aantal bijzondere verantwoordelijkheden dragen en een aantal terreinen zijn toegewezen. Wat mij betreft omvat dit de huisvesting, het grondbeleid, de gezondheidszorg, het gezinsbeleid, de regionale tewerkstelling en het onthaalbeleid.

Laat mij toe heel kort, in volgorde van de uiteenzettingen ter zake, een en ander te verduidelijken alhoewel ik in het algemeen kan zeggen dat de Vlaamse executieve met deze verklaring van algemeen beleid een eerste inventaris heeft opge maakt van de noden en een aantal krachtlijnen heeft ontwikkeld van het beleid, zonder daaromtrent op dit ogenblik in staat te zijn het laatste woord duidelijk te formuleren.

Het is tevens zeer interessant vanwege het Vlaams Parlement van **meetaf** aan te vernemen hoe op een aantal krachtlijnen gereageerd wordt. Wij zullen in elk van deze domeinen concreet, praktisch en in het belang van alle Vlamingen, moeten samenwerken, op de diverse domeinen waaromtrent wij verantwoordelijkheid dragen, nu en morgen, en dat is reeds heel wat.

Collega Deleeck, handelde over de welzijnszorg. Hij pleitte voor de intellectuele infrastructuur met betrekking tot het welzijnsbeleid. Wij zouden dat gewoon kunnen vertalen met de vraag : wat willen wij van Vlaanderen maken ? Op welke wijze Vlaanderen optimaal en ook wetenschappelijk ondersteund uitbouwen, meer bepaald inzake de welzijnszorg ?

Wij hebben daartoe een aantal uitgangspunten. Er is met name een zeer belangrijk nationaal onderzoeksprogramma in de sociale wetenschappen geweest waar de diverse universiteiten hebben aan meegewerkt en waarvan wij kunnen gebruik maken bij de uitbouw van ons welzijnsbeleid. Er moet wel dringend een transfer gebeuren van de resultaten van alle onderzoeken van onze universiteiten, naar diegenen die het binnenkort moeten gebruiken, niet alleen beleidshalve maar ook naar de diverse diensten ter zake.

Wij nemen ons voor met de Vlaamse executieve heel wat te presteren met deze wetenschappelijke gegevens, vooral naar de transfer en naar de praktische bruikbaarheid toe. Wij zijn akkoord dat wij zeker in de welzijnssector — overigens in geen enkele sector — niet naar een nieuw centralisme mogen gaan. De welzijnszorg, het welzijnsbeleid moet per definitie dicht bij de mensen staan en moet uiteraard vertrekken vanuit het lokaal niveau, daar waar mensen samen leven, wonen en werken. Vanzelfsprekend moet dit globaal worden bekeken. Vanuit Vlaanderen moet er een planning zijn. In dit opzicht ondersteunen wij graag zijn ideeën voor een Vlaams sociaal-cultureel planbureau.

Op economisch vlak hebben wij reeds heel wat verzameld op gebied van planning, instrumenten en ervaringen. Wij staan inderdaad in de sociaal-

culturele sector met een zekere achterstand. Ik meen te mogen stellen dat de Vlaamse executieve zal pogen daaraan iets te doen. In die sector is er trouwens — en daarover is naar mijn oordeel een consensus — een grote nood aan tewerkstelling, zijn er tal van mogelijkheden, zijn er zoveel behoeften, in een tijd waar zoveel werkloosheid is. Laten wij een inspanning doen om in deze sector de mensen die bekwaam en bereid zijn zich daarvoor in te zetten, kansen te geven tot dienstbaarheid en tot tewerkstelling. Bij die welzijnszorg bepleiten wij de kleinschaligheid alsook de maximale mogelijkheden voor allerlei organisaties en diensten, of zij nu van openbare of privé-zijde zijn, van welke opinie dan ook.

Er moet een optimale vorm van samenwerking zijn. Dit is één van de ideeën waarop wij vaak terugkomen in onze beleidsnota. Terecht werd ook gewezen op het belang van het gezin. In de beleidsnota vindt u daaromtrent vele gegevens terug.

Samen met de heer Deleeck meen ik te mogen onderstrepen dat er mogelijkheden bestaan inzake verzorging, in de brede zin van het woord, in familiaal verband. Hoewel er geen unieke oplossing is, spreekt het vanzelf dat alle oplossingen optimale kansen krijgen. Zij zullen samengebracht worden en optimaal benut worden.

Mevrouw Adriaensens handelde over het probleem van de tewerkstelling, de gezondheidszorg, het gezinsbeleid. Ik ken haar bekommernissen ter zake. Wij hebben gedurende een aantal jaren samen in de Kamercommissie van Volksgezondheid en Gezin gezeteld en ik dacht dat er een grote consensus was omtrent hetgeen mevrouw Adriaensens naar voren bracht. Bij ons allen leeft het idee van de gezondheidsregio, de dienstverleningsregio. Misschien dient een beter woord gezocht en kunnen wij eenvoudigweg spreken van welzijnsregio. Woorden zijn echter van weinig belang, het komt er op aan aan optimale dienstverlening te doen binnen een bepaald geografisch kader. Dienaangaande kunnen wij gebruik maken van wat de voorgangers hebben bijeengebracht. Wij zullen op de ingeslagen weg voortgaan, want er is nog heel veel te doen op dit vlak.

Ik ondersteun dus honderd procent de oproep van mevrouw Adriaensens om de gezins- en bejaardenhulp financieel te versterken. Er zijn heel wat noden en men zegt mij dat de bijkredieten ter zake voor 1978 tot 200 miljoen zouden kunnen oplopen. Dit is wel het bewijs dat wij met de middelen waarover wij beschikken, nu en morgen, veel moeten doen, al onze krachten moeten bundelen om aldaar een financiële insputting te doen, die bijzonder noodzakelijk is.

Mag ik even kort antwoorden aan de heer Dupré, hoewel ik meen dat andere collega's in verband met het economisch luik zullen replice-

ren. De heer Dupré heeft echter ook gesproken over de bijscholing in het kader van de RVA. Hij zegt dat dit één van de taken is van de RVA. Ik wil erop wijzen dat niet alle lasten voor bijscholing ter zake dienen gedragen door de publieke sector, maar dat er ook inspanningen dienen te gebeuren vanuit het bedrijfsleven, dat toch ook een gegadigde is ter zake. Ik wil eraan herinneren dat het hier gaat over heel belangrijke financiële middelen, circa 1,5 miljard, bedrag dat via de RVA naar de beroepsopleiding gaat.

Er werden dan nog enkele belangrijke uiteenzettingen gehouden in verband met de sector huisvesting, grondbeleid en ruimtelijke ordening. Het probleem van de ruimtelijke ordening zal door mijn collega Akkermans behandeld worden. Een specialist ter zake is ongetwijfeld de voorzitter van de Kamercommissie van Openbare Werken, de heer Vankeirsbilck. Een autoriteit op dat vlak is ook de heer Bob Cools. In feite zouden wij over heel veel tijd moeten kunnen beschikken om deze zaak verder met elkaar te bespreken. Ter zake leven er diverse opinies ook in ons milieu. Waarom het niet eerlijk bekennen? Wij moeten niet alleen zoeken naar wat kan bestaan aan onderscheiden en aan standpunten, wij moeten vooral nagaan wat wij nu kunnen doen, enerzijds ter verbetering van de ruimtelijke ordening, anderzijds ter verbetering van het grondbeleid en de huisvesting.

Er is heel veel te doen. Er zijn vele noden. Ik meen dat er nu toch een aantal mogelijkheden zijn die wij zo vlug mogelijk moeten benutten.

Sta mij toe enkele ideeën naar voren te brengen. Ik wil geen misbruik maken van de beperkte tijd waarover u en wij beschikken. Ruimtelijke ordening is een instrument om ons levenskader aan te passen, zoals het grondbeleid dat ook is. Hierbij gaat het natuurlijk in eerste instantie om de minder-kapitaalkrachtigen, de niet-eigenaars ook optimaal de kans te geven op privé-ruimten, op een stuk eigen levenskader.

Een van de grondproblemen waarmee wij te maken hebben is de kunstmatige schaarste door het niet-verwezenlijken van de bestemming der gronden, meer bepaald van bouwgronden. Hier raken wij een heel fundamenteel gegeven van onze samenleving: het eigendomsrecht en de beleving daarvan. Dat staat reeds in ons Burgerlijk Wetboek sinds 1804. Ook toen, wij hebben dat kunnen nagaan, heeft men gesteld dat dit geen absolute betekenis heeft. Ik stel vast dat wij, 175 jaar nadien, nog moeten bevestigen dat het eigendomsrecht niet absoluut is. U vindt in onze beleidsverklaring ook gegevens in die richting. Indien wij nu nog moeten bevestigen hoe moeizaam wij tot verandering ter zake kunnen komen, wil dit zeggen dat het veel betekent voor onze mensen en dat wij daarmee niet lichtzinnig mogen omspringen. Het moet beantwoorden aan iets dieps in onze samenleving van Vlaamse mensen.

Ik stel voor dat, daar waar het mogelijk is een oplossing te realiseren en een stap in de goede richting te zetten, wij dit zouden doen. De gemeenten kunnen een en ander doen. Zij doen trouwens veel. De twee hofdbetogen ter zake gingen uit van mensen die zich sinds jaar en dag daarvoor in hun gemeente hebben ingespannen.

De gemeenten kunnen met algemene en bijzondere plannen van aanleg, ook met **onteigeningsplannen** iets realiseren. Zij kunnen een inventaris opstellen; dat is niet zo eenvoudig. Het **grondfonds** kunnen wij morgen al verder trachten te verwezenlijken. U weet dat het desbetreffend ontwerp in de Senaat is goedgekeurd en morgen in de Kamercommissie wordt besproken. Waarom zouden wij niet met twee handen deze mogelijkheid aangrijpen? Ik weet dat dit niet dé oplossing is. Indien wij daarop zouden wachten kan het nog lang duren en zouden wij niets doen. Daarom ben ik er voorstander van dat wij de mogelijkheid van het grondfonds zouden benutten, dit wil zeggen leningen mogelijk maken tegen verlaagde intrest en financiering van de verrichtingen inzake het grondbeleid en ook het recht van verkoop in de woonuitbreidingsgebieden. Dat is een van de punten waarover Bob Cools het heeft gehad en waarop nog zal worden teruggekomen.

Het nieuw artikel 80 van de huisvestingscode biedt beslist ook mogelijkheid tot sociale verkavelingen, zelfs met de bouw van middelgrote woningen, waardoor de segregatie wordt tegengegaan. Een opvatting die door menigeen wordt gedeeld. De verplichting om bouwgrond te koop te stellen en de prijsreglementering ter zake is een langzame en moeilijke geschiedenis. Er werden door diverse Ministers en ook door collega's parlementairen pogingen gedaan om dienaangaande wetgevend werk te verrichten. Het valt mij op dat het zo moeizaam is om ook onvolmaakte voorstellen en ontwerpen ter zake te doen behandelen.

Daarom zullen we met u pogen de voorstellen die er zijn tot een wet te brengen, vanuit welke hoek zij ook komen. Laten wij in Godsnaam er toch geen politieke zaak van maken en niet stellen dat het goed is omdat het van de ene kant komt en dat het niet goed is omdat het van de andere kant uitgaat. Ik geloof dat iedereen in dit Parlement verlangt dat er prijsreglementerend wordt opgetreden. Er zijn voorstellen ter zake. Laten we die ter hand nemen als uitgangspunt en samen zoeken hoe wij ze kunnen verbeteren. Dit zou de goede oplossing zijn. In elk geval is er, op het eerste gezicht, voldoende bouwgrond voor de komende twintig jaar. Vóór het jaar 2000 mogen wij er, naar mijn gevoelen, niet te veel bijmaken. Laten wij deze potentiële bouwgronden op de markt brengen aan redelijke prijzen, zodanig dat iedereen de kans krijgt een eigen woning te realiseren of in behoorlijke voorwaarden een huurwoning te betrekken, niet alleen

qua accommodatie maar ook overeenkomstig zijn financiële mogelijkheden.

De suggestie die hier naar voren werd gebracht betreft de herziening van de huurprijzen.

Collega Vankeirsbilck heeft gevraagd wat onze ideeën daaromtrent zijn.

Het is evident dat een algemeen huurprijzenbeleid een nationale materie is. Wij kunnen dienaangaande bepaalde suggesties doen en wij zijn daar uiteraard ook ten zeerste om bekommerd.

Voor de huurprijzen in de openbare sector kunnen wij rechtstreeks ingrijpen. Er is een ontwerp in voorbereiding en de Nationale Maatschappij voor de Huisvesting zal desbetreffend advies uitbrengen.

Zonder vooruit te lopen op de beslissingen ter zake, zijn de principes van dit huurstelsel als volgt.

Ten eerste, optrekking van de inkomstengrens tot hetzelfde niveau, van de bouw-, aankoop- en saneringspremie.

Ten tweede, actualisering van de kostprijs en bijgevolg van de huurwaarde.

Ten derde, aanpassing van de basishuurprijzen aan het gezinsinkomen.

Ten vierde, toekenning van huurtoelagen voor de lagere inkomensgroep.

Enkele van deze grote principes zouden het inderdaad mogelijk maken dat de erkende sociale bouwmaatschappijen meer inkomsten verwerven, waardoor zij enerzijds hun sociaal beleid inzake huisvesting beter zouden kunnen voeren en er aldus een rechtvaardiger spreiding van de huurprijzen zou komen, rekening houdend met de koppeling ervan aan het gezinsinkomen en anderzijds het invoeren van de huurtoelagen, zodanig dat de mensen met de zwakste financiële mogelijkheden ook in behoorlijke voorwaarden een sociale woning zouden kunnen bekomen.

Een idee dat eveneens naar voren is gebracht, betreft de noodzaak van mobiliteit in de sector van de huisvesting.

Het is inderdaad zo dat bijna 50 % van onze woningen onderbezet zijn. Daarnaast is ook een gedeelte ervan overbevolkt. Bijgevolg moeten wij door doeltreffende maatregelen alles in het werk stellen opdat onze bevolking over aangepaste woningen zou kunnen beschikken. Op het financiële, evenals op het humanitaire vlak, ware dit een goede zaak. Hoe komt men tot een dergelijke on-aangepaste situatie? Men is honkvast, men heeft moeizaam een eigen woonst verworven en men houdt eraan.

Daarenboven zijn er onvoldoende mogelijkheden van aangepaste huisvesting voor bejaarden en alleenstaanden. Er is op dat vlak heel wat te doen, zonder dat wij ons hier thans dienaangaande over de concrete modaliteiten kunnen uitspreken, want het was, geloof ik, niet de bedoeling in deze Verklaring van algemeen beleid concrete modaliteiten

en evenmin zaken die verband houden met nationale bevoegdheden, maar wel onze eigen mogelijkheden ter zake, voorop te stellen.

Een speciaal woord nog voor onze collega Bob Cools.

Ik deel zijn pessimisme niet wanneer hij stelt dat er geen politieke progressieve meerderheid in dit Parlement is ten einde een adequaat beleid te voeren inzake ruimtelijke ordening, huisvesting en grondbeleid. Naar mijn mening is dit een voorbarige conclusie. De heer Cools refereert hierbij naar het memorandum van KWB-BSP, dat onvoldoende in deze Verklaring van algemeen beleid zou zijn terug te vinden.

Wij kennen dit memorandum van de KWB-BSP, en wij delen er de basisprincipes van. Maar u zult met mij akkoord gaan dat er een verschil is tussen een Verklaring van algemeen beleid en een memorandum, van waar het ook moge komen en wat er dan ook moge in staan. Ik meen dat het niet goed is dat men in een Verklaring van algemeen beleid welkdanig memorandum letterlijk opneemt. Men mag rustig een vergelijking maken, en ik wil dat ook graag doen. Ik denk dat er een grote overeenkomst is tussen de principes in onze Verklaring van algemeen beleid en deze van bedoeld memorandum.

U weet trouwens dat onze Verklaring van algemeen beleid geen regeerakkoord is. Daarin staan geen modaliteiten van het wetgevend werk, waarover wij samen nog moeten overleggen. In deze verklaring staan, in algemene zin, de principes. In verband met deze verschillende domeinen en ook in verband met de punten die nog nader moeten worden uitgestippeld kunnen wij mekaar vinden. Ik wil dan ook een oproep doen om ter zake al onze krachten te bundelen en niet om te zoeken op welke punten wij nu per se verschillen. Wij moeten zoeken wat de basis kan zijn voor een aanvaardbaar beleid ter zake en ook naar de grootst mogelijke consensus. Want, het gaat hier over fundamentele zaken die de mensen raken in het diepst van hun wezen: hun huis en hun stuk grond. Dit is geen neutraal gegeven. Ruimtelijke ordening, huisvesting en grondbeleid zijn geen technische materies maar wel zaken — zoals ik reeds zei — die de mensen nauw aan het hart liggen. Ook de samenleving drukt zich uit in haar denkpatroon in de allereerste plaats op de wijze waarop men gestalte geeft aan de ruimtelijke ordening.

Ik deel met u het belang van heel deze materie. Misschien ware het beter geweest — los van elke persoonlijke beschouwing — dat ruimtelijke ordening, huisvesting en grondbeleid onder de bevoegdheid van één enkel persoon zouden zijn geplaatst, al is het zo, dat de executieve collegiaal verantwoordelijk is en dat er ook mogelijkheden zijn in de schoot van de executieve waar er uiter-

aard over het ene en het andere overleg moet plaatsgrijpen .

In algemene zin — al ben ik ook bereid nader in te gaan op de principes — denk ik dat dit antwoord ook onze collega's, de heer Bob Cools en de heer Vankeirsbilck, voldoende kan schenken.

Ik wil toch niet eindigen zonder ook iets te antwoorden aan onze collega Moors, die gewezen heeft op het belang van differentiatie in het beleid tussen stedelijke en landelijke gebieden. Ik weet enigszins wat een landelijk gebied is. Ik woon in een gemeente van nog geen 10.000 inwoners, met acht dorpskernen. Ik heb daar tot vóór een maand de verantwoordelijkheid in hoofdorde, als burgemeester, gedragen. Dus plattelandsleven en voorzieningen ter zake meen ik te kennen. Ik deel volkomen de bezorgdheid om de leefbaarheid van deze kernen uit te bouwen, kernen waar er gezamenlijk dan toch heel wat mensen bij betrokken zijn. Maar waar hij zegt dat deze landelijke kernen kansarm zijn, kan ik hem niet meer volgen. Wanneer ik van Brussel uit — en daar zijn wij van de morgen tot de avond — denk aan onze dorpen, dan kan ik daarop de titel «kansarm» niet plakken. Ik zie in de steden — en ik heb het geluk gehad te mogen werken in kansarme buurten van steden — dat de armoede daar vaak veel groter is.

DE HEER C. MOORS : Ik heb gezegd dat ze kansarm zullen worden.

DE HEER D. COENS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest : Wij moeten dan ook -en dit is één van de bijzonderste elementen — de leefbaarheid bevorderen door de huisvesting te verbeteren. Dit is een zeer belangrijke zaak, vermits men een minimum aan bevolking moet hebben om een aantal voorzieningen, in sociale en economische zin, rendabel te kunnen maken.

U weet dat het nieuwe artikel 80 van de huisvestingscode mogelijkheden ter zake biedt vermits men per eenheden van 15 kan werken en dat daarin terzelfdertijd én huurwoningen én koopwoningen én middelgrote woningen én kavels kunnen worden ingebracht. Ik denk dat de plattelandskernen behoefte hebben aan kleine eenheden van huisvesting met terzelfdertijd differentiatie en dat wij ter zake een bijzondere inspanning moeten doen. De huisvesting heeft prioriteit. Een goede huisvesting trekt de jonge bevolking aan die op haar beurt de schoolpopulatie kan verzekeren en die de leefbaarheid van de KMO en de dienstverlenende sector kan in stand houden. Door de verkeersinfrastructuur en door de evolutie van de huidige communicatiemogelijkheden is de bevolking van het platteland sterk verstedelijkt. In elk geval is het samen met de stad in de modernisering betrokken. Het onderscheid tussen de stad en het platteland is mentaal niet vergroot, integendeel gerelativeerd, al moeten wij oog blijven hebben voor deze

verschillende sociologische gegevens. Ik deel dan ook ten gronde uw zorg ter zake. Ik hoop dat de collega's uit het stedelijk milieu die daarbij meer rechtstreeks zijn betrokken, diezelfde zorg delen zodat zowel het stedelijke als het landelijke milieu in ons Vlaanderen volwaardig aan bod komen, vanuit de eigenheden die elk van beiden biedt. Er zijn nog andere differentiaties in Vlaanderen, maar, daarover hoeven wij hier niet te spreken. Ik dank u omdat deze nood hier weerklank heeft gevonden. Het was trouwens nodig dat dit gebeurde. Wij mogen in geen enkel opzicht eenzijdig denken, ook niet in de verschillende noodzakelijke differentiaties. Er mag geen centralisme zijn en wij moeten oog hebben voor de diverse realiteiten die in Vlaanderen leven. Wij moeten respect hebben voor alle feitelijke en mentale gegevens, voor de openbare en privé-sector. Wij moeten alle krachten bundelen om ons Vlaanderen in welvaart en welzijn uit te bouwen. (*Applaus op alle banken*)

DE VOORZITTER : De heer Akkermans, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest, heeft het woord.

DE HEER P. AKKERMANS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, dames en heren, u zal het mij zeker niet kwalijk nemen wanneer ik tracht zo bondig mogelijk op vele vragen te antwoorden. Mijnheer Dupré, ik ben het eens met uw scherpe diagnose, waarvoor ik u trouwens feliciteer. De grote problemen zijn inderdaad de rentabiliteit en de kosten. Alle dossiers die in het bezit zijn van het departement van Streekeconomie dragen die sporen. Al deze problemen kunnen worden opgelost maar we beschikken niet altijd over de mogelijkheden daartoe.

Het is duidelijk dat wij nood hebben aan specialisatie en innovatie. Het is niet steeds gemakkelijk om nieuwe technologieën aan de man te brengen. Soms zijn er nieuwe ideeën en dan ontbreekt het aan personen die deze nieuwe ideeën op de markt willen brengen.

Zijn er dan toch individuen die het risico willen dragen en dan toch willen investeren, dan ontbreekt het weer aan ideeën. Ik zeg dit in antwoord op de vragen van de collega's Windels, Detiège en Vanderheyden. Op wetenschappelijk vlak kan er nog heel wat worden gerealiseerd. Voor degenen die weten wat de mogelijkheden zijn is het niet steeds gemakkelijk deze naar de massa toe te vertalen.

Geachte collega, ik ga met u akkoord om te zeggen dat een aanpassing van de expansiepolitiek nodig is. Hier zullen wij trouwens binnen de kortst mogelijke tijd werk van maken. In het document van de Vlaamse executieve staat duidelijk vermeld dat wij zo vlug mogelijk tot een nieuw ex-

pansiebeleid moeten kunnen komen, dat voornamelijk dient gericht te zijn op de kleine en middelgrote ondernemingen en dit met reden. Ik mag toch ook niet nalaten u te zeggen dat de laatste vier jaar het totale investeringspakket van de buitenlandse ondernemingen teruggelopen is van 2 naar 3 en 4 %. In 1975 was het 2 %, in 1976 : 5,6 %, in 1977 : 3,8 %, in 1978 : 4,3 %. Over de laatste vier jaar bereiken wij geen 4 %. Dit geldt eveneens voor de tewerkstelling.

Ik meen dus wel dat de tijd gekomen is -en u hebt het met mij kunnen vaststellen — om inderdaad het geweer enigszins van schouder te veranderen en meer aandacht te besteden aan de KMO's en de grotere ondernemingen in eigen land.

U hebt terecht gewaarschuwd voor de gevoerde politiek in verband met bedrijven die in moeilijkheden verkeren. Ook hier deel ik uw mening. Ik moet echter wel zeggen dat wij ter zake zeer voorzichtig zijn en dat er voor de bedrijven in moeilijkheden op het Staatssecretariaat een tamelijk strenge politiek wordt gevoerd. Er wordt een onderscheid gemaakt tussen bedrijven met gezonde structuren maar met thesauriemoeilijkheden, bedrijven met zwakke structuren en thesauriemoeilijkheden en bedrijven met ontwrichte structuren. Het is duidelijk — en hier geef ik u gelijk — dat het geen zin heeft om bedrijven met ontwrichte structuren nog te helpen. Daarmede zouden we de goede bedrijven en de blijvende tewerkstelling in gevaar brengen. Ik meen werkelijk dat de tot nog toe gehanteerde beleidsprincipes moeten worden gehandhaafd.

Ik ga echter niet akkoord daar waar u zegt dat de arbeidsplaatspremies tot geen enkel resultaat hebben geleid. Ik moet u inderdaad mededelen dat sinds 1977 4.197 aanvragen werden ingediend en dat daarvan 2.434 met gunstig gevolg werden behandeld. Er zijn nog 690 aanvragen in het stadium van onderzoek. Ik geef natuurlijk toe dat, indien men in de sector van de kleine en middelgrote ondernemingen over meer mogelijkheden beschikte en indien onze begroting inderdaad wat groter was, wij de tewerkstelling aldaar ten zeerste zouden kunnen aanmoedigen. Er is ook het feit dat veel ondernemingsleiders in die sector bang zijn en het risico niet durven nemen iemand aan te werven, en vooral wanneer het gaat om geschoolden of universitair geschoolden. Zij hebben schrik om deze mensen aan te werven precies omdat de risico's, met name bij vooropzeggingen, te groot zijn. De financiële gevolgen van deze beslissing kunnen niet voldoende ondervangen worden. Het is duidelijk dat wij ter zake een nieuwe richting moeten inslaan.

Collega Dupré spreekt ook nog over een regionaal plan. Het spreekt vanzelf dat wij daar werk zullen moeten van maken, dat dit plan speciaal naar Vlaanderen zal moeten gericht zijn en rekening zal moeten houden met de specifieke problemen.

Dames en heren, ik stel mij de vraag of het niet aangewezen zou zijn dit plan, nadat het in de GOM's en in de GERV zal zijn besproken, voor het Nationale Parlement te brengen ten einde een brede inspraak te organiseren.

Persoonlijk meen ik dat zulks wel de moeite waard zou zijn.

In de Vlaamse executieve heeft hierover geen gedachtenwisseling plaats gehad, maar omdat u het probleem zo stelde vond ik het aangewezen dit hier even te vermelden.

Aan de heer Vankeirsbilck wil ik nog zeggen dat ik zijn bezorgdheid deel daar waar hij het heeft over de voorrang voor de vernieuwbouw. Dit zou trouwens de tewerkstelling sterk beïnvloeden.

Vervolgens kan ik nog mededelen dat een organiek koninklijk besluit in verband met de stads-kernvernieuwing de financiële mogelijkheden ter beschikking stelt van gemeentebesturen en privé-personen. Voorafgaandelijk zullen de gemeentebesturen een structuurplan dienen te formuleren waaruit zal blijken welke prioriteiten moeten worden gesteld, onder andere of bepaalde woonuitbreidingsgebieden dienen te worden aangepast. Het is duidelijk dat de mogelijkheden in het KB zijn vervat. Tevens meen ik dat daarover van gedachten kan worden gewisseld.

Het ruimtelijk structuurplan voor Vlaanderen zal geen opstelling zijn van de 25 gewestplannen, mijnheer Cools. Wel zal het een beleidsplan voor Vlaanderen worden dat een coördinerende functie zal uitoefenen inzake de ruimtelijke ordening in Vlaanderen rekening houdend met de sociaal-economische en culturele gegevens. Dit ruimtelijk structuurplan zal worden totstandgebracht in nauwe samenwerking met het Planbureau, de GERV en de GOM's. Ik ben ervan overtuigd dat het zal toelaten bepaalde prioriteiten te stellen.

Mijnheer Vankeirsbilck, wat nu uw bemerking in verband met de woonzones betreft — en hiermede antwoord ik ook op de door de heer Cools gestelde vraag — moet ik zeggen dat het toch niet kan zijn dat een woonzone alleen maar is om te wonen. Het is duidelijk dat ook «werken» in de woonzone passen. Daarover kan toch geen misverstand bestaan. (*Bevestigend gebaar van de heren Vankeirsbilck en Bob Cools*) Ik ben verheugd, mijne heren, te kunnen vaststellen dat u beiden instemmend knikt.

Collega Windels heeft de aandacht gevestigd op de problemen van het toerisme. Het is inderdaad zo dat de BTW-tarieven en andere fiscale moeilijkheden aanwezig zijn en in belangrijke mate deze nieuwe industrie aantasten. Hier moet ik evenwel zeggen totaal onbevoegd te zijn om daarop te antwoorden en dat dit probleem naar de nationale materie dient te worden verwezen. Onze Minister van Financiën zou niet erg tevreden zijn mocht hij vernemen dat wij hier in dit verband verklaringen zouden hebben afgelegd. Het is evenwel duidelijk

dat voor het gedeelte waarvoor wij wel verantwoordelijk zijn een zekere inspanning zou moeten kunnen gebeuren om de infrastructuur van het toerisme te vernieuwen, om onze inrichtingen te moderniseren en het apparaat zelf operationeler te maken zodanig dat deze nieuwe industrie, die wij in dit land volop aan het uitbouwen zijn, nieuwe mogelijkheden krijgt. Wij zouden ongelijk hebben daar niet voldoende aandacht aan te besteden want hierdoor zou het risico worden geschapen veel tewerkstellingsplaatsen verloren te laten gaan.

Het is duidelijk — en men heeft er hier nogal op een tamelijk strenge manier naar verwezen — dat de terbeschikkingstelling van 9 miljoen om heel deze infrastructuur te moderniseren zeker te weinig is, doch ik meen dat er in de toekomst en zeker in de begroting 1980 nieuwe mogelijkheden zullen worden voorzien.

Dames en heren, de kleine en middelgrote ondernemingen zijn geen klein-grote bedrijven. De kleine en middelgrote ondernemingen hebben een speciaal aspect, een eigen karakter en ze dragen wel bij tot de menselijke schaal. Men moet niet denken dat het mogelijk is — en hier antwoord ik op de door collega Vanderheyden gestelde vragen — in een kleine en middelgrote onderneming een zelfde programma te realiseren zoals dat in grote ondernemingen gebeurt. Men moet rekening houden met de specifieke eigenschappen van de kleine en middelgrote ondernemingen.

Ik dank collega **Windels** omdat ook hij sprak van de steun die moet gegeven worden en de nieuwe mogelijkheden die moeten worden **totstandge**bracht door de nieuwe wet op de economische expansie.

Hij vroeg ook de aandacht voor de ambachtelijke zones. Er zijn zonder twijfel te weinig ambachtelijke zones, ook te weinig dienstenzones trouwens.

Ook in de gewestplannen is er een tekort aan ambachtelijke zones, zoals blijkt uit een studie van de Economische Raad Antwerpen. Wij moeten ons echter realiseren dat, indien wij alle kleine en middelgrote ondernemingen momenteel in Antwerpen gevestigd willen overbrengen naar een ambachtelijke zone, wij hiervoor zouden moeten beschikken over tientallen hectaren.

Iedereen is het met mij eens dat op dit vlak een inspanning moet worden gedaan.

Ik bedank collega Cools voor de steun en ben hem erkentelijk voor de vreugde die hij op deze tribune heeft geuit in verband met het KMO-programma.

DE HEER B. COOLS : Nu begrijp ik er niets meer van.

DE HEER P. AKKERMANS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest : Dat hebt u toch gezegd. Is het niet vriendelijk dat ik u bedank ?

DE HEER B. COOLS : Ik wist dat u mijn woorden anders zou opvatten.

DE HEER P. AKKERMANS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest : De regionalisatie brengt ons een bepaalde zelfstandigheid ten opzichte van het nationaal ruimtelijk plan. Vlaanderen is echter geen eiland. De structuurschets voor Vlaanderen, zoals trouwens deze voor Engeland, Frankrijk, Duitsland enz., moet rekening houden met de Europese context. U meent dat er geen coördinatie is op het gebied van het structuurbeleid, maar voor de wegen, en ook voor de waterwegen, berust de coördinatieopdracht toch nog altijd bij het Ministerie van Openbare Werken.

DE VOORZITTER : De heer Cools heeft het woord.

DE HEER B. COOLS : Ik heb gezegd dat, als die materie volledig geregionaliseerd wordt, er geen nationale principes van ruimtelijke ordening meer zijn in dit land. Ik heb opgemerkt dat men in een federaal land, de Bondsrepubliek, een nieuwe wet heeft gestemd omdat men zich realiseerde dat de autosnelwegen niet stoppen aan de grenzen van de Länder, dat voor het bouwen langs autowegen bijzondere voorschriften vereist zijn die niet verschillend mogen zijn in de Länder, dat de bouwvoorschriften voor nucleaire centrales eenvormig moeten zijn. Dat soort problemen zult u niet meer kunnen oplossen aan de hand van nationale richtlijnen voor ruimtelijke ordening en daarin schuilt een groot gevaar. Daarom heb ik u gevraagd niet onmiddellijk het **directoraat-generaal** van de ruimtelijke ordening af te schaffen. Kijk na of u er geen inspectie-generaal van kunt maken.

Dat was de zin van mijn betoog.

DE VOORZITTER : De heer Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest heeft het woord.

DE HEER P. AKKERMANS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest : Ik denk niet dat er onmiddellijk zoveel zal worden afgeschaft. Men zal blijven rekening houden met een belangrijke coördinatieopdracht van de Ministeries van Openbare Werken en van Verkeer. De **structuurschets** die wij voor Vlaanderen zullen maken, zal daar rekening mee houden.

Wat de woonuitbreidingsgebieden betreft, ben ik ervan overtuigd dat het beleid rekening moet houden met alle elementen die het **woningpatri**monium zullen bepalen. De sociale woningbouw is daarvan een belangrijk element, maar niet het enige, dat het beleid zou kunnen dirigeren.

Het koninklijk besluit van 28 december 1972 omvat reeds verschillende van deze bepalingen. Een herzieningsbesluit dat ondermeer het beleid dif-

ferentieerde, werd door de Raad van State niet zo gunstig onthaald. Zij hebben het ons niet mogelijk gemaakt, ook niet aan mijn voorganger, een aantal herzieningen te doen.

De toepassing van de andere bepalingen van het koninklijk besluit van 28 december 1972, die betrekking hebben op zonerings-, woon- en uitbreidingsgebieden, zou een herziening van alle gewestplannen tot gevolg hebben. Geef toe dat zulks bepaalde risico's inhoudt. Trouwens ik zie dit nog niet voor een nabije toekomst.

Ik ben het met u eens waar u klaagt over de moeilijkheden die de goedkeuringsprocedure voor Bijzondere Plannen van Aanleg veroorzaakt. Ik vind het ook zeer erg dat wij voor de herziening van een BPA dikwijls twee jaar nodig hebben, of langer. Nu wil ik er op wijzen dat het de jongste jaren geregeld is voorgekomen dat een BPA kon worden herzien op één jaar. Ik ga met u akkoord dat wij moeten sleutelen aan deze procedure.

Ook wijzigingen aan de parkeervoorschriften zijn een absolute noodzaak. Vooral de grote steden ondervinden enorme moeilijkheden op dit gebied. Uw vraag met betrekking tot de behandeling van de bouwaanvragen is gerechtvaardigd. In de Vlaamse executieve moeten wij nog heel wat besprekingen voeren daaromtrent. U klaagt nu over gebrek aan coördinatie, en vreest dat dit nog zou toenemen mocht de nationale context verdwijnen. Indien men echter de coördinatieopdracht ontleent aan de provinciale directies voor stedenbouw en de bevoegdheid alleen aan de steden toevertrouwt, zouden er eveneens heel wat coördinatieproblemen rijzen.

DE HEER B. COOLS : Mijnheer de Minister, ik heb u gevraagd de provinciale directies een opschortende bevoegdheid te geven, zoals dit thans het geval is voor bouwaanvragen gelegen in BPA's.

DE HEER P. AKKERMANS, Staatssecretaris voor het Vlaamse Gewest : Een negatieve procedure dus. (*De heer Cools knikt bevestigend*) Wij zullen erover spreken.

Collega Moors heeft gevraagd naar een evenwicht tussen verstedelijkte en landelijke gebieden. De bevolking in Vlaanderen is bijna helemaal verstedelijkt. Ook een landbouwer leidt een essentieel verstedelijkt leven. De differentiatie is meer ruimtelijk dan sociaal, bijvoorbeeld binnenstad, agglomeratie, dorp, landelijk gebied. De mobiliteit is een belangrijk element waarmee rekening dient te worden gehouden. Het is zeker belangrijk dat wij de open ruimte vrijwaren, dat wij de bebouwing groeperen in woongebieden.

De sociale ruimte is echter niet zomaar een cliché van de fysieke ruimte. De hiërarchie van de kerren was het sluitstuk in de opvatting van de toenmalige streekstudies. Er is echter een meer mo-

derne opvatting, bijvoorbeeld de gestructureerde ruimte. Vandaar dat het structuurplan voor Vlaanderen een nieuw structuurplan zal zijn dat wij samen tot stand zullen brengen.

In antwoord op de vraag van collega Detiège kan ik bevestigen dat in verband met de **expansiewet** ten de algemene wet van 17 juli 1959 gehandhaafd blijft. Niemand heeft de bedoeling deze af te schaffen. De regionale wet van 30 december 1970 moet worden toegepast in de zin van een vereenvoudiging van de procedure, een grotere doorzichtigheid en een grotere selectiviteit. Ook daar spreken wij niet van afschaffing. Op termijn moeten wij samen met de nationale overheid een nieuwe expansiewet tot stand brengen.

U hebt ook nog vragen gesteld in verband met de regionale coördinatiecommissie voor Openbare Werken. Ik ben het roerend met u eens en het is trouwens de bedoeling van de Vlaamse executieve om deze commissie tot stand te brengen. Ik geloof dat wij daar voor onze ondernemingen in Vlaanderen enorm nuttig werk zouden kunnen verschaffen. (*Applaus bij al de aanwezige leden*).

DE VOORZITTER : De Minister van Nationale Opvoeding heeft het woord.

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, wijlen Paul Struye, in de Senaat, legde verbod op aan de ministers, antwoord te geven aan de leden die niet meer aanwezig waren. Tot mijn grote spijt moet ik zeggen dat van de drie interpellanten over Onderwijs niemand meer aanwezig is.

MEJUFFROUW G. DE VOS : U hebt gelijk, mijnheer de Minister.

DE HEER J. RAMAEKERS, Minister van Nationale Opvoeding : Men spreekt over herwaardering van het parlementair werk, gewoonlijk wordt die kritiek aan het adres van de regering gericht, maar men zou misschien ook wel kunnen spreken van de herwaardering van de parlementsleden. Ik betreur dat. Uit beleefdheid zal ik een paar antwoorden geven.

Collega Deleeck wees terecht op het probleem van de democratisering van het hoger onderwijs. Als antwoord kan ik hem zeggen dat de nota drie voorstellen in dat verband bevat, met name het herzien van wat de sociale sector moet zijn ; het probleem van de studietoelagen en het volledig herzien van het vraagstuk van het inschrijvingsgeld.

De heer Laridon vroeg waarom het beroepsonderwijs in een afzonderlijk hoofdstuk voorkomt. Wanneer men dit hoofdstuk leest kan men constateren dat er daar sprake is van het beroepsonderwijs in verband met de verlenging van schoolplicht. Met de adolescenten die wij daar gaan

krijgen valt het volledig te herzien. Er is trouwens een consensus dat wij aan het beroepsonderwijs moeten sleutelen.

Inzake de leerlingsecretariaten is het zeer eenvoudig. Indien wij de schoolplicht verlengen — en dat zullen wij doen — tot 16 jaar, moeten wij een oplossing vinden voor het probleem van de leerlingsecretariaten. Ik denk dat wij daar töt een akkoord zullen komen. Heel wat stemmen gaan op om aan de opleiding in de leerlingsecretariaten een eind te stellen. Dat is onmogelijk. De leerlingsecretariaten moeten voldoen aan een aantal voorwaarden zodanig dat zij door het departement van Nationale Opvoeding kunnen worden erkend en dat wij daardoor ook in de mogelijkheid zullen zijn een volwaardig getuigschrift van Lager Secundair Beroepsonderwijs af te leveren. Ik meen dat wij daardoor aan de jonge mensen een dienst zullen bewijzen.

Mijnheer de Voorzitter, ik zou willen eindigen met een persoonlijke vraag, met name te weten of de heer Laridon voorstander is, van het vernieuwd secundair onderwijs. Ik denk van wel en ik denk dat hij dat nog altijd is, maar ik moet zeggen dat de wijze waarop hij heeft gemeend daarover te moeten spreken — om het zacht uit te drukken — geen goede publiciteit voor het VS0 is geweest. Blijkbaar is hij ook niet goed ingelicht. Inderdaad het is niet juist dat het Vrij Gesubsidieerd Onderwijs het VS0 slecht gezind zou zijn of het niet zou willen invoeren. Er zijn desbetreffend besprekingen aan de gang. Het is zelfs zo dat samen met de rationalisatie, er een datum vooropgesteld was om in de wet in te schrijven, datum waarop het VS0 ook in het vrij katholiek onderwijs zou veralgemeend worden.

Men kan zich als minister in een departement op twee manieren gedragen. Men kan een departement beheren en zich houden aan datgene wat bestaat en nergens aan raken. Dan zou er soms wel eens een parlementair zijn die met een probleem naar voren komt en dan kan het klassieke antwoord luiden «wij onderzoeken dat, wij zijn van zins een werkgroep aan te stellen». Men kan in een departement ook een politiek voeren en dat trachten wij te doen. Wanneer men in een departement een politiek voert, dan raakt men aan een bepaald aantal zaken. Dan worden een bepaald aantal zaken gewijzigd en dan heeft men vanzelfsprekend tegenstand. Dat is zeker waar in de wereld van het onderwijs waar men nu enerzijds zegt dat het onderwijs moet gericht zijn op de toekomst en dat stilstand in het onderwijs achteruitgang betekent, maar wanneer men met een vernieuwing komt, staat men telkens voor een aantal moeilijkheden. Er kan de indruk zijn van een malaise. Wanneer de heer Laridon gesproken heeft over een kamerpedagoog, dan zeg ik dat er in mijn ministerieel kabinet geen kamerpedagoog zit. De minister heeft stelselmatig en geregeld recht-

streekse contacten met het personeel van de verschillende niveaus en uit de verschillende netten. Wanneer ik die contacten heb, dan stel ik vast dat wat men tracht te laten doorgaan voor een malaise, dikwijls reacties zijn van kleine verenigingen die niet representatief zijn of moties betreffen die uitgegeven worden door enkele mensen. Vanzelfsprekend zijn er op dit ogenblik op syndicaal vlak een aantal problemen gesteld, maar daar heeft de Eerste Minister reeds voor een deel op geantwoord tijdens de bespreking van de Rijksmiddelenbegroting. Ik hoop dat wij deze problemen zullen overwinnen en dat wij bijgevolg voldoening zullen kunnen schenken op een aantal punten.

Tot mijn vreugde moet ik zeggen dat in het executief — daarvoor ben ik de voorzitter en de leden dankbaar — men aanvaard heeft dat het onderwijs een groot deel uitmaakt van die beleidsnota. Binnen het executief zijn wij tot een volledige consensus gekomen voor datgene wat inzake onderwijs wordt voorgesteld. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : De heer Galle, Minister van het Vlaamse Gewest, heeft het woord.

DE HEER M. GALLE, Minister van het Vlaamse Gewest (*op de tribune*) : Geachte heer Voorzitter, collega's, wij zijn zo weinig **talrijk** dat ik mij moet inhouden om niet te zeggen «waarde vrienden». Voor dit Parlement, het Vlaamse parlement waarin wij nu zitten, hebben velen gevochten, die nu afwezig zijn. Men heeft vandaag herhaald dat het een historische betekenis heeft. Men zegt dat zeer dikwijls bij ons in Vlaanderen. In plaats van telkens weer te spreken over de historische betekenis zou men misschien meer belangstelling kunnen hebben voor de actualiteit die later geschiedenis zal worden.

Wat nu de executieve betreft — over die naam straks meer, dat verwacht u waarschijnlijk wel — moet ik zeggen dat er wordt voorgeschreven dat iedereen bevoegd is voor alles, in die zin dat wij samen over alle zaken collegiaal moeten beslissen.

Althans **voor** de zaken waarvoor geen delegatie bestaat. Dit wil zeggen dat wij momenteel elkaar bijstaan, volgen, praten, gedachten uitwisselen, zodanig dat ik mij ook heb beziggehouden met zaken die normaal niet rechtstreeks vallen onder wat mij in de verdeling werd toegemeten.

Die 88 bladzijden die wij hebben onderschreven, zijn zeer belangrijk. Het zijn 88 bladzijden met beleidsopties van mensen uit verschillende hoeken, met verschillende visies. Ik ben niet zo gelukkig met sommige paragrafen, sommigen zullen het minder zijn met andere. Misschien zullen wij in de nabije toekomst vechten om bepaalde paragrafen hier en daar te wijzigen. Er zijn onderhandelingen geweest — om het enigszins te over-

drijven — over het economisch luik van de beleidsnota. Er wordt in de nota ruime aandacht besteed aan de planning en het openbaar economisch initiatief. Ik denk dat in geen enkele regeerverklaring in het verleden een zo ruime interpretatie werd gegeven van het begrip «contractuele planning», waardoor duidelijk verplichtingen omschreven worden van de bedrijven die overheidssteun ontvangen.

Ook op andere gebieden zijn er belangrijke zaken ingeschreven, waarvoor ieder op zijn niveau misschien verder is gegaan dan tot nog toe nationaal werd bereikt. Ik denk dat wij dus een zekere tevredenheid mogen tonen.

Het heeft mij persoonlijk erg verwonderd dat er niet méér vragen waren aangaande aangelegenheden die mij toegemeten werden. Er zijn wél vragen geweest over de ondergeschikte besturen waarover ik de voogdij heb, maar blijkbaar gaat er alles heel goed, want zoveel vragen zijn er niet geweest.

DE HEER B. COOLS : Roep er niet om ! (Gelach)

DE HEER M. GALLE, Minister van het Vlaamse Gewest : Kritiek kan u een weg tonen ! Vragen aangaande verdeling van de gemeentefondsen, rationalisatie en coördinatie van de intercommunales, de gesubsidieerde werken, het waterbeleid. Hierover werd vandaag niet gesproken. De zuiveringsstations kwamen niet aan bod. Gelukkig werd er wel over de vaste afvalstoffen gesproken. Straks zal ik er wat verder op ingaan. Er is nog het probleem van het natuurbehoud.

Ik kom tot de eerste vraag, met name die van collega Deleeck. Er heerst nu eenmaal overal — en te allen tijde is het zo geweest — een verwarring in de terminologie. Eerst noemde men mij de Minister van Vlaamse Zaken, dan de Minister van het Vlaamse Gewest. Een dame heeft mij onlangs geschreven : «Geachte Heer Minister van de Vlaamse Beweging». Een Chinees wijsgeer heeft gezegd dat men soms een oorlog kan vermijden door aan de woorden hun juiste betekenis te geven. Ik weet dat een voorstel om een woord te wijzigen, te schrappen, te vervangen, soms de kiemen van een oorlog kan inhouden. Dat heb ik vorig jaar ondervonden in de Kamercommissie voor Institutionele Hervormingen, waar ik een prachtige lijst had ingediend met «gewestparlement», «gewestwet», «gewestregering», «gewestminister», «geweststaatssecretaris». Iedereen was het erover eens, behalve enkelen. . . Toch vinden sommigen het nog nodig om met de dolk in de wonde te wringen, hoewel zij wel weten dat het niet aan mij ligt dat de lijst niet werd aanvaard. Welnu, op dit ogenblik hebben wij een grotere autonomie, dacht ik, en moeten wij zelf bepalen welke onze terminologie is.

Ik geloof, mevrouw de Voorzitter, dat wij in de executieve spoedig deze terminologie moeten bekijken en doorspelen naar de Raad van Ministers als onze gezamenlijke wens. Ik hoop dat dit zo spoedig mogelijk zal gebeuren. Ik ben ook niet gelukkig met het woord «Executieve». Ik heb het dikwijls gezegd, het is een vergissing te denken dat het uit het Frans komt. Het is een oorspronkelijk Engels woord, wat blijkbaar mevrouw Spaak niet wist, zoniet zou zij geprotesteerd hebben. Wij hadden dan misschien een kleine kans om ook in het Frans een ander woord te krijgen. Ik herhaal het, ik hoop dat wij niet lang meer met dit bastaardwoord, zoals een collega dit noemde, zullen moeten voortwerken.

Mevrouw de Voorzitter, waarde collega's, zonder in te gaan op wat de eerste spreker heeft gezegd, moeten wij toch stellen dat een eigen economisch beleid in Vlaanderen niet mogelijk is zoals dit trouwens niet meer mogelijk is in België. De bedoeling is een gedifferentieerd economisch beleid mogelijk te maken, zekere aspecten van industrieel beleid en de verschillende toepassingen van wetten te behandelen. Niets meer, niets minder dan een gedifferentieerd beleid is het de bedoeling. Wij kunnen niet stellen dat een sociale wetgeving met al wat daarmee samenhangt, zal worden geregionaliseerd. Dat is de werknemerssolidariteit breken. Dit is de bedoeling van niemand. Tijdens de huidige bespreking zijn mij verschillende dingen opgevallen, waarop ik hier en daar heb ingepikt. Ik meen echter dat het wenselijk is te blijven bij wat expliciet onder mijn bevoegdheid valt, met name bijvoorbeeld het leefmilieu. De ruimtelijke ordening valt onder de bevoegdheid van mijn collega Akkermans, zoals u allen weet. Beide gebieden raken mekaar vaak. Zo bijvoorbeeld de maximale bescherming van duinen, groene ruimten, waardevolle landschappen en natuurgebieden. Men moet echter te laten prijze klasseringswoede vermijden en het houden bij klasseringsopdrachten.

Misschien heb ik daarnet de heer Vankeirsbilck verkeerd begrepen, of heeft hij zich versproken toen hij handelde over het klasseren van monumenten en landschappen en over het natuurbehoud.

DE HEER E. VANKEIRSBILCK : Ik heb inderdaad alleen willen wijzen op het feit dat wij vaststellen dat er thans in het Belgisch Staatsblad regelmatig zelfs voorontwerpen van koninklijke besluiten verschijnen waarbij men monumenten en landschappen gaat voorbestemmen voor klassering terwijl dit moeilijk te verzoenen is bij stadskernvernieuwing en sanering. Wij moeten dus inderdaad van een klasseringsopdracht geen klasseringswoede maken. Wij moeten voor deze moeilijkheid ernstige aandacht hebben. Bij wijze van voorbeeld kan ik wijzen naar Herk-de-Stad,

die met dit probleem concreet geconfronteerd is geworden.

DE HEER M. GALLE, Minister van het Vlaamse Gewest : Ik dank u voor deze precisering. Het lag dus aan mij. U hebt inderdaad gelijk dat niet moet overdreven worden met het klasseren van monumenten die op het punt staan te vervallen en waaraan niet onmiddellijk een functie kan toebedeeld worden.

De bescherming van natuurgebieden, duinen en dergelijke — u zult het zeker met mij eens zijn — staat in haar kinderschoenen in ons gewest. Het aantal erkende natuurreservaten en rijksnatuurreservaten, bosreservaten, natuurparken enz... is zeer beperkt in ons gewest.

Het laatste houdt echter meer verband met de wet op het natuurbehoud dan met de wet op de ruimtelijke ordening.

U hebt mij gevraagd, mijnheer Vankeirsbilck, hoe ik denk de privé-bosbezitters ertoe aan te zetten het publiek op hun domein toe te laten. Ik meen dat dit op korte termijn kan gebeuren door interessante bossen aan te kopen, een recreatierecht te krijgen door het afsluiten van huurcontracten, en ze op lange termijn open te stellen voor het publiek. Maar dan zouden wij aan de privé-bezitters een soort vergoeding moeten geven. Dat kunnen wij van naderbij onderzoeken. Wij zouden bijvoorbeeld fiscale voordelen kunnen verlenen in verband met de onroerende voorheffing, het verkopen van concessierechten, de subsidiëring van onderhoudswerken, de subsidiëring van verbeteringswerken en een specifieke vergoeding voor het openstellen van de recreatiefunctie. Dit moet in elk geval, vanzelfsprekend gebeuren met onderlegd personeel, opdat het leefmilieu niet zou worden verstoord. De nodige voorzorgsmaatregelen moeten worden genomen, zoals infrastructuur, onthaal, begeleiding, tijdelijke en gedeeltelijke openstelling.

Wij hebben weinig bosjes in Vlaanderen, mijnheer Cools. Zij zijn wel gezellig maar er zijn er weinig, 7 % tegen 30 % in Wallonië als wij de bebosningsindex bekijken. Maar ik meen dat het een reden te meer is om alle bossen open te stellen, zowel van de openbare besturen als van privé-personen, voor het publiek, zonder dat die openstelling een verarming wordt voor de fauna en de flora.

Mijnheer Cools, u hebt gevraagd waarom de bescherming van het natuurlijk milieu in de beleidsnota niet wordt ondergebracht onder het hoofdstuk ruimtelijke ordening. Verwacht u daarop nog een antwoord ?

DE HEER B. COOLS : Ik heb alleen die vraag gesteld.

DE HEER M. GALLE, Minister van het Vlaamse Gewest : Normaal kon ook de Staatssecretaris

daarop hebben geantwoord. Ik meen dat het eigenlijk behoort tot de bevoegdheid van de heer Akkermans. De bescherming van het natuurlijk milieu zou er inderdaad bij gebaat zijn, mocht ze nog meer geïntegreerd worden in het beleid inzake ruimtelijke ordening. Dit is zeker het geval wat de ruilverkaveling betreft die door u werd aangehaald. Nochtans dient te worden opgemerkt, dat in de beleidsnota duidelijk is gesteld dat de ruilverkaveling moet worden omgebogen tot landinrichting : de inrichting van landelijke gebieden moet multidisciplinair worden benaderd. Dit betekent dat hierbij evenveel aandacht moet worden besteed aan aspecten van landbouw, natuurbehoud, landschapszorg en recreatie. Dit houdt ook in dat de organisaties die belast zijn met de uitvoering van ruilverkavelingen in dit opzicht moeten worden geherstructureerd.

De heer Vankeirsbilck heeft gesproken over de verdeling van de gemeentefondsen. Ik ga met hem akkoord om een ruim gesprek te voeren met de verschillende geïnteresseerden van Kamer en Senaat om de talrijke factoren die meespelen bij de verdeling van gemeentefondsen degelijk te onderzoeken. Ik ben zoals hij voorstander van een rechtvaardige toekenning van de fondsen zowel aan de kleine als aan de middelgrote en natuurlijk ook aan de grote gemeenten, waarbij rekening wordt gehouden met diverse elementen die eigen zijn aan de verschillende gemeentegroepen. Terloops kan ik u mededelen dat ikzelf het initiatief heb genomen om gemeenten en steden uit te nodigen om ondermeer daarover een gesprek te hebben.

De heer Verroken is vinken aan het zetten. Toen hij het woord nam lag ik op vinkenslag, omdat ik dacht dat hij andere zaken zou behandeld hebben. Ik ben blij dat hij akkoord gaat met onze paragraaf over de vinkenvangst. Het woordje «vangst» is, dacht ik, misschien niet juist gekozen, want via de vinkenvangst komt men tot vinkenbehoud of -bescherming. Dat is positiever.

In elk geval dank ik hem omdat hij ons op die manier hulde heeft gebracht ten aanzien van dit grote probleem in zijn en mijn gebied.

Senator Croux heeft het gehad over een democratisch Vlaanderen. Hij heeft gezegd dat de beleidsverklaring vermeldt — en hij citeert — «Een doorzichtige administratie van de lokale en regionale besturen met inbegrip van de intercommunales».

Dan had hij het over een intermediair niveau tussen de gemeenten en de regionale top. Daarover hebben ook anderen het gehad. Hij vindt de beleidsverklaring op dat stuk weinig geruststellend. Hij heeft beweerd dat hij geen pleidooi heeft gehouden voor het provincialisme. Maar hij wenst toch het behoud van een niveau tussen gemeente en gewest.

Welnu, de beleidsverklaring maakt nergens gewag

van afschaffing van dat niveau. Ik denk dat het een voorrecht van het Parlement zal zijn om over die aangelegenheden een uitspraak te doen en de uitvoerende macht een opdracht te geven in de zin die het nuttig zal oordelen.

In ieder geval dacht ik persoonlijk er te mogen aan toevoegen dat, als er een tussenschakel is, het er geen moet zijn van 1831, maar een moderne, aangepaste tussenschakel. Ik geloof dat wij het daarover eens zijn.

Men moet ook ontlast worden van de rompslomp — woord dat tegenwoordig veel gebruikt wordt — maar ook van overbodige voogdij, overbodige administratieve remmingen.

Collega Detiège heeft het gehad over vaste afvalstoffen.

Het afvalprobleem moet globaal aangepakt worden, onder meer door de oprichting van een beperkt aantal openbare afvalmaatschappijen, die met polyvalente installaties de terugwinning en recyclage van vaste afval beogen.

Het aantal stortterreinen moet drastisch vermindert worden en niet-gecontroleerd storten moet volledig uitgesloten worden.

Welke opdracht zullen die openbare afvalmaatschappijen dan krijgen ?

De radio-actieve afvalstoffen, giftige afval, gasvormige elementen die in de atmosfeer worden afgestoten, werden reeds specifiek gereguleerd. Zij zullen niet behandeld worden door de afvalmaatschappijen.

De openbare afvalmaatschappijen zullen tot doel hebben het opstellen van een plan inzake het verwijderen van afvalstoffen, het uitvoeren of doen uitvoeren van dat plan zowel inzake huishoudelijk afval, industrieel afval -waarover u het specifiek had — als achtergelaten afvalstoffen. Zij zullen ook advies kunnen verlenen.

Het is dringend nodig dat belangrijke maatregelen worden getroffen.

Zoals u bekend is, vaardigde de Raad van de Europese Gemeenschap op 15 juli 1975 een richtlijn uit waarbij de lid-staten verzocht werden, binnen de 24 maanden, «de passende maatregelen te treffen ter bevordering van het voorkomen van afvalvorming, recycling en verwerking van afvalstoffen, het winnen van grondstoffen en eventueel van energie uit afvalstoffen, alsmede van alle andere middelen voor het opnieuw gebruiken van afvalstoffen».

Deze periode is verstreken zonder dat ons land zijn verplichtingen is nagekomen. Vandaar dat ik mij voorneem ook te dien aanzien nuttig werk te verrichten.

Wat de problematiek van de sportterreinen betreft, dienen wij een inventaris te bezitten van alle stortterreinen in Vlaanderen en dan te beslissen welke plaatsen dienen te worden behouden en welke moeten worden gesloten. Ter zake legde ik reeds contacten. Het opstellen van een «afvalwet»

waarin meldingsplicht wordt ingebouwd, is noodzakelijk. Hiermee wordt bedoeld dat iedere industrie verplicht wordt de bestanddelen van haar afval bekend te maken alvorens afval te verwijderen, alsook de oprichting van één of meerdere afvalmaatschappijen, belast met het beheer van de installatie voor vaste afval en het organiseren van afvalbeurzen, het coördineren van alle diensten die inspelen op het milieubeleid.

Mijnheer de Voorzitter, geachte collega's, ik geloof dat ik de heer Coppieters heb geantwoord op een onrechtstreekse wijze. Ik zal het nog explicieter doen zodra wij een vergadering beleggen van mensen die zich speciaal bezighouden met de prachtige opdracht van het gemeentebestuur. Mochten er nog vragen zijn, dan ben ik bereid daarop dieper in te gaan. (*Applaus*)

DE VOORZITTER : Mevrouw de Minister van de Nederlandse Gemeenschap en Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest heeft het woord.

MEVROUW R. DE BACKER-VAN OCKEN, Minister van de Nederlandse Gemeenschap, Voorzitter van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest (*op de tribune*) : Mijnheer de Voorzitter, ik ben natuurlijk de verschillende prekers die dit debat luister hebben bijgezet, dankbaar.

Ik dank in de eerste plaats de heren Deleecq en Van Elewyck omdat zij het belang van deze beleidsnota hebben willen onderstrepen en dat zij daarin de voorafbeelding hebben willen zien van een regeringsverklaring van een Vlaamse regering voor een Vlaams parlement wanneer straks de Nederlandse Cultuurraad een Nederlandse Gemeenschapsraad zal geworden zijn.

Ik wil een voorafgaande opmerking maken. Ik had mijn collega uit de executieve, de heer Galle beloofd, dat ik aan deze Vergadering zou zeggen dat de twintig eerste bladzijden van de beleidsnota nagekeken waren op het vlak van de taal, maar dat wij te weinig tijd hadden om de andere bladzijden van alle germanismen te ontdoen.

Als Voorzitter wil ik erop wijzen dat de leden van de executieve het van het allergrootste belang hebben geacht deze beleidsnota op te stellen parallel met de uitvoering van de verschillende fasen van de staatsvorming door de nationale regering en de stemming van de wetswijzigingen daartoe in het Nationale Parlement.

Nu reeds, zoals opgesomd in de beleidsverklaring, is het ons mogelijk om tijdens de komende jaren de vele middelen die ons ter beschikking staan, te gebruiken om een eigen beleid te voeren. Zulks lijkt ons niet voorbarig, zoals ons vanmorgen wel eens voor de voeten werd geworpen. Waarom lijkt het ons niet voorbarig ? Sommigen hebben gezegd dat het eigenlijk niet zinnig was dat men eerst de

executieve installeerde vooraleer de daaraan beantwoordende legislatieve organen wettelijk zijn samengesteld.

Het verwondert mij des te meer dat deze opmerkingen werden gemaakt door de leden van partijen die op hun beurt, de ene tussen de jaren 1974 en 1977 en de andere tussen 1977 en 1978 in dergelijke executieve — en dat was het MCVA toch ook — hebben gezeteld.

Aan de andere kant werd gezegd dat deze verklaring voorbarig was omdat eigenlijk de structuren nog niet waren samengesteld.

Ik meen namens de executieve te mogen zeggen dat in de vrij onzekere periode op economisch gebied die wij momenteel beleven en de mogelijke weerslag daarvan op de beveiliging van het welzijn van onze bevolking een bespreking als deze van vandaag zich opdrong en zeker niet voorbarig kan worden genoemd, maar zelfs niet lang meer kon worden uitgesteld.

De heer Deleecq heeft hier trouwens gezegd dat er nu een tijdstip aanbreekt waarop wijzelf verantwoordelijkheid dragen. De Vlaamse executieve wenst aan te duiden dat zij een krachtadig beleid, op basis van overeenstemming bereikt in het Vlaamse parlement, wil voeren en dat zij zich niet door verder uitstel of door besluiteloosheid wil laten lam leggen.

Wij denken dat het noodzakelijk is — ik zal er straks nog op terugkomen — dat tegelijkertijd met de activiteiten op het nationaal vlak waar men naar structuren tracht te komen, wij hier het inhoudelijk beleid moeten uitstippelen. Het getuigt van een democratische geest wanneer wij dit niet willen doen zonder de Parlementsleden daarover in te lichten en hun mening daarover te vragen.

De heer Deleecq heeft gesproken over het welzijnsbeleid in grote mate. Hij verwijst daarbij naar de inventaris van de behoeften en van welzijnsraden die door de universiteiten was samengesteld. Hij dacht — ik meen dat hij hier volkomen gelijk heeft — dat deze opties te weinig zijn doorgedrongen in het beleid en dat zij weinig bekend zijn bij de bevolking. Wij hopen dat dit in de toekomst anders zal zijn en dat de sociale planning waarover hij praat en die wij volledig kunnen bijtreden, op een gedecentraliseerde wijze zal worden gerealiseerd. Een regionale of een gemeenschapsplanning die tentakels heeft in en die rekening houdt met de planning van de gedecentraliseerde besturen.

De heer Deleecq sprak ook over de plaatselijke welzijnszorg die steunt op twee grote pijlers, de kleinschaligheid en het voluntariaat in de vrijwilligersorganisaties. Hij vraagt ook wettelijke maatregelen voor het buurtwerk. Daarop antwoorden wij dat wij deze bekommernissen volledig beamen en verwijzen wij naar de beleidsnota waarin wij een grote aandacht vragen voor het opbouwwerk en waarin wij een duidelijke prioriteit geven aan het buurtwerk in kansarme buurten.

Het is juist dat de beroepsopleiding en de omscholing een belangrijk onderdeel zijn van de permanente vorming. In de beleidsnota hebben wij deze beroepsopleiding afzonderlijk behandeld en de sector van algemene vorming voor volwassenen onder de hoofding permanente vorming geplaatst. Inhoudelijk horen zij beide echter samen. Welke instantie zal zorgen voor de coördinatie tussen de verschillende vormen van beroepsopleiding? Op het vlak van het beleid kan coördinatie gebeuren door de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest omdat deze executieve bij consensus en collegiaal beslist, zoals daarnet door collega Galle reeds werd gezegd, over alle materies die onder haar bevoegdheid ressorteren, ook op het niveau van de uitvoering zal voor een betere coördinatie kunnen worden gezorgd omdat de oprichting van een Ministerie voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest ons zal toelaten de betrokken organisaties functioneel te hergroeperen. Deze functionele hergroepering is trouwens uitdrukkelijk vermeld in het regeerakkoord.

Wij danken de heer Van Elewycq zeer speciaal omdat hij er de nadruk heeft op gelegd dat dit een oefening is maar ook een herhaling. Té veel wordt gedacht dat het beleid dat vandaag wordt uitgestippeld een totale innovatie is. Dit is zeker niet het geval. Het is een bundelen van datgene dat reeds gedaan werd in vorige regeringen door de Cultuurraden en door de verschillende ministercomités die in de drie vorige regeringen werkzaam zijn geweest.

De heer Dupré heeft verscheidene punten naar voren gebracht over het welvaartsbeleid, met name het eerste deel van de nota. Hij had het over een eigen fiscaliteit. De idee dat een beleid via overheidstussenkomsten en via eigen fiscaliteit zeker zo doelmatig kan zijn als een decentralisering van de overheidsbestedingen is ongetwijfeld juist. Daarom wil ik de noodzakelijkheid van de financiering door eigen fiscaliteit beklemtonen, zonder dat hierdoor de globale fiscale druk wordt verhoogd. Hierdoor zullen wij onder meer de mogelijkheid krijgen een breder expansiebeleid te voeren, dat, naast bijvoorbeeld het toekennen van kapitaalpremies, arbeidsplaatspremies en rentebonificaties, eveneens ruimte biedt voor een gedifferentieerde vermindering van de fiscale druk ten opzichte van het Vlaamse bedrijfsleven. De GIM moet in Vlaanderen het instrument bij uitstek worden van het industrieel overheidsinitiatief in de concurrentiële sector. Op dit vlak mag, zoals door sommige leden werd gesuggereerd, alleszins geen overlapping optreden door andere organen zoals bij voorbeeld de GOM's. Deze maatschappijen zullen hun opdrachten, zoals voorzien bij wet van 15 juli 1970, behouden maar inzake het overheidsinitiatief komt er een duidelijke opsplitsing. De GOM's behouden hun initiatiefrecht voor

de niet-concurrentiële sector, terwijl de GIM in de concurrentiële sector zal optreden. Dit geeft mij tevens de gelegenheid in te gaan op enkele structurele verhoudingen tussen de GIM en de GOM's zoals deze momenteel in voorbereiding zijn. Deze krachtlijnen kunnen wij als volgt samenvatten. De GIMV kan beroep doen op de GOM's voor studies die zij beslist te laten uitvoeren of voor het verzamelen van inlichtingen die zij nodig acht. De GIMV en de GOM's kunnen samen syndicaten vormen voor studies of onderzoek met het oog op het oprichten en het reorganiseren van ondernemingen. De Vlaamse GOM's kunnen de mogelijkheden bestuderen om bepaalde projecten op gang te brengen ten einde ze voor te stellen aan de GIMV die al of niet, in samenwerking met de privé-sector, tot de realisatie ervan kan overgaan. Voorgaande punten kunnen beraadslaagd worden in een op te richten Gewestelijke Coördinatieraad waar, naast de vertegenwoordigers van de GOM's en van de DNB zitting zullen hebben.

De heer Dupré en mevrouw Detiège hebben ook gesproken over het regionaal luik van het plan. In dit verband kan ik vooreerst stellen dat, in overeenstemming met de nationale regeringsverklaring, een Vlaams Planbureau, dat zal afhangen van de Vlaamse executieve, zal worden opgericht. Dit bureau zal onmiddellijk opdracht krijgen een nieuw regionaal plan voor de periode 1981-1985 op te stellen. In de beleidsverklaring worden hieromtrent een aantal aanduidingen gegeven in verband met de procedure, de imperatieven, de contractuele en indicatieve planning, de overheidsbestellingen en de gewestelijke overheidssteun.

Wat de opstelling van het regionaal plan betreft kan ik de bekommernissen van de heer Dupré onderschrijven. Ik wil daaraan toevoegen dat een belangrijke inspanning zal worden geleverd om het plan realistisch, selectief en operationeel te maken. Realistisch, daar de problemen zo omvangrijk zijn dat, ondanks de voorgestelde beleidslijnen, slechts een geleidelijke verruiming van de werkgelegenheid mag worden verwacht. Een opdeling van de planperiode in twee deelperiodes en de permanente opvolging van de planning dringen zich hierbij op. Het plan moet tevens selectief zijn en duidelijk de noodzaak leggen op de grote problemen die de Vlaamse gemeenschap in de periode 1981-1985 te wachten staan.

Daarbij zal men de structurele tekortkomingen van onze economie onverbiddelijk moeten blootleggen en de noodzaak aantonen om een nieuwe strategie uit te werken ter vervanging van deze van enkele jaren geleden welke in ruime mate gegrond was op het aantrekken van buitenlandse investeringen en op de ontwikkeling van de klassieke bedrijfstakken.

Tenslotte moet het plan operationeel zijn. Hiertoe

moeten de selectieve oriënteringen die erin worden voorgesteld, worden omgezet in concrete acties vooral op het budgettaire vlak. Op dit gebied moet het plan bindend zijn voor de overheid, meer bepaald wat de gewestelijke overheidsinvesteringen betreft.

Inzake het probleem van de Vlaamse bedrijven die aan herstructurering toe zijn wil ik de heer Dupré verwijzen naar het hoofdstuk over het herstructureringsbeleid van de beleidsnota. Hierin wordt gesteld dat 65 % van het bedrijfsleven in Vlaanderen, dit wil zeggen ongeveer 400.000 arbeidsplaatsen, tot de traditionele sectoren behoren die geen onmiddellijke groeiverwachtingen hebben. Naast de zwaar getroffen textiel- en scheepsbouwrijverheid gaat het hier ook om bedrijven uit de levensmiddelensector, papierbedrijf en drukkerij, hout en meubelen, rubber, plastic, staal en non-ferro. Zoals de heer Dupré het stelt zal een geëigend herstructureringsbeleid moeten worden toegepast.

Tenslotte ben ik de heer Dupré dankbaar voor de aanvullende constructieve bedenkingen die hij inzake de staatswaarborg en de arbeidsplaatspremies heeft naar voren gebracht. Het is juist dat de staatswaarborg en meer in het algemeen de stimulansen inzake het expansiebeleid, het voorwerp kunnen uitmaken van regionaal opbod. Daarom zal het noodzakelijk zijn dat men over de gewesten heen tot klare structurele afspraken komt teneinde een scheeftrekking door concurrentie te vermijden.

Wat de arbeidsplaatspremies betreft, moet dit middel inderdaad op zijn rechtstreeks tewerkstellingseffect worden getest. Hierover is reeds gesproken door collega Akkermans.

De heer Dupré stelde ons ook de vraag of men er niet aan kon denken de beroepsopleiding als voorwaarde te stellen voor het uitkeren van werkloosheidsvergoedingen. Het volgen van een bedrijfsopleiding wordt nu al zeer dikwijls als voorwaarde gesteld voor het uitbetalen van werkloosheidsuitkeringen. Het volgen van een beroepsopleiding op basis van een opgelegde verplichting, maar zonder motivering, heeft zeer dikwijls geen enkel effect. Om dit fenomeen van mislukte beroepsopleidingen, vooral bij de jongeren die schoolmoe zijn, op te vangen werden bepaalde centra voor werkloze jongeren opgericht, een soort observatiecentra. In deze centra worden de werkloze jongeren in contact gebracht met verschillende beroepen. De resultaten in deze centra behaald zijn positief en tonen duidelijk aan dat wij de werklozen niet op de eerste plaats moeten verplichten, maar moeten trachten te motiveren om een beroepsopleiding te volgen. Ik kan daar nog aan toevoegen dat de proeven die wij op het ambachtelijk vlak hebben gedaan om jongeren aan te trekken, die dan gemotiveerd zijn in deze sector, zeer goede resultaten hebben opgeleverd.

Op de door de heer Laridon gestelde vragen werd reeds geantwoord door Minister Ramaekers met name wat de middenstand en de leersecretariaten betreft.

Vervolgens kom ik tot de interessante uiteenzetting van de heer Seeuws die dan meer speciaal op mijn eigen cultureel domein was gericht.

Mijn aandacht gaat in de eerste plaats naar de permanente vorming. Wij moeten prioriteiten vastleggen zeker wanneer de kredieten waarover wij beschikken beperkt zijn. Wij gaan volledig akkoord met de planning van de culturele middelen op het vlak van culturele infrastructuur, bibliotheekwezen en arbeidervorming. De centrale raad voor het cultuurbeleid zal hiertoe het geschikte instrument zijn. Wij hopen dat deze binnen afzienbare tijd zal worden opgericht. Wij dromen reeds lang van deze raad waarvan de oprichting al geruime tijd in ons programma is opgenomen. Een aantal elementen hebben echter de verwezenlijking ervan verhinderd. Wij zullen er werk van maken om deze centrale raad zo snel mogelijk te realiseren.

De vragen die u gesteld heeft over het Fonds voor Arbeidersvorming hebben mij even verontrust. Het kan toch niet zijn dat u niet weet dat in de regeerverklaring van 30 april 1974 de oprichting van een bijzonder fonds, zij het dan een fonds voor volksoontwikkeling, werd aangekondigd.

Daar het doel de uitwerking en de begeleiding is van aangepaste vormingskansen voor de mensen die het minst geschoold zijn, moet dit initiatief worden geplaatst in het kader van de algemene vorming. De concrete sociaal-economische leefsituatie en de arbeidssituatie zijn hierbij belangrijke gegevens. Zij bepalen in hoge mate de vormingsbehoeften. Vandaar de keuze om het oorspronkelijk algemeen fonds voor volksopleiding te vervangen door twee fondsen : een fonds voor arbeidervorming beheerd door vertegenwoordigers van de representatieve arbeidersorganisaties — daarover is men het eens — en een fonds voor de algemene vorming van minder-geschoolde zelfstandigen en landbouwers. Het is duidelijk dat voor de kansarmen, zoals bijvoorbeeld kansarme huisvrouwen en dergelijke waarvoor anders geen mogelijkheid wordt geboden, een oplossing moest worden gezocht.

Wij onderstrepen hierbij dat de beroeps- of bedrijfsopleiding, de beroepsvervolmaking, de professionele vorming en de patroonsbekwaamheid hieronder niet ressorteren. Hiervoor bestaan geijkte structuren.

Wij hebben een wettelijk en structureel kader nodig waarin nieuwe projecten en experimenten kunnen worden uitgewerkt in aanvulling op de bestaande regels en decreten. Deze decreten zijn goed maar te algemeen om soepel te kunnen inhaken op specifieke vormingssituaties.

Dit fonds kan ook een aanvulling zijn. Zo slaat

bijvoorbeeld het stelsel van de sociale programmatie en de kredieten enkel op het terbeschikkingstellen van arbeidstijd. Dit fonds zou ook de organisatiekosten kunnen dragen. Wat de vormgeving betreft, kan worden gedacht aan een openbare instelling met rechtspersoonlijkheid onder de bepalingen van de wet van 1954 betreffende de controle op sommige instellingen van openbaar nut. Bij de raad van beheer kan een adviescommissie worden opgericht bestaande uit vertegenwoordigers van de betrokken sociale en socie-culturele organisaties.

Het bibliotheekdecreet zal volledig worden uitgevoerd met de prioriteiten die in het decreet zijn ingebouwd. Daarover mag zeker geen misverstand bestaan.

Wij gaan akkoord dat grotere inspanningen voor de amateuristische kunstbeoefening noodzakelijk zijn. Het ontwerp-decreet werd reeds ingediend bij de Cultuurraad.

Het BRT-decreet zal worden ingediend, geamendeerd met de wijzigingen die onder de vorige regering werden aangebracht, zodat het vrij snel — dat hoop ik althans — zal worden goedgekeurd.

Dan komen wij tot een andere belangwekkende uiteenzetting, deze van de heer Vankeirsbilck. Wat hij gezegd heeft over monumenten en landschappen, ruimtelijke ordening, huisvesting, stedenbouw, stads- en dorpsvernieuwing, namelijk dat deze zaken zeer sterk op elkaar inhaken en eigenlijk samen moeten worden behandeld, is zonder meer duidelijk. Gelukkig wanneer er één administratie zal zijn voor gemeenschap en gewest, zullen wij gemakkelijker de zaken kunnen regelen op administratief vlak.

Hij heeft mij naar het hart gesproken wanneer hij het had over de kruidenierswinkels die verdwijnen in de dorpen. Hij weet hoezeer wij bekommerd zijn over het verdwijnen van het echte dorpsleven en hoe wij ons het afgelopen jaar hebben ingespannen om, langs de kanalen waar wij onze bevoegdheid kunnen laten werken, getracht hebben aan deze situatie te remediëren.

Hij sprak van «klasseringswoede». Ik wil hem doen opmerken dat niet elke klassering die ingezet wordt, ook wordt uitgevoerd. Uit voorzichtigheid zetten de diensten wel eens nogal snel een klassering in maar zulks betekent niet dat deze voortgaat wanneer men alle bezwaren heeft aangehoord.

Bovendien, het is niet omdat iets geklasseerd of beschermd is, dat er niets meer mag aan veranderen. Dergelijk misverstand bestond in Herk-de-Stad bijvoorbeeld.

Wij hopen, vooral met de hervorming van de provinciale commissies die meer bevoegdheden hebben gekregen, dat de procedure die soms hinderlijk langzaam was, sneller zal verlopen waardoor de nadelen van een bescherming in de toekomst zullen worden vermeden.

Collega Galle is hem bijgetreden wanneer hij opmerkte dat men niet moet overgaan tot een klasering van iets wat bijna in puin ligt. Principieel heeft hij gelijk maar hij zal toegeven dat soms particulieren en zelfs openbare diensten bijzonder handig zijn in het openlaten van vensters en deuren wanneer ze willen voorkomen dat een bepaald gebouw wordt beschermd. Op die manier wordt verkrotting in de hand gewerkt. Men kan het ons niet kwalijk nemen dat wij aan deze vorm van chantage niet toegeven.

Terecht heeft de heer Vankeirsbilck erop gewezen dat de klassering alleen van een monument onvoldoende is. Om monumenten of stads- of dorpsgezichten werkelijk te bewaren voor de toekomst, moet men ervoor zorgen dat ze een functie hebben. Ik heb herhaaldelijk de gelegenheid gehad hierop in te spelen. Geeft men een gebouw of monument geen functie, dan blijft het niet leven en verkrot het. Die functie kan liggen op economisch, sociaal of cultureel vlak, het gebouw kan voor huisvesting geschikt worden gemaakt enz. Alleen dit kan het werkelijke behoud van het monument garanderen.

Mevrouw Adriaensens heeft gewezen op de kindvriendelijke maatschappij. Het is duidelijk dat wij deze eveneens wensen en het is even duidelijk dat wij geen discriminatie — dat staat trouwens in de nota — kunnen laten blijven voortbestaan tegenover kinderen binnen of buiten het huwelijk geboren en dergelijke. Hoe moet dat nu ? Zoals wij het in onze nota hebben verklaard, zullen wij aandringen bij de nationale wetgever om achter bepaalde maatregelen spoed te zetten.

Wat de heer **Windels** in verband met het toerisme heeft gezegd is wel iets dat tot de bevoegdheid van de Gemeenschap behoort.

De vakantiespreiding waarover collega **Windels** het had is een probleem dat bijzonder sterk verbonden is aan het onderwijs. Ik kan mij trouwens moeilijk voorstellen dat men op een grootscheepse manier tot vakantiespreiding zou kunnen komen wanneer in het onderwijs de vakanties nog steeds gedurende dezelfde maanden vallen. Alhoewel ik natuurlijk helemaal niet blind ben voor de moeilijkheden die een wijziging ter zake aan de Minister van Nationale Opvoeding zou kosten.

Ik wil ook de heer **Windels** danken voor zijn belangrijke suggesties inzake de te nemen initiatieven op het vlak van de culturele animatie in verband met het toerisme. De overheid zou een actief beleid voeren om een groter percentage van de bevolking te laten deelnemen aan het toerisme. De initiatieven op cultureel vlak kunnen hiertoe wellicht een aanmoediging zijn.

De heren **Croux** en **Coppieters** hebben gesproken over het tussenliggend niveau tussen gewest en gemeenschap. Collega Galle heeft daarop reeds geantwoord. Er mag worden verwacht dat de uitwerking van de voorlopige en onomkeerbare fase

bij de besprekingen in het parlement reeds enigszins een aanduiding geeft dat deze problemen zullen worden opgelost.

Collega Cools heeft het over een aantal zeer belangrijke aspecten gehad, waaronder precies de aspecten in verband met de monumentenzorg die onze allergrootste aandacht verdienen. Het decor waarin wij leven is zeer belangrijk en dat is ook de reden, tussen haakjes gezegd, waarom de monumentenzorg in dat hoofdstuk en bij die gegevens in de beleidsnota is geplaatst.

Wat betreft de financiering, het koninklijk besluit tot vaststelling van de subsidieregeling is niet getroffen binnen de vastgestelde termijn van zes maanden. Dat heeft u ook al gemerkt, mijnheer Cools. Sinds de goedkeuring van het decreet van 3 maart 1976 werden er immers tweemaal verkiezingen gehouden en verder drie **regeringswijzigingen** doorgevoerd. Tevens diende ruime tijd te worden besteed aan het inwinnen van de adviezen van de inspectie van Financiën, de Raad van State en de Staatssecretaris voor Begroting. Thans hebben wij een koninklijk besluit dat aan deze adviezen werd aangepast. Ik denk dat het te laat is om in details daarop in te gaan. Zo u die gegevens niet mocht hebben, zal ik u die verstrekken. Het koninklijk besluit voorziet in de terugbetaling van de overheidsgelden en van de intrest wanneer het met gemeenschappelijk geld gerestaureerde gebouw binnen een termijn van 15 jaar wordt vervreemd. Deze terugbetaling van het kapitaal is functie van het percentage van de overheidstoelagen, de meerwaarde en het aantal nog lopende jaren. Voor de verdeling van de kosten voor werken aan gebouwen bestemd voor de erkende erediensten, seminaries en pastories die als monument beschermd zijn, is er nog geen regeling getroffen, omdat bij dit initiatief ook de Minister van Justitie moet worden betrokken.

De heer Moors heeft gevraagd naar meer samenhang tussen de verschillende niveaus en een grotere concretisering. Hij is bezorgd dat er onvoldoende differentiatie zou zijn wanneer men een beleid voor geheel Vlaanderen uitstippelt.

Dat al deze differentiatiemogelijkheden niet zijn opgenomen in de beleidsnota wil nog niet zeggen dat wij er niet aan gedacht hebben. Integendeel. Het is duidelijk dat wij niet binnen de beperkte grenzen van zulke nota op al deze aspecten konden ingaan. Aan de andere kant is het even duidelijk dat precies de differentiatie tussen het platteland en de verstedelijkte omgeving een ander beleid noodzakelijk maakt. U hebt daar gesproken over minimacriteria. Dat is natuurlijk een zeer belangrijk punt waar wij zeer gevoelig voor zijn. Wanneer u het voorbeeld aanhaalt van de postbode die nog in de mogelijkheid is om bepaalde bezoeken af te leggen, dan spreekt u ons helemaal naar het hart. Maar het is bekend dat men de kwantiteit nog dikwijls belangrijker acht dan de

kwaliteit van het leven. Wanneer wij dat in onze nota durven zeggen dan zegt de pers dat wij wereldvreemd zijn en dat wij zaken voorstaan die het welzijn van de bevolking niet dienen. Het doet mij genoegen door u het tegenovergestelde te horen zeggen.

Wij hebben ook begrip voor het pleidooi voor een volwaardige plattelandontwikkeling en voor de uitbouw van kleinschalige leefkernen op de maat van de mens.

Wij moeten inderdaad ons cultureel beleid meer afstemmen op de behoeften van het platteland. De heer Moors heeft terecht enkele knelpunten onderstreept : de situatie van het plaatselijk onderwijs, de socio-culturele infrastructuur enzovoort. Wij kunnen zijn pleidooi voor een horizontale beleidsvoering onderschrijven en zullen in onze algemene normen differentiaties inbouwen die rekening houden met de specifieke problemen van kleine landelijke kernen.

Wij delen uw vrees in verband met een mogelijk nieuw centralisme in verband met de ruimtelijke ordening. Daarom hebben wij duidelijk gesteld dat er meer beslissingsbevoegdheid en meer verantwoordelijkheid zal gegeven worden aan de lokale besturen.

In verband met zijn uiteenzetting over het groeipoolconcept is het bekend dat de ontwikkeling in groeipolen met een aantal polarisatie-effecten op het technische vlak, op het psychologische vlak, op het inkomensvlak en op het geografische vlak gepaard gaat. Deze ontwikkeling doet zich echter niet spontaan voor, maar moet door de overheid begeleid worden.

Wat betreft de economische sub-regionale verschillen wil ik de heer Moors erop wijzen dat de herziening van de expansiewetgeving steeds tot bedoeling heeft de economische welvaartverschillen in sterkere mate te nivelleren.

Zo stond onder het hoofdstuk «**expansiebeleid**» vermeld dat het algemeen karakter van de werkloosheid in de diverse regio's en de algemene investeringsmacht de noodzaak oproept om in de aanwijzing van de te steunen gebieden een meer gedifferentieerd beleid uit te stippelen.

Verder wordt uitdrukkelijk in de beleidsverklaring gesteld dat planmatig uitgebouwde of uit te bouwen groeipolen in de streken waar de industriële concentratie minder sterk is, eveneens voor deze typische steun in aanmerking moeten komen. Collega Detiège heeft, naast de economische problematiek, ook enkele culturele zaken naar voren gebracht. Het is duidelijk dat ook wij wensen naar een kindvriendelijke maatschappij te gaan. Ik verwijs naar mijn antwoord aan mevrouw Adriaensens.

Wat nu betreft de Opera voor Vlaanderen en de problemen rond de Philharmonie van Antwerpen, weet u dat wij daar zeer gevoelig voor zijn. Zonder reeds grote beloften te doen, meen ik dat er

toch een klein lichtje te bemerken is. Wij hopen binnenkort opnieuw onderhandelingen te beginnen om deze twee problemen te kunnen oplossen. Aan de heer Vanderheyden kan ik meedelen dat wij een bepaling hebben gegeven van wat bestaat. Wij voegen eraan toe dat, wat bestaat, historisch, psychologisch en economisch gegroeid is, dat men rekening moet houden met de feiten en met wat inderdaad bestaat in deze gemeenschap en in dit gewest.

Aan collega Van Geyt wil ik zeggen dat het hier niet de plaats is om institutionele debatten te beginnen. Evenmin is het de plaats om bepaalde problematieken, die op het nationaal vlak gelegen zijn, te onderzoeken. Het is duidelijk dat wij hier en daar in onze beleidsnota verwezen hebben naar de mogelijke inbreng die men vanuit de regio en de gemeenschap op het nationale vlak zou kunnen doen, maar dit was dan steeds in grensdomeinen en niet in zuiver nationale materies.

Wat het pluralistisch beheer betreft, weet collega Van Geyt dat wij daar steeds voor gewonnen zijn. Wat echter bepaalde reglementeringen in verband met de BRT betreft, is het duidelijk dat de BRT een autonoom instituut is. Zoals in het verleden, zullen wij steeds pleiten voor een aan bod komen van de minderheden in de uitzendingen van dit instituut.

Zo komen wij dan aan het slot. Toch wil ik nog even ingaan op het grondwettelijk beginsel. Ik wil uitdrukkelijk verklaren dat wij bezorgd zijn over de grondwettelijkheid van de wetteksten die het nieuwe België moeten tot stand brengen. Vandaar de noodzaak van een bestendige raadpleging van de Raad van State.

De heer Schiltz is er zich zeker van bewust dat de staatshervorming een bijzonder moeilijke taak is die niet alleen inzicht in diverse aspecten van het staatsbeleid vergt, maar bovendien een bestendige inzet vraagt en uiteraard slechts geleidelijk kan worden doorgevoerd wil men niet de verwarring en de onbestuurbaarheid in de hand werken. Daarom heeft de regering verschillende fasen voorgesteld waarvan de eerste fase reeds verrassend snel in uitvoering werd gebracht.

Bezorgd om de werking van het Parlement en de Cultuurraad en overtuigd van de absolute noodwendigheid de hervorming van de staat te doen stoeien op deze democratische instellingen, ben ik bijzonder verheugd u deze nota te hebben mogen voorleggen. Inderdaad, wij beschikken niet over alle middelen om een eigen autonoom beleid te voeren waarop werd gezinspeeld. Stapsgewijze zullen wij echter over instrumenten beschikken om een eigen beleid te voeren, eigen aan onze Vlaamse gemeenschap die ze dan ook meer baat zal brengen. Daarom is de uitbreiding van de bevoegdheden van het Vlaams gewest en de toekenning van de persoonsgebonden materies aan de gemeenschappen, reeds in de onmiddellijke fase,

een belangrijke verwezenlijking. Straks, na wijziging van de Grondwet, zal ook de eigen fiscaliteit een mogelijkheid worden om in eigen financiële middelen te voorzien voor onze **gemeenschaps-** en gewestzaken.

Ten slotte wilde ik toch een oproep doen opdat wij niet in steriele discussies zouden vervallen. Natuurlijk is het vrij gemakkelijk om aan de ene kant steeds te zinspelen op onze numerieke meerderheid en een soort van «Van Cauwelaert-isme après la lettre» voor te staan en aan de andere kant te geloven in een federale structuur. Het is gemakkelijk steeds de gewestvorming die zogezegd enkel de Francofonen ten goede komt en de **cultuurautonomie** die de Vlamingen ten goede komt tegenover mekaar te stellen. Het is ook gemakkelijk discussies uit te lokken over : wat moet er eerst zijn, de structuren of de inhoud, en weigeren om, vóór de structuren volkomen op hun plaats zijn, over de inhoud te discussiëren. Dit is, dacht ik, niet realistisch. Er is werkloosheid, er is een crisis op economisch vlak. Er zijn ecologische problemen. Al deze zaken laten wachten tot men eindelijk de structuur heeft, volkomen en honderdprocent in werking gesteld, lijkt mij niet realistisch.

Ik denk dat onze nota een open tekst was. Niet te nemen of te laten zoals men zegt, maar een tekst die uitnodigt tot open debat.

Wij wensen in de toekomst deze teksten, deze beleidsopties waar te maken in samenwerking met de legislatieve lichamen, met de mensen die be-

kommerd zijn om het welzijn en de welvaart in Vlaanderen. De materies die hier zullen besproken worden wanneer de Gemeenschapsraad een feit zal geworden zijn, zijn welzijnsmateries die zeer dicht bij de bevolking staan, die persoons- of grondgebonden zijn. Daarom is het nodig dat wij ons op dit eigen beleid toespitsen en dat wij voor onze bevolking een beleid kunnen waarmaken dat het geluk van deze bevolking in de hand werkt. Wanneer wij met deze ingesteldheid een beleid voor Vlaanderen hebben uitgestippeld en wanneer wij samen deze zaken hebben proberen waar te maken, ben ik ervan overtuigd dat wij vanuit deze positie met begrip de mentaliteit van de anderen in dit land, van de andere gemeenschap, van de andere gewesten kunnen begrijpen. Dan verwijs ik naar datgene wat Jan Verroken daarstraks heeft gezegd. Zo zou het kunnen zijn dat de inhoudelijke aanpak ons uiteindelijk tot een grotere gemakkelijkerheid voor het uitwerken van de structuren zal brengen en niet omgekeerd. (*Applaus op alle banken*)

DE VOORZITTER : Het debat is gesloten.

REGELING VAN DE WERKZAAMHEDEN

DE VOORZITTER : Dames en heren, zo zijn wij aan het einde gekomen van onze werkzaamheden voor vandaag. De vergadering is gesloten.

— *De vergadering wordt gesloten om 22.05 uur.*

BIJLAGEN BIJ DE HANDELINGEN

Nrs. 3 en 4 van 15 mei 1979

BIJLAGE 1**ONTWERP VAN DECREET**

waarbij de bestemming wordt vastgesteld van nieuwe voorlopige kredieten welke in mindering komen van de begroting van de Culturele Zaken van de Nederlandse Cultuurgemeenschap en van de begroting van Nationale Opvoeding, Nederlandstalig regime, voor het begrotingsjaar 1979

TABEL

TABEL
TITEL I — LOPENDE UITGAVEN
Culturele kredieten — Nederlandse Sector
(in duizendtallen franken)

a) Niet gesplitste kredieten b) Ordonnanceringskredieten		ingediend ingediend	Kredieten toegestaan januari-mei	% toegestaan (41,66)	3de serie juni-juli 2/12	% toegestaan 2/12 (16,66)	Totaal toe- gestaan % (58,33)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1. Nederlandse Cultuur :							
— Departement	(a)	7 856 300	4 015 500	51,1	1 309 400,0	16,7	67,8
— Middenstand	(a)	560 500	308 300	55,0	140 125,0	25,0	80,0
— Verkeerswezen	(a)	203 900	85 000	41,7	33 941,7	16,6	58,3
— Volksgezondheid en Gezin	(a)	518 500	216 000	41,7	86 458,3	16,7	58,4
— Landbouw	(a)	23 900	10 000	41,8	3 941,7	16,5	58,3
— Economische Zaken	(a)	122 000	50 000	41,0	21 166,7	17,3	58,3
— Dotaties	(a)	115 000	47 883	41,6	19 200,3	16,7	58,3
2. Nationale Opvoeding — — Kredieten CNC	Nederlandse sector : (a)	2 087 200	869 700	41,7	347 900,0	16,7	58,4

TITEL II — KAPITAALUITGAVEN
(in duizendtallen franken)

a) Niet gesplitste kredieten b) Ordonnanceringskredieten		Begroting ingediend	Kredieten toegestaan januari-mei	% toegestaan (41,66)	3de serie juni-juli 2/12	% toegestaan 2/12 (16,66)	Totaal toe- gestaan % (58,33)
		(1)	(2)	(3)	(4)	(5)	(6)
1. Nederlandse Cultuur :							
— Cultuur	(a)	155 000	64500	41,6	25 800,0	16,6	58,2
	(b)	1 220 000	508 300	41,7	236 800,0	19,4	61,1
— Landbouw	(a)	800	326,7	40,8	140,0	17,5	58,3
— Verkeerswezen	(b)	15 500	6500	41,9	2 541,7	16,4	58,3
		646 000	269 100	41,7	107 733,3	16,7	58,4
— Volksgezondheid	(a)	56 300	23 400	41,6	9 441,7	16,8	58,4
2. Nationale Opvoeding - Nederlandse Sector :							
— kredieten CNC	(a)	77 300	32 200	41,7	12 900,0	16,7	58,4

BIJLAGE II

VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID

**EXECUTIEVE VAN DE NEDERLANDSE GE-
MEENSCHAP EN HET VLAAMSE GEWEST**

VERKLARING VAN ALGEMEEN BELEID

Bijlage bij de Verklaring van algemeen beleid af-
gelegd door de Voorzitter van de Executieve van
de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse
Gewest in de Cultuurraad voor de Nederlandse
Cultuurgemeenschap op dinsdag 15 mei 1979

ALGEMENE INLEIDING

De Verklaring van algemeen beleid, die hierbij door de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest wordt voorgesteld, is meer dan een symbolische daad van de huidige regering, ze is een onomkeerbare stap op de weg naar een definitieve communautarisering en regionalisering.

In de regeringsverklaring is bepaald dat de definitieve staatsvorming in drie fasen zal verlopen. De eerste onmiddellijke fase voorziet in de oprichting in de schoot van de regering van vier Executieven, voor gewesten en gemeenschappen, met dien verstande dat er slechts één Executieve is voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Reeds bij de koninklijke besluiten van 13 en 14 april werden in de schoot van de Regering de vier Ministeriële Comité's opgericht waaronder dat voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

In een tweede voorlopige maar onomkeerbare fase zal de regering een aantal artikelen van de Grondwet wijzigen en een aantal wettelijke bepalingen voorstellen ter uitvoering van artikel 107 **quater** van de Grondwet en tot verruiming van de culturele autonomie.

De definitieve staatsvorming tenslotte zal het voorwerp uitmaken van een ruim debat in het Parlement.

De staatsvorming zoals ze wordt voorgesteld door de Regering in de onmiddellijke en de voorlopige en onomkeerbare fase, kent een ruim eigen beleid toe aan de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest. Inzonderheid wordt haar daartoe ter beschikking gesteld :

- uitbreiding van de culturele en persoonsgebonden materies en van de gewestelijke aangelegenheden ;
- oprichting van een eigen wetgevend lichaam ;
- geëigende financiële middelen ;
- eigen controle op de begroting en uitvoering van de begroting ;
- oprichting van eigen administratieve diensten ;
- uitoefening van de voogdij over de gemeenten.

1. Zo worden in de onmiddellijke fase bevoegdheden toegekend aan de executieven van de gemeenschappen door de overdracht van een aantal persoonsgebonden materies van de gewesten naar de gemeenschappen. Dit betekend dat een aantal materies in verband met gezondheidszorg en sociale aangelegenheden voortaan voor de Vlamingen in Brussel zullen ressorteren onder de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

De lijst van gewestelijke en **gemeenschapsaangelegenheden** zal eveneens worden uitgebreid

met een belangrijk aantal tot nog toe nationale materies.

In grote trekken kan de uitbreiding van de bevoegdheden van gewesten en gemeenschappen als volgt worden samengevat :

1. Uitbreiding van de gewestelijke bevoegdheden met :
 - Natuurbescherming met inbegrip van het natuurbehoud ;
 - Polders en wateringen ;
 - Waterbeheersing, ophaling en verwerking van vaste afvalstoffen ;
 - Exploitatievoorwaarden van natuurlijke rijkdommen ;
 - Tewerkstelling ;
 - Administratieve voogdij over de ondergeschikte besturen ;
 - Rationalisering en coördinatie van de intercommunale verenigingen ;
 - Leningen ;
 - Toegepast wetenschappelijk onderzoek ;
 - Gewestelijke aspecten van de kredietpolitiek, energiebeleid, **vervoerbeleid** en buitenlandse handel.
2. Overdracht van bevoegdheden van de gewesten naar de gemeenschappen :
 - Onthaal- en integratiebeleid van vreemde arbeiders ;
 - Gezondheidszorg ;
 - Beroepsomscholing en bijscholing ;
 - Gezinsbeleid ;
 - Gehandicapten- en **bejaardenbeleid**.
3. Overdracht van nationale bevoegdheden naar de gemeenschappen :
 - Gezondheidszorg (met o.m. de preventieve gezondheidszorg) ;
 - Materiële, sociale, psychologische, morele en opvoedende hulpverlening.
 - Didactische en pedagogische vorming ;
 - Toegepast wetenschappelijk onderzoek ;
 - Bepaalde aspecten van de ontwikkelings samenwerking.
2. Om deze taken te vervullen zal in de voorlopige en onomkeerbare fase een Nederlandse Gemeenschapsraad, die de communautaire en gewestelijke bevoegdheden uitoefent, worden opgericht. Zoals bekend, is in het regeerakkoord bepaald dat de Brusselse leden van de Gemeenschapsraad niet zullen deelnemen aan de stemmingen over gewestelijke aangelegenheden.
3. In de voorlopige en onomkeerbare fase kan de regeling voor de financiering van de gewesten

en van de gemeenschappen worden uitgewerkt. Naast de dotaties, wordt ook voorzien in de financiering door eigen niet-fiscale ontvangsten, van terugbetaling door de opbrengst van sommige bij de wet vastgestelde belastingen, en wat belangrijk is, de mogelijkheid tot een eigen fiscaliteit waardoor de financiële verantwoordelijkheid wordt ingevoerd.

4. De autonome uitoefening van de vermelde gewestelijke en communautaire bevoegdheden, veronderstelt niet alleen de beschikking over eigen financiële middelen maar bovendien de autonome controle op de tenuitvoerlegging van de begroting.

Het Koninklijk Besluit van 13 april 1979 bepaald dat de controle op de begroting, zoals voorheen door de Minister van Financiën en de Minister van Begroting uitgeoefend, thans voor het hele gewest en de gemeenschap toevertrouwd wordt aan de Voorzitter van de Executieve. Te dien einde zullen inspecteurs van Financiën die een eigen kern uitmaken, ter beschikking van de Voorzitter van de Executieve worden gesteld.

5. De onmiddellijke fase van de staatshervorming omvat de hergroepering van alle besturen die belast zijn met het beheer van autonome gelegenheden. Ondertussen is bij Koninklijk Besluit van 17 april 1979 de basis gelegd voor de oprichting van één Ministerie van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.
6. Rekening houdend met de verhoogde bestuurskracht van de gemeenten en met de bedoeling het beleid dichter bij de bevolking te brengen, wordt de voogdij over de gemeenten thans aan de gewesten toevertrouwd.

Het is ook van het grootste belang hier de aandacht te vestigen op de voogdij over de Nederlandse Commissie voor Cultuur van de Brusselse agglomeratie.

Deze commissie krijgt ingevolge het regeerakkoord een bijzondere dotatie, om haar in staat te stellen haar weldra te verruimen opdrachten te vervullen.

De middelen voor een ernstig beleid zullen in de toekomst, op basis van verantwoorde voorstellen, tijdig toegekend worden om de N.C.C. in de gelegenheid te stellen haar specifieke pluralistische ondersteunings- en coördinatiefunctie ten bate van de Nederlandse Gemeenschap in Brussel te blijven vervullen.

Deze beleidsverklaring wil een overzicht geven van de beleidsopties die door de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest werden genomen in verband met de aan-

gelegenheden die reeds ressorteerden onder de bevoegdheid van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest, maar ze wil bovendien de grote lijnen aangeven die zij in haar beleid zal volgen ten aanzien van de bevoegdheden die straks aan de gewesten en de gemeenschappen zullen worden toevertrouwd.

In deze verklaring van algemeen beleid werd er naar gestreefd, een totaal beleid uitgaande van één enkele executieve ten aanzien van een Vlaams parlement voor te stellen.

In het licht van de definitieve staatshervorming met de oprichting van één Vlaamse regering en één Vlaams parlement, lijkt het immers archaisch een beleidsverklaring voor te leggen die zich zou beperken tot een loutere afzonderlijke opsomming, met beleidsopties, van gewestelijke en communautaire aangelegenheden.

Voor de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest kunnen vijf prioritaire doelstellingen worden opgesomd. Ze omvatten ideeën, die hoofddaccenten leggen en hoegenaamd geen imperatief karakter hebben, maar door inspraak nog meer zekerheid willen verwerven omtrent de keuze van het uit te stippelen beleid. Deze doelstellingen worden hierna in afzonderlijke hoofdstukken uitvoerig behandeld.

1. Het behoud van de welvaart.

De economische crisis die wij momenteel beleven heeft ook voor de Nederlandse Gemeenschap zware gevolgen. Nochtans is het behoud van de welvaart — waarvan het recht op arbeid een essentieel element is — een onontbeerlijke voorwaarde en de noodzakelijke onderbouw voor het voeren van een welzijnsbeleid.

2. Welzijn voor eenieder.

De imperatieven van de economische groei vragen een vernieuwde bezinning over de oriëntering en de ontwikkeling van onze samenleving. De huidige recessie heeft ons de grenzen van de economische groei doen inzien en suggereert ons op die manier een zekere levensstijl, met de noodzaak de kwaliteit te doen primeren op de kwantiteit. Hierbij moet de idee van herverdeling naar de sociaal zwakkeren voorop staan.

3. De zorg voor onze leefruimte.

Een van de belangrijkste opdrachten waarvoor onze moderne samenleving zich geplaatst ziet is de organisatie van haar leefmilieu, het «web van vertrouwdheid» herstellen waarin de mens moet leven en werken.

Zulks kan slechts gebeuren door een echte politieke wil waardoor alle inspanningen worden gecoördineerd en tegenstrijdigheden worden weggeremd.

4. Een democratisch Vlaanderen.
Een democratisch Vlaanderen vereist :
 - een geregeld overleg met de sociale gesprekspartners ;
 - een gepland beleid met geïnstitutionaliseerde inspraak op elk beleidsniveau, met daaraan verbonden duidelijke keuzen ;
 - een doorzichtige en efficiënte administratie.
5. De Nederlandse Gemeenschap in de wereld.
Wanneer straks de Nederlandse Gemeenschap in eigen land zich sterker aftekent, behoort ze zich te herbezinnen over de versterking van haar imago naar buiten uit en over de taak die ze in de wereld kan vervullen.

TITEL 1: HET BEHOUD VAN ONZE WELVAART

HOOFDSTUK 1: HET GEWESTELIJK ECONOMISCH BELEID

INLEIDING : Elementen van diagnose

Onder impuls zowel van de dynamiek van de eigen onderneming als door de inbreng van nieuwe buitenlandse bedrijven, evenals van de arbeiders, bedienden en bedrijfskader heeft de Vlaamse economie in de loop van de jaren zestig en het begin van de jaren zeventig een uitzonderlijke groei doorgemaakt.

Het stilvallen van de wereldvraag, de stagnatie van de binnenlandse vraag, de overcapaciteiten op de binnenlandse markt, de technologische evolutie, de rationalisatie en de grondstoffen speculatie hebben sinds medio 1974 — niettegenstaande het beperkte conjunctuurherstel — deze groei brutaal doen afzwakken.

De verminderde exportkansen gekoppeld aan een verscherpte concurrentie van de nieuwe industrielanden, zowel uit de Derde Wereld als uit het Oostblok, heeft een aantal bedrijfssectoren zwaar onder druk gezet en in moeilijkheden gebracht. Deze ontwikkeling komt bijzonder hard aan in termen van tewerkstelling als men rekening houdt met het feit dat juist in deze periode een sterke toename valt te noteren van de beroepsbevolking. Zowel demografische redenen. Hierbij dient te worden verwezen naar de hoge geboortecijfers zowel na de eerste als na de tweede wereldoorlog. Dit heeft tot gevolg dat een groot aantal oudere actieven nog niet de pensioenleeftijd hebben bereikt op een ogenblik dat een nieuwe golf van jongeren op de arbeidsmarkt verschijnt als sociologische redenen (verhoogde participatiegraad van de vrouwen aan het arbeidsproces) hebben geleid tot een versnelde toename van de beroepsbevolking, hoofdzakelijk vrouwen.

De voornoemde bewegingen hebben uiteraard geleid tot een zeer hoge werkloosheid.

Begin van dit jaar bedroeg het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen in Vlaanderen 165.350 eenheden of een werkloosheidsgraad van 11,4 %. Met de werkloosheidsgraad wordt bedoeld het aantal uitkeringsgerechtigde volledig werklozen uitgedrukt als procent van het totaal aantal personen die tegen werkloosheid verzekerd zijn. Om de zoëven vermelde redenen waren er 104.804 vrouwelijke werklozen, d.i. 63 % van het totaal en 60.547 mannelijke werklozen.

Het groot aantal vrouwelijke werklozen houdt evenwel ook verband met de positie van de vrouw in het onderwijs, de beroepsopleiding, het gezin en het bedrijf. Zij worden nog te veel beschouwd als arbeidskrachten in tweede orde.

Het spontaan groeiend onevenwicht tussen vraag en aanbod op de arbeidsmarkt zal, zonder beleidsbijsturingen, volgens alle ramingen nog blijven aanhouden tot het midden van de jaren tachtig.

De uiteenlopende ontwikkeling van de economische activiteit en de behoeften van het Vlaamse gewest, vereisen onze grootste aandacht.

Het spreekt vanzelf dat vanuit het Vlaamse gewest alleen geen afdoend antwoord kan gegeven worden op alle problemen die er zich momenteel stellen.

De Vlaamse economie die een sterk exportgericht karakter heeft, is in de eerste plaats afhankelijk van wat er zich internationaal afspeelt, op wereldvlak en hoofdzakelijk op Europees vlak.

Op een tweede niveau zijn er de algemene beleidsmaatregelen die op het Belgische vlak zullen genomen worden : monetair, fiscaal, sociaal en algemeen economisch.

Binnen het bredere kader van de internationale en nationale determinanten blijft er niettemin nog een eigen beleidsruimte over voor de specifieke acties die mogelijk zijn in het raam van de regionalisering, zoals vermeld is in het huidige regeerakkoord.

Met het oog op de nood aan meer werkgelegenheid wijst de ervaring uit dat het rationalisatieproces dat zich reeds deed gevoelen in de landbouw nu ook kenmerkend is voor onze industriële activiteiten en dat het verleden heeft uitgewezen dat de krachtige expansie van de tertiaire sector, waarin ook de overheid, in de brede zin van het woord, een belangrijke rol speelt, niet bij machte is geweest alle tewerkstellingsproblemen op te lossen. Onze sectoriële industriële structuur is van die aard dat mogelijke groeiverwachtingen minder soelaas bieden voor een verruimde tewerkstelling, hetzij omdat het sectoren betreft die aan herstructurering toe zijn, hetzij omdat de internationale concurrentie een verhoogde competitiviteit vereist.

Naast de zoëven vermelde schaduwzijden be-

schikt de Vlaamse economie niettemin over een reeks belangrijke troeven :

— In de eerste plaats is het zo dat ca 35 % van onze industriële structuur op termijn — vooral in termen van toegevoegde waarde — nog over groeimogelijkheden beschikt. In verhouding met andere landsdelen ligt dit kerngetal vrij hoog. Het gaat hier vooral om bedrijven in de chemie, metalen producten, machines, electra-technische industrie, fijnmechaniek en optische industrie.

— Aansluitend bij het voorgaande is de Vlaamse economie gekenmerkt door een vrij evenwichtige en een op het «gevorderd» produkt, gerichte industrie. Samen met de toenemende scholingsgraad van de beroepsbevolking en de bestaande know-how zijn aldus de basisvoorwaarden aanwezig om zich morgen in een internationaal verband te kunnen inschakelen in de toekomstsectoren zoals bv. elektronica, informatica en luchtvaart, leefmilieu -industrie, industrie rond collectieve uitrusting e.d.

— Vlaanderen blijft met zijn zeehavens en verkeersinfrastructuur een draaischijf in het centrum van de hoog-ontwikkelde industrie van West-Europa. Als zodanig moet het in staat zijn om — mede door zijn kwalitatief, relatief jong, gevarieerd en groeiend arbeidsaanbod — buitenlandse investeringen te blijven aantrekken. Op dit vlak moet het Vlaamse gewest de mogelijkheden van zijn gunstige verkeersgeografische ligging benutten.

Door de toenemende aanwending van grondstoffen uit het buitenland en het toenemend belang van de vervaardiging van afgewerkte produkten zullen maritieme gewesten voor een aantal economische activiteiten steeds optimale lokalisatiekansen kunnen bieden. Een redelijke matiging van prijzen en van alle vormen van inkomens zal hierbij evenwel noodzakelijk zijn.

Daarbij beschikt Vlaanderen over flink uitgeruste industrieterreinen, een goede verkeersinfrastructuur en bevaarbare waterlopen die de verbindingen met de overzeese markten vergemakkelijken.

— Een andere troef voor Vlaanderen zijn de kleine en middelgrote ondernemingen.

Niettegenstaande de industrialisatie en de groot-schaligheid de laatste decennia een ongemeen hoge vlucht hebben genomen, stellen we vast dat de bedrijven met minder dan 50 werknemers in 1977 96,46 % van het totaal aantal bestaande ondernemingen omvatten, die samen een tewerkstelling van 41,26 % vertegenwoordigen dit is 898.865 werknemers. Ten opzichte van 1975 is het aantal werknemers in deze sector — ondanks de crisis — gestegen met 19.000 eenheden, stijging die zich dan nog voornamelijk voordeed in de bedrijven met minder dan 20 werknemers.

Om dit kwantitatief beeld volledig te maken, moet daar nog aan toegevoegd worden het belangrijk

aantal zelfstandige ambachtslieden en handelaars zonder personeel.

Het zal erop aankomen de stuwende rol van de K.M.O.'s in de toekomst verder kracht bij te zetten. De Vlaamse K.M.O.'s hebben meer dan eens in het verleden aangetoond te beschikken over een groot aanpassingsvermogen in het licht van de gewijzigde marktomstandigheden. De dimensie van sommige ondernemingen zou evenwel dienen vergroot te worden teneinde zich te kunnen inschakelen in de Europese competitie. Daarnaast dient te worden opgemerkt dat ondanks de hoog-ontwikkelde economie niettemin binnen bepaalde subbranches een aantal ambachtelijke bedrijvig-heden aan een herwaardering toe zijn.

De K.M.O. is ongetwijfeld belangrijk als economische entiteit, maar door het feit dat ze de productie en distributie van goederen en diensten verricht — sterk geïntegreerd in de samenleving —, behoort het maatschappelijk evengoed tot haar wezen als het economische.

De K.M.O. die bewust is van haar eigen geaardheid en haar bedrijfsbeleid daarop steunt, draagt op een spontane wijze bij tot de kwaliteit van het *leven van klanten, van medewerkers en van allen die bij de onderneming betrokken zijn.

— Verder zijn er in Vlaanderen nog ongebruikte mogelijkheden in de tertiaire sector. In het verleden heeft men vastgesteld dat de secundaire sector in het noordelijk landsgedeelte zich relatief sneller heeft ontwikkeld dan de tertiaire. Dit is het kenmerk van een jonge economie. Thans blijven er nog heel wat braakliggende terreinen in de welzijnsbranches.

— Tenslotte moet de aandacht worden gevestigd op de daadwerkelijke arbeidsinzet, de hoge beroepskwalificaties van de Vlaamse werkende bevolking en een krachtig ondernemerschap die voor de Vlaamse economie bijzondere troeven zijn.

Ten aanzien van deze licht- en schaduwzijden van de Vlaamse economie moet thans door de Overheid een algemeen beleid uitgestippeld worden. Daarbij wijzen wij erop dat het gewestelijk economisch beleid slechts een komponent is van dit algemeen beleid. Als zodanig kan het op zichzelf geen volledig antwoord geven voor de problemen die zich voordoen. Als volwaardig komplement van het nationaal economisch beleid zal het evenwel in de konkrete toepassing mede geënt zijn op de eigen problemen en de mogelijkheden van de Vlaamse economie.

Met het oog op de verdere uitbouw van het Vlaamse gewest, zowel qua welvaartstijging als qua welvaartsspreiding, met het oog op de wensen van de bevolking inzake de uitbouw van de nieuwe kwalitatieve behoeften (milieu, veiligheid, persoonsontwikkeling) en met de prioritaire bekommernis om een duurzame en adequate oplossing te vinden voor het gestelde tewerkstellingsprobleem behoort het Vlaamse gewest de geboden

kansen van de staatshervorming maximaal te gebruiken.

De basisopties van het Vlaamse gewest blijven die van een sociaal-georiënteerde economie gebaseerd op het marktprincipe en de gewijzigde rol van de Overheid op het economische vlak.

1. Het expansiebeleid

De noodzaak van een geëigend expansiebeleid in Vlaanderen vloeit voort uit een specifieke sektorstructuur van het Vlaamse bedrijfsleven.

Het expansie- en herstruktureringproces vereisen een grondige herziening van de verschillende instrumenten van de expansiewetgeving.

De huidige gewestvorming en de groei behoeften van de Vlaamse economie maken het weliswaar mogelijk in de toepassing van deze bestaande wetten richtlijnen uit te vaardigen die in overeenstemming zijn met de specifieke structuur van de Vlaamse economie en de in ons gewest heersende behoeften aan verhoogde tewerkstelling.

Meer algemeen echter dient de vraag te worden gesteld of het algemeen kader van de huidige wetten niet eerst moet worden aangepast. De expansiewetten dateren van vóór de crisis van 1974. Hun doelstellingen zijn te vaag en vragen een toelichting vooral wat het tewerkstellingsaspect betreft. Diverse van onze buurlanden hebben overigens deze stap gezet en zijn overgegaan tot een herziening van hun expansiewetten. Het algemeen karakter van de werkloosheid in de diverse regio's en de algemene investeringszwakte roept ook de noodzaak op om in de aanwijzing van de te steunen gebieden een meer gedifferentieerd beleid uit te stippelen.

Alhoewel de aanpassing van de huidige richtlijnen zeker kan gebeuren tot stimulering van de meest groeiachtige bedrijven is het een prioritaire taak van het gewest om de algemene herziening van de bestaande wetten aan de orde te stellen.

Verder is een duidelijk onderscheid tussen de middelen voor herstrukturering en voor expansie een essentiële voorwaarde om een einde te maken aan de onderlinge concurrentie binnen het totaal pakket van beschikbare financiële middelen. Het expansiebeleid in zijn beperkte betekenis moet gezien worden als deze component van het beleid dat gericht is op ondernemingen met groeiverwachtingen.

Het toepassingsbeleid van een dergelijk Vlaams expansiebeleid wordt beperkt tot investeringsprojecten waarvan bekend is dat de bruto-toegevoegde waarde erdoor vermeerderd wordt en waarbij rechtstreeks en/of onrechtstreeks — via het netwerk van de interindustriële leveringen of via het draagkrachteffect op de tertiaire sector — een positieve weerslag op de werkgelegenheid wordt uitgeoefend. Aanvullend ten aanzien hiervan kan men terwille van de huidige structurele

crisis-situatie ook de investeringen, die de leefbaarheid van de ondernemingen op het bestaande productiepeil garanderen, nog van de voordelen van de expansiewetgeving laten profiteren.

De prioriteiten en de gradatie binnen het toepassingsveld van het expansiebeleid worden bepaald door de aard van de investeringen.

Zo is het logisch dat de intensiteit van de overheidshulp verschild naargelang het gaat om vernieuwende, uitbreidingsdiepte- rationalisatie- of eenvoudige vervangingsinvesteringen.

Naast een grotere selectiviteit, zullen binnen het expansiebeleid een aantal accentverschuivingen worden doorgevoerd teneinde beter te kunnen inwerken op het economisch leven in crisissituatie. Deze verlegging van de klemtonen kan als volgt worden samengevat :

— Inzake steunverlening moet de tewerkstelling centraal staan. Hierbij kunnen zowel de arbeidsplaatspremies als de kapitaalpremies aan bod komen.

De kapitaalpremies genieten de voorkeur op de rentebonificaties op ontleende kapitalen.

Het pusheffect uitgaande van de gewestelijke overheid is hierdoor groter en bovendien wordt de inbreng van risicodragend kapitaal erdoor aangemoedigd. Dergelijke premies moeten bovendien ook kunnen toegepast worden bij fusies en overname van ondernemingen met het oog op reële herstruktureringen. Niettemin zullen voor beginnende ondernemingen, die niet onmiddellijk over voldoende eigen kapitaal kunnen beschikken, de rentebonificaties een aangewezen middel blijven.

— De mogelijkheid moet geboden worden om de expansiewetgeving maximaal toe te passen voor investeringen inzake toegepast industrieel onderzoek. Dit zal evenwel slechts gebeuren met inachtneming van een aantal beperkende criteria die betrekking hebben op de aard van de onderzoeksprojecten zelf.

— Er zal een grotere aandacht moeten gaan naar de zgn. intersectoriële projecten. Het betreft hier o.m. de uitbouw van pre- en para-industriële activiteiten, als daar zijn : de leefmilieu-industrie, de industriële waterzuivering, de grondstoffenrecuperatie, de verwerking van industriële afval, en de technieken van rationeel energieverbruik.

— Terwille van een aantal polarisatieeffecten en van het feit dat het Vlaamse gewest zijn industriële attractiekracht op het internationale vlak moet vrijwaren, zal het groeipoolconcept mee in de expansiewetgeving opgenomen worden.

Dit mag nochtans geen afbreuk doen aan de steun voor de ontwikkelingsgewesten. Daarbij dient gesteld dat niet alleen de grote spontaan gegroeide geagglomereerde gebieden, maar ook planmatig uitgebouwde of uit te bouwen groeipolen in streken waar de industriële polarisatie minder sterk is, voor dergelijke steun in aanmerking komen.

Dit alles vereist — zoals reeds eerder aangehaald

— een nieuwe wetgeving op de economische expansie.

— Vooral door het stimuleren van «samenwerkingsakkoorden» zal, mede door het uitwerken van richtlijnen, gepoogd worden, om buitenlandse investeringen in sterkere mate aan te trekken en dit niet alleen omwille van hun zuivere weerslag op de economische groei en op de tewerkstelling maar vooral omwille van hun technologische aanbreng en hun vernieuwingskracht. De formule van een «samenwerkingsakkoord» biedt daarbij het voordeel dat medebeslissingsbevoegdheid in het Gewest aanwezig blijft.

— Tenslotte dienen de richtlijnen binnen het kader van de expansiewetten rekening te houden met de groeiende tertialisering van de Vlaamse economie. Daarbij dient vooral aandacht te gaan naar deze dienstenbranches die industrieondersteunend of -verzorgend zijn.

— Al de vormen van steunverlening door de Overheid aan investeringsprojecten in het kader van de expansiewetgeving moeten passen in het kader van de kontraktuele planning. Men moet hierbij streven naar een efficiënte samenwerking tussen een Commissie voor kontraktuele planning en de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest.

2. *Het herstruktureringssbeleid.*

Men kan stellen dat ca 65 % van het bedrijfsleven in Vlaanderen — d.w.z. 400.000 arbeidsplaatsen — behoort tot de traditionele sectoren die geen onmiddellijke groeivoorzichten hebben. Naast de zwaar getroffen textiel- en scheepsbouwrijverheid gaat het hier ook om bedrijven uit de levensmiddelensector, papier en drukkerij, hout en meubelen, rubber, plastic staal en non-ferro. Een groot deel van de bedrijven in deze bedrijfstakken heeft te kampen met sterke concurrentie, rendabiliteitsproblemen, vraagsaturatie, onaangepaste produktiepakketten en een gebrekkig management. Een aantal heeft bovendien een minder gezonde financiële structuur. De gewestelijke overheid moet deze bedrijven op een andere wijze steunen dan die welke nog groeiverwachtingen hebben.

Alvorens evenwel een aangepast concreet regionaal herstruktureringssbeleid uit te werken moet vooraf een inventaris opgemaakt worden van de diverse vormen van overheidshulp aan sectoren. Dit is een essentiële voorwaarde om inzicht te krijgen in mogelijke herstruktureringen. Deze inventaris moet verscheidene aspecten omvatten : de nationale en regionale begrotingen, de expansiewetgeving, de sociale fondsen, bepaalde instellingen en bedrijven overgenomen door de Staat, het beheer met bijstand en managementbegeleiding.

De doelstellingen van het uit te werken herstruktureringssbeleid kunnen thans reeds als volgt samengevat worden :

Primo : Het veilig stellen en de eventuele verbetering van de marktpositie door een verlegging van de produktie naar nieuwe, hoogwaardige, gevarieerde produkten gelet op de reële en toekomstige behoeften van de binnen- en buitenlandse markt.

Secundo : Een verhoogde concurrentiekracht door een betere commercialisatie, een betere bedrijfsorganisatie en een grotere rationalisatie van de produktie.

De financiële middelen voor dit industrieel vernieuwingsbeleid zullen bestaan uit twee componenten :

— een deel komende uit het Fonds voor Economische Expansie en Regionale Reconversie dat bestemd is voor bedrijven in moeilijkheden.

Hierdoor zal binnen dit Fonds duidelijk aan het licht komen welke middelen gebruikt worden voor herstrukturering en welke voor expansie.

— en een deel uit het nationaal Fonds voor industriële vernieuwing dat bestemd is voor de zones in Vlaanderen die sterk getroffen worden door de crisis van de staalnijverheid, de scheepsbouw, de scheepsherstelling en de textielnijverheid.

De bedrijven in moeilijkheden die op deze herstruktureringssmiddelen een beroep willen doen, zullen aan beperkende voorwaarden onderworpen worden (zie ook het wetsontwerp op het beheer met bijstand).

Binnen het kader van de regionale bevoegdheden kan op dit vlak het volgende in het vooruitzicht gesteld worden :

In eerste instantie zal door een grondige individuele diagnose nagegaan worden of het bedrijf op middellange termijn over ernstige overlevingskansen beschikt.

Valt deze diagnose positief uit, dan dient het bedrijf een saneringsplan te aanvaarden waarin duidelijke afspraken zijn opgenomen o.a. in verband met de informatie van de vakbondsdelegatie of de ondernemingsraad, de financiële structuur, management, commerciële politiek, produktieorganisatie, produktieapparaat, marktprodukt, kwaliteit van de ingeschakelde arbeid, natuurlijk en geforceerde afvloeiing. Onder deze afspraken kunnen eveneens voorwaarden inzake fusies en absorptie mee opgenomen zijn.

Verder is het noodzakelijk dat voor iedere herstrukturering elke financiële inspanning van de Overheid gepaard gaat met een financiële inspanning van de eigen private belangengroepen.

Tevens zullen technieken ingeschakeld worden die de concurrentieverstoring vermijden of in elk geval tot een minimum beperken. (cfr. art. 75 van de wet van 5 augustus 1978, houdende economische en budgettaire hervormingen).

3. *Het gewestelijke K.M.O.-beleid.*

Als belangrijke component van het economisch leven moeten de K.M.O.'s in staat gesteld worden op grond van specifieke economische doelmatigheid, hun concurrentievermogen te versterken en de tewerkstelling te verhogen.

Een aangepast gewestelijk expansiebeleid moet één van de middelen daartoe zijn. In het bijzonder moet er de nadruk op gelegd worden dat de vernieuwing van de industriële structuur in de richting van lichte, op wetenschap gebaseerde bedrijfstakken in belangrijke mate door de ontwikkeling van de K.M.O.'s bevorderd wordt.

Voor de financiering van de K.M.O.-projecten moet de aandacht gaan naar het risico-dragend kapitaal. Ook op dit vlak gaat de voorkeur naar het verlenen van kapitaalpremies i.p.v. rentebonificaties. Tevens dienen de arbeidsplaatspremies — die tot nog toe een marginaal effect sorteerden — uitgebreid te worden.

Niet alleen wat het gewestelijk expansiebeleid betreft maar ook wat de aanbesteding van gewestelijke openbare werken aangaat, zal ernstig werk gemaakt worden van de strijd tegen de administratieve overbelasting en van de vereenvoudiging van de procedure.

Het opsplitsen van bepaalde openbare werken in verschillende deelaanbestedingen en de toepassing van de techniek van beperkte aanbesteding moeten o.m. de kansen van de K.M.O.'s vrijwaren. Een betere en aangepaste informatie zal daarbij noodzakelijk zijn.

De nieuwe bevoegdheden die de Gewestelijke overheid krijgt moeten de mogelijkheid scheppen voor een ruimere deelneming van de K.M.O.'s aan de resultaten van het technologisch speurwerk. Wegens een te ingewikkelde administratieve weg en een te nationale optiek kwamen immers in het verleden een aantal kleine en middelgrote ondernemingen in Vlaanderen weinig of niet in aanmerking voor de kredieten ten bate van prototypen.

Er zal gestreefd worden naar de verdere verwezenlijking van voldoende goed uitgeruste K.M.O.-zones. Dit moet gepaard gaan met permanente voorlichting inzake de vestigingsmogelijkheden. Dringend behoren de nodige initiatieven genomen te worden om sensibilisatie-investeringen te doen teneinde jongeren te stimuleren tot een verantwoord zelfstandig ondernemerschap.

De permanente bijscholing voor de middenstand gericht op een zelfstandig ondernemerschap dient zowel structureel als inhoudelijk verder te worden uitgebouwd; de begeleiding door de ondernemers uit K.M.O.'s is de waarborg voor een voortdurende aanpassing aan de behoeften van het sociaal-economisch leven. Speciale aandacht verdient de herwaardering van de handenarbeid. Het accent zal gelegd worden op de vakkundigheid die

onmisbaar is in de sectoren van onderhoud en service.

Enkel een klimaat van vertrouwen en rechtszekerheid zowel op het economische, sociale, juridische als op het fiscale vlak kan een voedingsbodem zijn waarin het zelfstandig ondernemen op korte termijn voor het Vlaamse Gewest vruchten zal opleveren.

Alleen een eenvoudig beleid, ontdaan van alle rompslomp dat sensibiliserend is voor beginnende ondernemers en hen daadwerkelijk begeleid bij hun vestigingsproblemen en dat de expansie van die vele kleinere familiale ondernemingen ondersteunt, zal voor de K.M.O.'s in Vlaanderen de omstandigheden scheppen, die voor een evenwichtige en kwalitatieve expansie van de Vlaamse economie onmisbaar zijn.

Ook hier kan een concertatie met de sociale gesprekspartners zich opdringen.

4. *Het gewestelijk beleid inzake het openbaar economisch initiatief.*

Het openbaar economisch initiatief moet naast de privésector een volwaardige plaats krijgen in Vlaanderen.

Deze openbare bedrijven moeten inzonderheid een grotere tewerkstelling beogen. Tevens dient de rol van deze bedrijven ook gezien te worden in het raam van het toenemend algemeen belang in het Vlaams economisch leven.

Dit alles mag echter geen bevoordeling van de openbare economische initiatieven inhouden.

Het is immers normaal dat het overheidsinitiatief in de concurrentiële sector onderworpen is aan de normale regels van de markt.

Het werkingsinstrument bij uitstek van het openbaar economisch overheidsinitiatief is de Gewestelijke Investeringsmaatschappij voor Vlaanderen. Deze instelling moet zo vlug mogelijk operationeel worden. Zij zal over de nodige middelen en gekwalificeerde mensen kunnen beschikken, om nieuwe initiatieven te ontwikkelen, openbare of gemengde ondernemingen op te richten.

Vanaf de oprichting van de G.I.M.V. zullen de structurele verhoudingen tussen de G.I.M.V. en de Vlaamse G.O.M.'s duidelijk worden omschreven. Een meer doeltreffende samenwerking tussen de G.O.M.'s moet nagestreefd worden. Het openbaar economisch of industrieel initiatief mag niet verward worden met hulp aan zwakke bedrijven.

De G.I.M.V. heeft in dit perspectief een drievoudig doel :

- Het participeren in privé-bedrijven, teneinde de oprichting, de reorganisatie of de uitbreiding van privé-ondernemingen te bevorderen.

- Het economisch overheidsinitiatief te bevorderen door zelf over te gaan of deel te nemen aan de oprichting van bedrijven. Dit houdt tevens in dat de G.I.M.V. actief deelneemt in het beheer van deze bedrijven.
- Bijdragen tot de tenuitvoerlegging van het industrieel beleid van het Gewest. Het openbaar economisch initiatief beoogt tevens aanvullend op te treden inzake tewerkstelling, prijs, kwaliteit en kwantiteit van de produkten, inzake industrieel beleid. Vooral binnen dit derde luik moet erover gewaakt worden dat de G.I. M.V. belangen neemt in expansieprojecten. De G.I.M.V. moet zich zoveel mogelijk hoeden voor het nemen van belangen in bedrijven met moeilijkheden.

5. Het gewestelijk beleid inzake de industriële toepassing van onderzoeksresultaten.

Het gewest zal normatieve bevoegdheid verwerven voor hulp aan modelinstallaties, nieuwe produkten of nieuwe fabricageprocédés, onderzoek van brevetten en hulpverlening voor de industriële toepassing van de onderzoeksresultaten.

Hierbij moet eveneens aandacht worden besteed aan het onderzoek en de research van de ruime gevolgen van een installatie of procédé ; ook alternatieven dienen onderzocht vooraleer belangrijke beslissingen worden genomen. Naast de reeds bestaande steunverlening zal — steeds binnen het kader van de kontraktuele planning — op dit vlak gezocht worden naar een systeem om bijstand te verlenen bij aankoop van licenties en voor steun in de fase na het speurwerk, teneinde de verliezen van de «take-off» te minimaliseren. De Gewestelijke overheid overweegt verder het inzetten van technische adviseurs die als tussenpersoon optreden tussen het bedrijfsleven en de onderzoekscentra om zodoende vernieuwende ideeën op te sporen en uit te wisselen.

In dezelfde gedachtengang wordt de oprichting overwogen van een Instituut voor uitwisseling van «wetenschappelijk onderzoek en ontwikkeling» op het niveau van de universiteiten, van het bedrijfsleven en van de overheid.

Tenslotte dient meer in het algemeen gesteld dat het wetenschappelijk onderzoek inzake de geregionaliseerde materies, zal afgestemd worden op de dringendste noden die zich op de diverse vlakken doen gevoelen. Daarbij zal er in het bijzonder voor gezorgd worden dat met de resultaten van dit onderzoek rekening zal worden gehouden bij de beleidsbeslissingen.

6. Het gewestelijk beleid inzake oprichting, ordening en uitrusting van industriële, ambachtelijke en dienstzones.

In dit kader dient ervoor gewaakt te worden dat in de eerste plaats de bestaande en vervolgens de

geplande terreinen, binnen het kader van de gewestplannen, uitgebouwd worden.

Verder zullen de volgende concrete doelstellingen vooraan staan :

- vereenvoudiging van de procedure voor afhandeling van subsidiëringdossiers ;
- het opmaken van een modelbestek voor alle gesubsidieerde werken ;
- de opstelling van een tweejaarlijks programma voor de uitrustingswerken (i.p.v. jaarprogramma's) ;
- de organisatie van de controle op verkoopprijzen van industrieterreinen gesubsidieerd door de Overheid.

7. Energiebeleid – Buitenlandse Handel – Kredietpolitiek – Vervoerbeleid.

De nationale regeringsverklaring bepaalt dat in de «voorlopige en onomkeerbare fase» van de Staatshervorming bepaalde facetten van het energiebeleid, van het beleid inzake buitenlandse handel, van de kredietpolitiek en van het vervoerbeleid aan de gewesten zullen worden toevertrouwd. Wat het *energiebeleid* betreft kan gesteld worden dat een reële inspraak van het gewestelijk economisch beleid in de energiedossiers noodzakelijk is. Inzake *de buitenlandse handel* zullen de gewesten betrokken worden bij het ontwerpen van het beleid van de buitenlandse handel. Te dien einde zullen de vertegenwoordigers van de Gewesten zitting hebben in de Raad van Beheer van de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel en zullen in de Belgische Dienst voor Buitenlandse Handel de personeelsformaties aangepast worden met het oog op de contacten met de gewestelijke Executieven en de behandeling van de gewestelijke aspecten van de buitenlandse handel.

In het Vlaamse Gewest kunnen de volgende concrete doelstellingen overwogen worden :

- oprichting van een «kontaktbureau voor bedrijven» teneinde de relaties aan te knopen met buitenlandse firma's»
- aanstelling van wetenschappelijke technologische attachés — in het kader van het tot stand komen van gewestelijke personeelsformaties bij de Belgische dienst voor Buitenlandse Handel — die kunnen instaan voor verkoop van eigen technologie en inkoop van buitenlandse technologie.

Wat de *kredietpolitiek* aangaat zullen de in de «voorlopige en onomkeerbare fase» de bestaande openbare kredietinstellingen worden voorzien van geregionaliseerde structuren, die een doeltreffende actie op grond van het directe inzicht in de noden van het gewest zullen mogelijk maken en zulks in het kader van de algemene regels die

volgen uit de krediet- en muntpolitiek, welke binnen de bevoegdheid van de nationale instanties vallen.

Verder zullen de gewesten worden vertegenwoordigd in de beheersorganen van de thans bestaande nationale openbare kredietinstellingen.

Inzake het *vervoerbeleid* tenslotte zullen de Gewesten — voor zover het hen aanbelangt — worden betrokken bij het beleid van de nationale en gewestelijke vervoermaatschappijen. Van deze mogelijkheid zal gebruik gemaakt worden om het openbaar vervoer te stimuleren.

8. *Het Regionaal Plan Vlaanderen.*

De functionaliteit en de samenhang van alle factoren van het sociaal-economisch beleid moet in zijn geheel tot uiting komen in het regionaal plan-Vlaanderen.

Dit plan moet de uitdrukking zijn van een samenhangend geheel waarin alle materies (hetzij nationale, gewestelijke of gemeenschapsmateries) voorkomen die voor de Vlaamse Gemeenschap bepalend worden geacht voor haar ontwikkeling. De beleidsopties van het plan moeten goedgekeurd worden door de Gemeenschapsraad, na overleg in de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen.

Dit alles impliceert een actieve structuurpolitiek waarbij het beleid van de gewestelijke overheid en de activiteiten van het Vlaamse bedrijfsleven geïntegreerd en op elkaar afgestemd worden.

In dit opzicht zijn de volgende concrete gegevens belangrijk :

- 1) De afdeling Vlaanderen van het Planbureau zal de opdracht krijgen een nieuw regionaal beleid uit te werken voor de planperiode 1981-1985. Het is hierbij nodig de prioritaire doelstellingen op sociaal-economisch vlak vast te leggen en tevens zullen de oogmerken op een consequente en technisch verantwoorde wijze omschreven worden.
- 2) Op het gewestelijk niveau behoren enkele knelpunten met betrekking tot de procedure grondig onderzocht te worden teneinde er een functionele en efficiënte oplossing aan te geven ; meer bepaald moet hier verwezen worden naar de vrij lange duur van de thans van kracht zijnde procedure en naar de integratie van de in het kader van de staatshervorming voorziene beleidsinstanties.
- 3) Het concept van het volgend gewestelijk vijfjarenplan dient een duidelijke inhoud te krijgen. Binnen dit concept moeten de delen imperatieve planning, contractuele planning en indicatieve planning scherper naar voor komen. Daartoe is het eerst nodig dat de doelstellingen voor 1981-1985 in een eerste fase vooral aansluiten bij de voornaamste sociaal-economische problemen van het ogenblik en dat hun uitvoering gewaarborgd wordt door de jaarlijkse gewestelijke

begroting. Dit houdt tevens in dat de tussentijdse aanpassingen tijdig en degelijk georganiseerd worden.

4) De overheidsbestellingen van het Gewest moeten — om betere uitvoering te geven aan het plan — meer geïntendeerd zijn op de eigenheid van de Vlaamse industrie.

Vooraf de doelbewuste ondersteuning van nieuwe technologieën en de ontwikkeling van nieuwe producten moeten hierbij centraal staan. De organisatie van een «regionale Commissie voor Overheidscontracten» die afhangt van een regionale Minister en die alleen bevoegd is voor alle regionaal-gesubsidiëerde dossiers is hierbij dringend vereist.

5) Er zal naar gestreefd worden om niet alleen de overheidsbestellingen maar ook de gewestelijke overheidssteun aan investeringen op contractuele basis vast te leggen teneinde de doelstellingen van het plan zo goed mogelijk te bereiken.

Deze regionale overheidsbestellingen zullen rekening houden met het nationaal relancebeleid.

HOOFDSTUK II : ORGANISATIE VAN TEWERKSTELLING EN ARBEIDSMARKT.

In samenwerking met de Minister die de nationale aspecten van de tewerkstelling in zijn bevoegdheid heeft, zal een beleid gevoerd vooraf gericht op de bevordering van de tewerkstelling.

Een betere organisatie van de tewerkstelling en van de arbeidsmarkt zal mede bijdragen tot een verhoogde tewerkstelling :

1. Het doorvoeren van de splitsing van de Rijksdienst voor Arbeidsvoorziening in werkloosheids- en bemiddelingsdiensten zal tot gevolg hebben, dat de bemiddelingsdiensten zich beter zullen kunnen wijden aan hun regulerende taak op de arbeidsmarkt. De werkloze zal zich aanmelden als werkzoekende en de vroegere relatie van gecontroleerde werkloze tot controleur zal vervangen worden door een relatie van werkzoekende tot gespecialiseerd begeleider. De gevolgen van deze reorganisatie moeten een gunstig effect sorteren op de arbeidsmarkt zodat de bemiddelingsdiensten ook werkelijk toegang zullen krijgen tot de interessante sectoren van de arbeidsmarkt en niet de facto beperkt blijven tot een arbeidsmarkt van tweede rang. Het K.B. van 5/12/69 moet hierbij worden toegepast, zodat de vakante betrekkingen daadwerkelijk aan de R.V.A. worden doorgezonden.
2. De bemiddelingsdiensten zullen uitgerust worden om inzake interim-arbeid als volwaardige uitzendbureau's te fungeren.

3. De media, radio, T.V. en geschreven pers, zullen ingeschakeld worden bij het samenbrengen van werkaanbod en werkzoekenden.
4. Onderwijs en arbeidsomgeving kunnen beter op elkaar afgestemd worden door een nauwere relatie te scheppen tussen de onderwijswereld en de verantwoordelijke personen uit arbeids- en bedrijfsleven. Daarbij zal ondermeer gezocht worden naar methodes om een beter inzicht te krijgen in de behoeften van en aan arbeidskrachten op korte, half lange en lange termijn. Zo zal men over de nodige informatie beschikken om onderwijssectoren zonder toekomst tijdig af te remmen.
De subregionale tewerkstellingscomités zullen hierbij een belangrijke rol kunnen spelen.
5. Een belangrijke inspanning zal worden geleverd om, in samenwerking met de Minister die de nationale aspecten van de tewerkstelling in zijn bevoegdheid heeft, bepaalde vormen en aspecten van de arbeid aantrekkelijker te maken.
6. In het kader van een vernieuwd tertiair beleid hoeft het geen betoog dat vooral in de welzijnssector nog tal van behoeften niet bevredigd zijn.
7. Alle structurele maatregelen en een maximale economische groei zullen niet verhinderen dat de structurele, jongeren- en vrouwenwerkloosheid op korte termijn zeer belangrijk zal blijven.
Het bestrijden van de oorzaken moet gepaard blijven gaan met maatregelen die de gevolgen van de crisis bestrijden.
In overleg met de Minister die de Nationale aspecten van de Tewerkstelling in zijn bevoegdheid heeft zal gestreefd worden naar de verdere uitbreiding van een derde arbeids-circuit. Op die manier zullen de ergst getroffen categorieën van werklozen opnieuw of voor het eerst kunnen ingeschakeld worden in het arbeidsproces.
8. De verschillende vormen van beroepsopleiding en -omscholing zullen beter afgestemd worden op de beroepswereld.
9. Onthaalbeleid voor immigranten :
De immigratiepolitiek zal gepaard gaan met een onthaalbeleid dat gericht is op de integratie van de buitenlandse werknemers binnen onze totale gemeenschap, maar met eerbiediging van hun eigen culturele en religieuze waarden.

TITEL II — WELZIJN VOOR EENIEDER

De economische crisis die zowat alle geïndustrialiseerde landen momenteel doormaken, heeft ons brusk geconfronteerd met de grenzen aan de economische groei, met de noodzaak een nieuwe levensstijl te ontwikkelen.

Dit bewustzijn is het jongste decennium steeds sterker geworden. Het jongste decennium is overigens wellicht één van de meest beslissende in onze geschiedenis. Sommigen aarzelen immers niet hier een cesuur in te zien van dezelfde orde als er zich één heeft voorgedaan in de 15e — 16e eeuw.

Alleszins zijn wij met het zoeken naar deze nieuwe levensstijl, waarbij de kwaliteit van de levenssituatie primeert, een mijlpaal aan het planten in de evolutie van het menselijk bewustzijn. Deze bewustwording, deze nood aan het «bewust leven» en zich niet stuurloos laten meedrijven op de stroom van het maatschappelijk gebeuren, is de belangrijkste faktor van het welzijn.

Het is dan ook een essentiële opdracht van de overheid er over te waken dat zoveel mogelijk mensen, op alle terreinen van het maatschappelijk leven, voldoende kansen tot persoonlijkheidsontplooiing krijgen, zodat zij hun eigen leven en het maatschappelijk gebeuren mee kunnen bepalen en medebeheersen.

Hierbij zal in alle beleidsmaatregelen, als een fundamenteel beginsel van onze algemene politiek voorrang worden verleend aan de meest zwakken en de kansarmen uit onze samenleving.

Het is overigens ook voornamelijk in dit welzijnsbeleid dat wij bijzondere aandacht moeten besteden aan de maximale ontplooiingskansen van de nederlandstalige gemeenschap te Brussel. Omwille van de specifieke situatie van de Vlamingen te Brussel, vooral op het sociaal-culturele vlak moeten aangepaste maatregelen genomen worden ten aanzien van het globaal sociaal-cultureel beleid o.a. in het bijzonder op het vlak van de openbare lectuurvoorziening, het kunstonderwijs, de permanente vorming, het jeugdbeleid, de begeleiding van de socio-culturele raden, de verdere uitbouw van de trefcentra en het sportbeleid.

De verschillende terreinen van het maatschappelijk leven waarop het Ministerieel Comité van de Nederlandse Gemeenschap, en van het Vlaamse Gewest een eigen beleid kan voeren, omdat deze terreinen ook van primordiaal belang zijn voor ieder waarachtig welzijnsbeleid, zijn :

- de gezondheidszorg en sociale dienstverlening ;
- het gezinsbeleid ;
- het onderwijs ;
- de permanente vorming die niet alleen volwassenen vormt, maar ook jeugd- en sportbeleid omvat ;
- de kunstpolitiek ;
- toerisme.

HOOFDSTUK 1 — GEZONDHEIDSZORG EN SOCIALE DIENSTVERLENING.

Van het welzijn van de mens zijn de gezondheid en het sociaal welbevinden een fundamenteel bestanddeel. Derhalve zal aan de gezondheidszorg en de andere vormen van dienstverlening grote aandacht besteed worden. Wegens de belangrijke inbreng van gemeenschapsmiddelen zal sociale doelmatigheid betracht worden ; gelet op het sterk persoonsgebonden karakter van de problematiek zal het beleid tevens de keuze met filosofische waarborgen van een vertrouwensdienst vrijwaren.

Rekening houdend met de opdrachten van het O.C.M.W. zullen evenwichtige ontwikkelingsmogelijkheden zowel voor privé als voor overheidsinitiatief verzekerd worden. Samenwerking tussen alle sectoren van de sociale dienstverlening zijn essentiële waarborgen voor de sociale nuttigheid ten bate van de mensen ; door coördinatie van de verschillende initiatieven zal wildgroei voorkomen worden. Terwille van de taaltoestanden in Brussel-hoofdstad zal daar aan bovenstaande speciale aandacht worden geschonken. Men dient de mens zo lang mogelijk in zijn eigen milieu te verzorgen, waardoor een globale benadering binnen een vertrouwde sfeer mogelijk is. De coördinatie van de zorgenverstrekkers in de eerste lijn moet het voor de bejaarden, gehandicapten en chronische zieken mogelijk maken sociaal geïntegreerd te blijven in hun oorspronkelijk milieu.

Het is een taak van de overheid de wetsbepalingen inzake de geïntegreerde diensten voor thuisverzorging zo vlug mogelijk ten uitvoer te leggen.

Afdeling I. De ziekenhuizen.

1. Gelet op de nationaal vastgestelde programmacriteria kan men stellen dat, in globaal genomen, het Vlaamse Gewest over een voldoende aantal ziekenhuisbedden beschikt.

Bij toepassing van deze criteria zal het streven in deze sector er dan ook gericht worden op het aanhoudend vernieuwen en het kwalitatief op peil houden van onze ziekenhuisvoorzieningen (zowel inzake gebouwen als inzake technische uitrusting).

Naar aanleiding van projecten tot modernisering en aanpassing zal ernaar gestreefd worden een geïntegreerd net van ziekenhuisvoorzieningen tot stand te brengen ; met dit doel zullen zowel qua bouw als qua technische uitrusting afspraken tussen verschillende ziekenhuizen uit eenzelfde lokaliteit of omgeving aangemoedigd worden, zodat een evenwichtig aanbod van ziekenhuisvoorzieningen tot stand komt, waarbij terzelfdertijd door reconversie

rekening gehouden wordt met de nieuwe behoeften.

Bij de praktische besluitvorming zal groot belang gehecht worden aan de initiatieven en aan de adviezen van de Vlaamse Programmatiecommissie waarin alle belangrijke in het ziekenhuiswezen geïnteresseerde groepen vertegenwoordigd zijn. Aldus zal zowel het beleid van evenwaardige ontwikkeling der ziekenhuissectoren als het geleidelijk en planmatig realiseren van een rationeel en coherent uitgebouwd net van ziekenhuisvoorzieningen kunnen verder gezet worden.

2. Bij het kwalitatief op peil houden van onze ziekenhuizen zal de aandacht niet enkel gaan naar een goede technische uitrusting, maar ook naar voorzieningen die erop gericht zijn de humanisering van onze ziekenhuizen dermate te bevorderen dat de patiënten en hun familie in een meer geruststellende sfeer worden opgevangen.
3. Er zal ook naar gestreefd worden de ziekenhuisinfrastructuur in te schakelen in een coherent geheel van gezondheidsvoorzieningen. Met het oog hierop zal meer bepaald in de psychiatrische en geriatrie sector complementariteit tussen intramurale en de extramurale initiatieven worden nagestreefd ; het totstandkomen van effectieve overeenkomsten steunend op voorafgaandelijk vastgestelde normen terzake zal verder worden aangemoedigd.

Afdeling II. De bejaardenzorg en dienstencentra.

Een bijzondere aandacht zal besteed worden aan de bejaardenzorg, zowel wat het aspect sociale dienstenverlening als het aspect socio-culturele werking betreft. Het O.C.M.W. heeft daarbij een coördinerende taak te vervullen.

Een geplande uitbouw van een netwerk van dienstencentra, zowel van publiek als privaat initiatief, is hierbij onontbeerlijk.

In het kader van deze dienstencentra zullen de dagverblijven, warme maaltijdenbedeling, opvangdienst voor onmiddellijke hulpverlening en verzorgingsequipes voorname hulp betekenen in de thuisgezondheidszorg.

De inspanningen van familieleden die in gezinsverband hun zorgbehoevende ouders of verwanten opnemen of verzorgen mogen niet ontmoedigd worden.

De bouwmaatschappijen, de gemeenten en de O.C.M.W. zullen ertoe aangezet worden om bij de oprichting van wijken met gezinswoningen ook mogelijkheden te voorzien voor een aangepaste huisvesting van bejaarden binnen de wijk.

De bijzondere betoelagingsregeling voor werken ter verbetering van de brandveiligheid der rustoorden voor bejaarden zal behouden blijven ; in-

richtende machten die ondanks deze mogelijkheden binnen een redelijke tijdsperiode geen maatregelen treffen inzake brandbeveiliging zullen in het belang van de opgenomen bejaarden moeten gesanctioneerd worden met sluiting van hun bejaardentehuis. De oordeelkundige totstandkoming van moderne bejaardentehuizen naar mensmaat, zal bespoedigd en aangemoedigd worden hetzij door nieuwbouw, hetzij door aanpassingen.

Ook zal zo spoedig mogelijk, navastelling van de erkenningsnormen en financieringsmodaliteiten, tot erkenning van rust- en verzorgingstehuizen worden overgegaan.

In samenwerking met de bestaande lokale organisaties zal, op het gebied van de sociaal-culturele werking, gestreefd worden om de culturele voorzieningen zo dicht mogelijk bij de bejaardenbevolking te brengen.

Er dient gedacht aan een uitbreiding van de mogelijkheden van de plus III pas-actie, aan een verruimd aanbod van de culturele manifestaties, enz. Bijzondere aandacht zal worden besteed aan vormingsinitiatieven ter voorbereiding op de pensioenleeftijd en ter opvang van problemen die zich stellen ten aanzien van diegenen die brugpensioen genieten. Ruimte dient gecreëerd voor de kaderopleiding van animatoren en vrijwillige medewerkers, voor de aanmoediging van de amateuristische kunstbeoefening en de creatieve vaardigheid van de derde leeftijd.

Ook het toeristisch en sportbeleid dient rekening te houden met de vrijetijds mogelijkheden van de bejaarden.

Afdeling III. Sanitaire opvoeding en preventieve gezondheidszorg.

Ofschoon er nog vooruitgang te verwachten is voor de behandelingsmethoden van ziekten, is de medische wereld ervan overtuigd dat de grootste bijdrage tot de verbetering van onze gezondheid zal komen van een toenemende aandacht voor preventieve gezondheidszorg.

Derhalve zal in het beleid de nadruk worden gelegd op de acties die ziekten voorkomen. Dit betekent dat middelen zullen gezocht worden om het leef- en arbeidsmilieu, de voeding en de recreatie zodanig in te richten dat zij tot de gezondheid bijdragen.

Het voorlichten van de bevolking in deze problematiek en het voeren van preventieve acties is een hoeksteen voor dit gezondheidsbeleid.

Afdeling IV. Geestelijke gezondheidszorg.

Naast de gezondheid van het lichaam kan men ook de geestelijke gezondheid van de psychische falende mens herstellen door een adequate verzorging.

De uitbouw van kleinere meer humane eenheden voor psychiatrische begeleiding moet het mogelijk maken een specifiek verzorgingsaanbod voor elke geesteszieke aan te bieden. De opvangmogelijkheden voor geesteszieken in crisissituatie moeten worden verruimd.

De complementaire ontwikkeling van intra-murale en extra-murale geestelijke gezondheidszorg zal verder worden aangemoedigd; de aangekondigde evaluatie van de planningscriteria zal van dichtbij worden opgevolgd door de Nationale Programmatiecommissie zodat het gevolgd beleid waar nodig kan worden bijgestuurd. Met het oog op de praktische beleidsbeslissingen in de sector van de geestelijke gezondheidszorg zal groot belang gehecht worden zowel aan de adviezen van de Vlaamse Commissie voor ziekenhuisprogrammatie als aan de adviezen van het Vlaams Adviescomité voor de diensten voor geestelijke gezondheidszorg.

Er zal aandacht besteed worden aan de begeleiding van de families van geesteszieken, waardoor de nazorg en de mogelijkheden van gezinstherapie worden uitgebreid.

Het werkaanbod in de vorm van bezigheidshomes en beschermde werkplaatsen aangepast aan de noden van de psychiatrische patiënten en de mentaal-gehandicapten zal verder worden uitgebouwd.

Afdeling V. Dienstverleningsregio's.

Naar analogie met de werkwijze van de Vlaamse Commissie voor ziekenhuisprogrammatie die Vlaanderen in ziekenhuisregio's heeft opgedeeld teneinde het ziekenhuisbeleid verantwoord en zinvol door te voeren om planning, coördinatie en bijsturing efficiënt te laten verlopen, zal studie gemaakt worden van een dergelijke formule voor andere gezondheidsvoorzieningen en sociale dienstverleningsvormen; wij zullen ons hier laten leiden door de conclusies van de bestaande studiegroep die zal nagaan hoe binnen een gegeven gebied op gepaste wijze aan de onderscheidene behoeften van de bevolking moet tegemoet gekomen worden, in gestructureerd overleg met de betrokkenen.

Afdeling VI. Gehandicapten.

In onze gemeenschap zal de zorg voor de uitbouw van een gecoördineerd en geharmoniseerd gehandicaptenbeleid zeker voorop staan. Wij zullen stuwten opdat een enig dossier, bijgehouden door een openbare dienst ingevoerd wordt.

Inzake infrastructuur van instellingen voor gehandicapten zullen wij uitgaan van een verantwoorde planning en programmatie. Hierbij zal rekening gehouden worden met de behoeften, ook met deze van de volwassenen gehandicapten, met

de bestaande voorzieningen en met de noodzakelijke modernisering en nieuwbouw, ook met een bekommernis voor de kleinschaligheid van de instellingen. Bijzondere nadruk zal gelegd worden op de preventie, het vroegtijdig opsporen van de handicap en de behandeling ervan.

Voor instellingen voor schoolgaande gehandicapten zal coördinatie met het onderwijsdepartement beoogd worden. Anderzijds zal nagegaan worden, teneinde de gezinnen met gehandicapte kinderen tegemoet te komen, hoe een begeleiding ten huize van de gezinsleden van gehandicapten oordeelkundig kan uitgebouwd worden.

Sociaal gehandicapten.

Gecoördineerde subsidiërings- en erkenningsreglementering zal in het leven geroepen worden voor een gedifferentieerde zorg inzake hulpverlening aan en reïntegratie van de sociaal gehandicapten (o.m. thuislozen, ex-gedetineerden, ex-psychiatrische patiënten, mishandelde vrouwen).

HOOFDSTUK II — GEZINSBELEID

Het gezinsbeleid moet de stabiliteit van het gezin en zijn harmonische ontplooiing waarborgen : het gezin blijft de kern van onze samenleving en het eerste opvoedingsmilieu voor de kinderen, aldus het regeringsakkoord.

Het gezinsbeleid moet volledige ontplooiingskansen bieden aan elk gezin, welke ook de samenstelling of socio-culturele achtergrond ervan mag zijn.

Aandacht voor de eigenheid van ieder mens, goede intermenselijke relaties en gelijkwaardig partnerschap moet gesteund zijn op werkelijk verantwoordelijkheidsbesef en degelijke gezinsplanning.

Wij wensen in Vlaanderen een kindvriendelijke samenleving te bevorderen waarbij geen discriminerend onderscheid wordt gemaakt onder kinderen geboren binnen of buiten het huwelijk.

Om de ouders de kansen te geven zich in te zetten zowel voor de opvoeding van de kinderen als voor hun eigen ontwikkeling en beroep, moet worden gezorgd voor behoorlijke kinderopvang, ook van zieke kinderen. Daarbij mag echter noodzaak tot aanpassing van de arbeidsvoorwaarden voor beide ouders niet uit het oog worden verloren.

Onze gezinnen zijn onderhevig aan een voortdurend veranderingsproces. Nieuwe waarden, ontdekkingen, nieuwe levensgewoonten hebben het vertrouwde gezinsbeeld van weleer gewijzigd of omgebogen naar nieuwe werkelijkheden. Aldus zijn er een aantal factoren die aan de basis liggen van de veranderingen die zich in het gezinspatroon

voltrekken die een bredere maatschappelijke betekenis hebben.

Wij kunnen niet voorbijgaan aan de veranderingen in het vruchtbaarheidspatroon, de bewuste houding t.a.v. de vruchtbaarheid, de daling van de gezinsomvang, het toenemend aantal vrouwen dat beroepsarbeid verricht, de verschuiving in het traditioneel rollenpatroon en de vrijgekomen tijd na het grootbrengen van de kinderen. Dit betekent echter niet dat het gezin aan aftakeling toe is, maar wel dat het een fundamentele structuurverandering doormaakt dat hoopvolle perspectieven biedt.

De verwerking van geleidelijke en van plotse wijzigingen stelt echter voortdurend eisen aan ieder gezin.

Om zijn innerlijke samenhang te behouden dient het gezinssysteem dus over een zekere mate van soepelheid te beschikken en mogelijkheden om zichzelf te handhaven en creatief in te spelen op de evolutie.

Het gezin moet derhalve daarin geholpen worden. Ook in de sociale taak die het dient op te nemen ten aanzien van de gemeenschap.

Want alhoewel de daling van de vruchtbaarheid onze demografische toekomst niet onmiddellijk in gevaar heeft gebracht dient deze thans toch nauwlettend gevolgd. Demografie is immers een domein van cumulatieve effecten en van lange termijn. Een harmonische bevolkingsontwikkeling, waarin de verdwijnende generaties vervangen worden, waarbij de dynamiek van de zorg voor komende generaties aanwezig blijft, moet, met eerbiediging van de vrijheid van de partners, een bewust project worden. Dit houdt o.m. in dat de gezinnen met kinderen niet ontmoedigd mogen worden en morele en sociaal-economische steun moeten genieten.

Derhalve zullen wij met de meeste aandacht de totstandkoming bespoedigen en er ook de nodige conclusies uit trekken van de rapporten van de werkgroepen die in het kader van het Jaar van het Kind in de respectieve departementen in samenwerking met gouvernementele en niet-gouvernementele instanties zullen tot stand komen, inzonderheid van de werkgroep die zich buigt over de educatieve rol van het gezin.

In het perspectief van een coherent en progressief gezinsbeleid zullen wij de uitbouw van de dienstverlening stimuleren en verbeteren, die is afgesteld op de werkelijke noden en behoeften van huwelijken en gezinnen.

De voorbereiding op het huwelijks- en gezinsleven, het evenwaardig partnerschap, alsook het verantwoord ouderschap zullen aangemoedigd worden in de permanente vormingsinitiatieven voor volwassenen. De vormingsorganisaties hebben een belangrijke bijdrage geleverd in het begeleiden van de veranderingen die zich rond gezin en ouderschap hebben voorgedaan.

In de toekomst zal hun opdracht nog aan belang winnen : naast de algemene vorming zullen de organisaties verder moeten werken aan begeleiding bij de opvoeding tot relatiebekwaamheid van ouders en kinderen, zullen zij hen moeten vormen tot probleemoplossend handelen en zinvolle vrijetijdsbesteding. Wij zullen ernaar streven hen mogelijkheden te waarborgen om de continuïteit van hun actie te verzekeren.

Centra voor prematrimoniale, matrimoniale en gezinsconsultaties en Centra voor Maatschappelijk Werk.

Om de nodige informatie en begeleiding van gezinsleden te verzekeren zullen deze centra over de nodige middelen beschikken om hoge deskundigheid en kwaliteit te waarborgen. Het publiek zal er moeten van overtuigd worden zich bij relatiestoornissen in het gezin en moeilijkheden alerhande tot deze centra te wenden, die in staat zijn hen vlug en efficiënt te helpen. Anderzijds zal de kwaliteit van deze centra ons een bestendige zorg zijn.

Gezins- en bejaardenhulp.

Om een gezinsgerichte en kindvriendelijke samenleving uit te bouwen zullen de diensten voor gezins- en bejaardenhulp een zo breed mogelijk gamma van hulpverlening moeten kunnen aanbieden aan een zo ruim mogelijk aantal gezinnen. Hiertoe zal de financiële leefbaarheid en expansie gewaarborgd worden.

HOOFDSTUK III – ONDERWIJS

Het onderwijs en de opvoeding zijn een recht voor allen, de gemeenschap heeft als plicht elk lid door passende begeleiding maximale kansen op ontplooiing te bieden. Maar de opvoeding moet niet alleen worden gezien als een plicht van elke persoon maar is tevens een dienst van en voor de gemeenschap.

Het onderwijsbeleid zal dan ook gericht zijn op de integratie van de onderwijsinstellingen in de gemeenschap. Dat betekent dat de school moet worden omgebouwd van leerinstituut tot schoolleefgemeenschap die aan alle deelnemers de gelegenheid biedt de levenseisen niet alleen te leren kennen en inzien, maar ze ook daadwerkelijk toe te passen in die schoolleefgemeenschap. Aandacht moet ook worden besteed aan voor- en naschoolse opvang en aan de organisatie van socio-culturele activiteiten.

Het is de bedoeling onderwijsvormen te realiseren aangepast aan de behoeften van de moderne mens in de snel evoluerende maatschappij.

Het onderwijs moet jongens en meisjes voorbe-

reiden op een evenwaardige rol in de samenleving. Daarom zal ook bij Nationale Opvoeding Nederlandse Sector een commissie opgericht worden ter bevordering van de gelijke kansen voor jongens en meisjes. Zij zal initiatieven nemen om de reële vrije toegang van de meisjes tot de diverse studietoelagen en beroepsrichtingen te bevorderen.

Daarenboven moeten rol en imago van vrouw en man in de schoolboeken en in het onderwijs aangepast worden aan de hedendaagse opvattingen. De school, op welk niveau ook, moet — onverminderd haar onmiddellijke opdracht — leiden naar en voorbereiden op de permanente vorming. Dit betekent vooral dat de leerdoelen, leerinhouden en leermethoden van het onderwijs harmonisch binnen het kader van de permanente opvoeding moeten worden geïntegreerd.

Te dien einde moeten ook bijzondere technieken in het secundair en in het hoger onderwijs worden ingebouwd.

Een bijzondere aandacht verdient het *onderwijs voor Nederlandstaligen te Brussel*. De maatschappelijke kontekst waarin dit onderwijs zich afspeelt, mede door de invloed van demografische factoren, veroorzaakt een zorgwekkende toestand.

Op basis van Brusselse toestanden zijn een aantal maatregelen noodzakelijk op het vlak van een grondige rationalisatie van het kleuter- en lager onderwijs.

1. Basisonderwijs.

De Regeringsverklaring voorziet de verlenging van de schoolplicht van 5 tot 16 jaar, met aangepaste onderwijsstructuren.

Door het invoeren van de schoolplicht wordt de mogelijkheid gecreëerd om de overgang van de speelse begeleiding naar een meer intentioneel gerichte begeleiding op gecontroleerde wijze te volgen en te beïnvloeden. Voor heel wat kinderen gaat de overgang naar de lagere school nu gepaard met affectieve stoornissen, waardoor ontwikkelingsmoeilijkheden ontstaan.

De verlaging van de schoolplicht naar de 5-jarigen toe impliceert een meer kindgericht maken van de begeleiding voor de leeftijdsgroep van 5 tot 7 jaar.

Het project V.L.O. (Vernieuwing Lager Onderwijs) heeft aan het basisonderwijs een vernieuwingsimpuls gegeven.

De doelstellingen van het V.L.O. geven de grote accentueringen aan die voorkomen in het beleid dat betrekking zal hebben op het basisonderwijs — dit is de kleuterschool samen met de lagere school — te weten :

- het verstrekken van informatie en het verstevigen van de relatie school-gezin ;
- het vormen van flexibele groepen ;

— het voorkomen van breuklijnen tussen kleuter- en lager onderwijs.

De ouders meer betrekken bij het onderwijsgebeuren is een niet te onderschatten opgave. De relatie school-ouders zal de verschillen tussen het huiselijk milieu en de schoolse omgeving helpen overbruggen.

De opdracht van de school moet ruim worden gezien. Meer dan ooit moet de basisschool van een eng leerinstituut worden omgebouwd tot een echte schoolleefgemeenschap waar kinderen in de gelegenheid worden gesteld te leren leven.

Er wordt getracht los te komen van het strakke jaarklassensysteem gebonden aan leerstofindeling. Flexibele groepsvormingen zullen met teregtijd de begeleiding van de kinderen zo richten dat langs gedifferentieerde leersituaties in overeenstemming met de mogelijkheden van het kind, alle kinderen optimale ontwikkelingskansen krijgen.

De vloeiende overgang van de speelse begeleiding in de kleuterschool naar het meer intentioneel gericht en meer systematisch opgebouwd onderwijs in de lagere school is een andere essentiële opdracht van de vernieuwing.

Maatregelen zullen worden genomen die de continuïteit van de begeleiding van 2 1/2 jaar tot en met 11 moeten waarborgen. Er wordt gestreefd naar een echte basisschool. Deze evolutie mag echter de nauwe band van de lagere en vooral de kleuterschool met de plaatselijke gemeenschap niet in het gedrang brengen.

Het V.L.O.-experiment zal worden verdergezet. Het aantal vernieuwingsscholen wordt evenwel niet uitgebreid, wel is het de bedoeling bepaalde zaken waarover een consensus wordt bereikt, in alle basisscholen te veralgemenen.

*
**

2. Beroepsonderwijs.

Het psychisch profiel van de jonge mensen die onder de schoolplichtverlenging zullen vallen, geeft aanwijzingen dat hun schoolopvang zich in het beroepssecundair onderwijs zal situeren. De oorzaken waarom kinderen op jonge leeftijd de school verlaten, zijn niet alleen schoolmoeheid, doch ook familiale toestand, bepaalde leermoeilijkheden, verkeerde opvattingen van de ouders, verachte toestand van sommige leerlingen uit het basisonderwijs en de onvolledige, soms verkeerde voorlichting bij de studiekeuze.

De vraag kan worden gesteld : is de school voldoende aan het kind aangepast ? De vernieuwingen in het basisonderwijs en in het secundair onderwijs streven ernaar te komen tot een meer kindgericht onderwijs. In het bijzonder maakt de verlenging van de schoolplicht het noodzakelijk

een vernieuwde, meer polyvalente beroepsopleidingsvorm te creëren voornamelijk gericht op de praktijk.

Een pragmatische onderwijsvorm is te realiseren in het kader van het huidig beroepssecundair onderwijs.

Een degelijk beroepsonderwijs zal meer dan één finaliteit hebben, te weten :

- aan elke jonge mens een sociale en persoonlijke vorming verstrekken ;
- elke jonge mens voorlichten betreffende de politieke, economische, sociale en professionele realiteit ;
- elke jonge mens door middel van technische vaardigheid en een adequaat gedrag voorbereiden op een eventuele inschakeling in het professionele leven.

In overleg met het Departement van de Middenstand, zal gezocht worden naar een aanpassing van de bestaande Centra voor middenstandsopleiding, zodat zij door Nationale Opvoeding kunnen worden erkend.

De inrichtende machten van de Centra voor Middenstandsopleiding blijven evenwel de inrichters van deze Centra.

De leerkrachten behouden hun huidig statuut. De leerlingen zullen volwaardige getuigschriften lager secundair beroepsonderwijs bekomen, waardoor meer kansen worden geboden aan deze jongeren.

*
**

3. Nog in het kader van de prioriteit die wij wensen te verlenen aan de kansarme kinderen, zullen wij de meeste aandacht schenken aan de integrale uitvoering van de wet op het *buitengewoon onderwijs* en tevens zorg besteden aan de opvang van de kinderen van immigranten.

Bepaalde nog te nemen besluiten betreffende materies die tot de nationale bevoegdheid behoren, zoals de schoolbevolkingsnormen, de rationalisatie en programmatie.

Voor de meeste besluiten zal de Minister van Nationale Opvoeding Nederlands evenwel autonoom ten opzichte van zijn Franstalige Collega kunnen handelen, onder meer in verband met de organisatie van de inspectie, de bevoegdheid en de werking van de overlegcommissies, de organisatie van het huisonderwijs voor gehandicapten.

Belangrijk is de realisatie van de integratie van gehandicapte kinderen in de gewone schoolgemeenschappen.

Hier komt het er niet op aan een nieuwe onderwijsvorm te creëren, met name het geïntegreerd buitengewoon onderwijs, maar de integratie van gehandicapte kinderen in het gewoon onderwijs te bevorderen en de tijdelijke of permanente inte-

gratie van een leerling van het buitengewoon onderwijs in het gewoon onderwijs te organiseren. Bij wijze van proef zal onmiddellijk de tijdelijke of permanente integratie van leerlingen van het buitengewoon onderwijs in het gewoon onderwijs worden georganiseerd mits toestemming van de ouders en in overleg met het inrichtingshoofd van het gewoon onderwijs.

Deze integratie moet gebeuren in onderlinge coördinatie met en onder medeverantwoordelijkheid van de directeur van het gewoon onderwijs op gemotiveerd advies van de klasseraad bijgestaan door de instelling gelast met de begeleiding.

De integratie kan worden georganiseerd op het kleuter-, lager en secundair niveau.

*

* *

4. Secundair onderwijs.

Hoewel tussen de diverse netten een ruime instemming bestaat over de doelstellingen en de grondprincipes die aan de basis liggen van het V.S.O., en er kan worden vastgelegd dat er ook waardevolle pedagogische vernieuwingen en verbeteringen gerealiseerd worden in het traditioneel onderwijs, is de organisatie van het secundair onderwijs uiteengelopen op een manier die door niemand wordt gewenst.

Rekening houdend met de ervaringen van de verschillende netten, dienen de verschillende vormen van V. S.O. behoedzaam dichterbij elkaar te worden gebracht. Daartoe zullen de nodige impulsen gegeven worden aan de werking van de Overleg- en Verbeteringscommissie.

Niemand zal durven bevestigen dat — grote uitzonderingen niet te na gesproken — een definitieve studiekeuze van een leerling reeds bij de aanvang van het secundair onderwijs mogelijk is. Daarom werd in het vernieuwd secundair onderwijs een uitstelperiode voorzien. De bewustwording van de mogelijkheden van de leerlingen voltrekt zich niet vanzelf, maar moet gestimuleerd worden.

Permanente studiebegeleiding, ondersteund door observatie van het leerproces en van de leerattitude in meerder leervakken, moet de leerling tot zelfkennis brengen. Daarom werd, na een observatiegraad met verantwoorde gemeenschappelijke vormingsinhoud, de structuur van de verdere studiekeuze uitgebouwd volgens een systeem van opties, en complementaire activiteiten, die vooral in de determinatiegraad de vorm kan aannemen van op het individu afgestemde studiepakketten.

Teneinde de observatie en de oriëntatie van de leerlingen zo ruim mogelijk te waarborgen, en tevens aan bepaalde schoolbevolkingsgroepen zo groot mogelijke waaier van studierichtingen aan te

bieden, zal de mogelijkheid worden gecreëerd opdat een school met een andere school of met andere scholen een scholengemeenschap voor secundair onderwijs kan vormen.

De verschillende inrichtingen of de verschillende inrichtende machten, naargelang het geval, die een scholengemeenschap voor secundair onderwijs samenstellen, zullen verplicht zijn met elkaar overleg te plegen teneinde de onderwijsvoorzieningen zo rationeel mogelijk te organiseren. Dit zal voor gevolg hebben dat geen nieuw onverantwoord dubbel gebruik ontstaat, bovendien zal kunnen gestreefd worden naar een geleidelijke verdwijning van het bestaande niet-gemotiveerd dubbel gebruik.

Het ligt in de bedoeling aan de scholengemeenschappen een bepaalde autonomie toe te kennen onder meer inzake de begeleiding en oriëntering van de leerlingen, de tijdelijke affectatie en reffectatie van de personeelsleden. Ook zal de scholengemeenschap adviseren over de inplanting van nieuwe schoolgebouwen, alsook over de wijze van organisatie van het leerlingenvervoer.

* *

5. Wat de P.M.S.-centra betreft, zij zijn niet alleen ruimtelijk bij en in de school gekomen, maar ze nemen ook actief deel aan de schoolgemeenschappen.

Door een nieuwe impuls te geven aan de P.M.S.-vernieuwing zullen we betrachten dat :

- de P.M.S.-centra niet langer systeembestendig blijven werken ;
- de centra los komen van een te grote aandacht voor de verstandelijke ontwikkeling van de jonge mens, maar integendeel ook de hele ontplooiing van elk kind op het oog hebben ;
- de centra meer in en met de school zullen gaan werken, o.m. met het oog op de begeleiding van kinderen met leerproblemen ;
- een gecoördineerde samenwerking tot stand komt tussen de pedagogische inspectie enerzijds en de P.M.S.-centra anderzijds met het oog op de begeleiding van de personeelsleden op school.

*

* *

6. Hoger onderwijs.

Niettegenstaande de officiële adviezen, m.n.

- een publicatie van de Nationale Raad voor Wetenschapsbeleid getiteld : «Een nieuwe universitaire strategie»,
- het rapport Welsch-Troisfontaines : «Sur les problèmes universitaires».

— de voorstellen van de Vlaamse Interuniversitaire Raad inzake het universitair beleid.

in een andere richting wijzen, blijven volgende problemen in verband met het universitair onderwijs bestaan ; de mening dat op elke inplantingsplaats alles moet worden georganiseerd, het gebrek aan overleg tussen de universiteiten onderling alsook de onmogelijkheid te komen tot complementariteit, zelfs in het post-graduaat.

Onder meer op dit vlak ligt het werkterrein van de Vlaamse Interuniversitaire Raad open, namelijk :

- de rationalisering van de bestaande activiteiten ;
- het toewijzen van specialisaties aan bepaalde instellingen voor programma's die door een te gering aantal studenten gevolgd worden ;
- de organisatie van een algemeen overleg over de onderzoeks- en activiteitenprogramma's van de derde cyclus ;
- het gemeenschappelijk gebruik van bepaalde infrastructuren voor wetenschappelijk logistiek.

Ook de organisatie van periodiek overleg over de projecten inzake nieuwe studieprogramma's en de verspreiding van de pedagogische vernieuwingen, inzonderheid van de opvoedingstechnologie, behoort tot de bevoegdheid van de Vlaamse Interuniversitaire Raad.

Een wijziging in de wetgeving der academische graden is noodzakelijk. Deze wijziging moet het opheffen van het onderscheid tussen de wettelijke en de wetenschappelijke graden alsmede de invoering van een kredietsysteem mogelijk maken. Een wijziging van de wetgeving op de organisatie van het universitair onderwijs van de Staat is dringend nodig. Ook de Rijksuniversiteiten moeten in de mogelijkheid gesteld worden verouderde structuren af te schaffen en zo nodig nieuwe op te richten, bv. departementen.

Beide projecten, de wijziging van de wetgeving op de academische graden en de wijziging van de wetgeving op de organisatie van het universitair onderwijs van de Staat, zitten te paard op de bevoegdheidsverdeling tussen Cultuurraad en Parlement.

De oprichting binnen de universiteiten wordt in het vooruitzicht gesteld, bij decreet, van een Open Universiteit. De VLIR bracht advies uit over het voorontwerp. Onmiddellijk zullen met de vertegenwoordigers van deze Raad verdere besprekingen worden aangevat.

Gelijktijdig zal de mogelijkheid worden onderzocht onderwijs van de tweede kans te organiseren voor volwassenen die niet voldoen aan de gebruikelijke toelatingsvoorwaarden.

Op dit ogenblik is de pedagogische opleiding van de leerkrachten onaangepast. De **aggregaatsstudenten** en de studenten van het pedagogisch hoger

onderwijs dienen voorbereid te worden op hun nieuwe functie en hun nieuwe taak. *De vorming van de leerkrachten* moet worden ingedeeld in een opleidingsfase, gericht op een degelijke **startpositie** van de jonge leraar, gevolgd door een systematische permanente begeleiding tijdens de beroepsuitoefening.

De permanente begeleiding omvat bijscholing, omscholing en vernieuwing op wetenschappelijk en didactisch vlak. Zij zal in de opdracht van de leerkrachten worden ingebouwd.

Samenwerking en overleg moeten tot stand komen tussen de universiteiten en alle andere vormen van hoger onderwijs.

De verschillende Hoge Raden zullen de eerstvolgende weken worden samengesteld, teneinde vervolgens te kunnen overgaan tot de samenstelling van de overkoepelende Vaste Raad voor het Hoger Onderwijs.

Pas dan zullen de overbruggingsmogelijkheden tussen de verschillende vormen van hoger onderwijs kunnen onderzocht worden en zal kunnen bepaald worden onder welke voorwaarden de studenten zullen kunnen overgaan naar eenzelfde opleidingsvorm van hetzelfde type, van een opleidingsvorm van het korte type naar een opleidingsvorm van het langere type en omgekeerd, of van een opleidingsvorm van het korte type of van het lange type naar het universitair onderwijs en omgekeerd.

Mede als gevolg van het Bibliotheekdecreet van 19 juni 1978, zal dringend werk worden gemaakt van de uitbreiding van het bibliotheekonderwijs.

*

**

Er wordt een werkgroep geïnstalleerd die via twee subgroepen de problematiek zal onderzoeken, en oplossingen voorstellen, in verband met :

- de sociale diensten van de universiteiten en van het hoger onderwijs in het algemeen ;
- de studietoelagen.

Officieus kwam de werkgroep reeds bijeen op 29 maart 1979 nadat de verschillende geledingen ingespeeld hadden op de mededeling van de Minister van Nationale Opvoeding, dat hij zich bereid verklaarde de vraagstukken die zich stellen op het administratieve en financiële vlak in verband met de inschrijvingsgelden grondig te herzien, alsook de problematiek omtrent de werkelijke doeleinden en de reorganisatie van de sociale sector, in het bijzonder het probleem van de studietoelagen.

Het stelsel der studietoelagen en sociale voorzieningen van studenten moet herzien worden, opdat de beschikbare middelen beter zouden ten goede komen aan hen die ze meest nodig hebben.

De discriminatie ten **nadele** van de studenten uit het niet-universitair hoger onderwijs, waarin de meeste jongeren uit minder begoede middens terecht komen, moet progressief afgebouwd worden. Hiertoe moet binnen het raam van de beschikbare kredieten nieuwe formules uitgewerkt worden.

De inhoud van de sociale sector zal nauwkeuriger omschreven worden. Voor deze sector zal gestreefd worden naar een autonoom dagelijks beheer, met eenvormige voorstelling van begroting en rekeningen, jaarlijks voorleggen van sluitende begrotingen aan de Raad van Beheer.

*
* *

Voor de sociale sector in het hoger onderwijs zal gestreefd worden naar een autonoom dagelijks beheer, met eenvormige voorstelling van begroting en rekeningen, jaarlijks voorleggen van sluitende begroting aan de Raden van Beheer, met de Regeringscommissaris en de Administrateur die ten opzichte van de sociale sector dezelfde bevoegdheden hebben als ten opzichte van deze Raden van Beheer.

De inhoud van de sociale sector zal nauwkeurig omschreven worden zodat eenvormigheid in alle universiteiten wordt bereikt. Onderzocht zal worden of het mogelijk zal zijn, gebruik makende van de plaatselijke culturele, sociale en sportieve onderwijs-infrastructuur — voor het gehele hoger onderwijs regionale centra voor onderwijszorg te organiseren waarin datgene wat op heden bestaat wordt opgenomen.

5. *Kunstonderwijs.*

Het democratisch beleid dat op het vlak van het kunstonderwijs in Vlaanderen werd gevoerd de jongste 10 jaren moet worden voortgezet.

Dit gratis kunstonderwijs brengt automatisch met zich mede dat kinderen, jonge mensen, ja zelfs volwassenen, de grootst mogelijke kansen krijgen om zich in onze kunstinstellingen te vervolmaken.

Het succes noopte tot de oprichting van scholen tot in de kleinste gemeenten van Vlaanderen.

Dit voor Europa uniek beleid, heeft als gelukkig gevolg dat haar 100.000 leerlingen in dit kunstonderwijs zijn opgenomen. De toeloop van deze leerlingen zwelt voortdurend aan, vooral in de dichtbevolkte regio's met een jonge bevolking.

Niemand van ons kan er aan denken op dit punt, ons traditioneel beleid, dat door buitenlandse bezoekers steeds als een model ten bate van de breedste bevolkingslagen wordt gesteld, te verlaten.

Dit beleid plaats ons echter ook voor zijn gevolgen en verplichtingen.

Niet alleen financiële maar ook pedagogische re-

denen nopen ons er toe, na de enorme opgang van het kunstonderwijs de jongste 10 jaren hieruit de consequenties te trekken.

Op het pedagogisch vlak moet immers overdacht worden of het wel verantwoord is één en dezelfde opleiding te verstrekken aan de meerbegaafde leerling die in deze **kunsttak** zijn carrière wil maken, als aan degene, die in het kader van de algemene vorming, eenvoudig het onderwijs volgt vanuit een prijzenswaardige amateuristische kunstbeoefening.

Voor beide groepen liggen de verwachtingen vanzelfsprekend op een verschillend niveau. Dit verschil moet onvermijdelijk zijn weerslag vinden in de aangewende onderwijsmethode, welke voortaan zal moeten gedifferentieerd zijn.

Op die wijze zullen wij voor de toekomst een verruimende impuls moeten geven aan het kunstonderwijs.

6. *Beroepsopleiding, Omscholingen Bijscholing.*

De bestaande systemen van beroepsopleiding zullen hervormd en aangepast worden aan de reële behoeften en tewerkstellingsmogelijkheden.

De beroepsopleiding moet zoals gezegd niet alleen door middel van een technische vaardigheid en een adequaat gedrag voorbereiden op een eventuele inschakeling in het professionele leven, maar tevens een sociale en persoonlijke vorming verstrekken.

De aandacht zal op de eerste plaats uitgaan naar de slachtoffers van sluitingen van ondernemingen en de structurele werkloosheid, terwijl ook aandacht zal moeten worden besteed aan **herscholingskansen** voor vrouwen die omwille van familiale redenen het werk buiten huis enige tijd moesten onderbreken, of die een opleiding kregen waarvoor onvoldoende arbeidsmogelijkheden bestaan.

De opleidingen zullen gericht worden naar beroepen die nieuwe kansen bieden ingevolge de genomen beleidsopties, zoals bv. de vernieuwbouw en de restauratie. De inhoud van de aangeleerde technieken zal met die beleidsopties rekening houden.

Gelet op het steeds belangrijker aandeel van de tertiaire sector op de arbeidsmarkt, zullen meer opleidingen en omscholingen georganiseerd worden tot beroepen uit die sector. Het dure materieel en de hoge graad van kennis van het **instructiepersoneel** zal moeten leiden tot nauwere samenwerking op dat vlak met de scholen en de bedrijven.

De opleidingen en omschakelingen zullen niet beperkt blijven tot het aanleren van vakbekwaamheid alleen, maar moeten ook ruimte laten voor een algemene vorming, opdat de werknemers de nieuwe opdrachten, in het kader van de democratisering van het economisch leven, beter en zinvoller zouden kunnen vervullen.

HOOFDSTUK IV — PERMANENTE VORMING.

Permanente vorming is voor de toekomst een belangrijk beleidsbeginsel. De kans zal nu, beter dan voorheen, worden geboden om de initiatieven, die inzake voortdurende vorming, voortgezet onderwijs, algemeen vormend werk, worden genomen te coördineren.

De permanente vorming moet iedere burger op ieder ogenblik van zijn bestaan de kans geven datgene bij te leren waaraan hij behoefte heeft. Het is de taak van de overheid hiertoe voldoende en aangepaste gemeenschapsvoorzieningen te creëren, uit te bouwen en te coördineren, alsook de verdere ontplooiingskansen van het vrije culturele werk te stimuleren.

1. Volwassenenvorming.

Binnen de permanente vorming zal de eerste zorg uitgaan naar het vormingswerk, dat in Vlaanderen zeer sterk steunt op het sociaal-cultureel werk van tal van verenigingen, vormingscentra, instellingen en volkshogescholen. De omvang en de kwaliteit van dit vormingswerk vragen van de overheid een grote ondersteunende bijdrage. De bestaande decreten bieden het gesubsidieerde vormingswerk dan ook ruimere werkingsmogelijkheden dan voorheen. Er moet echter duidelijk een blijvende inspanning worden geleverd om het vormingswerk verder te kunnen uitbouwen en maximale ontplooiingskansen te geven. De bijdrage van het vormingswerk in onze vertechneerde, onpersoonlijke en gecommmercialiseerde samenleving is erg belangrijk. Alle waarborgen moeten dan ook worden geboden opdat dit vormingswerk, in samenwerking met het voluntariaat, ernstig en kwalitatief verantwoord kan werken.

Het Vlaamse executief zal het initiatief nemen om het *wetgevend werk binnen de volwassenenvorming verder af te werken* : een wettelijke regeling dringt zich *ondermeer* op voor de *amateuristische kunstbeoefening* en voor het algemeen *volksontwikkelingswerk*.

Ook de *culturele centra* moeten geplaatst worden binnen deze context van de permanente vorming. Daarom is de eigen programmatie van de culturele centra belangrijk.

Om de culturele centra hiertoe aan te moedigen zullen financiële middelen ter beschikking worden gesteld ter ondersteuning van hun pedagogisch-didactische uitrusting. Onze aandacht zal ook moeten gaan naar de post- en parascolaire vorming in het algemeen via opvoedende manifestaties en pedagogische tentoonstellingen, didactische films, aanmoediging van pedagogische tijdschriften, resibeurzen en wedstrijden, verspreiding van wetenschappelijke kennis, enz.

Het vormingswerk zal ook steeds meer de media

inschakelen bij haar educatieve dienstverlening. Wij zullen deze aanpak aanmoedigen en ondersteunen. Tevens zullen wij middelen vrijmaken voor de sociaal-culturele animatie in de vakantiecentra.

Maar voor heel wat bevolkingsgroepen en voor vele mensen is het huidige educatieve aanbod niet zo aangepast. Ook inzake kansen op permanente vorming staan zij vaak op de laagste sporten van onze maatschappelijke ladder. De Nederlandse cultuurgemeenschap moet er een erezaak van maken om naast de verdere uitbouw van het bestaande culturele werk aan deze *kansarmen op cultureel, maatschappelijk vlak* de meeste zorg te besteden. Wij denken aan het culturele werk met gastarbeiders, met gehandicapten en langdurige zieken ; wij denken aan al deze mensen die door onze samenleving buiten spel worden gezet, zoals de gevangenen en oudgevangenen, de zigeuners en woonwagenbewoners, enz., enz.. .

De maatregelen die de overheid hiertoe moet nemen situeren zich zowel op het vlak van het vormingswerk en de culturele animatie, als op het vlak van het samenlevingsopbouwwerk. Naast het overheidsinitiatief dient tevens de waarde van het vrij initiatief en van het voluntariaat te worden erkend. Wettelijke maatregelen dringen zich op voor de uitbouw en de financiering van het samenlevingsopbouwwerk, en bij prioriteit voor het buurtopbouwwerk in zogeheten zwak-maatschappelijke buurten.

Wij stellen ook vast dat de deelname van de bevolking aan het culturele leven erg verschillend is naargelang de streek waar men woonachtig is. De inspanningen inzake sociaal-culturele animatie en cultuurverspreiding zullen vooral moeten worden afgestemd op deze streken en die plattelandsgemeenten waar de culturele participatiegraad en de sociaal-culturele zelfwerkzaamheid het geringste is.

Ook hier dienen speciale inspanningen geleverd voor de Vlamingen te Brussel. De socio-culturele verenigingen zullen op de nodige begeleiding beroep moeten kunnen doen. De trefcentra moeten verder worden uitgebouwd. De inspanningen op het vlak van de culturele animatie in de hoofdstad, moeten naar aanleiding van het millenium en de sensibilisatiecampagne als het Jaar van het Kind verder worden gezet.

Al deze prioriteiten kunnen slechts gerespecteerd worden indien zij kunnen steunen op een degelijk onderzoek en een doelmatige planning. Daarom stellen wij de *oprichting voor van een Centrale Raad van het cultuurbeleid*, die naast onderzoek en planning het centrale overleg kan organiseren tussen het culturele werk in zijn brede betekenis en de beleidsverantwoordelijken, zowel op het wetgevend als op het uitvoerend vlak. Een doelmatige planning van het beleid is slechts mogelijk indien ook de culturele infrastructuur kadert

in een globale planning. De culturele infrastructuur is een belangrijk instrument inzakt de democratisering van de cultuur.

Dit houdt ondermeer in dat deze infrastructuur door de overheid moet geconsipieerd, uitgevoerd en beheerd worden.

Een ruime inspraak moet in elke fase van de planning gewaarborgd zijn.

Daarom stellen wij de oprichting voor van een Fonds voor Culturele Infrastructuur.

Ook op het intermediare en lokale niveau dienen de nodige structuren te worden uitgebouwd en aangepast ten einde de bevolking zo dicht mogelijk te betrekken bij het cultuurbeleid en een reële participatie en overleg van alle betrokkenen mogelijk te maken.

Participatie en educatie zijn variaties op hetzelfde thema : Permanente Vorming. In dit ruime kader zal ook bijzondere aandacht moeten besteed worden aan de vormingskansen van deze mensen die het minst geschoold zijn. Heel vaak genoten zij van geringere onderwijskansen, moesten zij vroegtijdig de school verlaten of werden hen vanuit de samenleving onvoldoende kansen geboden tot persoonsontplooiing en zelfrealisatie.

De oprichting van een fonds voor arbeidersvorming moet ons toelaten deze mensen aangepaste vormingskansen te bieden. Het moet ons toelaten, in aanvulling op de bestaande mogelijkheden, nieuwe initiatieven uit te werken en aan te moedigen. Dit fonds zal het structurele en wettelijke kader zijn waarin experimenten en nieuwe projecten met deze mensen zelf grondig kunnen worden opgezet en uitgewerkt. Het zal onder beheer staan van de vertegenwoordigers van de representatieve arbeidersorganisaties.

Naar analogie van het fonds voor arbeidersvorming wordt een fonds opgericht voor de algemene vorming van minder geschoolde zelfstandigen en landbouwers. Dit fonds zal worden beheerd door de vertegenwoordigers van de erkende landbouw- en middenstandorganisaties.

De kredieten voor beide fondsen verhouden zich tot elkaar op basis van de cijfers van de overeenstemmende beroepsbevolking in het Vlaamse gewest.

Verder moet het gebruik van *kredieturen voor algemene vorming* worden aangemoedigd. Daartoe zullen de organisatie van vormingscentra buiten het onderwijs en vormingsinitiatieven die recht geven op kredieturen door ons worden ondersteund.

Hetzelfde geldt voor de intellectuele, morele en sociale vorming in het kader van de sociale promotie.

Een gewijzigde reglementering op de organisatie van de leergangen van algemene vorming moet het mogelijk maken verruimde en aangepaste vormingsmogelijkheden aan te bieden aan de werknemers die willen gebruik maken van de mogelijk-

heden van de wetgeving op de kredieturen en waarbij voldoende waarborgen worden ingebouwd op het vlak van de arbeidersvorming. Zo o.m. kan de organisatie slechts gebeuren ofwel in samenwerking met een arbeidersorganisatie ofwel door een culturele organisatie die echter het bewijs dient te leveren dat de organisatie zich hoofdzakelijk richt naar de vorming van werknemers.

2. Openbare lectuurvoorziening.

Een belangrijk instrument in deze permanente vorming is de openbare lectuurvoorziening.

Dank zij het *decreet* van 19 juni 1978 betreffende het nederlandstalige *openbare bibliotheekwerk* is binnen de Nederlandse cultuurgemeenschap een efficiënt wettelijk instrument gecreëerd dat ons zal toelaten de openbare bibliotheken op een afdoende wijze uit te bouwen en af te stemmen op de behoeften van onze bevolking.

Deze bibliotheken zullen openstaan voor eenieder en de collecties zullen in een geest van openheid en objectiviteit aangepast zijn aan de huidige noden van vorming, opvoeding, ontspanning en informatie. Onze openbare bibliotheken zullen in de toekomst, dank zij het nieuwe aanbod van boeken en audio-visuele materialen — zowel soft — als hardware — en aangepaste uitbreidingsactiviteiten uitgroeien tot eigentijdse databanken van de permanente vorming. Dit decreet zal aan Vlaanderen een eigentijdse, moderne en doelmatige openbare bibliotheekvoorziening bezorgen, waarbij iedere inwoner, zelfs in de kleinste wijken en dorpen toegang krijgen tot de geestelijke verworvenheden en veroveringen van onze tijd. De regering zal dit decreet volledig uitvoeren en de nodige financiële middelen daartoe ter beschikking stellen.

Door het decreet ontstaat tevens een enorme behoefte aan geschoold bibliotheekpersoneel. De nodige maatregelen dienen derhalve getroffen voor de uitbreiding van het bibliotheekonderwijs en van de opleidingsmogelijkheden. Aan de organisaties voor lectuurbegeleiding zullen wettelijke waarborgen worden geboden voor hun werking en verdere uitbouw.

Wat de uitbouw van het openbare bibliotheekwezen in Brussel betreft, zal samen met de Commissie voor de Nederlandse Cultuur van Brussel een globaal bibliotheekplan worden verwezenlijkt.

3. Jeugdbeleid

In alle tijden heeft een gemeenschap behoefte aan de regelmatige aanbreng, vanuit de aantredende generaties, van frisse oorspronkelijke en gedurfde opvattingen, welke de gevestigde waarden in vraag stellen en zodoende voor verschraling behoeden. Daarom zal ons beleid er zowel struc-

tureel als mentaal op gericht zijn, aan de jeugd de ruimte te waarborgen die ze nodig heeft om deze specifieke opdracht te vervullen. De spanningen welke uit een dergelijk beleid voortspruiten mogen ons niet afschrikken, omdat ze uiteindelijk uitmonden in een rijkere integratie tussen jeugd en volwassenen.

Parallel met een jeugdbeleid, groeiend vanuit de dynamische groepen jongeren van alle slag, moet nog meer aandacht worden geschonken aan het welzijn van de kansarme jeugd.

Op deze tweeledige achtergrond moeten de hiernavolgende befeidspunten hun plaats vinden om in een permanent dialoog met de betrokkenen operationeel te worden gemaakt.

De Nederlandstalige Jeugdraad. Deze Raad heeft steeds, als inspraak- en adviesorgaan op nationaal vlak, aan de spits gestaan door zijn gedurfde structuur en autonome opstelling.

Hij zal deze rol voor de nederlandstalige gemeenschap voor de toekomst moeten kunnen blijven vervullen. Daarom zullen dadelijk initiatieven genomen worden om de werking van de Raad weer vlot te krijgen.

Regionaal en Gemeentelijk jeugdwerk.

1. *Gemeentelijke Jeugdraden.*

op wetgevend vlak wensen wij een decreet op de gemeentelijke jeugdraad die in overeenstemming is met de bepalingen van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact maar voldoende soepelheid laat om te beantwoorden aan de specificiteit van het plaatselijke jeugdwerk.

2. Naast het decreet op het «landelijk jeugdwerk» dringt zich een soortgelijke reglementering op, op regionaal en gemeentelijk vlak. Een ontwerp van decreet zal aan de hiernavolgende kenmerken dienen te beantwoorden.

- het moet voldoende ruimte laten voor meerdere formules ;
- het zal er vooral op gericht zijn, in een tolerant klimaat de dynamische brandpunten van het lokale jeugdwerk te onderkennen en te valoriseren ;
- parallel hiermede zullen de blinde vlekken binnen het lokale jeugdbeleid en de kansarme sectoren een preferentiële aandacht verdienen, samen met de experimenten van dewelke men ter plaatse, beter dan om het even waar, de waarde zal kunnen beoordelen.

3. Er worden plaatsprojecten uitgewerkt met het oog op de oprichting en subsidiëring van gemeenschappelijke jeugdservicecentra op advies van de Nederlandstalige Jeugdraad.

Speerpunt-experimenten. Het is duidelijk dat vanuit de lokale Raden voor de Jeugd, vanuit een

pragmatisch aanvoelen, steeds opnieuw nieuwe werksoorten en nieuwe methodieken zullen blijven ontstaan. In dit verband zal de durf moeten opgebracht worden om risico's te nemen, ten einde, mits een minimum aan waarborgen en met duidelijke omlijning, een maximum aan middelen ter beschikking te stellen van uitgekozen experimenten. Het ter beschikking stellen van deze middelen zal niet ten laste zijn van het bestaande, erkende jeugdwerk.

Een geïntegreerd beleid voor het Spelend Kind.

Vertrekkend vanuit de nu bestaande «speelpleinsector» moet nog heel wat ondernomen worden om tot een volwaardig en afgerond speelpleinbeleid te komen.

Een geïntegreerd beleid voor het spelend kind steunt op 3 peilers :

- juiste ordening van de fysische ruimte ;
- vormgeving van deze ruimte of uitbouw van het speelplein, aanleg soorten speeltuigen (taak van architecten, design) ;
- gevormde animatoren.

Daarom zal in de komende jaren een dienst uitgebouwd worden met volgende opdrachten :

1. De erkenning en subsidiëring volgens eigen criteria van de verschillende soorten speelpleinen : wijk- en vakantiespeelpleinen, vakantiekolonies, enz.. .
2. Het stimuleren van de vorming van de animatoren voor speelpleinen ;
3. Begeleiding, advies ;
4. Hervorming van de wetgeving inzake ruimtelijke ordening en stedenbouw; meer bepaald van de «wet Brunfaut» .

Vorming voor Werkende Jongeren.

Er moet een inspanning geleverd worden om een aangepaste vorming te verstreken aan deze vergeten groep jeugdigen van waaruit in alle richtingen haast onoplosbare problemen ontstaan.

Hierbij kan vertrokken worden van de reeds bestaande wetgeving en instellingen.

- de wet op de sociale promotie (vorming van korte duur)
- de wet op de kredieturen (vorming van lange duur).
- De «Centra voor Werkende Jongeren» en de «Levensscholen» hebben elk op hun terrein voldoende ervaring opgedaan en voldoende resultaten geboekt om recht te hebben op bijgaande mogelijkheden. Parallel met deze instellingen hebben echter ook een aantal andere vormen van jeugdwerk (bv. jeugdbeweging voor arbeiders), meer dan wie ook, zodanig dagelijks contact met het publiek dat onze preferentiële aandacht verdient, dat ook hun open werking, specifiek afgestemd op jonge

werkers en werklozen, door de overheid erkend en gesubsidieerd dient te worden.

Al deze sectoren zullen op bewuste manier «positief gediscrimineerd» worden, in zover ze een oorspronkelijke en bijkomende werking ontwikkelen, voor dewelke criteria dienen vastgelegd.

Jeugdtoerisme. In deze sector is het gevaar voor wildgroei reëel. De reeds functionerende v.z.w. «Algemene Dienst voor Jeugdtoerisme» (ook paritair samengesteld vanuit de privé-sector en de overheid) is het geschikte lichaam om, waar aangewezen coördinatie na te streven en, waar nodig, samensmelting tot stand te brengen.

Bijzonder Jeugdwerk. Het bijzonder jeugdwerk, nl. de jeugdbescherming zal meer en meer uit de gerechtelijke sfeer moeten worden gehaald en ingekaderd worden in een globaal jeugdbeleid. Een herdruk van de reglementering terzake zal zich opdringen en in overleg met dit parlement moeten worden uitgewerkt.

Een raakpunt tussen het jeugdbeleid, de gezondheidszorg en het maatschappelijk werk is de begeleiding, de erkenning en subsidiëring van instellingen voor onaangepaste jongeren (druggebruikers, weglopers..), zal door de nu genomen stappen voor de staatsvorming beter gecoördineerd kunnen worden.

4. Sport.

Het sportbeleid, of het nu over topprestaties, competitie- of recreatiesport gaat, vormt één geheel. Het sportbeleid zal dan ook moeten steunen op vier fundamentele principes :

- a. *Hulp aan het verenigingsleven.* Naast het decreet over de erkenning en subsidiëring van de sportverenigingen, zullen ook reglementeringen dienen uitgewerkt voor de propaganda- en de materieeltoelagen, voor de organisatie van sportkampen, voor erkenning en subsidiëring van vormingsverenigingen en denk-sportfederaties en voor het statuut van de topatleet.
- b. *Steun aan het gemeentelijk sportbeleid.* In het kader van het decreet over de weddetoelagen voor de sportfunctionarissen en het K.B. van 22 februari 1974 dat de toelagen bij infrastructuurwerken regelt, moet de aandacht vooral gaan naar de sportkansarme gebieden, en zulks via de Interdepartementale Commissie voor Sportinfrastructuur.

Op wetgevend vlak wensen wij een decreet op de gemeentelijke sportraad die in overeenstemming is met de bepalingen van het decreet van 28 januari 1974 betreffende het cultuurpact maar voldoende soepelheid laat om te

beantwoorden aan de specificiteit van de plaatselijke sportsituatie.

- c. *Beteugelen van mistoestanden.* Aan de beperking van de persoonlijke vrijheid werd reeds een einde gemaakt door het statuut van de niet-betaalde sportbeoefenaar. De inperking van het toenemende geweld zal op nationaal en internationaal vlak worden verdergezet. De gezondheidsrisico's moeten op alle niveau's worden opgevangen door een veralgemeend medisch onderzoek dat verder zal worden doorgedreven naarmate de risico's stijgen. De strijd tegen de doping moet worden aangepakt in de eerste plaats met een voorlichtingscampagne over de gevaren ervan. De sportfederaties moeten mee worden ingeschakeld in de opsporing en de bestraffing van dopingsgebruik.
- d. *Eigen initiatieven.* De rijkssportcentra moeten, zoals alle gemeenschapsinfrastructuur, onder overheidsbeheer blijven. De verder afwerking moet gepland gebeuren en rekening houden met de globale planning van de culturele infrastructuur, zoals hierboven aangeduid. De sportkampen en de permanente vorming zullen nog meer worden geactiveerd. In de sport voor allen zal de nadruk worden gelegd op de sportkansarme groepen : + 50ers, jonge gezinnen, vrouwen, schoolverlaters, sociaal professioneel zwakken, gehandicapten, gastarbeiders, gevangenen.

Op elk van deze vier terreinen moet nauw samengewerkt worden met de landelijke, nationale en internationale federaties, in een geest echter van eerbied voor de autonomie van de nederlandstalige gemeenschap in België.

HOOFDSTUK V — KUNSTBELEID

Kunstbeleving als permanente vorming is één van de meest essentiële elementen van een cultuurpolitiek, die zelf integrerend deel uitmaakt van het welzijnsbeleid. De ware kunstbeleving geeft inhoud aan het leven van de mens en de artistieke activiteit is een uitgesproken middel tot kwaliteitsverbetering. Het kunstwerk is de meest persoonlijke, vrije arbeid die niet direct op het profijtbeginsel is geënt, maar waaraan men vooral de vreugde van de creativiteit beleeft.

De nieuwe levensstijl waarnaar onze samenleving zoekt, hebben wij pas gaan ontdekken door meer waarde te hechten aan het kunstbeleven en door in onze samenleving de verbeelding te cultiveren die ons in staat moet stellen in deze samenleving te komen tot meer gevoeligheid.

De kunstpolitiek in onze hedendaagse samenleving heeft dan ook drie belangrijke facetten, nl. :

- a. de mogelijkheid scheppen om iedereen te laten

- deelnemen aan het culturele leven en te genieten van de kunst ;
- b. het creëren van reële werkingsmogelijkheden voor de kunstgezelschappen, op het vlak van de muziek, het toneel, ballet, enz. ;
- c. het uitwerken van een rechtvaardig sociaal statuut voor scheppende kunstenaars ;
- a) De mogelijkheid scheppen om iedereen te laten deelnemen aan het culturele leven en te genieten van de kunst.
- De musea, de klassieke instrumenten voor de spreiding van de kunst, moeten de mogelijkheid krijgen om naast de traditionele hen opgelegde taken van conservering en wetenschappelijk onderzoek, meer en beter een educatieve functie te vervullen, die van deze musea levende culturele centra moeten maken.
 - Ook het toenemend aantal culturele centra en bibliotheken in Vlaanderen moet nog beter dan voorheen worden betrokken bij de spreiding van de kunst.
 - Nochtans dient veeleer dan aan het behoud van cultuurgoederen van bovenaf of de kunstmissioneringsdrang, geappelleerd aan de scheppende krachten in de mens zelf waardoor vanzelfsprekend de nood om deel te nemen aan het culturele leven, ontstaat, daarom moeten wij bijzondere aandacht blijven besteden aan de amateuristische kunstbeoefening, via de jeugdateliers, het kunstonderwijs met beperkt leerplan, het amateurtoneel, enz.
- Tevens zal speciaal gelet worden op de problemen in het muziekonderwijs inzake de cumulatierегeling.
- b) Het verlenen van reële werkingsmogelijkheid aan de kunstgezelschappen.
- In de voorbije jaren werden bijzondere inspanningen geleverd voor de beroepstoneelgezelschappen met daarbijhorend het verbeteren van het statuut van de artistieke medewerkers van deze gezelschappen.
 - Tevens werd in de afgelopen jaren het Ballet van Vlaanderen uitgebouwd tot een professioneel hoogstaand gezelschap dat in het buitenland meermaals terecht erkenning en appreciatie verwierf.
 - Tijdens de komende periode dient de aandacht bij voorrang te gaan naar de herstructurering van de opera- en orkestgezelschappen in Vlaanderen. Uiteraard moet daarbij de tewerkstelling en het statuut van het artistiek personeel worden behouden.
 - Wat het filmbeleid betreft, dient de oprichting nagestreefd van een filmproductiefonds, waardoor de administratieve werkwijze beter zal zijn aangepast aan de reële

filmsituatie in Vlaanderen, maar waardoor ook een efficiënter beleid zal kunnen worden gevoerd, door een verhoging van de mogelijkheden tot co-productie met het buitenland, vnl. dan Nederland.

- c) Een rechtvaardig statuut voor de scheppende kunstenaars.

Naast de traditionele wijze waarop de scheppende kunstenaars, letterkundigen, componisten, plastische kunstenaars, tot op heden werden aangemoedigd, zal de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest het initiatief moeten nemen en de stuwende kracht moeten zijn, om op nationaal vlak -gezien sommige van deze materies nog tot de nationale regering behoren -een statuut uit te werken.

Om de opdrachten in de culturele sector te kunnen realiseren in het kader van de overheidsinitiatieven is een uitbreiding van het personeelskader noodzakelijk.

HOOFDSTUK VI — RADIO-OMROEP EN TELEVISIE

De radio-omroep en de televisie heeft een belangrijke rol te vervullen in het geheel van de permanente opvoeding.

Het is van het grootste belang dat aan de radio-omroep en de televisie een nieuw statuut wordt gegeven, waardoor het in de mogelijkheid wordt gesteld die activiteiten te verrichten die noodzakelijk zijn voor de omroep en waarbij tevens een regeling wordt getroffen voor de uitzendingen door derden.

Het is de betrachting van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en van het Vlaamse Gewest om het ontwerp van decreet onmiddellijk opnieuw ter bespreking van de Nederlandse Cultuurraad voor te leggen.

Aan dit ontwerp zijn voor wat de zendtijd van derden betreft volgende wijzigingen aangewezen :

1. Wat radio betreft kan de BRT zoals voorheen uitzendingen laten verzorgen door derden ;
 2. Wat televisie betreft berust het toezicht bij de BRT en zorgt een gastprogrammaraad voor de praktische coördinatie ;
- de opdracht van de uitzendingen door derden dient duidelijker te worden afgelijnd en beperkt tot informatieve duiding en opiniëring ; aan de oorspronkelijk voorziene verenigingen met zendtijd worden de *beroepsorganisaties*, die in de Gewestelijke Economische Raad voor Vlaanderen zetelen, toegevoegd ; de financiële middelen worden afgestemd op die van gelijkaardige BRT-programma's.

Het is de bedoeling dat het monopolie van het instituut behouden blijft ook voor de productie en het doorgeven van plaatselijke of regionale programma's. Dit geldt eveneens voor nieuwe technische mogelijkheden die inzake omroep ontstaan (bv. teletekst).

In samenwerking met de Franse gemeenschap en met de nationale overheid dient een globaal mediabeleid te worden uitgewerkt.

HOOFDSTUK VII — TOERISME

Het toerisme is een belangrijk facet van het welzijn. De overheid zal een actief beleid voeren ten behoeve van de bevolkingsgroepen die nu nog weinig aan het toerisme deelnemen.

Hiertoe zal aandacht besteed worden aan de ontwikkeling zowel van het eendagstoerisme als aan het verblijfstoerisme.

Bijzondere zorg zal gaan naar de financiële voorwaarden tot participatie, de infrastructuur, de ontvangst, de begeleidingen, de animatie.

Alle sectoren van het verblijfstoerisme o.m. hotels, vakantiecentra, appartementen, campings moeten naargelang de vraag, gelijke ontwikkelingskansen krijgen o.m. door premies tot modernisering.

Er zullen bijzondere maatregelen genomen worden tot aanmoediging van de scholing van het tewerkgesteld personeel.

De instellingen voor sociaal toerisme zullen aangemoedigd worden, hun inspanningen tot verbetering van de animatie te verhogen en de maatregelen tot opvang van kansarme groepen zullen ondersteund worden.

TITEL III : DE ZORG VOOR ONZE LEEFRUIMTE

HOOFDSTUK 1: RUIMTELIJKE ORDENING, 'GRONDBELEID EN HUISVESTING.

1. Ruimtelijke Ordening.

De wet van 29 maart 1962, houdende organisatie van de Stedebouw en de Ruimtelijke Ordening voorziet een hiërarchie van plannen, waarin het «Nationaal» plan en de streekplannen in principe de basis moeten vormen, vermits zij de grote oriëntaties van de toekomstige ontwikkeling moesten aangeven.

Gezien echter de dringende noodzaak aan een concrete ruimtelijke ordening werd voorrang verleend aan het opmaken van de gewestplannen. Dat is ongetwijfeld een belangrijke opdracht geweest. Voor het Vlaamse gewest mogen wij ons gelukkig

achten dat van de 25 gewestplannen er nog slechts enkele overblijven die bij K.B. definitief moeten worden vastgesteld.

Het ontbreekt ons echter aan een globaal plan en daarom willen wij zo vlug mogelijk die leemte opvullen door één ruimtelijk plan op te stellen voor het Vlaamse gewest. Dit structuurplan zal o.m. rekening dienen te houden met ruimtelijke, economische en socio-culturele elementen. Dit vereist een integratie van de ruimtelijke planning en de socio-economische planning. Het beleid van ruimtelijke ordening zal in hoge mate bepaald worden door de situatie waarin wij leven.

De beperktheid van ons grondgebied, de grote bevolkingsdichtheid en ruimteverslindende economische activiteiten die zich de laatste decennia in ons gewest hebben ontwikkeld, hebben voor gevolg gehad dat 40 % van onze ruimte reeds verstedelijkt is.

Indien hetzelfde ritme zou worden aangehouden dan zou gans het Vlaamse land binnen een goede halve eeuw in stedelijke ruimte omgezet zijn. Wij moeten er dus naar streven de nog bestaande open ruimten maximaal te beschermen.

Er dient streng over gewaakt dat de bestemmingen vastgelegd in de gewestplannen nauwgezet gerespecteerd worden. Dit geldt ook voor de ondergeschikte instellingen en besturen. De uitoefening van de voogdij zal daarbij een hulpmiddel zijn.

Indien zulks nodig mocht blijken zullen tegen eventuele overtreders de nodige sancties worden toegepast ondermeer rekening houdend met de goede ruimtelijke ordening, de vrijwaring van de natuurgebieden, de stedebouwkundige aanleg van de plaats, het rechtvaardigheidsgevoel van de burgers in het algemeen.

In dat perspectief zal de Vlaamse Executieve er op toezien dat initiatieven tot onteigening door openbare besturen steeds voldoende gemotiveerd zullen zijn.

Verder zal bijzondere aandacht worden besteed aan de inplanting van de grote infrastructuren. Waar men in het verleden bij de keuze van de inplantingsplaats en conceptie zich vooral liet leiden door technische en economische factoren, zal in de toekomst met de planologische, ecologische en sociologische implicaties ervan meer rekening worden gehouden.

Enkel de erkenning en de doorvoering van een multi-disciplinaire benadering in overleg met het nationaal beleid, kan voor het Vlaamse Gewest een harmonisch samengaan waarborgen tussen de economische noodwendigheden en de eisen die door de ruimtelijke ordening en de milieuzorg worden gesteld.

Dit mag evenwel geen afbreuk doen aan de noodzakelijke ontsluiting die voor sommige subgewesten nog gerealiseerd moet worden.

Bovendien wensen wij prioritair de volgende beleidsopties in concreto te realiseren :

- opstellen van een globaal ruimtelijk plan voor het Vlaamse gewest ;
- dringende maatregelen om de kwaliteit van de lokale stedenbouw te bevorderen. De gemeenten moeten de gewestplannen uitvoeren en preciseren o.m. door het opstellen van structuurplannen en plannen van aanleg. Dit sluit ook in dat zij meer **beslissingsbevoegdheid** en dus meer verantwoordelijkheid zullen moeten dragen. Dat moet leiden tot een belangrijke vereenvoudiging van de procedures tot een beperking van de te vervullen formaliteiten en tot een versnelde afhandeling van de aanvragen.
- krachtige aanmoediging van een beleid van stads- en dorpsvernieuwing, onder meer door toepassing van het organiek koninklijk besluit van 18 december 1978 ;
- maximale bescherming van de duinen, groenruimten, waardevolle landschappen en natuurgebieden ;
- herziening en vereenvoudiging van de procedures inzake plannen van aanleg. Uitwerken van normen teneinde ondermeer de nodige voorzieningen inzake groen, speelruimte, klein **schalige** buurtwinkels en socio-culturele uitrusting te garanderen ;
- versoepeling van de procedures voor het afleveren van bouwvergunningen voor kleine bouwwerken en verbouwingen ;
- functionering van gemeentelijke commissies van advies, waarbij ruime aandacht moet worden besteed aan daadwerkelijke medewerking en vertegenwoordiging van alle betrokken bevolkingsgroepen.
- coördinatie tussen bouw- en **uitbatingsvergunningen** ;
- toepassingsgebieden van de woonerven bepalen in functie van een goede ruimtelijke ordening ;
- de afkondiging van een aantal reglementerende bepalingen o.m. in verband met de reclame, de bescherming van de beplantingen, het natuurlijk milieu ;
- maatregelen tot behoud van het eigen karakter van het landschap en van het dorp.

2. Grondbeleid

Een sociaal-verantwoord grondbeleid is noodzakelijk, alleen reeds om de bestemming van de gronden in de gewestplannen kunnen realiseren met de nodige rechtszekerheid voor alle betrokken partijen.

Vanuit dit uitgangspunt moeten **maatregelen** worden genomen het systematisch onttrekken van de gronden aan hun bestemming tegen te gaan. Dit geldt dan meer in het bijzonder voor de landbouwgronden.

Trouwens door het voeren van een sociaal grond-

beleid moeten wij er nauwlettend op toezien dat alle vastgelegde bestemmingen op het juiste ogenblik en op de juiste plaats tegen billijke voorwaarden gerealiseerd worden.

Bovendien blijven wij kampen met een stijging van de grondprijzen. De grondspeculatie moet bedwongen worden.

Daarom zijn prijsbeheersende maatregelen vanwege de overheid dringend noodzakelijk.

Konkreet opteren wij ondermeer voor de volgende beleidspunten :

- de nodige uitvoeringsbesluiten van de wet van 28 juni 1978 zullen de gemeentebesturen verplichten een inventaris op te stellen en bij te houden van alle beschikbare bouwgronden ;
- er wordt onderzocht onder welke modaliteiten een voorkooprecht kan toegekend worden in de woonuitbreidingsgebieden aan openbare besturen en bouwmaatschappijen, tot nut van 't algemeen ;
- voor het Vlaamse Gewest zal een Grondfonds worden opgericht teneinde de openbare besturen in staat te stellen een sociaal grondbeleid te voeren, ondermeer door het toekennen van leningen met staatswaarborg en tegen verminderde rentevoet ;
- de uitvoeringsbesluiten van de nieuwe bepalingen van art. 80 van de Huisvestingscode betreffende de infrastructuur, zullen een belangrijk hulpmiddel zijn voor de openbare besturen om sociale verkavelingen tot stand te brengen. Ze zullen daartoe speciaal worden aangemoedigd teneinde het aanbod van bouwgronden tegen haalbare en sociale prijzen in belangrijke mate te verhogen ;
- de aanwending van het stelsel van erfpacht en van het zogenaamde «recht van opstal» zal worden aangemoedigd ;
- tenslotte zal in overleg met de nationaal bevoegde Minister gestreefd worden naar de noodzakelijke wetswijzigingen in verband met :
 - het aanpassen, vereenvoudigen en coördineren van de wetgeving op de onteigening ;
 - het aanpassen van de wetgeving in functie van het sociaal karakter van de eigendom en van de verplichtingen die voor de eigenaar voortvloeien uit het gebruik van zijn goederen in overeenstemming met het algemeen belang.

3. Huisvesting

Gelet op het belang van de woning voor het gezin en binnen het algemeen streefdoel naar meer welzijn, willen wij bij prioriteit voor alle gezinnen in Vlaanderen de kans scheppen op een gezonde en comfortabele woning.

Daarbij moet, binnen de imperatieven van de

ruimtelijke ordening, de vrije keuze zoveel mogelijk worden gewaarborgd.

Rekening houdend met de afnemende behoeften van demografische aard en met de kwalitatieve toestand van ons woningpatrimonium, zal het huisvestingsbeleid prioritair gericht worden op het in stand houden, de sanering, de verbetering en de aanpassing van de bestaande woningen.

De kaderwet van 1 augustus 1978, die de Huisvestingscode voor het Vlaamse gewest in belangrijke mate heeft gemoderniseerd is daartoe een geschikt instrument.

In uitvoering daarvan wordt ondermeer vooropgesteld :

- toekenning van minstens dezelfde voordelen, die tot nu toe enkel voor nieuwbouw gelden, aan de gezinnen die een bestaande woning verwerven ;
- aanmoediging van de sanering van ons woningpark ;
- bevordering van de modernisering en de uitrusting van de bestaande woningen ;
- inschakelen van de bouwmaatschappijen van openbaar nut in het saneringsbeleid ;
- de nodige reglementaire en sociale maatregelen zullen worden genomen om de gezinnen toe te laten in hun vertrouwd milieu te blijven wonen in aangepaste en vernieuwde woonegelegenheden. Daarbij wordt ondermeer gedacht aan huur- en verhuistoelagen, sociale begeleiding.

Naast deze hoofdbekommernis zullen wij de volgende doelstellingen nastreven :

- de huurwoningen uit de openbare sector moeten bij prioriteit worden voorbehouden voor de gezinnen met bescheiden inkomen. Het huidige huurstelsel moet herzien worden door de huurprijs hoofdzakelijk in functie te stellen van het gezinsinkomen en de gezinslasten. Het toekennen van huurtoelage voor bepaalde categorieën van sociaal-gerechtigden zal uitgewerkt worden.
- dwingende maatregelen dienen genomen om de bouwkosten te drukken ;
- aanmoedigingsmaatregelen kunnen de mobiliteit verhogen teneinde ons woningpark functioneel en beter te benutten ;
- meer aandacht moet besteed worden aan de inrichting van volwaardige en leefbare woonkernen door ondermeer :
 - een betere organisatie van de inspraak van de bewoners en de kandidaat-bouwers ;
 - een voldoende uitrusting met groenruimten, sport- en speelpleinen, culturele en sociale voorzieningen ;
 - de inrichting van woonerven enz. . .
- een belangrijke inspanning dient worden gedaan om de bestaande reglementeringen te uniformiseren en te vereenvoudigen teneinde

de formaliteiten van de burgers tot een minimum te beperken. Bovendien zullen we ernaar streven de behandeling van individuele dossiers dichter bij de betrokkenen te laten geschieden.

- de eigendomsverwerving zal verder worden aangemoedigd en de overheidshulp moet zo worden opgevat dat de hypothecaire lasten draaglijk zijn voor het gezinsbudget ;
- bijzondere aandacht zal worden besteed aan de voorlichting van de bevolking. Deze mag niet beperkt blijven tot het administratieve vlak, maar moet evenzeer gericht zijn op het verlenen van technische bijstand en het bevorderen van de wooncultuur.
- Tenslotte zullen, in samenwerking met de nationale Regering spoedig de nodige structuurhervormingen worden doorgevoerd om de nationale parastatale instellingen te vervangen door geëigende regionale organen. Van die gelegenheid zal gebruik worden gemaakt om de bouwmaatschappijen van openbaar nut functioneel te herstructureren, rekening houdend met de gewestvorming en met de fusies van gemeenten.

HOOFDSTUK II : BESCHERMING VAN HET NATUURLIJK MILIEU.

Een gecoördineerd en gepland milieubeleid is een strikte noodzaak. Naast de mogelijkheden die reeds geboden worden door de bestaande wetgevingen, zoals de wet op de ruimtelijke ordening, de gemeentewet, zullen specifieke maatregelen inzake luchtverontreiniging, geluidshinder, waterzuivering en bodemverontreiniging uitgewerkt worden.

1. Natuurbescherming en Natuurbehoud.

De aantasting van het natuurlijk milieu heeft een reactie bij de bevolking uitgelokt, en heeft ertoe bijgedragen dat de zorg voor het eigen leefmilieu zich ontwikkeld heeft tot een erkend streven van algemeen maatschappelijk belang.

Onder natuurbescherming in brede zin verstaan wij niet alleen het behoud maar ook het herstel van de eigen aard, de verscheidenheid en het ongeschonden karakter van het natuurlijk milieu door maatregelen ter beveiliging van flora en fauna, van bodem, water en lucht.

De kaderwet van 12 juli 1973, die dringend uitgevoerd moet worden, regelt een belangrijk deel van deze milieupolitiek.

Dringend moet gezorgd worden voor de inrichting en het beheer van de gebieden, die de ruimtelijke plannen als natuurlijk milieu werden gereserveerd.

In een periode van grote werkloosheid heeft dit

beheer als interessant nevenaspect een verhoging van het werkgelegenheidsaanbod.

Eveneens dienen er maatregelen getroffen te worden opdat de besturen en instellingen die betrokken zijn bij dit beheer een voorkooprecht zouden kunnen krijgen, dat hen in staat moet stellen deze gebieden te verwerven. De ondergeschikte besturen dienen hierbij financieel begeleid te worden. Bij het saneren van waterlopen zal naast de aandacht voor de economische en sociale aspecten, rekening gehouden worden met de diverse milieuaspecten.

2. Bossen.

De sociale rol van het bos, de openstelling voor het publiek zowel van de bossen in eigendom voor een openbaar bestuur als de bossen in privé-bezit zal voor het Vlaamse gewest een belangrijk uitgangspunt zijn bij het bosbeleid dat we willen voeren.

Een «sociale» bosbouw is in dat kader noodzakelijk niet alleen omwille van onze hoge bevolkingsdichtheid en de toenemende belangstelling voor de bosrecreatie, maar evenzeer wegens de lage bebossingsindex van het Vlaamse gewest die slechts 7 % bedraagt t.o.v. 30 % in het Waalse gewest. Hier en daar dringt bebossing zich op.

Om deze aangepaste bospolitiek, met de klemtoon op de sociale rol van het bos, voor het Vlaamse land te kunnen voeren, zal een grondige aanpassing van de boswetgeving worden doorgevoerd, teneinde :

- verschillende wettelijke bepalingen te doen overeenstemmen ;
- sommige procedures, verplichtingen en voorschriften, minder zwaar te maken ;
- bepalingen in verband met in onbruik geraakte praktijken uit de wet te verwijderen ;
- de versnippering van het bosbestand tegen te gaan.

Het sociaal karakter kan bovendien bevorderd worden door eventueel het invoeren van een recht van voorkoop voor de openbare besturen bij het te koop aanbieden van privé-bossen en door de uitbreiding van de opdrachten van de bevoegde diensten.

De openstelling van de bossen voor het publiek mag echter niet leiden tot een verarming van flora en fauna. Daarom zijn beheersmaatregelen noodzakelijk in verband met de openstelling, toegankelijkheid en het weren van bepaalde vormen van recreatie.

Teneinde de groeiende problemen (sociale rol van het Bos, natuurbehoud, jacht, visvangst en vogelbehoud) aan te kunnen zal de nodige administratieve reorganisatie aan een onderzoek onderworpen worden.

3. Ruilverkaveling en Landinrichting.

De ruilverkaveling moet een vorm van landinrichting zijn waarbij, vertrekkende van de inrichting van het landbouwgebied ook zorg besteed wordt aan natuur, landschap en recreatie.

Daarom precies heeft de wet van 11 augustus 1978 de ruilverkaveling omgebogen naar een instrument dat de integratie en de interactie van deze verschillende functies ruimtelijk inricht. Daarom dient ook een globaal plattelandsbeleid uitgewerkt te worden rekening houdend met de verschillende functies die het landelijk gebied te vervullen heeft en dit via een multidisciplinaire benadering.

De ruilverkaveling is echter de enige structuurverbeterende maatregel die enigszins als compensatie kan gelden voor de tot nu toe stelselmattige afbrokkeling van de structuur van het landbouwgebied door de verregaande verstedelijking. De voortzetting van het beleid inzake ruilverkaveling is derhalve noodzakelijk.

De inspanningen om een groter volume sneller af te werken moeten worden voortgezet.

4. Monumenten en Lundschuppen.

Langzamerhand wordt steeds meer de waarde ontdekt van monumenten en oude gebouwen als structuurbepalende elementen van een gedifferentieerde en afwisselend bebouwde omgeving. In het decreet van 3 maart 1976 werd niet alleen het begrip monument nader omschreven maar werd ook het principe van de mogelijke bescherming van stads- en dorpsgezichten vastgelegd. Het groeiend aantal beschermde stads- en dorpsgezichten stelt in steeds meer plaatsen bijkomende voorwaarden aan de ruimtelijke en functionele ontwikkeling van historisch waardevolle gebieden, maar eist evenzeer inspanningen op het vlak van de reanimatie en het verhogen van de leefbaarheid van deze monumentale entiteiten. Het creëren van nieuwe functies voor monumenten en waardevolle gebouwen is de beste garantie voor hun leefbaarheid. Een overleg van alle betrokken overheidsinitiatieven in de welzijnssector moet een impuls zijn voor deze reanimatie. Hierbij moet een blijvende aandacht geschonken worden aan de sociaal-economische aspecten van de lokale leefkernen.

Een bijzondere eis is de uitwerking van aangepaste subsidieregelingen voor het behoud en de restauratie van deze architectonische entiteiten.

In overleg met ruimtelijke ordening en landbouw dient een aangepaste reglementering voor de landschapszorg te worden uitgewerkt. Die wetgeving moet door het uitbouwen van beheerscommissies voor de beschermde landschappelijke gehelen, de valorisatie van het landschap garanderen.

5. *Jacht.*

De beoefening van de jacht kan problemen stellen voor het natuurbehoud. Een opleiding van de jager is dan ook noodzakelijk.

Het aanwakkeren van de sportiviteit inde jacht zal de ontspanning tussen jacht en landbouw bevorderen en bijdragen tot het behoud van de eigen aard, de verscheidenheid en het ongeschonden karakter van het natuurlijk milieu. De oprichting van een jachtfonds kan hiertoe bijdragen.

6. *Visvangst en Vogelvangst.*

Aangepaste maatregelen dringen zich voor de recreatieve visvangst op, zoals : o.a. het voorkomen van de verontreiniging van waterlopen en kanalen, het inventariseren van de niet-verontreinigde waterlopen en kanalen, het uitwerken van **teeltmethodes** voor inlandse vissoorten en het uitbreiden van pootvisuitzettingen.

In dit verband is het noodzakelijk de voorziene Visserijdienst van het Bestuur van Waters en Bossen op te richten en hierbij de nodige maatregelen te treffen voor een gunstige organisatie van deze dienst.

Inzake het vogelbehoud — een bepaling die inhoudelijk beter past in het kader van bescherming van de vogelsoorten — is het de bedoeling de bevoorrading uit de natuur tot een uiterste minimum te beperken en dit in overeenstemming met de E.E.G.-aanbevelingen.

Aandacht zal gegeven worden aan het **vinkenzetten** en de bevoorrading van de vogelhouders, aangesloten bij verenigingen, die alle respect voor de natuur opbrengen.

7. *Vaste Afval.*

Wij zijn er ons gelukkig goed van bewust geworden dat de natuurlijke rijkdommen niet onuitputtelijk zijn en dat de opstapeling van de afvalstoffen een bron van verontreiniging wordt.

Om de doelmatigheid te bevorderen moet het afvalbeheer globaal aangepakt worden, zowel met betrekking tot het huishoudelijk als het industrieel afval en het slib afkomstig van zuiveringsinstallaties.

Op die wijze zouden we willen komen tot de oprichting van polyvalente installaties waarin moderne technieken kunnen toegepast worden en de terugwinning en recyclage van vaste afval wordt beoogd.

De stortterreinen, thans nog gebruikt als de belangrijkste verwijderingsmethode van vaste afvalstoffen allerhande, ontsieren het landschap en verwekken bovendien nadelige gevolgen voor het grondwater. Het aantal dient ingrijpend vermindert te worden en het niet-gecontroleerd storten dient volledig uitgesloten te worden.

Om tot hogervermelde aanpak van de ganse afvalverwijdering te komen lijken ons de oprichting van een beperkt aantal openbare afvalmaatschappijen een absolute noodzaak.

HOOFDSTUK III : WATERBELEID

De productie van drinkwater in Vlaanderen moet zo worden opgevat dat enerzijds kan beantwoord worden aan de stijgende behoeften aan drinkwater en anderzijds de eigen bevoorrading van het Vlaams gewest zo totaal mogelijk verzekerd wordt.

Het totaal waterverbruik van de waterleidingsbedrijven in het Vlaams gewest werd voor 1990 geraamd op 400 miljoen m³, wat t.o.v. 1976 een stijging betekent met ongeveer 100 miljoen m³.

Het Vlaams gewest kan deze stijging opvangen door eigen productie. Daarbij zal in de eerste plaats gestreefd worden naar een optimale exploitatie van de grondwaterlagen, die prioritair aan de drinkwaterbevoorrading dienen voorbehouden te worden.

De nodige wettelijke maatregelen dienen getroffen om deze waterlagen te beschermen.

Tevens dient gestreefd naar een betere kennis van deze waterlagen.

Ingeval van ondergrondse waterwinning zal vooraf het effect op de ruime omgeving onderzocht worden om schadelijke gevolgen uit te sluiten.

Belangrijke studieopdrachten i.v.m. de grondwaterlagen — o.a. in de Antwerpse en Limburgse Kempen en in de Maaskant — moeten toelaten met kennis van zaken in de komende jaren belangrijke beleidsopties te nemen betreffende de waterbevoorrading in Vlaanderen.

Niettegenstaande de bestaande grondwaterreserves niet uitgeput zijn, is het zeker dat in de toekomst meer tot exploitatie van oppervlaktewater zal moeten worden overgegaan.

De mogelijkheden in een aantal stroombekkens zullen verder bestudeerd worden. Om deze mogelijkheden van waterwinningen te beveiligen en te verhogen zal het beleid inzake waterzuivering prioritair afgestemd worden op die stroombekkens die voor waterwinning in aanmerking komen. De exploitatie van het oppervlaktewater in Vlaanderen vereist ook de uitvoering van enkele belangrijke waterbouwkundige werken. Wij denken hier ondermeer aan een tweede veiligheidsreservoir langs het Albertkanaal en aan de verhoging van de productiecapaciteit uit het Albertkanaal, alsmede aan andere werken in Oost- en West-Vlaanderen ter uitbreiding van bestaande installaties. De waterbedeling is in ons' land toevertrouwd aan de gemeente. Het is dus het gemeentebestuur dat de bevoegdheid bezit de wijze te

kiezen waarop de inwoners van drinkwater worden voorzien.

Verschillende mogelijkheden waren voorhanden : een gemeentelijke dienst, de regie, de intercommunale vereniging, de nationale maatschappij der waterleidingen.

In Vlaanderen heeft een groot aantal gemeenten voor één van deze twee laatste gekozen.

De waterdistributiemaatschappijen die een vitale behoefte van eerste orde vervullen, mogen niet te ver van de verbruikers afstaan.

Daarom is de oprichting van overdreven grote waterdistributiemaatschappijen niet te verkiezen. Anderzijds moet elke maatschappij toch voldoende groot zijn o.m. om specialisten op het gebied van waterzuivering, burgerlijke bouwkunde, scheikunde, biologie en andere optimaal te kunnen gebruiken.

Daarom dringt zich een reorganisatie en een hergroepering op tot een beperkt aantal maatschappijen met een homogeen gebied.

Deze reorganisatie moet tevens op lange termijn in Vlaanderen kunnen leiden tot een uniforme prijs, maar in een eerste fase kan reeds gestreefd worden naar een eenheidsprijs per **distributiemaatschappij**.

De kredieten voor *waterzuivering* werden in het kader van het plan 1976-1980 gevoelig opgedreven. Voor de behandeling van alle huishoudelijke afvalwaters zullen er in Vlaanderen nog zuiveringsinstallaties moeten gebouwd worden voor nog **3,8** miljoen inwoners-equivalenten.

Wanneer wij als objectief stellen dat in 1990 in het Vlaams gewest al het huishoudelijk afvalwater biologisch zou moeten gezuiverd zijn dan zouden in 1986 de laatste aanbestedingen moeten plaats hebben.

Voor de nieuw te bouwen installaties wordt voorrang gegeven aan de zuivering van bekkens die in aanmerking komen voor drinkwaterwinning, aan recreatieplaatsen (o.m. aan de kust) en aan de grote agglomeraties.

Een essentieel onderdeel van de waterzuivering is het rioleringsnet. Hiervoor achten wij een eenvoudigd subsidiëringsbeleid noodzakelijk dat functioneel, planmatig en economisch verantwoord moet zijn en dat bovendien rekening moet houden met de waterbeheersingsproblematiek in zijn geheel. In dit verband moeten eveneens inspanningen gedaan worden om de natuurlijke zuivering van de waterlopen van kleinere **stroom**-bekkens te optimaliseren.

Het is van het allergrootste belang een **doeltreffende** procedure te ontwikkelen voor de aanbesteding van deze werken. Voor het bouwen van waterzuiveringsinstallaties zal een éénvormig **type**-bestek voor de burgerlijke bouwkunde, voor de electromechanische uitrusting en voor de administratieve bepalingen worden ingevoerd.

Deze typebestekken zijn noodzakelijk omdat de

ervaring geleerd heeft dat een grote en dringende behoefte bestaat aan duidelijke technische voorschriften.

De wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging, die de wettelijke basis vormt voor de waterzuivering in ons land, moet worden aangepast aan de **regionalisering**.

In het Vlaamse gewest zou het gebied van de bestaande waterzuiveringsmaatschappij voor het Kustbekken kunnen worden uitgebreid en één nieuwe maatschappij voor de rest van het Vlaamse gewest kunnen worden opgericht.

De Vlaamse Executieve zal niets onverlet laten om de initiatieven van de nationale regering inzake de verdragen tussen België en Nederland betreffende de Schelde en de Maas te ondersteunen en te bespoedigen.

TITEL IV — EEN DEMOCRATISCH VLAANDEREN.

Een democratisch beleid kan slechts tot zijn volle recht komen indien alle belangengroepen meewerken aan de opbouw van Vlaanderen, indien alle burgers nauw betrokken worden bij de maatregelen die het heden en de toekomst bepalen, indien alle actieve krachten inspraak krijgen in de gestelde problemen en indien elke visie haar kans krijgt.

Het regelmatig overleg met de sociale en culturele gesprekspartners wordt dan ook als verworven beschouwd bij het uitwerken van de diverse beleidslijnen, zowel op het economische, het maatschappelijke als het culturele gebied.

Werkloosheid, milieuverontreiniging en andere elementen stellen op het ogenblik een aantal fundamentele opties uit deze verklaring in vraag. Deze onzekerheid vereist het ontwikkelen van prioritaire acties. Er dienen dus duidelijke keuzen te gebeuren.

Een gepland beleid is noodzakelijk als bijdrage tot het algemeen belang.

Iedere planning veronderstelt evenwel inspraak. Het is dan ook noodzakelijk dat de structuren van deze overlegdemocratie verder worden uitgebouwd. Het bewustzijn bij eenieder dat men de eigen stem en het eigen inzicht kan laten doordringen vanuit de verenigingen, opklimmend langs de piramidale gestructureerde adviesorganen tot het beleid en de beslissing, kan er alleen maar toe bijdragen de ganse bevolking aan te sporen om mee te werken aan de verandering van feitelijkheden die men voor verbetering vatbaar acht.

Een doorzichtige administratie van de lokale en regionale besturen met inbegrip van de intercommunale verenigingen, zal worden nagestreefd.

In afwachting van de definitieve hervorming van

de instellingen zal het gewest Vlaanderen er voor zorgen dat de autonomie van de gemeenten versterkt wordt en dat het administratief toezicht versoepeld wordt.

Een daadwerkelijke gemeentelijke autonomie is slechts denkbaar wanneer de samengevoegde gemeenten kunnen beschikken over voldoende financiële middelen. Daarom zal er naar gestreefd worden de Vlaamse gemeenten financieel bestuurskrachtiger te maken door een rechtvaardige en rationele verdeling van het gemeentefonds toe te passen op basis van geobjectiveerde economische, sociale en culturele behoeften, zonder daarom de eigen financiële verantwoordelijkheid in het gedrang te brengen.

Verantwoorde normen, eigen aan de specifieke opdrachten en de werking van de O.C. M. W. zullen gehanteerd worden voor de verdeling van de kredieten van het Bijzonder Fonds voor Maatschappelijk Werk.

Het langdurig aanslepen van sommige dossiers moet ondervangen worden door het invoeren van dwingende termijnen, binnen dewelke deze beslissingen moeten zijn goedgekeurd.

Een adequate, eenvoudige voogdijregeling dient dringend te worden nagestreefd.

Een belangrijke verbetering in de betrekkingen tussen de ondergeschikte besturen en de subsidiërende overheid zal ingevoerd worden inzonderheid wat de vereenvoudiging en de versoepeling betreft van de procedures en van uitbetaling van de overheidstoelagen.

De bevordering van de investeringen in de lokale sector is een van de taken die ook tot het beleid van de Executieve van de Nederlandse Gemeenschap en het Vlaamse Gewest behoort. Dit beleid gaat gepaard met belangrijke kapitaalsubsidies.

De intercommunale verenigingen die sedert het uitvaardigen van de wet van 1 maart 1922 zich sterk in aantal en verscheidenheid hebben ontwikkeld, nemen meer en meer de plaats in van de lokale besturen. Om hun beleid doorzichtiger te maken dringt een rationalisering zich op.

Een andere rationalisering zal zo snel mogelijk doorgevoerd worden : nl. het uitvaardigen van maatregelen die van toepassing zullen zijn op het grondgebied van de samengevoegde gemeenten, waar voor éénzelfde activiteit verschillende intercommunales of bestuursvormen bedrijvig zijn.

TITEL V — DE NEDERLANDSE GEMEENSCHAP IN DE WERELD

HOOFDSTUK 1 — LUISTER VAN DE TAAL

Het is duidelijk dat willen wij het imago van de Nederlandse Gemeenschap in België tegenover het buitenland versterken, wij onze inspanningen

op dit vlak zullen moeten coördineren met de inspanningen die terzake door Nederland worden geleverd. Een parallel verlopen van onze politiek met deze van Nederland zou immers een versnippering betekenen van niet alleen onze financiële middelen maar ook van het instrumentarium en de mankracht.

Daarom wordt in dit verband veel belang gehecht aan het ontwerp van Nederlandse Taalunie.

Door een werkgroep ad hoc, opgericht door de Ministers van Nationale Opvoeding en Nederlandse Cultuur, inzake de oprichting van een Belgisch-Nederlands orgaan van samenwerking en advies op het gebied van de Nederlandse Taal en Letterkunde, werd in 1974 een ontwerp voor een Nederlandse Taalunie uitgewerkt.

Dit ontwerp van Taalunie beoogt de samenwerking en coördinatie ten behoeve van de ontwikkeling van de Nederlandse taal en letteren in de ruimste zin van het woord.

Dit ontwerp beoogt niet alleen concrete vorm te geven aan de integratie tussen Noord en Zuid maar beoogt tevens door deze samenwerking de bekendheid van de Nederlandse taal en letteren en het aanzien daarvan in het buitenland te vergroten.

HOOFDSTUK II — INTERNATIONALE CULTURELE BETREKKINGEN

Voor de uitstraling en verspreiding van de Nederlandse Cultuur in het buitenland is het belangrijk dat alle beschikbare middelen worden gebundeld, om onze internationale culturele betrekkingen op een efficiënte wijze te voeren..

De oprichting van een Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Betrekkingen werd daartoe door de vorige regeringen voorbereid.

Een aantal algemene principes werden vastgelegd. Zo zal dit Commissariaat-generaal de vorm aannemen van een instelling van openbaar nut — type A. Het Commissariaat-generaal zal afhangen van de Minister van de Nederlandse Gemeenschap.

Het spreekt vanzelf dat regelmatig overleg met de Minister van Nationale Opvoeding en de Minister van Buitenlandse Zaken noodzakelijk blijft.

Het ligt in de bedoeling de inspanningen die terzake tot op heden door diverse ministeriële departementen gelijklopend werden geleverd, te bundelen.

Alle financiële en administratieve middelen zullen dan ook worden samengebracht in het Commissariaat-generaal voor Internationale Culturele Betrekkingen.

Het dient evenwel nu reeds gesteld dat bij de internationale culturele samenwerking de klemtoon meer dan op prestigieuze projecten in het buitenland, dient gelegd op het scheppen van mogelijkheden voor de uitwisseling van personen en ideeën met verschillende landen uit alle werelddelen.

Op deze wijze kan de Nederlandse gemeenschap, door het aanmoedigen van de uitwisseling van opvattingen en ideeën, een bijdrage leveren tot het versterken van de democratische opvattingen en de mensenrechten in de wereld. De op dit vlak bestaande organisaties, die de Nederlandse Gemeenschap in de wereld nu reeds vertegenwoordigen dienen hierbij verder betrokken te worden.

In hetzelfde perspectief zal ook de politiek inzake ontwikkelingssamenwerking worden gevoerd, wanneer in een later stadium kredieten worden uitgetrokken waarvan de bestemming door de communautaire assemblée zal worden geregeld. Vanzelfsprekend blijft in het geheel van de internationale culturele betrekkingen een bevoorrechte plaats toegewezen aan de culturele samenwerking met Nederland. Het Cultureel Centrum «De Brakke Grond», waarvan wordt gehoopt dat het zijn activiteiten in de tweede helft van 1980 zal kunnen starten, moet daartoe een belangrijke bijdrage leveren.

HOOFDSTUK III — TOERISME

In de bekendmaking en de versterking van de Nederlandse gemeenschap van België in het buitenland is het toerisme een niet te onderschatten middel.

Het is vanzelfsprekend dat ook initiatieven die terzake worden genomen, moeten kunnen worden

gecoördineerd en kaderen in het gehele beleid inzake onze internationale culturele samenwerking en anderzijds moet aansluiten op het beleid inzake de uitbouw van de toeristische infrastructuur en de verdere ontplooiing van het sociaal toerisme in eigen land.

HOOFDSTUK IV — ONTWIKKELINGSSAMENWERKING.

De regeringsverklaring voorziet dat bij het Algemeen Bestuur voor Ontwikkelingssamenwerking nederlandstalige en franstalige diensten worden opgericht voor de aangelegenheden betreffende de opleiding van ontwikkelingshulpers, de organisatie zowel wat het A.B.O.S. als de niet-gouvernementele organisaties betreft, de medefinanciering, de vrijwillige hulp en de beurzen buiten projekt.

Bovendien is in de regeringsverklaring voorzien dat voor de culturele en persoonsgebonden aangelegenheden het regeringsprogramma een aantal kredieten respectievelijk voor de nederlandstalige en de franstalige diensten worden uitgetrokken, waarvan de bestemming door de communautaire assenblés worden vastgesteld. De binnen- en *buitendiensten zullen derwijze worden georganiseerd dat een paritaire vertegenwoordiging is verzekerd.